

МЕДИЦИНСКИ СТАНДАРТИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА ЗА ВОЕННА СЛУЖБА, ЗА СЛУЖБА В ДОБРОВОЛНИЯ РЕЗЕРВ И ЗА ВОЕННОВРЕМЕННА СЛУЖБА

Ч А С Т I

МЕДИЦИНСКИ СТАНДАРТИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА ЗА СЛУЖБА ПО ЗАБОЛЯВАНИЯ И СЪСТАВ

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести. (A00 – B99)						
Чревни инфекции (A00 – A09)						
A00 – A09	Чревни инфекции	Решението по годността по чл. 7				
A01	Тиф и паратиф					
	а) тежки форми	Не год ни				
	б) носителство	Негодни	Решението по годността по чл. 7			
A05.1	Ботулизъм	Решението по годността по чл. 7				
Туберкулоза (A15 – A19)						
A15	Туберкулоза на дихателните органи потвърдени бактериологично и/или хистологично.	Негодни		Решението по годността по чл. 7		Негодни
A16	Туберкулоза на белите дробове непотвърдена бактериологично или хистологично.	Негодни		Решението по годността по чл. 7		Негодни
A16.9	Туберкулоза на дихателните органи с неуточнена локализация.	Негодни		Решението по годността по чл. 7		Негодни

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
A17	Туберкулоза на нервната система.	Не год ни				
A18.0	Туберкулоза на костите и ставите.					
A18.1	Туберкулоза на пикочо-половите органи, червата, окото, ухото и други уточнени органи. Милиарна туберкулоза.	Негодни		Решението по годността по чл.7	Негодни	
A18.8						
A19						
Някои бактериални зоонози. (A20 – A28)						
A20-A28	Бактериални зоонози.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Други бактериални болести. (A30 – A49)						
A31 – A49	Други бактериални болести.	Решението по годността по чл.7				
A30	Проказа.	Не год ни за военна сужба				
A35	Тетанус	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
A39	Менингококова инфекция.	Не год ни за военна служба				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
A40 A41	Стрептококова и друга септицемия.	Решението по годността по чл.7				
A48.0	Газова гангрена	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Инфекции, предавани предимно по полов път. (A50-A64)						
A50- A53	Сифилис:					
	а) III стадий и усложнени форми.	Негодни				
	б) I-II стадий	Негодни		Решението по годността по чл.7		
A54- A64	Гонококова инфекция и други венерически болести.	Решението по годността по чл.7				
Други болести, предизвикани от спирохети. (A65-A69)						
A65- A69	Други болести, предизвикани от спирохети	Негодни		Решението по годността по чл.7		
A69.2	Лаймска болест.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Други болести, предизвикани от хламидии. (A70-A74) Рикетсиози. (A75-A79)						
A70- A74	Болести, предизвикани от хламидии	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
A71	Трахома.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
A75- A79	Рикетсиози.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
A75 и A78	Петнист тиф и Ку –треска.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Вирусни инфекции на централната нервна система. (A80-A89)						
A80	Остър полиомиелит.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
A81 и A82	Атипични вирусни инфекции на ЦНС и Бяс.	Негодни				
A83- A86	Други вирусни енцефалити.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
A87- A89	Вирусен менингит и други вирусни инфекции ЦНС.	Решението по годността по чл.7				
Вирусни трески, предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески . (A90-A99)						
A90- A99	Вирусни трески, предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески.	Негодни				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавицата. (B00-B09)						
B00-B09	Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавицата.	Решението по годността по чл.7				
B02	Herpes zoster – тежки и усложнени форми.	Негодни	Решението по годността по чл.7			
Вирусен хепатит. (B15-B19)						
B15 B16 B17	Остър хепатит А , Остър хепатит В, С и други остри хепатити.	Негодни	Решението по годността по чл.7			Негодни
B18	Хроничен вирусен хепатит.	Негодни				
Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит - HIV. (B20-B24)						
B20-B23	Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит – HIV, проявяваща се като други заболявания.	Негодни	Решението по годността по чл.7			Негодни
B24	Синдром на придобита имунна недостатъчност. /СПИН/	Негодни				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Други вирусни болести. (B25-B34)						
B25-B34	Други вирусни болести.	Решението по годността по чл. 7				
B26 и B27	Епидемичен паротит.					
	Инфекциозна мононуклеоза.					
	а) усложнени форми	Негодни				
	в) неусложнени форми	Негодни	Решението по годността по чл. 7			Негодни
Микози. (B35-B49)						
B35-B49	Микози.	Решението по годността по чл. 7				
Протозойни болести. (B50-B64)						
B50-B54	Малария.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			Негодни
B55-B64 B58	Други протозойни болести. Токсоплазмоза.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			
B58.0	Токсоплазмена окулопатия.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			Негодни

Руб- рика по МКБ- 10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Хелминтози. (B65-B83)						
B65- B83	Други хелминтози.	Решението по годността по чл.7				
B67 и B75	Ехинококоза. Трихинелоза.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Педикулоза, акаридоза и други инфестации. (B85-B89)						
B85- B89	Педикулоза, акаридоза и други инфестации.	Решението по годността по чл.7				
Последици от инфекциозни и паразитни болести. (B90-B94)						
B90- B94	Последици от инфекциозни и паразитни болести.	Н е г о д н и				
Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти. (B95-B97). Други инфекциозни болести. (B99).						
B95- B99	Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти и други инфекциозни болести.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Клас II. Новообразувания. (C00-D48)						
Злокачествени новообразувания. (C00-C97)						
C00- C97	Злокачествени новообразувания.	Н е г о д н и				

Руб- рика по МКБ- 10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВРСБ
		1	2	3	4	5
Новообразувания in situ (D00-D09)						
D00- D09	Новообразувания in situ	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Доброкачествени новообразувания. (D10-D36)						
D10- D36	Доброкачествени новообразувания.					
	а) засягащи важни органи и системи със значителен функционален дефицит.	Н е г о д н и				
	б) подлежащи на оперативно лечение.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) без функционален дефицит.	Г о д н и				
Новообразувания с неопределен или неизвестен характер. (D37-D48)						
D37- D48	Новообразувания с неопределен или неизвестен характер.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
D45	Полицитемия вера.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа)	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСПБ
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4	5
Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения включващи имунния механизъм. (D50-D89)						
Анемии, свързани с храненето. (D50-D53)						
D50-D53	Желязонедеимични и други недеимични анемии.	Решението по годността по чл.7				
Хемолитични анемии. (D55-D59)						
D55-D59	Наследствени и придобити хемолитични анемии.	Негодни	Решението по годността по чл.7			
Апластични и други анемии. (D60-D64)						
D60-D64	Апластични и други анемии.	Негодни за военна служба				
Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния. (D65-D69)						
D65-D68	Нарушения на съсирването на кръвта.	Негодни				
D69	Пурпура и други хеморагични състояния.					
	а) тежки форми.	Негодни	Решението по годността по чл.7			Негодни

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа)	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4	5
	б) леки форми.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			
Други болести на кръвта и кръвотворните органи. (D70-D77)						
D70- D77	Други болести на кръвта и кръвотворните органи.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			
Други нарушения, включващи имунния механизъм. (D80-D89)						
D80- D89	Други нарушения, включващи имунния механизъм.					
	а) тежки форми.	Не год н и				
	б) леки форми.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			
Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и обмяната на веществата. (E00-E90)						
Болести на щитовидната жлеза. (E00-E07)						

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
E00, E02 и E03	Синдром на вроден йоден недоимък, субклиничен хипотиреоидизъм, причинен от йоден недоимък и други видове хипотиреоидизъм.	Не годни				
E01 и E04	Болестина щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък и сродни състояния, и други видовете оксидна гуша.					
	а) подлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решението по годността по чл.7			
	б) неподлежащи на оперативно лечение	Негодни	Годни			
E05 и E06	Тиреотоксикоза /хипертиреоидизъм/. Тиреоидит.	Негодни	Решението по годността по чл.7			
Захарен диабет. (E10-E14)						
E10	Инсулинозависим захарен диабет.	Негодни	Решението по годността по чл.7			Негодни
E11	Неинсулинозависим захарен диабет.	Негодни	Решението по годността по чл.7			

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса. (E15-E16)						
E15-E16	Др. разстройства на глюкозната регулация и ендор. секреция на панкреаса	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Разстройства на други ендокринни жлези. (E20-E35)						
E20-E27	Разстройства на паратиреоидните жлези, хипофизата и надбъбречните жлези.	Негодни	Решението по годността по чл.7			Негодни
E28	Дисфункция на яйчниците.	Негодни	Решението по годността по чл.7			
E29	Дисфункция на тестисите.	Негодни	Решението по годността по чл.7			
E30-E35	Нарушения в пубертета, полигландуларна дисфункция и други ендокринни разстройства.	Не год ни				
Недоимъчно хранене. (E40-E46). Други видове недоимъчно хранене. (E50-E64).						
E40-E64	Недоимъчно хранене.	Негодни	Решението по годността по чл.7			
Затлъстяване и други разстройства поради прехранване. (E65-E68).						

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
E65-E68	Локализирано затлъстяване, други видове прехранване и последици от тях.	Г о д н и				
E66	Затлъстяване.					
	а) III степен	Н е г о д н и		Решението по годността по чл.7		
	б) II степен	Негодни		Годни под диспансерен контрол с препоръки за ХДР и намаляване на теглото		
	в) I степен	Годни				
Разстройства на обмяната на веществата. (E70-E90).						
E70-E90	Разстройства на обмяната на веществата.					
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Годни

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас V. Психични и поведенчески разстройства. (F00-F99)						
Органични, включително симптоматични психични разстройства. (F00-F09)						
F00-F06	Деменция. Други псих. разстройства, дължащи се на увреждане и дисфункция на главния мозък или на соматична болест.	Н е г о д н и				
F07.2	Постконтузионен синдром /енцефалопатия/.					
	а) тежки форми.	Н е г о д н и				
	б) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества. (F10-F19)						
F10.1	Вредна употреба на алкохол.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Н е г о д н и
F10.2-F10.5	Синдром на алкохолна зависимост и алкохолни психози.	Н е г о д н и				
F11.1-F19.1	Вредна употреба на психоактивни вещества.	Н е г о д н и				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
F11.2 - F19.2	Синдром на зависимост от психоактивни в-ва.	Негодни				
F11.5 - F19.5	Психотични р-ва при употреба на ПАВ.					
Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства. (F20-F29)						
F20- F29	Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства.	Негодни				
Разстройства на настроението. (F30-F39)						
F30- F39	Разстройства на настроението. /афективни разстройства/	Негодни				
Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства. (F40-F48)						
F40, F41, F42	Фобийни тревожни разстройства. Други тревожни разстройства.					
F41.0	Паническо разстройство Обсесивно-компулсивно разстройство.					

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) при тежки форми със затегнат ход на протичане, незадоволителен терапевтичен резултат и затруднена социална вградимост.	Не год ни				
	б) леки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
F43-F48	Реакции на тежък стрес и разстройства в адаптацията.					
F43.0	Остра стресова реакция.					
F43.1	Посттравматично стресово разстройство.					
F43.2	Разстройство в адаптацията.					
F45.3	Соматоформна вегетативна дисфункция.					

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) тежки форми със затегнат ход, незадоволителен терапевтичен резултат и затруднена социална вградимост.	Не год ни				
	б) леки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Поведенчески синдроми, свързани с физиологични разстройства и соматични разстройства. (F50-F59)						
F50	Разстройство на храненето.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
F51	Неорганични разстройства на съня.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
F51.3	Сомнамбулизъм.	Не год ни				
Разстройство на личността и поведението в зряла възраст. (F60-F69)						
F60, F61, F62	Специфични разстройства на личността. Смесени и други разстройства на личността. Трайни промени, недължащи се на мозъчно увреждане или заболяване.					

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) обективизирани трайно изразени аномалии в емоционално волевата сфера, поведението, социална вградимост и влеченията.	Не год ни				
	б) леки форми с добра социална вградимост и редки декомпенсации.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
F 63	Разстройства на навиците и влеченията	Негодни				
F64	Разстройства на половия идентитет.	Не год ни				
F65	Разстройства на сексуалното влечение.					
Умствена изостаналост. (F70-F79)						
F70, F71, F72, F73	Лека умствена изостаналост. Умерена умствена изостаналост. Тежка умствена изостаналост. Дълбока умствена изостаналост	Не год ни				

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Разстройство в психологичното развитие. (F80-F89)						
F80	Специфични р-ва на развитието на речта и езика	Не год ни				
F81	Специфични р-ва на развитието на училищните умения.					
F82	Специфични р-ва на развитието на двигателната функция.					
F83	Смесено специфично р-во на развитието					
F84	Генерализирани р-ва на развитието					
F88	Други разстройства на психологичното развитие.	Не год ни				
F89	Неуточнени р-ва на психологичното развитие.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството. (F90-F98)						
F90	Хиперкинетични разстройства.	Не год ни				
F91	Разстройства в поведението.					
F92	Смесени разстройства в поведението и емоциите.					

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
F93	Емоционални р-ва с начало типично за детството.	Не год ни				
F94	Р-ва на социалното функциониране с начало типично за детството или юношеството.					
F95	Тикови разстройства.					
F98	Други поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството.	Не год ни				
F98.5	Закване.					
	а) тежки форми					
	а) леки форми	Решението по годността по чл.7				
Неуточнени психични разстройства. (F99)						
F99	Психично разстройство без допълнителни уточнения.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99) .						
Възпалителни болести на централната нервна система (G00-G09) .						
G00-G09	Възпалителни болести на централната нервна система.					
	а) тежки форми със значително засягане на функциите на ЦНС.	Не год ни				
	б) средно тежки форми с умерено засягане на ЦНС, при което се очаква възстановяване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми с минимален функционален дефицит.	Негодни		Г о д н и		
Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система (G10-G13).						
G10-G13	Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система.	Не год ни				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Екстрапирамидни и други двигателни нарушения (G20-G26).						
G20-G26	Екстрапирамидни и други двигателни нарушения.	Не год ни				
Други дегенеративни болести на централната нервна система (G30-G32).						
G30-G32	Други дегенеративни болести на централната нервна система.	Не год ни				
Демиелинизиращи болести на централната нервна система (G35-G37).						
G35-G37	Демиелинизиращи болести на централната нервна система.					
	а) средна и тежка степен на засягане на ЦНС.	Не год ни				
	б) лека степен на функционален дефицит	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) патологични белези без функционален дефицит.	Негодни		Г о д н и		

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Епизодични и пароксизмални разстройства (G40-G47).						
G40	Епилепсия.	Не годни				
G43	Мигрена.					
G44	Други синдроми на главоболие.					
	а) тежки форми – два и повече пристъпа месечно	Не годни				
	б) леки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7		
G45-	Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
G47	Нарушения на съня.					
Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси (G50-G59).						
Полиневропатии и други увреждания на периферната нервна система (G60-G64).						
G50-G59	Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси.					
G60-G64	Полиневропатии и други увреждания на периферната нервна система					

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) тежки форми със значително засягане на функциите на ПНС.	Не годни				
	б) средно тежки форми с умерено засягане на ПНС с очаквано възстановяване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми с минимален функционален дефицит.	Негодни		Г о д н и		
Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите (G70-G73).						
G70-G73	Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите.	Не годни				
Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми (G80-G83).						
G80-G83	Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми.	Не годни				
Други разстройства на нервната система (G90-G99).						
G90-	Разстройства на вегетативната [автономната] нервна система.					

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) тежки форми неповлияващи се от лечение.	Не годни				
	б) средна степен на увреждане на ВНС.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) лека степен на увреждане на ВНС.	Негодни		Г о д н и		
G91-G99	Други увреждания на нервната система.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59) .						
Болести на клепачите, слъзните пътища и орбитата (H00-H06) .						
H00-H02	Болести на клепача.					
	а) изразени, неподдаващи се на лечение или със склонност към чести обостряния.	Не годни				Решението по годността по чл.7
	б) леко изразени, подаващи се на лечение.	Годни		Решението по годността по чл.7		
H04	Болести на слъзния апарат.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
H05	Болести на орбитата	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Болести на конюнктивата (H10-H13) .						
H10-H13	Конюнктивит и други болести на конюнктивата.					
	а) изразени, неподдаващи се на лечение или склонни към чести обостряния	Не годни		Решението по годността по чл.7		
	б) леко изразени, подаващи се на лечение, без склонност към чести обостряния.	Годни		Решението по годността по чл.7		
Болести на склерата, роговицата, приса и цилиарното тяло (H15-H22) .						
H15	Болести на склерата.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
H16-H18	Кератит, цикатрикси, мътнини и други заболявания на роговицата.					
	а) нарушаващи функциите на окото.	Не годни				
	б) ненарушаващи функциите на окото	Годни		Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
H20-H21	Иридоциклит и други болести на ириса и на цилиарното тяло.					
	а) нарушаващи функциите на окото.	Не годни				
	б) ненарушаващи функциите на окото	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Болести на лещата (H25-H28) .						
H25-H28	Катаракта и други болести на лещата /афакия, сублуксация на лещата и други/.					
	а) нарушаващи функциите на окото.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) ненарушаващи функциите на окото.	Негодни		Годни		
Болести на хориоидеята и ретината (H30-H36) .						
H30-H31	Заболявания на хориоидеята.			Решението по годността по чл.7		
H33-H35	Отлепване, разкъсване, съдови и други болести на ретината.	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Глаукома (H40-H42) .						
H40-H42	Глаукома.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка (H43-H45) .						
H43-H44	Болести на стъкловидното тяло. Болести на очната ябълка.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Болести на зрителния нерв и зрителните пътища (H46-H48) .						
H46-H48	Заболявания на зрителния нерв и зрителните пътища.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Болести на мускулите на окото, нарушение на бинокулярното движение, акомодацията и рефракцията (H49-H52) .						
H49-H51	Страбизъм на очите и други нарушение на бинокулярното зрение.					
	а) паралитичен с двойни образи.	Не годни				
	б) съдружен-явноманифестен или трайно паралитичен без двойни образи.	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
H52	Нарушение на рефракцията и акомодацията.					
	а) миопия или хиперметропия над ± 5.0 dpt., както и анизометропия над 3.0 dpt.	Не годни				Решението по годността по чл.7
	б) миопия или хиперметропия до ± 5.0 dpt., както и анизометропия до 3.0 dpt.	Негодни		Г о д н и		
H52.4	Пресбиопия.	Г о д н и				
Зрително разстройство и слепота (H53-H54) .						
H53	Разстройства на зрението	Негодни		Решението по годността по чл.7		
H54	Слепота и намаление на зрителната острота:					
	а) при зрителната острота под 1.0 на едното или на двете очи със корекция.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) при зрителната острота 1.0 на двете очи със корекция.	Г о д н и		б) при зрителната острота 1.0 на двете очи със корекция.		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Други болести на окото и придатъците му (H55-H59) .						
H55	Нистагъм и други непроизволни движения на очите.					
	а) нарушаващи функциите на окото.	Негодни			Решението по годността по чл.7	
	б) ненарушаващи функциите на окото.	Годни			Годни	
H57	Други болести на окото и придатъците му.	Негодни			Решението по годността по чл.7	
H59	Увреждания на окото и придатъците му при медицински процедури.	Негодни			Решението по годността по чл.7	

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, се Н е г о д н и ржанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас VIII. Болести на ухото и на мастоидния израстък (H60-H95) .						
H60-H69 (без H66)	Болести на външното ухо Негнойно възпаление на средното ухо и болести на Евстахиевата тръба	Решението по годността по чл. 7				
H66 H70-H74-H95	Гнойно и неуточнено възпаление на средното ухо Мастоидит и сродни състояния. Холестеатом на средно ухо Перфорация на тъпанчето Други болести на тъпанчето Други болести на средното ухо и мастоидния израстък Увреждания на ухото и мастоидния израстък след медицински процедури, не класифицирани другаде					

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) неепитилизирана радикална трепанация, съпроводена с грануляции, супурация или холестеатомоподобни маси; радикална трепанация на едното ухо без усложнения и хроничен отит на другото ухо	Н е г о д н и				
	б) радикална трепанация на едното ухо без усложнения, при здраво друго ухо; хроничен гноен отит / епитимпанит/ на едното или двете уши; хроничен гноен отит / мезотимпанит / на двете уши	Негодни			Решението по годността по чл.7	Негодни
	в) едностранен хроничен гноен отит без усложнения /мезотимпанит /; едностранна или двустранна суха перфорация на тъпанчевата мембрана	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Н80	Отосклероза.					
	а) след оперативно лечение и слух под 6м	Негодни		Годността се решава по изискванията на р.Н 90- Н93		
	б) след оперативно лечение и слух над 6м за всяко ухо	Годни				
Н81-Н83	Нарушение на вестибуларната функция Други болести на вътрешното ухо					
	а) при изразени разстройства на вестибуларните функции с тежки или чести умерени пристъпи, доказани в специализирано лечебно учреждение	Не годни				
	б) при редки, умерени или леки пристъпи от смущения на вестибуларните функции	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Н90 Н93	.Глухота,свързана с нарушение в провеждането на звука(кондуктивна) и невросензорна загуба на слуха. Други болести на ухото не класифицирани другаде.	Не годни				
	а) трайна, пълна глухота на едното ухо при нормален слух на другото ухо; трайно намаление на слуха на двете уши при възприемане на шепотна реч на всяко ухо до 2 м.					
	б) трайно намаление на слуха на двете уши при възприемане на шепотна реч от всяко ухо от 2 м. до 4м; трайно намаление на слуха на двете уши при възприемане на шепотна реч на едното ухо до 2 м., а на другото над 4 м.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	в) трайно намаление на слуха на едното или двете уши при възприемане на шепотна реч от всяко ухо над 4м.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Н 91	Друга загуба на слуха.	Не годни				
Клас IX. Болести на органите на кръвообращението (100-199) .						
Остър ревматизъм (100-102) .						
100-102	Остър ревматизъм.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Хронични ревматични болести на сърцето (105-109) .						
105-109	Хронични ревматични болести на сърцето.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Хипертонични болести (110-115) .						
110-111	Хипертонична болест.					
	а) трета степен	Негодни				
	б) втора степен	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) първа степен	Негодни		Годни		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
I12-I15	Други хипертонии.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Исхемична болест на сърцето (I20-I25).						
I20-I25	Исхемична болест на сърцето.					
	а) с изразени органични и функционални изменения.	Не годни				
	б) с леки органични и функционални изменения.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообращение (I26-I28) .						
I26 I27 I28	Белодробен емболизъм. Други форми на белодробно сърце. Други болести на белодробните съдове.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Други болести на сърцето (I30-I52) .						
I30-I41	Болести на перикарда, ендокарда и миокарда.					
	а) тежки форми.	Негодни			Решението по годността по чл.7	Негодни
	б) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
I42	Кардиомиопатии.	Не годни				
I44-I49	Ритъмни и проводни нарушения.					

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) тежки форми.	Негодни				
	б) средно тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
	в) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
I50	Сърдечна недостатъчност.	Н е г о д н и				
I51- I52	Усложнения и неточно определени болести на сърцето.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика				
Мозъчно-съдова болест (I60-I69) .						
I60-I69	Мозъчно-съдова болест:					
	а) при тежки и трайни промени или при лоша прогноза, които водят до пълна социално- трудова неприспособимост.	Н е г о д н и				
	б) стабилизирани състояния с лека степен на двигателен дефицит и леко ограничени комуникации.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) пирамидна симптоматика без двигателен дефицит и ограничение в комуникацията .	Негодни		Г о д н и		
Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79) .						

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
I70-I79	Болести на артериите, артериолите и капилярите.					
	а) със силно изразени органични изменения и нарушения на функциите и не поддаващисе на трайно оперативно или консервативно лечение.	Не год ни				
	б) с временни трофични и функционални нарушения, подлежащи на лечение.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли, неклаифицирани другаде (I80-I89) .						
I80-I89	Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли, неклаифицирани другаде.					
	а) състояние след прекаран дълбок тромбоза с трайно изразени хемодинам. разстройства, постфлебитен с-м, тежки малформации на магистралните вени, тежки изменения на лимфните съдове, състояния след лигатура или пластично заместване на магистрални вени.	Не год ни				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	б) повърхностен тромбофлебит, първични варици на крайниците, венозни малформации с ограничен характер, прекаран дълбок тромбофлебит без изразени хемодинамични смущения или лимфостаза, изразено варикоцеле подлежащо на оперативно лечение.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението (I95-I99) .						
I95	Хипотония.					
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) леки форми.	Г о д н и				
I97-199	Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Клас X. Болести на дихателната система (J00-J99)						
Остри инфекции на дихателните пътища (J00-J06)						
J00-J06	Остри инфекции на дихателните пътища.	Решението по годността по чл.7				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Грип и пневмонии (J10-J18). Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22).						
J10-J22	Грип и пневмонии и други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища.	Решението по годността по чл.7				
Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39).						
J30-J39 Без J30; J32; J38	Други болести на горните дихателни пътища.	Решението по годността по чл.7				
J30	Алергичен ринит					
	а)чести обостряния	Негодни	Решението по годността по чл.7			
	б)трайна ремисия	Годни				
J32	Хроничен синусит					
	а)тежки форми-безуспешно лекувани и усложнени	Негодни	Решението по годността по чл.7			Негодни

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	б) леки форми	Годни				
J 34.2	Девияция на носната преграда.					
	а) затруднено носово дишане	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) незатруднено носово дишане	Годни				
J 34.3	Хипертрофия на носните конхи					
	а) затрудняваща носовото дишане	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б)незатрудняваща носовото дишане /следоперативно лечение/	Годни				
J38	Болести на гласните връзки и ларинкса не класифицирани другаде	Негодни		Решението по годността по чл.7		
J38.6	Стеноза на ларинкса.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47).						
J40-J47	Хронични болести на долните дихателнипътища.					
	а) тежки форми	Не г о д н и				
	б)леки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
J45 J46 J47	Астма. Астматичен статус. Бронхоектатична болест.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70).						
J60- J70	Болести на белия дроб, причинени от външни агенти.					
	а) тежки форми	Не год ни				
	б) леки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Други респираторни болести, увреждащи главно интерстициалната тъкан (J80-J84).						
J80- J84	Други респираторни болести, увреждащи главно интерстициалната тъкан.	Не год ни				
Гнойни и некротични състояния на долните дихателни пътища (J85-J86).						
J85- J86	Гнойни и некротични състояния на долните дихателни пътища.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Други болести на плеврата (J90-J94). Пневмоторакс J93.						
J90- J94	Други болести на плеврата. Пневмоторакс.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Други болести на дихателната система (J95-J99).						
J95- J99	Други болести на дихателната система.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93).						
Болести на устната кухина, слюнчените жлези и челюстите (K00-K14).						
K00-K01	Нарушение в развитието и никненето на зъбите. Вложени и импактни зъби.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
K02	Зъбен кариес.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Годни
K03	Други болести на твърдите зъбни тъкани.					
K04	Болести на пулпата и периапикалните тъкани. /наличие на повече от 25% нелекувани зъби/					
K05	Гингивит и болести на пародонта.					
	а) втора и трета степен на пародонтоза.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
	б) първа степен на пародонтоза.	Решението по годността по чл.7				Годни
K06	Други изменения на венците и беззъбата алвеоларна криста.	Решението по годността по чл.7				Годни
K07	Челюстно-лицеви аномалии, включително аномалии на захапката.					

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) тежки форми с нарушение на функциите, често рецидивиращи и/или изискващи продължително лечение.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) с незначително нарушение на функциите.	Решението по годността по чл.7				Годни
K08	Други нарушения на зъбите и пародонта.					
K09	/липса на зъби/					
K10	Кисти в устната кухина неклаифицирани другаде. Други болести на челюстите.					
	а) тежки форми с нарушение на функциите, често рецидивиращи и/или изискващи продължително лечение.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) с незначително нарушение на функциите.	Решението по годността по чл.7				Годни

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
K11	Болести на слюнчените жлези.					
K12	Стоматит и сродни увреждания.					
K13	Други болести на устните и устната лигавица.					
K14	Болести на езика.					
	а) тежки форми с нарушение на функциите, често рецидивиращи и/или изискващи продължително лечение.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) с незначително нарушение на функциите.	Решението по годността по чл.7				Годни
Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20-K31).						
K20-K23	Болести на хранопровода.					
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) леки форми.	Решението по годността по чл.7				Годни
K25-K28	Язвена болест.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
K29	Гастрит и дуоденит.	Решението по годността по чл.7				Годни
K31	Други болести на стомаха и дванадесетопръстника.					

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Годни
Болести на апендикса (K35-K38).						
K35-K38	Болести на апендикса.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Хернии (K40-K46).						
K40-K46	Ингвинална, феморална, пъпна, вентрална, диафрагмална и други абдоминални хернии.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Неинфекциозни ентрити и колити (K50-K52).						
K50-K51	Болест на Crohn. Улцерозен колит.	Негодни				
K52	Други инфекциозни гастроентерити и колити.	Решението по годността по чл.7				
Други болести на червата (K55-K63) и болести на перитонеума (K65-K67).						
K55	Съдови болести на червата.	Негодни				
K56-K67	Други болести на червата и болести на перитонеума:					
	а) тежки и усложнени форми, с настъпили трайни функционални смущения след проведено оперативно и консервативно лечение.	Негодни				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	б) средно изразени форми с функционални смущения, при които се очаква възстановяване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми без функционални смущения	Негодни		Г о д н и		
Болести на черния дроб (K70-K77).						
K70-K77	Болести на черния дроб.					
	а) тежки и усложнени форми.	Негодни				
	б) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Годни
Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80-K87)						
K80-K87	Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза.					
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Годни
Други болести на храносмилателните органи (K90-K93)						
K90	Нарушена резорбция на червата.	Н е г о д н и				
K91-K93	Други болести и увреждания на храносмилателните органи.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас XII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99).						
Инфекции на кожата и подкожната тъкан (L00-L08).						
L00-L08	Инфекции на кожата и подкожната тъкан.	Решението по годността по чл.7				
L05	Пилонидална киста	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Булозни увреждания (L10-L14).						
L10-L14	Пемфигус, булозен пемфигоид, други автоимунни булозни дерматози	Н е г о д н и				
Дерматит (екзема) (L20-L30).						
L20-L30	Дерматит (екзема).					
	а) хронични форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) остри форми.	Негодни		Годни		
Папулосквамозни увреждания (L40-L45).						
L40	Псориазис.					
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
	б) леки форми.	Негодни		Годни		
L41-L45	Други папулосквамозни увреждания.					
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
	б) леки форми.	Негодни		Годни		
			Решението по годността по чл.7			

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Уртикария и еритем (L50-L54).						
L50	Уртикария.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
L51-L54	Други еритемни състояния.	Решението по годността по чл.7				
Болести на кожата и подкожната тъкан, предизвикани от радиация (L55-L59).						
L55-L59	Болести на кожата и подкожната тъкан, предизвикани от радиация.	Решението по годността по чл.7				
Болести на кожните придатъци (L60-L75).						
L60-L75 без L70	Болести на кожните придатъци.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	а) тежки форми.					
	б) леки форми.	Г о д н и				
L70	Акне.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	а) тежки форми.					
	б) леки форми.					
Г о д н и						
Други болести на кожата и подкожната тъкан (L80-L99).						
L80-L99	Други болести на кожата и подкожната тъкан.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	а) тежки форми.					
	б) леки форми.					
		Решението по годността по чл.7		Г о д н и		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас XIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99).						
Артропатии (M00-M25).						
M00-M14	Инфекциозни артропатии и възпалителни полиартропатии.					
	а) тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	б) леки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Годни
M15-M25	Артрози и други увреждания на ставите.					
	а) тежки форми със значително нарушение на функциите на ставите.	Негодни				
	б) средно тежки форми с умерено нарушение на функциите на ставите.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми с незначително нарушение на функциите на ставите.	Негодни		Годни		
Системни увреждания на съединителната тъкан (M30-M36).						
M30-M36	Системни увреждания на съединителната тъкан.	Негодни				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
M40-M54	Деформиращи дорзопатии. Спондилопатии. Други дорзопатии.					
	а) тежки форми със значително нарушение на функциите и отпадна неврологична симптоматика.	Не годни				
	б) средно тежки форми с умерено нарушение на функциите, при които се очаква възстановяване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми с незначително нарушение на функциите.	Негодни		Г о д н и		
M45 и M46.1	Анкилозиращ спондилит /болест на Бехтерев/ и сакроилиит:					
	а) тежки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Болести на меките тъкани (M60-M79). Остеопатии и хондропатии (M80-M94). Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M95-M99).						
M60-M99	Миопатии, увреждания на синовиалните обвивки и сухожилията, хондропатии и придобити деформации на костно-мускулната система и на съединителната тъкан.					
	а) с изразени органични увреждания и тежки функционални нарушения.	Не годни				
	б) с умерено нарушение на функциите, при които се очаква възстановяване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) с ограничени увреждания без функционални нарушения.	Негодни		Г о д н и		
Клас XIV. Болести на пикочо-половата система (N00-N99).						
Гломерулни болести (N00-N08).						
N00	Остър нефритен синдром.	Решението по годността по чл.7				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
N01-N08	Гломерулни болести.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10-N16).						
N10	Остър тубулоинтерстициален нефрит.	Решението по годността по чл.7				
N11-N16	Тубулоинтерстициални болести.					
	а) тежки, необратими нарушения на бъбречната функция.	Не год ни				
	б) леки нарушения на бъбречната функция.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Годни
Бъбречна недостатъчност (N17-N19).						
N17-N19	Бъбречна недостатъчност.	Не год ни				
Бъбречнокаменна болест (N20-N23). Други нарушения на бъбреците и уретера (N25-N29) и други болести на пикочната система (N30-N39)						
N20-N39	Бъбречнокаменна болест и други болести на пикочната система.					
	а) тежки форми	Не год ни				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	б) средно тежки форми.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми - без функционални смущения.	Негодни		Годни		
Болести на мъжките полови органи (N40-N51).						
N40- N51	Болести на мъжките полови органи.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Болести на млечните жлези (N60-N64).						
N60- N64	Болести на млечните жлези.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Възпалителни болести на женските тазови органи (N70-N77).						
N70- N77	Възпалителни болести на женските тазови органи.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Невъзпалителни болести на женските полови органи (N80-N98).						
N80- N98	Невъзпалителни болести на женските полови органи.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99).						
O00- O99	Бременност, раждане и послеродов период.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96).						
P10- P15	Родова травма:					

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	а) тежки форми.	Не годни				
	б) средна степен – с остатъчни умерени функционални нарушения.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми - без функционални смущения.	Г о д н и				
Клас XVII. Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99).						
Q00-Q99	Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации.					
	а) при рязко изразени органични увреждания и тежки функционални нарушения.	Не годни				
	б) при умерено изразени функционални нарушения.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) без функционални нарушения.	Негодни		Г о д н и		
Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения, открити при клинични и лабораторни изследвания (R00-R99).						

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
R00-R99 без R62	Симптоми, признаци и отклонения, открити при клин. и лаб. изследвания.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
R55 R56 R56.8	Припадък [синкоп], колапс Гърчове, некласифицирани другаде. Други неуточнени гърчове. Пароксизмален пристъп. Припадък с гърчове.	Негодни		След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.		
R62	Липса на очакваното нормално физическо развитие – ръст и тегло.	Негодни		Решението по годността по чл.7		Негодни
Клас XIX. Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98).						
S00-T07	Травми на главата, шията, тялото, крайниците и обхващащи няколко области от тялото.					
	а) с рязко изразени органични увреждания и тежки функционални нарушения.	Не годни				

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
	б) с умерено изразени органични увреждания и функционални нарушения, при които се очаква възстановяване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) без функционални нарушения.	Негодни		Г о д н и		
Травми на неуточнена част от тялото, крайниците или области от тялото (T08-T14).						
T08-T14	Травми на неуточнена част от тялото, крайниците или области от тялото.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Последици от проникване на чуждо тяло през естествени отвори (T15-T19).						
T15-T19	Последици от проникване на чуждо тяло през естествени отвори.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Термични и химични изгаряния (T20-T32) и измръзвания (T33-T35).						
T20-T35	Термични и химични изгаряния и измръзвания.					
	а) тежки - с трайно нарушаване на функциите.	Н е г о д н и				
	б) средно тежки – при които се очаква възстановяване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
	в) леки - без функционални смущения.	Негодни		Г о д н и		

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества (T36-T50).						
T36-T50	Отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Токсично въздействие на вещества, предимно с нелекарствен произход (T51-T65).						
T51-T65	Токсично въздействие на вещества, предимно с нелекарствен произход.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Други и неуточнени ефекти от въздействие на външни причини (T66-T78).						
T66-T78	Други и неуточнени ефекти от въздействие на външни причини.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Някои ранни усложнения на травми (T79).						
T79	Някои ранни усложнения на травми.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Усложнения от хирургични интервенции и терапевтични грижи, неклассифицирани другаде (T80-T88).						
T80-T88	Усложнения от хирургични интервенции и терапевтични грижи, неклассифицирани другаде.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				
Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини (T90-T98).						
T90-T98	Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.				

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98).						
Y83	Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им:					
	а) големи оперативни интервенции.	Не годни				
	б) оперативни интервенции, с дълъг период за приспособимост и очакваща се функционална възстановимост.	Негодни	Решението по годността по чл.7			
Клас XXI. Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00-Z99).						
Z09.0	Последващо изследване след хирургична намеса по повод други състояния.	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Z09.4	Последващо изследване след лечение на счупване.	Негодни		Решението по годността по чл.7		

Руб-рика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
		1	2	3	4	5
Z20	Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести	Годни след провеждане на необходимата профилактика, срокове на наблюдение и извършена ваксинация.				
Z21	Безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит	Негодни		Решението по годността по чл.7		
Z34.0	Наблюдение върху протичането на нормална бременност.	Годни	Негодни	Годни		Негодни
Z97.2	Наличие на зъбна протеза	Негодни		Годни		
Проблеми свързани с начина на живот (Z72).						
Z72.1	Употреба на алкохол.	Негодни			Годни	Решението по годността по чл.7
Z72.2	Използване на наркотици.	Негодни			Годни	Решението по годността по чл.7

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа)	Кандидати за първоначално приемане на военна служба	Кандидати за курсанти във ВВУ	Кандидати за служба в доброволния резерв и последващо приемане на военна служба	Военнослужещи и резервисти - офицери, офицерски кандидати, сержанти (старшини от ВМС) и войници (матроси), курсанти	Запасни по чл. 78 и български граждани по чл. 59 от ЗРВСРБ
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4	5
Проблеми свързани с трудности за поддържане на нормален начин на живот (Z73).						
Z73.1	Акцентирани личностни черти.	Негодни				
	а) При обективизирана поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и некомпенсируемост на акцентираните черти.					
	б) леки форми с минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на акцентираните черти.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			
Z96.1	Псевдофакия.	Негодни	Решението по годността по чл. 7			

СПЕЦИФИЧНИ УКАЗАНИЯ И ТЪЛКУВАНИЯ

Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)

Чревни инфекции (A00-A09).

Тук спадат: холера, тиф и паратиф, шигелоза, амебиоза, други салмонелозни инфекции, други бактериални чревни инфекции, други бактериални хранителни отравяния, други протозойни чревни болести, вирусни и други уточнени чревни инфекции и други.

Освидетелстваните по всички графи са годни след проведено лечение, ползван отпуск в законоустановените срокове и без настъпили усложнения.

За нуждите на военномедицинската експертиза да се изискват епикризи от специализираните лечебни заведения (инфекциозни болници или отделения) и при нужда да се извършват необходимите изследвания и уточняване в КИПТБ – ВМА – София.

Решенията са дадени в табличната част.

Туберкулоза (A15-A19)

(A15-A16) Туберкулоза на дихателните органи

В рубрика A16.9 се тълкува хроничната туберкулозна интоксикация, която се характеризира с фебрилно интоксикационен синдром, най- често периферен лимфаденит и позитивиране на туберкулиновата проба и/или гама-интерфероновите тестове (T-SPOT-TB или QUANTIFERON-GOLD). При тази форма не се установяват патоморфологични промени в белите дробове, от което следва невъзможността за бактериологично и хистологично доказване на заболяването.

Позитивиралите туберкулиновата проба и/или гама-интерфероновите тестове (T-SPOT-TB или QUANTIFERON-GOLD) без клинични и параклинични отклонения се тълкува като латентна туберкулозна инфекция и решението е: по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи – решение по годността по чл. 7. Освидетелстваните се подвеждат по Р. R76.1.

Оздравелите от белодробна туберкулоза със значителни смущения в дишането и кръвообращението, поради разпространени и тежки остатъчни изменения или оперирани за туберкулоза (сегментектомия, лобектомия) се решават по рубрика B90.9.

В случаите, когато туберкулозният процес е бил във фаза на всмукване, уплътнение или калцифициране три или повече години от началото на заболяването с незначителни морфологични изменения и запазени функции, в здравните документи се записва „Състояние след прекарана белодробна туберкулоза“. Те се решават по рубрика B90.9, но по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни.

A17 Туберкулоза на нервната система

A18 Туберкулоза на други органи

A19 Милиарна туберкулоза

Решенията са дадени в табличната част.

Някои бактериални зоонози (A20-A28)

Тук спадат: чума, туларемия, антракс, бруцелоза, сап, лептоспироза треска при ухапване от плъх и др. Случаите по р. A25, A26 и A27 по всички графи – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Други бактериални болести (A30-A49)

Тук се отнасят: проказа, дифтерия, коклюш, стрептококова ангина, скарлатина, еризипел, менингококова инфекция, тетанус, септицемия, актиномикоза, газова гангрена и др.

Решенията са дадени в табличната част.

A30 Проказа

Решенията са дадени в табличната част.

A35 Тетанус

A36 Дифтерия. Освидетелстваните по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

A39 Менингококова инфекция. Случаите след прекаран свръх остър менингококов сепсис (СОМС) и менингококов менингит са негодни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

(A40-A41) Септицемия

Решенията са дадени в табличната част.

A48.0 Газова гангрена

Решенията са дадени в табличната част.

Инфекции, предавани предимно по полов път (A50-A64)

(A50-A53) Сифилис

Решенията са дадени в табличната част.

(A54-A64) Гонококова инфекция и други венерически болести

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от спирохети (A65-A69)

Тук спадат: невенеричен сифилис, фрамбезия, пинта, възвратни трески и други.

Решенията са дадени в табличната част.

A69.2 Лаймска болест

Освидетелстваните по всички графи преболеждали от лаймска болест с давност над 5 години без настъпили усложнения са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от хламидии (A70-A74)

Тук спадат: орнитоза, пситакоза и други.

A71 Трахома

Решенията са дадени в табличната част.

Рикетсиози (A70-A79)

(A75 и A79) Петнист тиф и Ку-треска.

Освидетелстваните с Ку-треска по всички графи – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции на централната нервна система (A80-A89)

A80 Остър полиомиелит

Решенията са дадени в табличната част.

(A81 и A82) Атипични вирусни инфекции на ЦНС и Бяс

Решенията са дадени в табличната част.

(A83-A89) Други вирусни енцефалити и менингити

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни трески, предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески (A90-A99)

Тук спадат: жълта треска, денга, вирусни енцефалити, предавани от кърлежи и комари, хеморагични трески, предавани от членестоноги (Кримска, Омска и др.), папатачиева треска, кърлежова треска и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции, характеризирани се с увреждания на кожата и лигавиците (B00-B09)

Тук спадат: варицела, херпес зостер, херпес симплекс, морбили, рубеола и други.

Случаите по р.В03-Вариола и В04 – инфекции предизвикани от вируса на маймунската вариола по всички графи са негодни

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусен хепатит (B15-B19)

B15 Остър хепатит А

Освидетелстваните по графи 1, 2, 3 и 5 преболеждали от вирусен хепатит тип А с давност над 1 година без настъпили усложнения са годни. По графа 4 решение за годност се взема след изчерпване на законните срокове за лечение и отпуск по болест.

Решенията са дадени в табличната част.

(B16-B17) Остър хепатит В, С и други остри вирусни хепатити.

Кандидатите по графи 1, 2 и 3 с данни за прекаран вирусен хепатит тип В или С, но с отрицателни маркери и нормални трансаминази при кандидатстването са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

B18 Хроничен вирусен хепатит – диагнозата хроничен вирусен хепатит се поставя при установяване на клинични и биохимични данни за чернодробно увреждане (ASAT, ALAT, АФ, ГГТП) за повече от шест месеца, наличие на серологични маркери за инфекция с HBV (HbsAg), HDV или HCV, както и хистологични данни за хроничен хепатит (по консенсуса за хроничните вирусни хепатити).

Тук се отнасят случаите с HBV и HCV инфекция, решенията са негодни по графи 1, 2, 3 и 5, по графа 4 – решение по годността по чл. 7 (подлежат на диспансерен контрол).

Решенията са дадени в табличната част.

Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит-HIV (B20-B24)

B24 Синдром на придобита имунна недостатъчност (СПИН)

Решенията са дадени в табличната част.

Други вирусни болести (B25-B34)

B26 Епидемичен паротити

B27 Инфекциозна мононуклеоза,

B30 Вирусен конюнктивит

Решенията са дадени в табличната част.

Микози (B35-B49)

Тук спадат: дерматофития, питириазис верзиколор, кандидоза, кокцидиомикоза, хистоплазмоза, бластомикозна инфекция и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Протозойни билести (B50-B64)

(B50-B54) Малария

(B55-B64) Други протозойни болести.

Тук спадат: токсоплазмоза, лайшманиоза, пневмоцистоза и други.

В 58.0 Токсоплазмоза окулопатия

Решенията са дадени в табличната част.

Хелминтози (B65-B83)

(B65-B83) Други хелминтози – Шистозомияза, тениоза, цистицеркоза, аскаридоза, ентеробиоза и други.

B67 Ехинококоза

B75 Трихинелоза

Решенията са дадени в табличната част.

Освидетелствани с данни за заболявания по рубрики B50 – B83, задължително се консултират с паразитолог. След проведени изследвания, назначени от консултанта, и поставена диагноза освидетелстваните подлежат на лечение, след което на диспансерен контрол в срокове, указани в нормативни уредби на Министерството на здравеопазването. До изтичане на срока на диспансерния контрол освидетелстваните по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни под диспансерен контрол от медицинската служба/ личния лекар и паразитолог. След изтичане на срока и без настъпили усложнения освидетелстваните са годни по всички графи.

Педикулоза, акаридоза и други инфестации (B85-B89)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от инфекциозни и паразитни болести (B90- B94)

Решенията са дадени в табличната част.

Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти (B95-B97) Други инфекциозни болести (B99)

(B95-B99) Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти и други инфекциозни болести

Решенията са дадени в табличната част.

Клас II. Новообразувания (C00-D48)

Злокачествени новообразувания (C00-C97)

Решенията са дадени в табличната част.

Новообразувания in situ (D00-D09)

Решенията са дадени в табличната част.

При отсъствие на метастази или рецидив след лечение на базоцелуларен карцином (C44) или карцином на кожата in situ (D04) освидетелстваните по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни, ако след операцията ръбците не ограничават движенията, затрудняват говора и носенето на униформеното облекло и снаряжението.

Доброкачествени новообразувания (D10-D36)

Когато големината и локализацията на доброкачествените тумори затрудняват в значителна степен функцията на даден орган, ограничават движението, намаляват здравината на костта и са препоставка за патологични фрактури или пречат на носенето на униформено облекло и военно снаряжение, случаите се подвеждат по буква „а“.

Решенията са дадени в табличната част.

D25 Лейомиом на матката.

Освидетелствани с установена миома, която увеличава големината на матката над III-ти лунарен месец (м.л. III), води до клинична изява (тазова болка, мено-метрорагии, смущение в микцията и дефекацията, нарушения в репродуктивната функция), субмукозна миома и myoma nascens са негодни по графи 1, 2, 3, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от проведеното лечение (без случаите с извършена и двустранна аднексектомия), освидетелстваните се решават като годни.

Освидетелствани с установена миома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката повече от м.л. III и не са субмукозни, подлежат на АГ контрол на 1 година, като по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни.

Освидетелствани с установена лейомиома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката и не са субмукозни се решават като годни по всички графи.

D27 Доброкачествено новообразование на яйчника.

Освидетелствани с установени доброкачествени новообразувания на яйчника са негодни по графи 1, 2, 3, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При проведено лечение с добър резултат са годни.

Новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D37-D48).

D45 Полицитемия вера.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас III. Болести на кръвта, кръворворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)

При установени заболявания от Клас III да се имат предвид следните референтни стойности на хемоглобина: мъже от 130 г/л до 180 г/л; жени от 120 г/л до 160 г/л.

Анемии, свързани с храненето (D50-D53)

Тук спадат: желязонедеимична анемия, витамин B12 – недеимична анемия, фолиевонедеимична анемия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Хемолитични анемии (D55-D59)

D 56.3 Таласемия

Освидетелстваните с установено носителство на признака на таласемия са годни по всички графи.

Освидетелстваните с установена констелация: хемоглобин под 130 г/л за мъже и под 120 г/л за жени, среден обем на еритроцитите (MCV) под долна референтна граница, еритроцити в норма или повишени се изследват видове хемоглобини. Изследва се и серумно желязо, прави се задължително ехография на черен дроб, слезка и бъбреци.

При доказана хетерозиготна бета-таласемия освидетелстваните с хемоглобин над 125 г/л за мъже и над 115 г/л за жени по всички графи са годни, като задължително на годишния профилактичен преглед се прави консултация с хематолог.

При доказана хетерозиготна бета-таласемия освидетелстваните с хемоглобин под 125 г/л за мъже и под 115 г/л за жени по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи по чл. 7.

При доказана хомозиготна бета-таласемия освидетелстваните по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Апластични и други анемии (D60-D64)

Решенията са дадени в табличната част.

Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния (D65-D69)

(D65-D68) Нарушения на съсирването на кръвта.

Решенията са дадени в табличната част.

(D69) Пурпура и други хеморагични състояния

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на кръвта и кръвотворните органи (D70-D77)

Тук спадат: агранулоцитоза, болести на далака, есенциална тромбоцитоза и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Други нарушения, включващи имунния механизъм (D80-D89)

Тук спадат: саркоидоза, имунодефицит с преобладаващ недостиг на антитела и други имунодефицити.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90)

Болести на щитовидната жлеза (E00-E07)

(E00, E02 и E03) Синдром на вроден йоден недоимък, субклиничен хипотиреоидизъм, причинен от йоден недоимък и други видове хипотиреоидизъм.

Решенията са дадени в табличната част.

(E01 и E04) Болести на щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък и сродни състояния, и други видове нетоксична гуша.

Решенията са дадени в табличната част.

(E05-E06) Тиреотоксикоза. Тиреоидит.

Освидетелстваните с установен тиреоидит на Хашимото по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни под диспансерен контрол.

Решенията са дадени в табличната част.

Захарен диабет (E10-E14)

Решенията са дадени в табличната част.

Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса (E15-E16)

Тук спадат: недиабетна хипогликемична кома, други хипогликемии, повишена секреция на глюкагон, анормална секреция на гастрин и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на други ендокринни жлези (E20-E35)

(E20-E27) Разстройства на паратиреоидните жлези, хипофизата и надбъбречните жлези

Решенията са дадени в табличната част.

E28 Дисфункция на яйчниците

Решенията са дадени в табличната част.

E29 Дисфункция на тестисите

Решенията са дадени в табличната част.

E31 Полигландуларна дисфункция

Решенията са дадени в табличната част.

(E30-E35) Нарушения в пубертета и други ендокринни разстройства

Решенията са дадени в табличната част.

Недоимъчно хранене (E40-E46)

Тук спадат: квашиоркор, алиментарен маразм, белтъчно калорийно недохранване.

Решенията са дадени в табличната част.

Други видове недоимъчно хранене (E50-E64)

Тук спадат: недоимък на витамин А, В, С, D и други витамини и недоимък на други хранителни елементи.

Решенията са дадени в табличната част.

Затлъстяване и други разстройства, поради прехранване (E65-E68)

(E65-E68) Локализирано затлъстяване, други видове прехранване и последици от тях

Решенията са дадени в табличната част.

E66 Затлъстяване

При затлъстяване различаваме три степени според боди мас индекс (БМИ).

Нормално тегло – БМИ до 24,99;

Наднормено тегло – БМИ от 25 до 29,99;

Първа степен затлъстяване – БМИ 30 до 34,99;

Втора степен затлъстяване – БМИ 35 до 39,99;

Освидетелстваните със затлъстяване I ст. по всички графи са годни.

Освидетелстваните със затлъстяване II ст. без усложнения по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни под диспансерен контрол с препоръки за ХДР и намаляване на теглото.

Освидетелстваните със затлъстяване III ст. без усложнения по графи 1, 2 и 3 са негодни, а по графи 4 и 5 са по чл. 7.

Случаите със затлъстяване II ст. и III ст. с усложнения, като захарен диабет, артериална хипертония, Пикуик синдром, обструктивна сънна апнея и други са негодни по всички графи.

Разстройства на обмяната на веществата (E70-E90)

Тук спадат: разстройства на обмяната на аминокиселините, въглехидратите, липидите, пурина и пиримидина, порфирина и билирубина, минералната обмяна, водно-електролитния и алкално-киселинния баланс, кистозна фиброза (муковисцидоза), амилоидоза и други.

E74.8 Ренална глюкозурия (ренален диабет)

Освидетелстваните с глюкозурия над 50 г/денонощие по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас V. Психични и поведенчески разстройства (F00-F99)

При определяне на годността по чл. 7, в случаите на проведено клинично изследване и лечение на психично и поведенческо разстройство (рубрики F00-F99), освидетелстваните лица от сухопътния състав се представят по установения ред, с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната среда и дейността, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания.

При вземането на експертно решение е необходимо да се извърши мултиаксиална оценка на освидетелстваното лице, като се отчитат: а) обективната информация от документалната и психиатричния преглед на експерта-психиатър (оплаквания, история на заболяването, минали заболявания, фамилна история, анамнеза и психичен статус, семейни отношения, социален статус, адекватност на самооценката), потвърждаваща или отхвърляща наличието на специфичен за дадено психично разстройство синдром; б) наличието или отсъствието на съпътстващи преморбидни личностови патологии (акцентуации или разстройства); в) наличието или отсъствието на соматично разстройство, което може да окаже влияние на протичането и прогнозата на психичното разстройство; г) наличието или отсъствието на стресови събития в живота на освидетелствания, които могат да бъдат важни за разбирането на възникването, развитието или обострянето на разстройството; д) общото ниво на житейска изява, с акцент върху професионалното, семейното и учебното функциониране. На второ място се преценява тежестта на преживяното разстройство (лека, умерена, значителна, частична ремисия, пълна ремисия, резидуално състояние), като се отчитат степента на неговата изразеност (слаба, умерена, изразена), динамиката на клиничната картина, терапевтичният ефект, степента и срокът за възстановяване, социалната реадaptация (степента на възвръщане към предболестно ниво на функциониране).

По чл. 7, към момента на освидетелстването, при поставена при консултирането (клиничното обсъждане) диагноза: психично здрав/практически здрав, лицата се решават като годни. По чл. 7, при диагностично оформяне като преживяно психично разстройство, е уместно да се даде годност с ограничения, съобразени с конкретното психично разстройство и изпълняваните функционални задължения, за срок от три месеца, след което състоянието се преоценява. При необходимост ограниченията се дават за още три месеца, след което следва да се вземе дефинитивно решение за годност, респ. негодност. При диагноза по рубрики F20-F29 и рубрики F30-F39, освидетелстваните категорично се решават като негодни, независимо от степента на ремисия.

Психичните разстройства могат да се съчетават и с прояви на соматично заболяване. В такива случаи експертната оценка се извършва съвместно със съответния специалист-експерт и допълнително по рубриката на съпътстващото заболяване.

Органични, включително симптоматични, психотични състояния (F00-F09)

Този раздел включва редица психични разстройства, причина за които са мозъчни заболявания, мозъчни травми и други увреди, довели до мозъчна дисфункция. Дисфункцията може да е първична, както например при болести, травми и други увреди, които засягат мозъка пряко или с предилекция, или вторична, както при системни заболявания и разстройства, където мозъкът се засяга само като един от многото увредени органи или системи. При доказано заболяване в специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер решението по всички графи е: Негодни.

F 07.2 – постконтузионен синдром (енцефалопатия).

Синдромът възниква след травма на главата със загуба на съзнание и включва редица симптоми, като главоболие, световъртеж, уморяемост, паметови нарушения, трудност при концентрация и изпълнение на умствени задачи. По графи 3 и 4 – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10 – F19)

Този раздел включва широк кръг разстройства, чиято тежест варира от неусложнена интоксикация и вредна употреба до явни психотични разстройства или деменция. Общото за всички тези разстройства е тяхната причинна обусловеност от употребата на едно или повече психоактивни вещества.

Определянето на употребяваното психоактивно вещество може да стане въз основа на данни, получени от самото лице, обективни анализи на кръв, урина и др., клиничните симптоми и признаци, или данни от информирани трети лица. Лабораторните анализи (уринен тест, токсикохимичен анализ) дават най-сигурни доказателства за настояща или неотдавнашна употреба.

Включва: остро опиване при алкохолизъм; вредна употреба на алкохол; хроничен алкохолизъм; дипсомания; зависимост от психоактивни вещества, абстинентно състояние, психотично разстройство след употреба на психоактивни вещества, алкохолна психоза, Корсакова психоза, причинена от психоактивни вещества.

За обективизиране на тези разстройства е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания: епикриза от специализирано болнично заведение, диспансер или специализирани центрове, характеристики от училище и месторабота, обективни лабораторни анализи. При необходимост се извършват целенасочени психологични изследвания съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При доказана зависима от психоактивно вещество, решението по всички графи е: негоден. При доказана вредна употреба на алкохол по графи 1, 2 и 3 кандидатите са негодни, а по останалите графи – решение по годността по чл. 7. Годността се определя по установения ред, с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността се акцентира върху степента на възстановяване от действителни и трайни увреди на физическото здраве (напр. увреда на черен дроб, панкреас, периферна нервна система) или психичното здраве (напр. органичен мозъчен синдром, депресивни епизоди, страхово-тревожни състояния, obsесивно-компулсивни симптоми, когнитивни увреди). Отрицателните социални последици (напр. развод) сами по себе си не са достатъчен критерий за вредна употреба. Експертните решения са дадени подробно в табличната част.

Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства (F20 – F29)

Шизофренията е най-често срещаният и най-важен представител на тази група. Шизотипното разстройство притежава много от характерните черти на шизофренните разстройства и вероятно е свързано с тях генетично, но то не показва халюцинациите, налудностите и грубите поведенчески нарушения, които се наблюдават при шизофренията.

Включва: парафренна шизофрения, хебефрения, шизофренна кататония, хронична недиференцирана шизофрения; шизофренно резидуално състояние, латентна шизофрения; продромална шизофрения; шизотипно личностово разстройство, параноя; шизоафективна психоза. Заболяването се доказва в специализирано лечебно заведение за болнична помощ, диспансер или оторизирани амбулаторни психиатрични звена.

Да се обърне особено внимание на продромалния период на латентно протичащата шизофрения (ДД с шизотипно разстройство, личностово разстройство тип „бордърлайн“), при която има големи диагностични затруднения. При доказана диагноза, предполагаща хроничен ход на заболяването, решението по всички графи е: негоден.

Разстройство на настроението (афективни разстройства) (F30 – F39)

При тези разстройства основното нарушение е промяна в настроението или афекта, обикновено към потиснатост (с или без придружаваща тревожност) или към приповдигнатост. Тази промяна в настроението обикновено се съпровожда от промяна в общото равнище на активност и повечето от другите симптоми са или вторични по отношение на тези промени в настроението и активността, или са лесно разбираеми в техния контекст. Повечето от тези разстройства имат тенденция към повторемост.

Включва: мания, манийно-депресивно заболяване, биполарно разстройство; рекурентни манийни епизоди, психотична депресия, ендегенна депресия; манийно-депресивна психоза – депресивен тип; рекурентни епизоди на голяма депресия. Заболяването се доказва в специализирано лечебно заведение за болнична помощ, диспансер или оторизирани амбулаторни психиатрични звена. При доказана диагноза на разстройството, предполагаща хроничен ход, решението по всички графи е: негоден.

Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства (F40 – F48)

Тези три типа разстройства са обединени в една голяма обща група, поради своята историческа връзка с концепцията за неврозата и връзката на една съществена част от тези разстройства с психологична причинност.

С изключение на депресивната невроза, повечето от разстройствата, смятани за неврози, се намират в този раздел, а останалите са в разделите, които следват.

Включва: Паническо разстройство, клаустрофобия; фобийно състояние, тревожна невроза; obsесивно-компулсивна невроза; бойна умора, хипохондрична невроза; сърдечна невроза.

Критериите за експертното решаване на неврозите са: социалната (семейна и трудова) приспособимост и функционирането в трудовия или войсковия колектив.

При тежки форми на заболяването със затегнат ход на протичане, незадоволителен терапевтичен резултат и затруднена или невъзможна социална адаптация решението по всички графи е негоден.

Леките форми на заболяването се решават по буква „б“ от рубриката, като по графи 3 и 4 – решение по годността по чл. 7. Останалите решения са дадени в табличната част.

Поведенчески синдроми, свързани с физиологични разстройства и соматични фактори (F50 – F59)

Широка категория, включваща:

1. Рубриката „Разстройства на храненето“, описваща два важни и ясно открояващи се синдрома: анорексия нервоза и булимия нервоза. Лицата по графи 3 и 4 – решение по годността по чл. 7.

2. Неорганични разстройства на съня, която включва:

(1) диссомнии: инсомния, хиперсомния и разстройство на ритъма сън-бодърствуване; и (2) парасомнии: абнормни епизодични явления по време на сън, например сомнамбулизъм, нощни страхи и кошмари.

Лицата по графи 3 и 4 – решение по годността по чл. 7.

F51.3 Сомнамбулизъм.

За вземане на експертно решение е необходимо събиране на подробна анамнеза и обективно клинично изследване. При доказано разстройство лицата по всички графи са негодни.

3. Сексуални дисфункции, непредизвикани от органично разстройство или заболяване.

4. Психологични или поведенчески фактори, свързани с разстройства или заболявания, класифицирани другаде.

Критериите за експертно решение са: тежестта на заболяването, социалната (семейна и трудова) приспособимост и функционирането в трудовия или войсковия колектив.

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на личността и поведението в зряла възраст (F60-F69)

Този раздел включва редица състояния и форми на поведение с клинично значение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерните за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

Включва: кверулантна личност, социопатна, асоциална, антисоциална и психопатна личност, агресивна личност, гранична (borderline) личност, астенична, незряла личност, разстройство на половия идентитет в юношеството или в зрялата възраст, разстройство на половата роля, мазохизъм, садизъм, сексуална девиантност, неуточнена другояче, хомосексуализъм, педофилия, трансвестизъм, екхибиционизъм, воаорство.

За вземане на експертно решение по отношение на разстройствата на личността е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявленията на личностовото

разстройството имат траен и продължителен характер. Изискват се характеристика по време или от местоработата, здравно-производствена характеристика, сведение от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер. При необходимост се извършва и психологично изследване.

При недостатъчно обективизиране на състоянието лицата по всички граfi подлежат на психологично изследване в ЦВМК съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При необходимост, случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО.

При трайно изразени аномалии в емоционално-волевата сфера, поведението и социалната вградимост, неподлежащи на корекция от педагогически, социални и лечебни интервенции, решенията се вземат по буква „а“ от рубриката.

По буква „б“, при леки форми с добра социална вградимост по граfi 3 и 4, решението се взема по чл. 7.

За обективизиране на сексуалните отклонения и разстройства се изисква подробно събрана и целенасочена анамнеза, педагогическа характеристика, характеристика от местоработата, сведения от МВР, информация от близки и от сексуалния партньор, свидетелство за членуване в специализирани клубове и дружества.

При обективизиране на състоянието да се използват и специализирани психологични тестове и скали (Кинси, Сконди), съгласно (Приложение № 14).

Решенията по всички граfi са: негодни.

Умствена изостаналост (F70 – F79)

Тук се включват група патологични състояния с различна етиология и патогенеза, при които преобладава интелектуално-мнестичната слабост. Тези състояния са най-често вродени или придобити в ранното детство.

Оценката на интелектуалното развитие следва да се опира на всяка достъпна информация, т.е. едновременно на клиничната симптоматика и психометричните данни (педагогическа характеристика, характеристики от кметството, епикризи от психоневрологичните диспансери и психологично изследване съгласно (Приложение № 14).

Интелектуалните коефициенти (ИК) са основани на тестове със средно ниво, равно на 100, и стандартно отклонение, равно на 15, както е по скалите на Векслер и Рейвън. Те следва да се използват като общ ориентир и много предпазливо.

F70 Лека умствена изостаналост – ИК (50-69).

Тук се класират лица, при които развитието на втората сигнална система позволява обхващане на непосредствения социален опит, придобиване на конкретни познания, но без постигане на логични понятия и абстракции. Те могат добре да се трудят под чуждо ръководство, а понякога и самостоятелно, но не могат сами да стигнат до обобщаващи логични изводи и предвиждания. С усилия завършват първоначално образование, често повтаряйки класовете. Значително е намалена самооценката, с подчертана себестоитност и егоизъм. Решенията по всички граfi са: негодни.

F71 Умерена умствена изостаналост – ИК (35-49); F72 Тежка умствена изостаналост – ИК (20-34); F73 Дълбока умствена изостаналост – ИК под 20.

Тук се включват лица с изразен интелектуален дефицит, вариращ от имбецилност, при която има частична социална вградимост и усвояване на елементарни трудови и хигиенно-битови навици, до тежка умствена изостаналост и идиотия, при които е напълно невъзможна социалната вградимост, липсва говорът и е налице пълна дезинтеграция на психичните функции.

Решенията по всички граfi са: негодни.

Разстройства на психологичното развитие (F80 – F89)

Разстройствата, включени в раздел F80-89, имат следните общи прояви: (1) начало неизменно в ранна детска възраст; (2) нарушение или закъснение в развитието на функциите, които са тясно свързани с биологичното узряване на централната нервна система; (3) устойчиво протичане за разлика от ремисиите и рецидивите, характерни за много от психичните разстройства.

Включва: разстройство в развитието на артикулацията, дислалия, дисфазия или афазия, вродена липса на слухово възприятие, дислексия на развитието; обучително затруднение, диспраксия на развитието; аутизъм на ранно детската възраст (синдром на Kanner), дезинтегративна психоза (синдром на Heller), шизоидно разстройство в детството.

Решенията по всички граfi са: негодни.

Поведенчески и емоционални разстройства с начало типично за детството и юношеството (F90-F98)

Група разстройства, които се характеризират със: (1) ранно начало; (2) съчетание от хиперактивно зле модулирано поведение с подчертано невнимаване и липса на устойчиво участие при изпълнение на задачи; (3) генерализиране на тези поведенчески характеристики в различни ситуации и във времето.

Включва: синдром на хиперактивност, несоциализирано агресивно разстройство; групов делинквентност; свръхтревожно разстройство; селективен мутизъм, анестезна психопатия, неорганична енуреза, неорганична енкопреза, заекване.

F98.0 Неорганична енуреза

За военномедицинската експертиза е необходимо представяне на медицинска документация за провеждано наблюдение и лечение – личен амбулаторен картон с отразени енуретични епизоди, амбулаторен лист (талон) от личния лекар, епикризи за провеждано клинично лечение, консулт с уролог за (отхвърляне на органичната генеза на заболяването) и други. При доказана диагноза, по всички граfi са негодни.

След навършване на 24-годишна възраст да се има предвид, че изпусканията може да са проява на друго заболяване.

F98.1 Неорганична енкопреза.

Доказва се в клинични условия.

Решенията са дадени в табличната част.

F98.5 Заекване (логоневроза)

По рубрика F98.5, буква „б“ за граfi 3 и 4 се провежда стационарно или амбулаторно лечение в специализирано лечебно заведение и при данни за повлияване от провежданото лечение, за тези граfi решението се взема по чл. 7. По буква „б“, за граfi 3 и 4, експертното решение е годен за военна служба със следните ограничения: да се освободи за постоянно от дейности, свързани с представителни и командни функции, обучение, боравене със средства за комуникация и охранителна дейност, изискващи незабавна, продължителна или интензивна речева експресия. Ограниченията следва да включат и други дейности, отразени в ЗПХ, ако те са свързани със затруднения в речта. Останалите решения по тази рубрика са дадени в табличната част.

Останалите решения са дадени в табличната част.

Неуточнени психични разстройства (F99)

F99 Психични разстройства без допълнителни уточнения

Решенията са дадени в табличната част.

Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99)

Възпалителни болести на централната нервна система (G00-G09)

Менингити, енцефалити, енцефаломиелити, вътречерепен и вътрегърбначен абцес, флебит и тромбофлебит на вътречерепните венозни синуси и късни последици от тях.

Обективизирането на последиците от преживяно възпалително заболяване на централната нервна система се извършва в съответно военно лечебно заведение (ЕЕГ, КТ, МРТ, ЕМГ) и консулт с хабилитирано лице за диагностично уточнение на степента на остатъчния неврологичен функционален дефицит.

При тежко протекли заболявания със забавено нормализиране на ликворния синдром, с остатъчна неврологична или психична симптоматика и протрахиран възстановителен период над 5 месеца, окончателно решение по годността се взема след изтичане на две години от заболяването.

Затегнато протичане на заболяването при слабо терапевтично повлияване, значителен двигателен дефицит, персистиращи болкови прояви, разгънат амиотрофичен синдром – решението е по буква „а“ – негодни по всички графи.

При средно тежки форми на възпалително заболяване на ЦНС с умерена степен на остатъчен неврологичен дефицит, когато липсват подчертани смущения в двигателните функции, без изразени болеви и трофични смущения, до две години от началото на заболяването решението е по буква „б“ – по графи 1 и 2 са негодни. По графи 3 – 5 са годни с противопоказания: тежки физически натоварвания, уредна физкултура, полеви занятия, въоръжен наряд, неблагоприятен микроклимат, невротоксични вещества, йонизиращи лъчения.

По буква „в“ графи 1 и 2 са негодни до две години от заболяването и при наличие на късни прояви или последици от възпалителната болест на ЦНС. По графи 3 – 5 са годни без ограничения.

Решенията са дадени в табличната част.

Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система (G10-G13)

Болест на Huntington, наследствена атаксия, спинална мускулна атрофия и сродни синдроми.

По всички графи решението е негоден.

Екстрапирамидни и други двигателни нарушения (G20-G26)

Болест на Parkinson, дегенеративни болести на базалните ганглии, дистония и други двигателни нарушения.

По всички графи решението е негоден.

Други дегенеративни болести на централната нервна система (G30-G32)

Болест на Алцхаймер и други дегенеративни болести на нервната система, некласирани другаде.

По всички графи решението е негоден.

Демиелизиращи болести на централната нервна система (G35-G37)

Множествена склероза, друга форма на остра дисеминирана демиелинизация, други демиелинизиращи болести на централната нервна система.

Определянето на годността е въз основа на разширената скала за оценка на инвалидността (EDSS) по Kurtzke, 1983 год.

По буква „а“ – повече от 3,5 по EDSS – негодни по всички графи.

По буква „б“ – минимален неврологичен дефицит в две ФС до умерен функционален дефицит в една ФС (до 3,0 по EDSS) и липса на рецидиви са годни по графа 4 с противопоказания – значително и продължително психическо и физическо натоварване и натоварване на крайниците (уредна физкултура, продължителна маршировка), неблагоприятен микроклимат при ниски температури и влага, невротоксични вещества, йонизиращи лъчения, походи, полеви занятия, въоръжен наряд. По графи 1, 2, 3 и 5 – негодни.

По буква „в“ – от 0 до 1,5 по EDSS – по графи 1, 2 и 3 – негодни, по графи 4 и 5 – годни с ограничения в зависимост от изискванията на служебните задължения и условията на труд.

Епизодични и пароксизмални разстройства (G40-G47)

G40 Епилепсия

При доказано заболяване и потвърдено в специализирано лечебно заведение – негоден по всички графи.

За военномедицинската комисия са валидни здравни документи – личен амбулаторен картон с наблюдавани епилептични пристъпи, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер, етапна епикриза от лекар невролог за провеждано диспансерно наблюдение и лечение, рецептурна книжка на хронично болен с изписвани лекарства, протокол за безплатно лечение, КТ на главен мозък, актуално ЕЕГ. При поява на заболяването по време на военна служба е необходимо да се представи описание на припадъка от очевидци и здравно-производствена характеристика.

При недоказано заболяване, липса на документация, еднократен пароксизмален пристъп или припадък с гърчове без други указания, решението е по рубрика R56 – след клинично уточняване годността по графи 3 – 5 се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика. До доказване на заболяването военнослужещите задължително се освобождават от дейности, свързани с риск за здравето и живота на освидетелствания и околните – боравене с оръжие, управление на автомобилна и друга бойна техника, работа край огън, водоеми, движещи се механизми и високи места с опасност от падане, фотостимулация, нощен труд, физическо и психическо пренатоварване, невротоксични вещества.

G43-G44 Мигрена и други синдроми на главоболие

Мигрена – обикновена и класическа, усложнена мигрена; други синдроми на главоболие – кластерно главоболие, съдово главоболие, главоболие от тензионен тип, хронично посттравматично главоболие.

Решенията са дадени в табличната част.

G45-G46 Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми.

Решенията са дадени в табличната част.

G47 Нарушения на съня (не включва сомнамбулизъм F51.3 и синдром на Pickwick E66.2). При доказана клинично нарколепсия и катаплексия G47.4 и синдром на Kleine-Levin G47.8, решението е негоден по всички графи.

G47.3 Апнея по време на сън – клинично доказване на obstructивната апнея по време на сън се извършва в клиника по пулмология на ВМА. При доказано заболяване решението по графи 1, 2, 3 и 5 е негоден, а по графа 4 решение по годността по чл. 7.

Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси (G50-G59)

Заболявания на периферната нервна система – от нетравматично естество: увреждания на нерви, нервни коренчета и плексуси мононевропатии и полиневропатии от инфекциозен, възпалителен, токсичен, съдов, наследствен и идиопатичен произход.

Решението за годност се взема въз основа на преценката на етиологията, протичането, масивността и степента на двигателния дефицит, сетивността и трофиката след клинично изследване в специализирано неврологично лечебно заведение.

При заболяване вследствие на остри отравяния или на инфекции може да се очаква по-добра прогноза, отколкото при тези, които са възникнали от хронични увреждания и обикновено дават чести рецидиви или прогресират.

Буква „а“ – затегнато протичане на заболяването при слабо терапевтично повлияване, значителен двигателен дефицит, персистиращи болкови прояви, разгънат амиотрофичен синдром, чести рецидиви – негодни по всички графи.

Буква „б“ – при умерени частични увреждания на нервната система, когато липсват подчертани смущения във функциите – умерен остатъчен моторен дефицит, например частични парези, умерено набелязани трофични и сетивни смущения, при очаквано отзвучаване на нарушените функции в непродължителен срок, освидетелстваните по графи 3 – 5 са годни – с противопоказания системно динамично натоварване на крайниците, статично мускулно пренапрежение (тежки физически натоварвания, уредна физкултура, полеви занятия, продължителна маршировка, въоръжен наряд), неблагоприятен микроклимат (студ, влага, висока температура), вибрационно въздействие, йонизиращи лъчения – графи 1 и 2 са негодни.

Буква „в“ – с леки остатъчни трофични и сетивни разстройства, без изразен двигателен дефицит и без изразен болков синдром – по графи 1 и 2 – негодни, по графи 3 – 5 годни – без ограничение.

Решенията са дадени в табличната част.

Полиневропатии и други увреждания на периферната нервна система (G60-G64)

Наследствена и идиопатична невропатия, възпалителна полиневропатия (синдром на Guillain-Barre), полиневропатии при болести, класирани другаде.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите (G70-G73)

Myasthenia gravis и други увреждания на нервно-мускулния синапс, първични мускулни увреждания (мускулна дистрофия, миотонични увреждания, вродени миопатии) и други миопатии (медикаментозна, алкохолна, токсична, периодична парализа и други).

По всички графи решението е негоден.

Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми (G80-G83)

По всички графи решението е негоден.

Други разстройства на нервна система (G90-G99)

G90 Разстройства на вегетативната (автономната) нервна система

Решенията са дадени в табличната част.

G91-G99 Хидроцефалия, токсична енцефалопатия, други увреждания на главния и гръбначния мозък, енцефалопатия, съдова миелопатия и други.

По всички графи решението е негоден.

Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59)

Болести на клепачите, слъзните пътища и orbitата (H 00-H06)

(H00-H03) Болести на клепачите

Кандидатите по графи 1 и 2, страдащи от заболявания, ограничаващи функциите на клепачите са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

H04 Болести на слъзния апарат

При постоянно сълзене от едното или двете очи, дължащо се на заболяванията на слъзния апарат, годността се определя след обективното изследване на слъзните пътища (слъзно-носова проба; промиване на слъзните пътища). Сълзотечението се влияе от външните неблагоприятни атмосферни условия и освидетелстваните трябва да се освободят от работа при лоши атмосферни условия, в запрашена обстановка и при вредни изпарения.

Решенията са дадени в табличната част.

H05 Болести на orbitата

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на конюнктивата (H10-H13)

Кандидатите по графи 1 и 2, страдащи от тежки форми на вернален и блефароконюнктивит, неподдаващ се на лечение, птеригиум-ограничаващ зрителното поле под 45° темпорално и 30° назално, както и тези – с цикатрикси на конюнктивата до степен, ограничаваща подвижността на очите, са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на склерата, роговицата, ириса и цилиарното тяло (H15-H22)

H15 Болести на склерата

Тук се отнасят болестите на вътрешните очни тъкани, които са в процес на развитие, както и трайни последици на вече прекарани заболявания, колагенози, ревматоиден артрит, туберкулоза, луес, подагра, фокални инфекции.

Решенията са дадени в табличната част.

(H16-H19) Кератит, мътнини, увреждания на роговичните мембрани, дегенерации, наследствени дистрофии на роговицата, десцеметоцеле и стафилома на роговицата.

При извършена рефракция на роговицата по графи 1 и 2 са необходими до изтичане на една година от датата на проведеното лечение. Годността се преценява след определяне на зрителна острота и мезопично зрение. Решенията по годността се вземат съобразно изискванията на рубрика H52 и рубрика H54 и чл. 7

Решенията са дадени в табличната част.

(H20-H22) Иридоциклит и други болести на ириса и на цилиарното тяло.

При тези заболявания:

- по графи 1 и 2 са негодни – по буква „а“ и буква „б“.

По останалите графи са годни съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H54.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на лещата (H25-H28).

Катаракта и други болести на лещата (афакия, луксация и сублуксация на лещата). Тук не се включват Q12.0 Вродена катаракта; Q12. Вродени аномалии на лещата; T85.2 Механични усложнения, свързани с имплантиране на леща и Z96.1 Псевдофакия.

При наличие на катаракта на едното или двете очи по графи 1, 2 са негодни.

По останалите графи са годни след излекуване, съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52 и H54.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на хориоидеята и ретината (H30-H36)

(H30-H32) Хориоретинит, цикатрикси и други заболявания на хориоидеята

Тук се отнасят хориоретинити от всякакъв вид, наследствени дегенерации на хориоидеята, кръвоизливи, отлепвания и др.

По графи 1 и 2 са негодни.

По останалите графи са годни, съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52 и H54.

Решенията са дадени в табличната част.

(H33-H36) Отлепване, разкъсване, съдови и други болести на ретината.

Тук се включват и всички преаблационни състояния, исхемията, отокът, ексудатите, кръвоизливите на ретината от всякакъв характер, както и всички дегенеративни заболявания на ретината. Наличието на тапеторетинална дегенерация на ретината се определя в клинични условия при изследване на тъмнинната адаптация, независимо от зрителната острота и без наличието на пигмент. При силно понижение или липсващи ERG потенциали се приема, че има наличие на тапеторетинална дегенерация. Тук се отнасят, както вродената есенциална хемералопия – придружавана от обективни изменения, така и симптоматичната хемералопия при дегенеративни ретинити, дифузни хориоретинити, болестни форми на късогледство и др., при които хемералопията се явява като симптом. Тъй като доказването на хемералопията е трудно, решението трябва да се взема след клинично изследване в болнично заведение, като задължително следва да се изследват тъмнинната адаптация и периферното зрение.

Решенията са дадени в табличната част.

Глаукома (H40-H42)

Доказването на глаукомата да става в специализирано лечебно заведение на МО. При стойности на ВОН над 22 мм. Hg, преизчислени след проведена пахиметрия на роговицата или разлика между двете очи повече от 4 мм Hg, кандидатите по графи 1 и 2 са негодни. По останалите графи при стойности на ВОН 22-27 мм Hg, без функционални и анатомични промени са годни под диспансерен контрол, съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52 и H54.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка (H43-H45)

H43 Болести на стъкловидното тяло

Тук се отнасят случаите на пролапс, отлепвания, кръвоизливи, кристални отлагания, помътнявания и дегенерации на стъкловидното тяло.

По графи 1 и 2 са негодни.

По останалите графи са годни след излекуване съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52 и H54.

Решенията са дадени в табличната част.

H44 Болести на очната ябълка

Тук се включват случаите на панопталмит, възловиден офталмит, дегенеративни заболявания, злокачествена миопия, вътреочно чуждо тяло.

По графи 1 и 2 са негодни.

По останалите графи са годни след проведено лечение съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52 и H54.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на зрителния нерв и зрителните пътища (H45-H48)

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на мускулите на окото, нарушения на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (H49-H52)

H49-H51 Страбизъм на очите и други нарушения на бинокулярното зрение.

При съдружното кривогледство критерий за годност е наличието на самото кривогледство, а не зрителната острота. По графи 1 и 2 негодни по букви „а“ и „б“. По останалите графи, буква „б“, са годни съобразно изискванията на рубрика H52, H54 и чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

H50.5 – Хетерофория – при установена хетерофория освидетелстванията са годни по всички графи.

H51.1 – Недостатъчност на конвергенцията – при установяване на недостатъчност на конвергенцията освидетелстванията са годни по всички графи.

H52 Нарушения на рефракцията и акомодацията

Тук спадат всички рефракционни аномалии: късогледство, далекогледство, астигматизъм (от всичките му разновидности), пресбиопия и анизометропия.

– кандидатите за военна служба са годни при зрителна острота 0.5 за всяко око без корекция и не по-малко от 0.8 за всяко око с допустимата корекция.

– кандидатите за ВВУ са годни при зрителна острота 0.7 за всяко око без корекция и до 1.0 с допустимата корекция.

– кандидати за ВВУ за специалности военен лекар и военна медицинска сестра са годни при зрителна острота 0.5 за всяко око без корекция и до 1.0 с допустимата корекция.

– кандидатите за определени специалности, отразени в приложение № 11, т. 7, са годни при зрителна острота 0.8 за всяко око без корекция, с корекция до 1.0, кандидатите за НСО специалности охранител и шофьор са годни при зрителна острота 1.0 без корекция за всяко око.

– кандидати за военна служба със зрителна острота под 0.5 за всяко око без корекция и не по-малко от 0.8 за всяко око с допустимата корекция са годни само за специалностите юрист, финансист, преводач, медицински специалисти – лекар, дентален лекар, фармацевт, медицинска сестра, медицински лаборант, психолог, инженер, диетолог, компютърен специалист, инструктор по физическа подготовка, метеоролог, оркестрант, завеждащ склад, готвач и др. са годни с постоянна оптична корекция.

Решенията са дадени в табличната част.

Зрителни разстройства и слепота (H53-H54)

H53 Разстройства на зрението

H53.0 Амблиопия

Решенията са дадени в табличната част.

H53.1 Субективни зрителни разстройства

Решенията са дадени в табличната част.

H53.2 Диплопия

По графи 1 и 2 освидетелстваните са негодни.

По останалите графи са годни по чл. 7, съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52 и H54.

Решенията са дадени в табличната част.

H53.3 Други нарушения в бинокулярното зрение

Решенията са дадени в табличната част.

H53.4 Дефекти на зрителното поле

По графи 1 и 2 са негодни.

По останалите графи са годни по чл. 7, съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52 и H54.

H53.5 Смущения в цветното зрение

Цветното зрение се изследва със следните методи: полихроматичната таблица на Ишихара, аномалоскопия и при установени отклонения се провежда Farnsworth Lantern test. При успешно преминат Farnsworth Lantern test освидетелстваните са годни по всички графи с изключение на кандидати за НСО, летателно обучение, парашутисти, работа на вода, водолази, сапъори, химици, шофьори категория Д и Е.

Освидетелстваните, непреминали Farnsworth Lantern test, по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни по чл. 7. При решение за годност се налагат следните ограничения: да се освободят от работа с взривоопасни вещества, химични материали и управление на МПС категория Д и Е.

Кандидатите по гр. 1 за специалностите юрист, финансист, преводач, медицински специалисти – лекар, дентален лекар, фармацевт, медицинска сестра, медицински лаборант, психолог, диетолог, компютърен специалист, инструктор по физическа подготовка, оркестрант, завеждащ склад, готвач и др. са годни и при непреминат Farnsworth Lantern test, като се налагат същите ограничения както по предходният текст.

H53.6 Нощна слепота

Изследването на светлосусещането се извършва с мезотест или никтометър при съмнение за нарушение в нощното зрение.

Решенията са дадени в табличната част.

H53.8 Други разстройства на зрението и H53.9 Разстройство на зрението, неуточнено

Решенията са дадени в табличната част.

H54 Слепота и намаляване на зрителната острота

Зрителната острота да се получава чрез максимално поносима оптична корекция.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на окото и придатъците му (H55-H59)

H55 Нистагъм и други произволни движения на очите. Освидетелстваните с нистагъм от всяка степен, независимо от зрителната острота – по графи 1 и 2, са негодни.

Решенията по годността за военна служба по останалите графи се вземат след проведена задължителна консултация с невролог.

При уточняване на състоянието и поставяне на диагноза „вроден нистагъм“ военнослужещите по графи 3, 4 и 5 са годни, съобразно изискванията на рубрика H52, H54 и чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

H57 Други болести на окото и придатъците му.

Тук се включват аномалии на функциите на зениците, болка в окото, неуточнени болести и увреждания на окото и придатъците му.

Решенията се вземат съобразно изискванията на рубрика H52, H54 и чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

H59 Увреждания на окото и придатъците му след медицински процедури.

По графи 1 и 2 са негодни.

По останалите графи са годни, съобразно изискванията за зрителна острота по рубрика H52, H54 и чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас VIII. Болести на ухото и на мастоидния израстък (H60-H95)

Слуховият анализатор се изследва анамнестично, екзо-, ендоскопично и функционално. За нормален слух се смята шепотна реч – 6 м за всяко ухо отделно. Задължително функционално изследване: шепотна реч и разговорна реч за всяко ухо. По показания се назначава:

аудиометрия, тимпанометрия, отоакустични емисии, евокирани потенциални и Ро-графия по Шулер и Стенверс. Изследването на вестибуларната устойчивост се провежда по методиките ОР (отолитова реакция), ПКУК (прекъсната кумулация на ускоренията на Кориолис), СКУК (смесена кумулация ускоренията на Кориолис).

(Н60 – Н69 без Н66) Болести на външното ухо, негноино възпаление на средното ухо и болести на Евстахиевата тръба.

По графи 1 – 5 решението по годността по чл. 7.

(Н66; Н70 – Н74; Н95) Тук се отнасят гнойно и неуточнено възпаление на средното ухо, мастоидит и сродни състояния, други заболявания на тъпанчетата на средното ухо и на процесус мастоидеус. По буква „а“, гр. 1 – 5 – негодни.

По буква „б“, гр. 1, 2, 3 и 5 негодни, по гр. 4 – решението по годността по чл. 7 (след проведено лечение решението е: годен за военна служба с противопоказания за работа при студ и влага за срок от 6 месеца).

По буква „в“, гр. 1 и 2 – негодни, а гр. 3 – 5 – решението по годността по чл. 7.

Н80 – Отосклероза – При направена слухоподобряваща операция по повод отосклероза, тимпаносклероза и др., и установен нормален слух – 6 м за всяко ухо, освидетелстваните са годни по всички графи. При намален слух – под 6 м, на освидетелстваните по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи годността се решава по изискванията на р. Н 90-Н93. За да се адаптират към нормална трудова дейност, оперираните се освобождават от работа в шумна обстановка, среда рискова за звукови травми, студ и влага за срок от 6 месеца.

(Н81 – Н83) Мениеров синдром и други вестибуларни смущения

Тук спадат възпалителните заболявания на вътрешното ухо – различните форми на ограничен и дифузен лабиринтит и невъзпалителни заболявания на лабиринта: морбус Мениер; периферен, рецепторен отоневрологичен (кохлеовестибуларен) синдром; хроничноремитираща вестибулопатия; кинетози (конгенитално обусловена вестибулопатия, морска, транспортна и авиационна болест); вестибуларен невронит на Холпайк – Дикс; стрептомицинова вестибулопатия; синдром на вертебро-базиларните артерии (Барре-Лию; Берчи-Роше; Теракол; Лери), отоневрологичен синдром при интоксикация с лекарствени, химически средства и други вредности. При освидетелстваните с изразени разстройства на вестибуларните функции, доказани в специализирано лечебно заведение, както и при чести рецидиви с продължително и безуспешно лечение, решението по годността е:

По буква „а“, графи 1 – 5 – негодни.

При остри вегетативни кризи в по-лека степен, лекувани в клинична обстановка, както и при редки, и леки пристъпни смущения на вестибуларната функция и състояние при т. нар. конгенитално обусловена вестибулопатия (кинетози – транспортна, морска или авиационна болест) решението по годността е:

По буква „б“, графи 1 – 2 негодни, а по графи 3 – 5 решението по годността по чл. 7. Да се освободят от работа на височина, управление на транспортни средства, пребиваване край огън, вода и движещи се механизми, уредна гимнастика, наряд, походи и полеви занятия, за срок от 6 месеца. Необходим е медицински контрол.

(Н80; Н90; Н93) Тук са групирани заболяванията, при които трайното намаление на слуха е главен симптом, определящ решението по годността.

Изследването на слуха се прави на двете уши чрез шепотна и разговорна реч, аудиометрично изследване и др., които задължително се регистрират.

По буква „а“ за всички графи са негодни.

По буква „б“, графи 1, 2 и 5 са негодни, гр. 3 и 4 решението по годността по чл. 7. Да се освободят от работа в шумна обстановка и среда рискова за звукови травми за срок от 6 месеца.

По буква „в“, графи 1 – 2 – негодни, а графи 3 – 5 – решението по годността по чл. 7. Да ползват индивидуални средства за шумова защита и бъдат под диспансерен контрол. Тук спадат и случаите, при които шепотната реч е 6 м, но има аудиометрични данни за неврит на слуховия нерв.

Н91 Трайна, пълна глухота на двете уши, немота или глухонемота.

Тук не трябва да се включват случаите с временна глухота или немота от функционален характер и случаите при баротравма, които може да се лекуват.

Решението по всички графи е негодни.

Клас IX. Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)

Остър ревматизъм (I00-I02)

Решенията са дадени в табличната част.

Хронични ревматични болести на сърцето (I05-I09)

Тук спадат: ревматични болести на митралната, аортната и трикуспидалната клапа, както и съчетаното им засягане и ревматичният миокардит и перикардит.

Решенията са дадени в табличната част.

Хипертонични болести (I10-I15)

Хипертонията се оценява по приетата класификация на артериалното налягане според ESC и ESH 2007 г.

АН класификация	СИСТОЛНО (mmHg)	ДИАСТОЛНО (mmHg)
Оптимално	< 120	< 80
Нормално	120-129 и/или	80-84
Високо-нормално	130-139 и/или	85-89
Хипертония I степен	140-159 и/или	90-99
Хипертония II степен	160-179 и/или	100-109
Хипертония III степен	≥ 180 и/или	≥ 110
Изоллирана систолна хипертония	≥ 140 и/или	≤ 90

Изолрираната систолна хипертония се градира в три степени, отговарящи на степените на систолно-диастолна хипертония, и също като нея се подвежда под букви „а“, „б“ и „в“.

I, II и III степен на артериална хипертония съответстват според класификацията съответно на лека, умерена и тежка хипертония. При леката няма обективни признаци за органно засягане. При умерената е налице едно от измененията: хипертрофия на лявата камера на сърцето, изменение в съдовете на папилите, протеинурия или повишени стойности на креатинина. При тежката степен съществува сърдечна недостатъчност или е налице мозъчен кръвоизлив, застойни папили и др.

Кандидатите за военна служба по графи 1 и 2 трябва да са с нормално артериално налягане.

Случаите с хипертонична болест I по графи 3, 4 и 5 са годни под диспансерен контрол, случаите с хипертонична болест II степен по графи 3 и 4 – решението по годността по чл. 7, по графа 5 са негодни, а тези с III степен хипертонична болест по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Исхемична болест на сърцето (I20-I25)

Решенията са дадени в табличната част.

Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообращение (I26-I28)

Тук спадат: белодробен емболизъм, други форми на белодробно сърце и други болести на белодробните съдове.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на сърцето (I30-I52)

(I30-I41) Болести на перикарда, ендокарда и миокарда

Решенията са дадени в табличната част.

I42 Кардиомиопатия

Решенията са дадени в табличната част.

Ритъмни и проводни нарушения (I44-I49)

Случаите със:

- синусова тахикардия > 100 удара в минута;
- синусова брадикардия < 50 удара в минута;
- AV блок I степен (PR > 0,22)
- AV блок II степен тип Moebitz I (с периоди на Wenckebeach)

по графи 1 и 2 са негодни, по останалите графи решението е по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка (ЕхоК, ВЕМ).

Случаите с ляв преден хемиблок – по всички графи са годни.

Случаите с непълен десен бедрен блок – могат да бъдат оценени като годни по всички графи в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите със съчетани НДББ и ЛПХБ по графи 1, 2 и 5 са негодни, а по останалите графи удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите със значимо нарушение на ритъма и проводимостта, като:

- SA блок от всички степени, Sinus arrest;
- пълен десен бедрен блок;
- пълен ляв бедрен блок;
- бифасцикуларен блок;
- предсърдно мъждене и/или трептене;
- (пароксизмална) надкамерна тахикардия

по графи 1 и 2 са негодни, а по графи 3, 4 и 5 решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

Случаите с тежки нарушения на ритъма и проводимостта, като:

- симптоматична сино-атриална болест, AV блок III степен (пълен AV блок), AV блок II степен тип Moebitz II и Синдром на Brugada са негодни по всички графи.

Случаите с камерна преекситация (WPW, къс PR < 0,10) по графи 1 и 2 са негодни, по останалите графи решенията са по чл. 7.

Случаите с изолирани камерни и/или надкамерни екстрасистולי по графи 1 и 2 са негодни, по останалите графи могат да бъдат годни в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистולי < 1% от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 3 – 5 са годни.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистולי ≥ 1% от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 3 – 5 – решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

Случаите след (радиофреквентна) аблация подлежат на разширена кардиологична оценка преди обсъждане на годност.

I50 Сърдечна недостатъчност

Решенията са дадени в табличната част.

(I51-I52) Усложнения и неточно определени болести на сърцето

Решенията са дадени в табличната част.

Мозъчносъдови болести (I60-I69)

Тук се включват субарахноидален кръвоизлив, втретомозъчен кръвоизлив, друг нетравматичен втретомозъчен кръвоизлив, мозъчен инфаркт, оклузия и стеноза на церебрални артерии, последици от мозъчносъдова болест.

При болни с мозъчносъдов инцидент не е възможно да се прецизират клиничната и трудовата прогноза по-рано от 4-тия – 6-ия месец от мозъчния инсулт.

Решенията са дадени в табличната част.

По буква „а“ са негодни по всички графи.

По буква „б“ – графи 1, 2, 3 и 5 са негодни. По графа 4 след стабилизиране на състоянието при наличие на позитивна възстановителна динамика освидетелстваните са годни с противопоказания за 6 месеца: физическо и психическо

пренатоварване, неблагоприятен микроклимат, сменен и нощен труд (денонощен наряд), полеви занятия, походи, уредна гимнастика, продължителна маршировка, контакт с токсични невро- или вазотропни вещества, йонизиращи лъчения, продължително ходене и стоене прав, интензивни социални контакти.

По буква „в“ – графи 1 и 2 са негодни. По графи 3 – 5 – годни при липса на остатъчни явления една година или повече след мозъчносъдовия инцидент.

Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79)

Тук се включват атеросклероза, аортна и други уточнени аневризми, артериална емболия и тромбоза, и др. болести на периферните съдове – артериолите и капилярите.

Към буква „а“ се отнасят ендартериит и ендартериоза, аневризми на магистралните артерии и др., с тежки смущения в хемодинамиката на крайниците, както и състояния след алопластично заместване на дефект от артериалните кръвоносни съдове.

Решенията са дадени в табличната част.

Към буква „б“ се отнасят съдовите малформации и други болести на артериите, артериолите и капилярите, подлежащи на пълна оперативна корекция. След проведено лечение с добър резултат освидетелстваните са годни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

I73.0 Синдром на Рейно (ангиотрофоневроза)

Освидетелствани с леки форми на синдрома на Рейно са годни по всички графи, а тези с тежки форми по графи 1, 2 са негодни, а по останалите графи подлежат на лечение. След проведено лечение с добър резултат са годни по всички графи.

Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли (I80-I89)

I83 Варикозни вени на долните крайници.

Решенията са дадени в табличната част.

I84 Хемороиди

В развитието на хемороидалната болест са приети четири степени:

I степен – анамнестично без оплаквания, при ректално туширане се палпират вътрешни невъзпалени хемороиди, виждащи се с фиброколоноскоп и кървят слабо след дефекация,

II степен – хемороидите са по-големи, кървенето е по-интензивно, проявяват се пролапси със спонтанно репонирание,

III степен – хемороидите пролабират и не се репонират спонтанно, а мануално,

IV степен – не е възможна и мануална репозиция на големи пролабирали хемороиди.

Степента на развитие на хемороидалната болест се определя от хирург, след проведена фиброколоноскопия.

Освидетелствани с установена хемороидална болест I-ва степен са годни по всички графи.

Тези с установена II, III и IV степен на хемороидалната болест са негодни по графи 1, 2, а по останалите графи подлежат на лечение.

След проведено лечение с добър резултат са годни по всички графи.

I86.1 Варикоцеле

Решенията са дадени в табличната част.

Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението (I95-I99)

I95 Хипотония

Решенията са дадени в табличната част.

I97-I99 Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението

Решенията са дадени в табличната част.

Клас X. Болести на дихателната система (J00-J99)

Остри инфекции на дихателните пътища (J00 – J06)

Решенията са дадени в табличната част.

Грип и пневмония (J10-J18). Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22)

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на горните дихателни пътища (J30 – J39)

J30 Алергичен ринит

Като обективни критерии за доказване на алергичния ринит се използват всички съвременни методи за тестване, клинично уточняване и диагностициране. По показания се назначава Ро-графия на околоносните кухини, ринометрия.

Към буква „а“ от табличната част се отнасят:

- случаите, когато съществуват анамнестични данни за чести обостряния (провеждали или не лечение);

- при отсъствие на анамнестични данни, но наличие на затруднено носово дишане, положителни КАП проби и патология в околоносните кухини.

Всички освидетелствани по гр. 1 и 2 са негодни; по гр. 3 – 5 решението по годността по чл. 7.

При настъпила трайна ремисия след проведено лечението за срок от 3 до 6 месеца освидетелстваните са годни, като се освобождават от походи, полеви занятия, работа в запрашена обстановка, работа при студ и влага и работа с ГСМ и химикали.

При необходимост от продължително лечение по схема се осигурява извеждане от вредната среда за срока на лечението или в дните за провеждане на същото.

Към буква „б“ от табличната част се отнасят:

- случаите, при които е провеждано лечение (специфична и неспецифична терапия) и е настъпила трайна ремисия.

- отсъствие на клинична изява, но наличие на анамнестични данни и/или установени положителни КАП проби

в хода на други изследвания.

Решенията са дадени в табличната част.

J32 Хроничен синусит

Към буква „а“ спадат спонтанни заболявания на един или повече синуси, които са лекувани включително и оперативно, безуспешно и са усложнени с полипи, фистули, остеомиелити, орбитални или интракраниални усложнения. По гр. 1, 2 и 5 са негодни; по графи 3 – 4 решението по годността по чл. 7. Да се освободи от работа при студ и влага за срок от 6 месеца. Към буква „б“ се отнасят онези хронични заболявания на един или повече синуси, които не се съпровождат с посочените в буква „а“ усложнения. При наличие на Ro-данни за пристенно засенчване на синусите; полип (киста) в синуса и без клинични изяви, освидетелстваните са годни по всички графи.

В случаите, когато е проведено лечение, включващо – пункция на максиларния синус, ендоскопска хирургия или операция на синусите по Калдвел-Люк или Бек, задължително се назначава Ринометрия, Тимпанометрия, Барофункцията в БК- 5000 м при скорост на спускане – 25 м/с (за всички родове войски). При нормални резултати от тези изследвания освидетелстваните са годни по всички графи.

Изследването на носа и носната преграда включва анамнеза, статус, олфактометрия и по показания: Ro-графия на околоносните кухини, ринометрия.

J34.2 Девиация на носната преграда

J34.3 Хипертрофия на носните раковини

По буква „а“ гр. 1 – 2 са негодни до провеждане на успешно оперативно лечение; по гр. 3 – 5 решението по годността по чл. 7.

По буква „б“ са годни по всички графи.

J38 Болести на гласните връзки и ларинкса

По гр. 1 – 2 са негодни; по гр. 3 – 5 – решението по годността по чл. 7. (при проведено успешно лечение- отсъствие на нарушение в дишането и говора, са годни)

J38.6 Стеноза на ларинкса

По гр. 1, 2, 3 и 5 са негодни.

По гр. 4 – решението по годността по чл. 7. (годността се решава в индивидуален порядък, след проведено лечение и дефицит в говора и дишането, освидетелстваните са негодни).

Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)

Тук спадат: бронхит, неуточнен като остър или хроничен, хроничен бронхит, емфизем и хронична обструктивна белодробна болест.

Решенията са дадени в табличната част.

J45 Астма

Доказването на бронхиалната астма става само в специализирано лечебно заведение. За доказване на бронхиалната астма в клинични условия се имат предвид анамнезата за пристъпно протичане на болестта, физикалният статус (сухи хрипове, удължено издишване и др.) и функционалното изследване на дишането (спирометрия, плетизмография, бронхопровокационни и бронходилататорни тестове). При доказана бронхиална астма независимо от тежестта (интермитентна, лека, средно тежка и тежка) по графи 1 и 2 решението е негоден.

Решенията са дадени в табличната част.

J47 Бронхектатична болест

За нуждите на военномедицинската експертиза бронхиектазиите трябва да бъдат доказани в специализирано лечебно заведение.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70)

Тук спадат: пневмоконози; хиперсезитивен пневмонит, предизвикан от органична прах; респираторни състояния, причинени от вдишване на химични вещества, газове, дим и пари; пневмонит, причинен от твърди вещества и течности и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Други респираторни болести, увреждащи главно интерстициалната тъкан (J80-J84)

Тук спадат: синдром на респираторно разстройство (дисстрес) при възрастни, белодробен оток, белодробна еузинофилия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Гнойни и некротични състояния на долните дихателни пътища (J85-J86)

Тук спадат: абсцес на белия дроб и медиастиума и пиоторакс.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на плеврата (J90-J94)

Тук спадат: плеврален излив, плеврално срастване и други.

Решенията са дадени в табличната част.

J93 Пневмоторакс

След преживян спонтанен пневмоторакс независимо от давността, със или без торакостомия, освидетелстваните подлежат на КТ изследване на белите дробове. При наличие на единични були или булозен емфизем са негодни по графи 1 и 2, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение – атипична резекция с апикална плевректомия или булектомия с апикална плевректомия. При добър следоперативен резултат са годни по всички графи.

Други болести на дихателната система (J95-J99)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93)

Болести на устната кухина, слюнчените жлези и челюстите (K00-K14)

Тук спадат: смущения в развитието и никненето на зъбите; болести на твърдите зъбни тъкани; болести на зъбната пулпа и периапикалните тъкани; болести на венците и пародонта; челюстно-лицеви аномалии, включително неправилна захапка; други заболявания, засягащи зъбите и пародонта; болести на челюстите; болести на слюнчените жлези; болести на меките тъкани на устата, болести на езика.

Решенията са дадени в табличната част.

K00 Нарушения в развитието и никненето на зъбите. K01 Вложени и импактни зъби. K06 Други изменения на венците и беззъбата алвеоларна криста. K08 Други нарушения на зъбите и пародонта.

Тук са включени липса на зъби по общи причини, при което, за да бъде възстановена дъвкателната и/или говорната функция, трябва да се използва подвижна (снимаема, нефиксирана) зъбна протеза на едната или двете челюсти. Освидетелстваните с подвижни зъбни протези по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни.

Наличието на осем зъбни корени на двете челюсти, или шест зъбни корени от едната страна, е основание кандидатите по графи 1, 2 и 5 са негодни. Липсата на мъдречи не се счита за липса на зъби.

(K02-K04) Болести на твърдите зъбни тъкани

Тук са включени зъбен кариес, пулпити, некроза на пулпата, остри и хронични периодонтити – без или с фистули. Наличието на 25% нелекувани зъби е основание кандидатите по графи 1 и 2 да са негодни.

K05 Гингивит и болести на пародонта

Диагнозата по буква „а“ се поставя след рентгеново и клинично изследване. Решението по графи 1 и 2 са негодни.

(K07,K09-K14) Челюстно-лицеви аномалии (включително аномалии на захапката), кисти в устната кухина, други болести на челюстите, болести на слюнчените жлези, стоматит, други болести на устната и устната лигавица, болести на езика.

Решението по буква „а“ се отнася за случаите, при които е нарушена дъвкателната, говорната функция, разбираемостта на речта или има затруднение при използването на специалното снаряжение. Решението по буква „б“ за графи 1 и 2 е негоден, а по всички останали графи – годен.

Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20-K31)

(K20-K23) Болести на хранопровода

Тук спадат: езофагит, гастроезофагеална рефлуксна болест, ахалазия на кардията; язва, перфорация, дивертикул на хранопровода и други.

Решенията са дадени в табличната част.

(K25-K28) Язвена болест

Тук спадат: язва на стомаха; язва на дванадесетопръстника; пептична язва с неуточнена локализация; гастро-иеюнална язва.

Решенията са дадени в табличната част.

K29 Гастрит и дуоденит

Решенията са дадени в табличната част.

K31 Други болести на стомаха и дванадесетопръстника

Тук спадат: остра дилатация на стомаха, пилороспазъм, дивертикул на стомаха, полип на стомаха и дванадесетопръстника, стеноза на стомаха и дванадесетопръстника и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на апендикса (K35-K38)

Тук се включват остър апендицит, апендицит неуточнен, други форми на апендицит, други болести на апендикса.

Решенията са дадени в табличната част.

Хернии (K40-K46)

Освидетелстваните с каналис ингвиналис аперта, както и с асимптоматични малки диафрагмални хернии са годни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

Неинфекциозни ентерити и колити (K50-K52)

K50 Болест на Crohn

K51 Улцерозен колит

Решенията са дадени в табличната част.

K52 Други неинфекциозни гастроентерити и колити

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на червата (K55-K63) и болести на перитонеума (K65-K67)

K55 Съдови болести на червата.

Към рубрики K56 „Паралитичен илеус и непроходимост на червата“ и K57 „Дивертикули на червата“ – при състояния след еднократен илеус, субилеус, сатура на черва, опериран дивертикул на черва без обширна резекция, освидетелстваните до изминаване на една година от заболяването:

По графи 1 и 2 са негодни, а по графи 3, 4 и 5 се решават по чл. 7.

Заболяванията от рубрика K59 „Други функционални чревни нарушения“ се отнасят към буква „б“.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на черния дроб (K70-K77)

Тук спадат: алкохолна болест на черния дроб, токсично увреждане, чернодробна недостатъчност, хроничен хепатит, цироза на черния дроб и други болести на черния дроб.

При ехографски данни за чернодробна стеатоза и нормални трансаминази освидетелстваните по всички графи са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80-K87)

При безсимптомна форма на жлъчнокаменна болест освидетелстваните по графи 1, 2 са негодни, а по останалите графи са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на храносмилателните органи (K90-K93)

K90 Нарушена резорбция в червата

Решенията са дадени в табличната част.

(K91-K93) Други болести и увреждания на храносмилателните органи

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)

При експертното решение на болестите на кожата и подкожната тъкан се вземат под внимание етиологията, патогенезата и клиничното протичане на заболяването – остро, подостро или хронично. От значение са: тежестта, големината, локализацията и дифузността на засегнатата площ; отражението на заболяването върху други органи и системи; срокът на лечението; въздействието на униформеното облекло и обувки при изпълнение на изискванията на военната служба. Доказването на гореизброените фактори става задължително в клинична обстановка.

Решенията са дадени в табличната част.

L00-L08 Инфекции на кожата и подкожната тъкан

Решенията са дадени в табличната част.

Пилонидална киста (L05)

Решенията са дадени в табличната част.

Булозни увреждания (L10-L14)

Решенията са дадени в табличната част.

Дерматит и екзема (L20-L30)

По буква „а“ са хроничните (тежки) форми – водещи до генерализиране, еритродермия и до функционални нарушения и невъзможност за изпълнение на служебните задължения.

По буква „б“ са остри (леки) форми – локализирани, с доброкачествено протичане, без да водят до функционални нарушения и невъзможност за изпълнение на служебните задължения.

Решенията са дадени в табличната част.

Папулоскваматозни увреждания (L40-L45)

L40 Псориазис – артропатичен, тежки, генерализирани и често рецидивиращи форми

По буква „а“ са тежки форми – артропатичен, еритродермичен, тежки плакатни и други генерализирани форми на псориазис.

По буква „б“ са леки форми – локализирани /капилицииум, нокътен, леки инвертни форми и единични плаки. По гр. 1 и 2 са негодни, а по останалите граfi са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Уртикария и еритем (L50-L54)

L50.8 Уртикария – остра и хронична.

Клинично доказана, а при липсващ обрив – алергологично тестване и потвърждение.

Други еритемни състояния (L51-L54)

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на кожата и подкожната тъкан, предизвикани от радиация (L55-L59)

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на кожните придатъци (L60-L75) без (L70)

По буква „а“ се решават други болести на кожните придатъци (косми, нокти, мастни и потни жлези) – тежки форми, водещи до функционални нарушения и невъзможност за изпълнение на служебните задължения.

По буква „б“ се решават други болести на кожните придатъци (косми, нокти, мастни и потни жлези) – леки форми, ангажиращи ограничени площи от кожата с доброкачествен ход, без да водят до функционални нарушения и невъзможност за изпълнение на служебните задължения.

L70 Акне.

По буква „а“ се решават тежки форми (конглобатно, фулминантно, инверсно, некротично) водещи до функционални нарушения и невъзможност за изпълнение на служебните задължения.

По буква „б“ се решават леки форми (папулопустулозни и др.) неспречени на носенето на униформено облекло.

Други болести на кожата и подкожната тъкан (L80-L99)

По буква „а“ се решават тежки форми, водещи до функционални нарушения и невъзможност за изпълнение на служебните задължения.

По буква „б“ се решават леки форми, ангажиращи ограничени площи от кожата с доброкачествен ход, без да водят до функционални нарушения и невъзможност за изпълнение на служебните задължения.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)

Артропатии (M00-M25)

(M00-M14) Инфекциозни артропатии и възпалителни поли-артропатии

Тук се отнасят пиогенният артрит, реактивните артропатии в това число и синдромът на Райтер, ревматоиден артрит, ювенилен артрит, подагра, други кристалоидни артропатии, специфични артропатии и други.

Артропатия в областта на първа метатарзофалангиална става (МТФС) се решава по буква „а“, а от втора до пета МТФС се решават по буква „б“.

Решенията са дадени в табличната част.

Артрози и други увреждания на ставите (M15-M25)

(M15-M19) Артрози и (M20-M25) Други увреждания на ставите.

Годността се определя въз основа на степента на нарушената функция при условие, че тези последици не се поддават на лечение или когато оперативното вмешателство се е оказало безуспешно или е противопоказано.

Обективизирането се осъществява чрез ъглометрия на движенията на засегнатите стави – активни и пасивни.

За умерени нарушения по буква „б“ се приемат:

раменна става (комплексна) -	екстензия	флексия
	40° — 0° —	125°
	абдукция	аддукция
	125° — 0° —	90°
	вън. ротация	вътр. ротация
	60° — 0° —	60°
лакътна става -	екстензия	флексия
	30° — 0° —	100°
радио-улнарна става -	супинация	пронация
	60° — 0° —	60°
гъривнена става -	екстензия	флексия
	50° — 0° —	60°
	рад. отвеждане	улн. отвеждане
	10° — 0° —	20°
тазобедренна става -	екстензия	флексия
	0° — 0° —	110°
	абдукция	аддукция
	20° — 0° —	0°
	вън. ротация	вътр. ротация
	20° — 0° —	20°
колянна става -	екстензия	флексия
	0° — 0° —	110°
глезенна става -	дорзална флексия	плантарна флексия
	10° — 0° —	20°

Ограниченията в движенията на ставите извън диапазона на умерените нарушения се отнасят съответно към букви „а“ и „в“ на рубриките.

M20 Придобити деформации на пръстите на ръката и крака: Халукс валгус с метатарзо-фалангиален ъгъл, по-голям от 30°, и Халукс ригидус се решават по буква „б“, дигити квинти варус и суперпониране на втори до пети пръст на крака се решават по буква „в“.

M21.4 Придобито плоско стъпало. При плоско стъпало без деформираща артроза и деформация в костите освидетелстваните по всички графи са годни.

M23 Вътреставни увреждания на коляното

Освидетелствани с увредени менискуси по графи 1, 2 и 3 са негодни, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от проведеното лечение са годни.

M23.5 Хронична нестабилност на колянната става.

Колянна нестабилност, доказана със съвременни диагностични методи (артроскопия и ядрено-магнитен резонанс), се решава по буква „б“. Освидетелствани с хронична нестабилност на колянната става по графи 1, 2 и 3 са негодни, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от проведено лечение (стабилност на ставата, възможност за пълно натоварване) освидетелстваните са годни по всички графи.

M24.4 Рецидивираща луксация и сублуксация на става

Решенията са по буква „б“.

Системни увреждания на съединителната тъкан (M30-M36)

Тук спадат: възлест полиартрит и наследствени състояния, други некротизиращи васкулопатии, дисеминиран лупус еритематодес, дерматополимиозит, системна склероза и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Дорзопатии (M40-M54)

Степен на изразеност на гръбначните изкривявания (кифоза, лордоза и сколиоза) се измерва в градуси по метода на Коб (Cobb).

M40 Кифоза и Лордоза.

При кифоза до 40°, без дегенеративни изменения, освидетелстваните са годни по всички графи, а тези с над 40° са негодни по графи 1 и 2, а по останалите графи се решават по чл. 7.

M41 Сколиоза (гръбначни изкривявания)

При леки форми на сколиоза, без дегенеративни изменения до 15° по Коб вкл., освидетелстваните са годни по всички графи.

Освидетелствани със средно-тежки форми на сколиоза с ъгъл по Коб от 16° до 30° вкл. се решават по буква „б“, а тези с над 30° по Коб се решават по буква „а“.

Решенията са дадени в табличната част.

M42.0 Ювенилен остеохондрит на гръбначния стълб (Morbus Scheuermann-Mau).

При освидетелстване на лица с болестта на Шоерман-Май се имат предвид: тежестта на морфологичните изменения, завършено вкостяване на епифизарните ядра, засегнатият сегмент на гръбначния стълб, нарушенията на функцията му и развитието на мускулатурата. Лицата със засягане до три прешлена, с леко клиновидно снижение на един-два прешлена, с незначителни функционални нарушения са годни по всички графи.

Спондилопатии (M45 – M49)

M45 Анкилозиращ спондилит (болест на Бехтерев)

M46.1 Сакроилеит

Решенията са дадени в табличната част.

Други дорзопатии (M50 – M54)

(M50 – M51) Увреждания на междупрешленните дискове.

Тук се отнасят едни от най-честите нозологични единици – увреждане на междупрешленните дискове в шийен, гръден или поясен отдел на гръбначния стълб. За доказването им при съответните клинични данни е необходимо КАТ или МРТ, както и ЕМГ.

По буква „а“ – тежки форми на дискова болест:

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с миелопатия.

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с отпадна неврологична симптоматика (парези, парезия).

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с тазово – резервоарни нарушения.

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с протрахиран болков синдром и продължителна неработоспособност (без ЕМГ данни за възстановяване) – решението е негоден по всички графи.

По буква „б“ – средно тежки форми на дискова болест:

С умерено нарушение на функциите, при които се очаква обратно развитие на клиничните симптоми и ЕМГ възстановяване

- Дискова херния или дисков пролапс на едно ниво или повече от едно ниво с радикулопатия, с възбудна или отпадна сетивна симптоматика, но без отпадна двигателна симптоматика.

- Дискова херния или дисков пролапс на едно ниво или повече от едно ниво без клинични и ЕМГ данни за радикулопатия.

- Дискова протрузия на едно ниво или повече от едно ниво с радикулопатия, с възбудна или отпадна сетивна симптоматика, или с протрахиран болков синдром.

Решението е негодно по графи 1, 2 и 3, а по останалите графи по чл. 7.

По буква „в“ – леки форми на дискова болест:

МРТ или КАТ доказани увреждания на междупрешленните дискове без неврологични прояви и негативен неврологичен статус.

Решението е негодно по графи 1 и 2, а по останалите графи годни.

При успешно проведено неврохирургично лечение оперираните от дискова херния по графи 1 и 2 са негодни, а по графи 3 – 5 са годни с противопоказания, до една година след операцията.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на меките тъкани (M60-M79)

(M60-M63) Миопатии – миозит, калцификация и осификация в мускулите и други увреждания на мускулите.

M62.4 Мускулна контрактура

(M65-M68) Увреждания на синовиалните обвивки и сухожилията – синовити и теносиновити, спонтанна руптура на синовията и сухожилията

(M70-M79) Други увреждания на меките тъкани – свързани с натоварване, претоварване и натиск, бурсопатии, фибробластични увреждания и ентезопатии.

Решенията са дадени в табличната част.

Остеопатии и хондропатии (M80-M94)

(M80-M85) Нарушения в плътността и структурата на костта – остеопороза с или без патологична фрактура, остеомалация при възрастни и нарушения в целостта на костите.

Решенията са дадени в табличната част.

M84.0 Лошо зараснала фрактура

Лошо зараснала фрактура или посттравматична артроза на ниво става на Шопарт се решават по буква „а“, а на ниво талус, калканеус, става на Листфранк и субтарална става се решава по буква „б“, и на ниво метатарзо-фалангиална става се решават по буква „в“.

M84.1 Незараснала фрактура (псевдоартроза)

Лъжливите стави са резултат най-вече на прекарани открити фрактури на крайниците. При тях обикновено е показано оперативно лечение. Случаите се решават по буква „б“.

(M86-M90) Други остеопатии

M86 Остеомиелит. При случаите на хроничен огнестрелен, травматичен и хематогенен гноен остеомиелит с постоянни или периодично отварящи се фистули, със склонност към изостряне на процеса, с хроничен тромбофлебит, както и с увреждане на паренхиматозни органи се подвеждат по буква „а“ на рубриката. След преболеждане от остеомиелит, ако в продължение на три години след клиничното оздравяване няма рецидив и крайникът е без функционален дефицит, освидетелстваните са годни по всички графи.

M87 Остеонекроза. Аvascularна некроза на главичката на първа МТФ кост на главата и на макарата на талуса, на навикуларната и кубоидната кост се решават по буква „а“, на главичката на втора до пета МТФ кости и кунеиформни кости се решават по буква „б“ и на тубер калканеус се решават по буква „в“.

M91.1 Юношеска остеохондроза на бедрената глава (Morbus Legg-Calve-Perthes) Прекаралите болестта на Пертес с настъпили значителни вторични изменения на тазобедрените стави, с ограничение на движенията в тях и нарушена походка, с деформация на главата на бедрената кост и дегенеративни изменения на тазобедрените стави, дори при запазени движения в тях, както и претърпелите оперативно лечение се подвеждат по буква „а“.

Прекаралите болестта на Пертес без оперативно лечение с пълно възстановяване на главата на бедрената кост се подвеждат по буква „б“.

Решенията са дадени в табличната част.

M93.2 Дисекиращ остеохондрит на колянната става (Morbus Konig) При дисекиращ остеохондрит на колянната става, установен клинично и доказан артроскопски и/или на ядрено-магнитен резонанс, с увреда на половината и повече от носещата повърхност случаите се подвеждат по буква „б“.

Решенията са дадени в табличната част.

Други увреждания на костно-мускулната система и съединителната тъкан (M95-M99)

M95.4 Придобита деформация на гръдния кош и ребрата

При деформации на гръдния кош, вследствие прекарани възпалителни процеси, травми, оперативни интервенции или други причини, годността се определя не по формата на гръдния кош, а въз основа на настъпилите смущения на органите в гръдния кош – бял дроб, сърце големи кръвоносни съдове, хранопровод, трахея и др.

Клас XIV. Болести на пикочо-половата система (N00-N99)

Гломерулни болести (N00-N08)

Тук спадат: нефритен синдром (гломерулонефрит, нефрит), нефрозен синдром, наследствена нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10-N16)

N10 Остър тубулоинтерстициален нефрит (пиелонефрит)

(N11-N16) Тубулоинтерстициални болести

Тук спадат: хроничен тубулоинтерстициален нефрит, обструктивна и рефлуксна нефропатия, тубулоинтерстициални и тубулни увреждания, предизвикани от лекарства и тежки метали, балканска нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречна недостатъчност (N17-N19)

Случаите с остра бъбречна недостатъчност по всички граfi са годни, ако не са настъпили усложнения и са минали най-малко 6 месеца от края на лечението.

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречнокаменна болест (N20-N23) Други нарушения на бъбреците и уретера (N25-N29) и други болести на пикочната система (N30-N39)

N20-N23 Бъбречнокаменна болест

При леки форми на уролитиаза, с еднократно образуван конкремент, преживяна едностранна бъбречна колика със спонтанна елиминация на конкремента, освидетелстваните са годни по всички граfi.

При средно тежки форми на уролитиаза със средно тежки функционални промени на отделителната система се решават по буква „б“.

При тежки форми на уролитиаза с тежки функционални промени на отделителната система се решават по буква „а“.

След екстракорпорална литотрипсия (ESWL) и/или ендоскопска литотрипсия (PCNL, URS) на конкремент в бъбрека или уретера, без остатъчни фрагменти и/или функционални смущения на отделителната система, освидетелстваните са годни по всички граfi.

Болести на мъжките полови органи (N40-N51)

При атрофия на един тестис (N50.0) и хипотрофия с размер под 1/3 от големината на другия тестис освидетелстваните са годни по всички граfi.

Болести на млечните жлези (N60-N64)

Тук се включват: доброкачествените дисплазии на млечната жлеза (единични кисти, дифузна кистична мастопатия, фиброаденоза, фибросклероза, ектазия на млечните канали и др.), възпалителни болести на млечната жлеза, фисура на мамилата, мастна некроза, атрофия, галактоцеле, галакторея (несвързана с раждане) и други.

Решенията са дадени в табличната част.

N62 Гинекомастия

При нормален хормонален статус и цитогенетичен анализ освидетелстваните са годни по всички граfi.

Възпалителни болести на женските тазови органи (N70 – N77)

Решенията са дадени в табличната част.

Невъзпалителни болести на женските полови органи (N80 – N98)

Решенията са дадени в табличната част.

N83.0 Фоликуларна киста на яйчника, N83.1 Киста на жълтото тяло, N83.2 Други и неуточнени кисти на яйчника (ненеопластични кисти)

Освидетелствани с установени кисти с диаметър над 5 см, еднокамерни, тънкостенни, с ехонегативно съдържание, които не изчезват спонтанно или след 3 менструални цикъла, по граfi 1, 2 и 3 са негодни, а по останалите граfi подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от лечението са годни.

Освидетелствани с установени кисти с диаметър между 3 и 5 см, еднокамерни, тънкостенни, с ехонегативно съдържание с или без субективни оплаквания, причиняващи или не нарушения в менструалния цикъл, подлежат на АГ контрол на 6 месеца. По граfi 1 и 2 са негодни, а по останалите граfi са годни.

Освидетелствани с установени кисти с диаметър под 3 см, еднокамерни, тънкостенни, с ехонегативно съдържание, които не водят до субективни оплаквания са годни по всички граfi.

N94.4, 5, 6 Първична, вторична и неуточнена дисменорея

Освидетелствани с анамнестични данни за дисменорея са негодни по граfi 1, 2 и 3 а по останалите граfi подлежат на лечение. При добър резултат от лечението са годни.

Освидетелствани с дисменорея, неповлияваща се от лечение и водеща до чести състояния на временна неработоспособност, са негодни по всички граfi.

Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00 – O99)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)

Родова травма (P10-P15)

(P10-P13) Вътречерепно разкъсване и кръвоизлив, други родови травми на ЦНС и тежки родови травми на скелета се решават по буква „а“.

P14 Родова травма на периферната нервна система

Тук влизат най-често срещаните парализа на Erb, парализа на Klumpke и други родови травми на раменния сплит. Обективизирането на състоянието се извършва с ЕМГ.

Решението е според степента на увреждане на функциите по съответната буква.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVII. Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)

Вродени аномалии на нервната система (Q00-Q07)

Всички вродени аномалии на нервната система с изключение на Q05.7 и Q05.8 – Spina bifida – лумбална и сакрална без хидроцефалия, са негодни с изключване от военен отчет. При спина бифида над 0,4 см без хидроцефалия в лумбалния и сакралния отдел решението е по буква „б“, а под 0,4 см – са годни по всички графи.

Вродени аномалии на окото, ухото, лицето и шията (Q10-Q18)

(Q10-Q15) Вродени аномалии на окото.

Решенията по графи 3, 4 и 5 се вземат предвид изискванията на рубрики H52 и H54.

Кандидатите по графи 1 и 2 по рубрики Q10.0 и Q12.0 буква „в“ са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

(Q16-Q17) Вродени аномалии на ухото.

Решенията са дадени в табличната част.

Q18 Други вродени аномалии на лицето и шията

Решенията са дадени в табличната част.

Вродени аномалии на системата на кръвообращението (Q20-Q28)

Тук спадат вродени аномалии на сърдечните камери и съобщителните отвори, сърдечната преграда, пулмоналната, трикуспидалната, аортната и митралната клапи, големите артерии и вени, периферната съдова система и други.

Случаите с ЕхоК установена регургитация на МК по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7.

Случаите с ЕхоК установен пролапс на МКП без или с регургитация, по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7.

Случаите с ЕхоК установена регургитация на аортна клапа, бикуспидна аортна клапа по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7.

Случаите с ехографски установена асимптоматична регургитация до I степен включително на пулмонална и трикуспидална клапи по всички графи са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Цепка на устната и небцето (заешка устна и вълча уста) (Q35-Q38)

Всички с преминаваща цепка на устната, твърдото и/или мекото небце, се отнасят по буква „а“ независимо от резултата от провежданото лечение. Дефектът само на устната, който е коригиран и не води до функционални и козметични дефицити, се отнася по буква „в“ и кандидатите са годни.

Други вродени аномалии (Q38-Q89)

По рубрики Q54 Хипоспадия (без коронарните форми), Q64.0 Еписпадия, Q55.5 Вродена липса и аплазия на половия член, Q64.1 Екстрофия на пикочен мехур, освидетелстваните са негодни по всички графи.

Q54.0 Хипоспадиите, разположени в коронарната част и дисталната половина на половия член, неведещи до хигиенни замърсявания, са годни по всички графи.

Q64.3 Други форми на атрезия и стеноза на уретрата и шийката на пикочния мехур – решенията са както при рубрика N35.

Q60 Бъбречна агенезия и други редукционни дефекти на бъбрека – освидетелстваните по всички графи са негодни.

Q63.1 Лобулиран, сростнал и подковообразен бъбрек – освидетелстваните са негодни по всички графи.

Q63.2 Ектопичен бъбрек – заболяването се доказва с венозна урография, като поне една от граfiите е в право положение. При тежка форма (тазова ектопия), когато ектопичният бъбрек е изцяло разположен под библиачната линия, освидетелстваните са негодни по всички графи. При средно тежката форма, когато дори и с малка част на долния си полюс бъбрекът пресича библиачната линия, решението е негодни по гр. 1 и 2, а по останалите графи годни по чл. 7. При леката форма, когато целият бъбрек е над линията, при липса на функционални смущения и усложнения освидетелстваните са годни по всички графи.

При липса на един тестис, независимо от причината, довела до това състояние – аплазия (Q55.0), атрофия (N50.0), травматична ампутация (S38.2) или оперативна хемикастрация (Y83.6) – с изключение на извършената по повод малигнен тумор, освидетелстваните са годни по всички графи.

При установен недесцендирал тестис (крипторхизъм) освидетелстваните по графи 1, 2 и 3 са негодни, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При благоприятен следоперативен резултат (липса на малигнена дегенерация) освидетелстваните са годни по всички графи.

При вродени: кифоза и лордоза Q76.4, сколиоза Q67.5, луксация на тазобедрената става Q65.0, Q65.1 и Q65.2, гену рекурватум Q68.2 и дълговидно изкривяване на дългите кости на краката Q68.3, Q68.4 и Q68.5 – освидетелстваните по всички графи се решават по буква „а“ на съответните рубрики.

При вродена мускулна крива шия (Q68.0), некоригирана по оперативен път или с настъпила лицева асиметрия – по всички графи освидетелстваните са негодни.

Болните със сублуксация на тазобедрената става (Q65.3) и такива с дисплазия на същата (Q65.8), с леки функционални смущения, както и случаите с умерени ограничения в движенията на тазобедрената става се подвеждат за решение по буква „а“ на съответните рубрики.

По рубрика Q66 Вродени деформации на стъпалото – варусни, валгусни деформации на стъпалото и други деформации на стъпалото, годността се определя не само от вида, но и от степента на деформациите, подвижността в глезенните стави, затрудненото ходене и артрозните изменения. При плоско стъпало без деформираща артроза и деформация в костите освидетелстваните по всички графи са годни.

Q71 Редукционни дефекти на горен крайник

Скъсяванията на горните крайници се срещат сравнително рядко. Тук се различават три степени, според скъсяването за сегмент: незначителни – до 2 см, умерени – от 2 до 5 см, и значителни – над 5 см. Съобразно с това се определя годността. Значителните (над 5 см) се решават по буква „а“ на рубриката, умерените (от 2 до 5 см за сегмент) се решават по буква „б“, незначителните (до 2 см за сегмент) по буква „в“.

Решенията са дадени в табличната част.

Q72 Редукционни дефекти на долен крайник

Скъсяването на долните крайници до 2 см се смята незначително при условие, че няма други оплаквания и че е налице достатъчна привикналост към скъсяването, като освидетелстваните се решават по буква „в“ на рубриката. Скъсяване от

2 до 4 см е умерено и оксидетелстваните се решават по буква „б“, а при значително скъсяване над 4 см се решават по буква „а“.

Q72.3 Вродена липса на стъпало и пръст (-и) на стъпало.

При вродена липса на палец пълна, на първи или пети лъч на стъпалото, на повече от един пръст или на повече от един лъч на стъпалото от II до IV – случаите се решават по буква „а“.

При вродена липса на пети пръст; на един лъч от II до IV – случаите се решават по буква „б“.

При вродена липса на един пръст от II до IV – случаите се решават по буква „в“.

Решенията са дадени в табличната част.

Q74.1 и Q74.2 Други вродени аномалии на коляното и на долен крайник, включително и на тазовия пояс.

При определяне на годността, когато има деформация на долните крайници, трябва да се обръща внимание не само на размерите на отклоненията, но и на измененията на ставите, които обикновено придружават тези страдания.

Към буква „а“ се отнасят: X – образно изкривяване на крайниците, когато разстоянието между вътрешните глезени е над 15 см, и O – образно, когато разстоянието между вътрешните кондили на бедрените кости е над 15 см, и когато са съпроводени с промени в ставите и значително затрудняват ходенето.

Когато разстоянието между вътрешните глезени и вътрешните кондили на бедрените кости е под 15 см, с по-слабо изменение в ставите и затрудняващи незначително ходенето се решават по буква „б“ на рубриката.

Когато посочените изкривявания са под 15 см и липсват дегенеративни изменения, те се решават по буква „в“ на рубриката.

Решенията са дадени в табличната част.

При: Q80 Вродена ихтиоза, Q81 Epidermolysis bullosa, Q82.4 Ектодермална дисплазия (анхидротична), Q84.0 Вродена алопеция, Q84.3 Анонихия, Q84.8 Аплазия на кожата Q85.0 Неврофиброматоза и Q85.8 Други факоматози – се решават по буква „а“.

В случаите със: Q82.5 Вроден нетуморен невус, Q82.8 Абнормни и аномалии на дерматоглифите на дланта, Q84.1 Морфологични аномалии на космите, Q84.4 Вродена левконихия и други леки варианти – се решават по буква „в“.

Останалите вродени аномалии на кожата се решават по буква „б“.

Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде (R00-R99)

R62 Липса на очакваното нормално физическо развитие – ръст и тегло

Минимално тегло за постъпване на военна служба е 50 кг и ръст 150 см – за мъже, и 48 кг и 150 см – за жени.

Решенията са дадени в табличната част.

R73 Повишено съдържание на глюкоза в кръвта

R73.0 Нарушен толерантност към глюкозата и предиабет – по графи 1 и 2 кандидатите са негодни, по останалите графи са годни. При развитие на диабет се подвеждат по рубрики E10-E14.

Решенията са дадени в табличната част.

R94.3 Променена електрокардиограма (ЕКГ)

Оксидетелстваните по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи се извършва диагностично уточняване (Холтер, ВЕМ, клинично изследване) и се подвежда по съответната рубрика.

Клас XIX. Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98)

Експертното решение за определяне годността на всички категории състав (по отделните графи), получили травми в отделна или няколко анатомични области, задължително се взема след завършване на лечението и временната неработоспособност в законоустановените срокове. Според пълното диагностично уточнение и клиничната прогноза всеки конкретен случай се отнася към отделната буква на рубриката, съответстваща на водещото увреждане, като решенията са дадени в табличната част.

Травми на главата (S00-S09)

S02 Счуване на черепа и лицевите кости

При счуване на черепа, съчетано с вътречерепна травма, решението е в зависимост от степента на остатъчния неврологичен функционален дефицит и влиянието върху вътрешните органи.

По буква „а“ – при счуване на черепа с костен дефект над 4 кв. см, съчетано с вътречерепна травма.

По буква „б“ – счуване на черепа с костен дефект над 4 кв. см без увреждане на ЦНС, костен дефект под 4 кв. см с увреждане на ЦНС.

По буква „в“ – преживяно счуване на черепа с остатъчна линейна фрактура и без увреждане на ЦНС.

При близка давност на травмата по графи 1 и 2 са негодни до 6 месеца, след което решението се взема в зависимост от тежестта на остатъчната симптоматика. По графи 3 – 5 подлежат на лечение в законоустановения срок с последващо експертно решение след стабилизиране на състоянието и в зависимост от степента на функционалния дефицит.

Решенията са дадени в табличната част.

S04 Травма на черепномозъчните нерви

S05 Травма на окото и очната орбита

S06 Вътречерепна травма

Тук се включват мозъчно сътресение, травматичен церебрален едем, дифузна и огнищна травма на главния мозък, епидурален кръвоизлив, травматичен субдурален и субарахноидален кръвоизлив, вътречерепна травма с продължително коматозно състояние, травматична интракраниална хеморагия.

Травми с близка давност, когато възстановителният процес е несигурен или незавършен, се решават, както следва:

S06.0 Мозъчно сътресение – с давност до шест месеца по графи 1 и 2 са негодни, по графи 3 – 5 се решават по чл. 7.

Контузията на мозъка бива: лека, средна и тежка степен.

При леката степен на мозъчна контузия с давност до една година по графа 1 и 2 са негодни. По графи 3 – 5 се решават по чл. 7.

При средната степен на мозъчната контузия с давност до две години по графа 1 и 2 са негодни. По графи 3 – 5 се решават по чл. 7 с противопоказания.

По буква „б“ – при умерени стабилизирани следтравматични състояния без изразени смущения във функциите на ЦНС с единични огнищни симптоми, като леки парези и леко изразени координационни, сетивни и вегетативни смущения, задържа се астеничен синдром – годни с противопоказания: психо-физическо пренатоварване, системен и ношен труд,

неблагоприятен микроклимат (прегриващ и охлаждащ), контакт с токсични невро- и вазотропни вещества, йонизирщи лъчения, дразнещ шум, вибрации, продължително пътуване с машини, полеви занятия, походи, уредна физкултура. По буква „в“ – без клинични и параклинични данни за остатъчни прояви (неврозоподобни състояния), годни с противоположани за род войски.

При тежката степен на мозъчната контузия по всички граfi са негодни.

Трябва да се има в предвид, че наличието на психични смущения значително утежнява годността. Решенията се вземат и по рубрика F07.2

Решенията са дадени в табличната част.

S12, S22, S32 Счупване на гръбначния стълб – закрито или открито на ниво шиен, гръден и лумбосакрален отдел на гръбначния стълб. Тук се включват травматичните увреждания на прешлените без засягане на гръбначния мозък и нервите. Решението е в зависимост от тежестта на увреждане на двигателната функция. Годността се определя съобразно функционалните ограничения и неврологичния функционален дефицит на засегнатите крайници и трупа, както и отражението върху функцията на вътрешните органи.

S14, S24, S34 – Травми на нервите и гръбначния мозък.

S44, S54, S64, S74, S84, S94 – Травми на периферните нерви.

При увреждане на нервите и нервните сплитове решението зависи от степента на нарушената проводимост (пълно анатомично прекъсване, рѣбцови прекъсвания) и от възможността тя да бъде възстановена. При тежки масивни увреждания, които водят до резки смущения в движенията, сетивността и трофиката, когато те не подлежат на неврохирургично и друго лечение или когато това лечение се е оказвало неефикасно (унищожаване на голяма част от нервния ствол или масивни неотстраними сраствания), при упорити невралгии и рязко изразени каузалгични болки, при настъпили големи атрофии се взема решение по буква „а“. При травми на нервите с изразени нарушения на функцията, при които се очаква възстановяване, решението по годността е по буква „б“.

При увреждания на периферната нервна система, когато липсват подчертани смущения във функциите, особено когато не са засегнали изразено хващането и ходенето и няма силни болеви и трофични смущения, например частични парези, експертното решение се взема по буква „в“.

Решенията са дадени в табличната част.

Травми на шията (S10-S19)

Травми на гръдния кош (S20-S29)

Травми на корема, долната част на гърба, поясния отдел на гръбначния стълб и таза (S30-S39)

Травми на раменния пояс и мишницата (S40-S49)

Травми на лакътя и предмишницата (S50-S59)

Травми на дланта и китката (S60-S69)

S68.0 Травматична ампутация на палеца на ръката (пълна) (частична), S68.1 Травматична ампутация на друг прѣст на ръката (пълна) (частична), S68.2 Травматична ампутация на два и повече прѣста на ръката (пълна) (частична).

При решенията да се вземат предвид както локализацията на пораженията, така и функционалното състояние на прѣстите – цикатрикси, деформации, контрактури в МКФС и ИФС, сетивност и др. обуславящи степента на нарушена функция на ръката.

За загуба на прѣсти се смята: за палеца – цялата нокътна фаланга, за останалите прѣсти – липса на две фаланги или на крайната фаланга и на част от средната.

При загуба на прѣст; липса на част от дисталната фаланга на палец; липса на дисталната фаланга на показалец; липса на дисталните фаланги на повече от два прѣста – от III до V, анкилоза на две и повече стави на прѣсти от II до V, както и на която и да е става на палец – случаите се решават по буква „а“.

При липса на част от дисталната фаланга на показалец; липса на дистални фаланги на не повече от два прѣста – от III до V; липса на част от дисталната фаланга на не повече от четири прѣста на двете ръце, контрактура в ставите на прѣстите от I до V, надвишаващи сумарно 30° – случаите се решават по буква „б“. Освидетелстваните по граfi 1 и 2 са негодни, а по граfi 3, 4 и 5 се освобождават от работа с взривоопасни и запалителни вещества, машини, боравене с оръжие и уредна физкултура.

При липса на не по-голяма от 1/3 част от дисталната фаланга на не повече от два прѣста – от III до V на двете ръце, случаите се решават по буква „в“.

При липса на не по-голяма от 1/3 част от дисталната фаланга на един прѣст – от III до V на двете ръце, освидетелстваните са годни по всички граfi.

Контрактура в ставите на прѣстите от I до V, ненадвишаващи сумарно 30° – освидетелстваните са годни по всички граfi.

Травми в областта на тазобедрената става и бедрото (S70-S79)

Травми на коляното и подбедрицата (S80-S89)

Травми в областта на глезена и стъпалото (S90-S99)

При решенията да се вземат предвид, както локализацията на пораженията, така и функционалното състояние на стъпалото и прѣстите – цикатрикси, деформации, контрактури в МТФС и ИФС, сетивност и други обуславящи степента на нарушена функция на долния крайник.

При травматична ампутация на – палец пълна, на повече от един прѣст, на ниво метатарзална кост, на ниво става на Листфранк и става на Шопарт; флексionна контрактура на първа МТФС; контрактура тип лебедова шия на първа МТФС и ИФС на палеца – случаите се решават по буква „а“.

При травматична ампутация на пети прѣст пълна; флексionна контрактура на втора МТФС; контрактура тип лебедова шия на МТФС и ИФС на пети прѣст или на МТФС и ИФС на повече от един прѣст от II до IV – случаите се решават по буква „б“.

При травматична ампутация на един прѣст пълна от II до IV; флексionна контрактура на МТФС от II до IV прѣст; контрактура тип лебедова шия на МТФС и ИФС на един прѣст от II до IV – случаите се решават по буква „в“.

Травми, обхващащи няколко области от тялото (T00-T07)

Решенията са дадени в табличната част.

Травми на неуточнена част от тялото, крайниците или области от тялото (T08-T14)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от проникване на чуждо тяло през естествени отвори (T15-T19)

Решенията са дадени в табличната част.

Термични и химични изгаряния (T20-T32) и измръзване (T33-T35)

Решенията са дадени в табличната част.

Отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества (T36-T50)

Решенията са дадени в табличната част.

Токсично въздействие на вещества, предимно с нелекарствен произход (T51-T65)

Решенията са дадени в табличната част.

Други и неуточнени ефекти от въздействие на външни причини (T66-T78)

Решенията са дадени в табличната част.

Някои ранни усложнения на травми (T79)

Решенията са дадени в табличната част.

Усложнения от хирургични интервенции и терапевтични грижи, неклассифицирани другаде (T80-T88)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини (T90-T98)

Посочените по-долу категории следва да се използват, за да се обозначат състояния, посочени в рубриките S00-S99 и T00-T88, в качеството си на причини за късни последици, които преди това са класирани другаде. Понятието „последица“ включва тези състояния като такива или като късни ефекти, запазващи се в течение на една или повече години след острата травма.

T90 Последици от травми на главата.

За последици се считат състоянията, уточнени като такива или възникнали в продължение на една или повече години. При диагноза на следтравмените състояния на ЦНС, освен обективната находка (неврологичен и психичен статус), рентгенография на черепа, ЕЕГ, КАТ, МРТ и др.) за разграничаване на психогенни и агравационни наслойки, трябва да се обръща сериозно внимание на промените на трудовия път на освидетелствания, настъпили след травмата. Задължително се изисква педагогическа, трудова или служебна характеристика. Негодност се признава и при тежките, неподдаващи се на лечебно въздействие случаи на енцефалопатия травматика, посттравматично слабоумие, психични разстройства при травмена епилепсия, психопатологични промени на личността и др., които водят до пълна социално-трудова декомпенсация. Решенията са дадени в табличната част за съответната рубрика като причина за последиците от травмата.

Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (V01- Y98)

Y83 Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им

По буква „а“ се включват случаи след големи оперативни интервенции:

- обширна резекция на черния дроб (над 2 сегмента) с рязко смутени чернодробни функции;
- панкреатична резекция със смутени ендокринни или екзокринни функции;
- спленектомия (без извършената по повод травматична руптура на далака) – освидетелстването се извършва по

рубриката на основното заболяване, довело до спленектомия;

- обширна резекция на черва със смущения в пассажа и охранването;
- панкреатична резекция със смутени ендокринни или екзокринни функции;
- пластично заместване на магистрални артериални или венозни съдове;
- ендопротезиране на големи стави;
- коригиращи остеотомии на дългите тръбести кости;
- лобектомия на белия дроб; билобектомия; пулмоектомия;
- нефректомия;
- ампутация на цял крайник или сегмент от него;
- органна трансплантация и др.,

при които остават трайни и тежки нарушения на функциите на организма, без оглед на давността.

По буква „б“ се включват случаи след оперативни интервенции, при които е необходим по-дълъг период за приспособимост на организма и се очаква функционална възстановимост:

- сутура или частична резекция на черния дроб с умерени функционални смущения в него;
- операции на панкреаса без смутени ендокринни или екзокринни функции;
- релапаротомия по повод рецидивиращ илеус, независимо от вида и причината;
- резекция на черва с леки следоперативни смущения;
- операция на диафрагмална херния, независимо от достъпа – лапаротомия или торакотомия;
- белодробни резекции (сегментектомии) над два сегмента до лоб.

Лицата със спленектомия по повод травматична руптура на далака са годни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XXI. Фактори, влияещи върху здравето състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00-Z99)

Z09.0 Последващо изследване след хирургична намеса по повод на други състояния

Z09.4 Последващо изследване след лечение на счупване

След малки и средни оперативни интервенции, при които се очаква пълно възстановяване на функциите на оперираните органи и на организма въобще за срок от няколко месеца, освидетелстваните: по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи се решават по чл. 7.

Z20 Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести

По всички графи освидетелстваните са годни след провеждане на необходимата профилактика, срокове на наблюдение и извършена ваксинация.

Z21. Безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит (HIV).

Здравните институции на вируса на HIV по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи ежегодно подлежат на диспансерен контрол в КИПТБ – ВМА – София за оценка на клиничния и имунния статус. При развитие на разгърната клиника на СПИН се решават по рубрика B24.

Z34.0 Наблюдение върху протичането на нормална бременност.

При установена нормално протичаща бременност освидетелстваните по графа 2 са негодни, а по останалите графи са годни, като се освобождават от тежки физически натоварвания, походи, физкултура, полеви занятия, денонощен наряд и всички дейности съгласно т. III от приложението към чл. 2 на Наредба № 7 от 16.06.1993 г. на министъра на труда и социалните грижи и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58 от 1993 г., за срока на бременността.

Z 72.1. Употреба на алкохол.

Решенията са дадени в табличната част.

Z 72.2. Използване на наркотици.

Решенията са дадени в табличната част.

Z 73.1 Акцентиранни личностни черти.

Този раздел включва редица състояния и форми на поведение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерни за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

За вземане на експертно решение по отношение на акцентираните личностни черти е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявленията на акцентираната личност имат траен и продължителен характер. Изискват се характеристика от училище или от местоработата, здравно-производствена характеристика, сведение от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер. При недостатъчно обективизиране на състоянието лицата по всички графи подлежат на психологично изследване в ЦВМК съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14). При необходимост случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО.

При обективизирана поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и некомпенсируемост на чертите решенията се вземат по буква „а“ от рубриката.

При леки форми с липсваща, минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на чертите, решенията се вземат по буква „б“. При определяне на годността по чл. 7, след проведено клинично изследване и лечение на акцентиранни личностни черти, освидетелстванията лица от сухопътния състав се представят по установения ред, с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната среда и дейността, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания.

Z96.1 Псевдофакция.

Решенията са дадени в табличната част.

ЧАСТ II

МЕДИЦИНСКИ СТАНДАРТИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА ЗА ЛЕТАТЕЛНА ДЛЪЖНОСТ ПО ЗАБОЛЯВАНИЯ И СЪСТАВ

Рубрика по МКБ-10	Категория летателен състав Наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	Парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)									
Чревни инфекции (A00-A09)									
A00-A09	Чревни инфекции	Решението по годността по чл.7							
Туберкулоза (A15-A19)									
A15 A16	Туберкулоза на дихателните органи	Негодни		Решението по годността по чл.7			Негодни	Решението по годността по чл.7	
A17 A18 A19	Туберкулоза на нервната система. Туберкулоза на други органи. Милиарна туберкулоза.	Негодни							
Някои бактериални зоонози (A20-A28) . Други бактериални болести (A30-A49)									
A20 A28 A31 A49	Бактериални зоонози Други бактериални болести								
	а)тежки форми	Негодни							
	б) леки форми	Негодни		Решението по годността по чл.7			Негодни	Решението по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ-10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и штурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Инфекции, предавани предимно по полов път (A50-A64)									
A50	Сифилис								
A53	а) III стадий и усложнени форми	Не год ни							
	б) I - II стадий								
A54 - A64	Гонококова инфекция и други венерически болести	Негодни	Решението по годността по чл. 7				Негодни	Решението по годността по чл. 7	
Други болести, предизвикани от спирохети (A65-A69)									
A69.2	Лаймска болест	Негодни	Решението по годността по чл. 7				Негодни	Решението по годността по чл. 7	
Други болести, предизвикани от хламидии (A70-A74) Рикетсиози (A75-A79)									
A70- A74	Болести предизвикани от хламидии	Негодни	Решението по годността по чл. 7				Негодни	Решението по годността по чл. 7	
A75 - A79	Рикетсиози								
Вирусни инфекции на централната нервна система (A80-A89)									
A80	Остър полиомиелит	Не год ни							
A81	Атипични вирусни инфекции на ЦНС								
A82	Бяс								

Рубрика по МКБ-10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
A83-A89	Други вирусни енцефалити и менингити.	Негодни	Решението по годността по чл. 7				Негодни	Решението по годността по чл. 7	
Вирусни трески, предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески (A90-A99)									
A90-A99	Вирусни трески, предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески	Не год ни							
Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците(B00-B09)									
B00-B09	Други вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците	Негодни	Решението по годността по чл. 7				Негодни	Решението по годността по чл. 7	
Вирусен хепатит (B15-B19)									
B15-B17	Остър хепатит А Остър хепатит В, С и други остри вирусни хепатити	Негодни	Решението по годността по чл. 7				Негодни	Решението по годността по чл. 7	
B18	Хроничен вирусен хепатит	Негодни							

Рубрика по МКБ-10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит-HIV (B20-B24)									
B24	Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит-HIV	Не годни							
Други вирусни болести (B25-B34)									
B25 - B34	Други вирусни болести	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Микози (B35-B49)									
B35 - B49	Микози	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Протозойни болести (B50- B64)									
B50 B64	Протозойни болести	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Хелминтози (B65-B83)									
B65 B83	Хелминтози	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Педикулоза, акаридоза и други инфестации (B85-B89)									
B85 B89	Педикулоза, акаридоза и други	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	

	инфестации								
Последици от инфекциозни и паразитни болести (B90- B94)									

Рубрика по МКБ-10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
B90- B94	Последици от инфекциозни и паразитни болести	Не годни							
Клас II. Новообразувания (C00-Д48)									
Злокачествени новообразувания (C00-C97)									
C00- C97	Злокачествени новообразувания	Не годни							
Новообразувания in situ (D00-D09)									
D00- D09	Новообразувания in situ	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Доброкачествени новообразувания (D10-D36)									
D10- D36	Доброкачествени новообразувания								
	а) засягащи важни органи и системи	Не годни							
	б) подлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ-10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изтребителна и штурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД и КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	в) които не предизвикват функц. смущения и не затрудняват ползването на специално снаряжение и оборудване	Г о д н и							
Новообразувания с неопределен или неизвестен характер(D37 -D48)									
D37 - D48	Новообразувания с неопределен или неизвестен характер	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.							
Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)									
Анемии, свързани с храненето (D50 - D53)									
D50- D53	Желязонеодоимъчни и други неодоимъчни анемии	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Хемолитични анемии (D55-D59)									
D55- D59	Наследствени и придобити хемолитични анемии	Н е г о д н и.							
D56.1	Таласемия миним	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ-10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и штурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	Парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Апластични и други анемии (D60-D64)									
D60-D64	Апластични и други анемии	Не год ни							
Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния (D65-D69)									
D65 D68	Нарушения на съсирването на кръвта	Не год ни							
D69	Пурпура и други хеморагични състояния	Не год ни							
Други болести на кръвта и кръвотворните органи (D70-D77)									
D70 D77	Други болести на кръвта и кръвотворните органи	Не год ни							
Други нарушения, включващи имунния механизъм (D80-D89)									
D80 D89	Други нарушения, включващи имунния механизъм	Не год ни							
Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и обмяната на веществата (E00-E90)									
Болести на щитовидната жлеза (E00-E07)									

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД и КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
E00, E02 и E03	Синдром на вроден йоден недоимък, субклиничен хипотиреоидизъм, причинен от йоден недоимък и други видове хипотиреоидизъм.	Негодни							
E01 и E04	Болести на щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък и сродни състояния, и други видовете токсична гуша.								
	а) подлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
	б) неподлежащи на оперативно лечение	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
E05 E06	Тиреотоксикоза Тиреоидит	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Захарен диабет(E10-E14)									
E10 E14	Захарен диабет								
	а) първи тип	Не г о д н и.							
	б) втори тип	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Разстройства на други ендокринни жлези (E20-E35)									
E20 E27	Разстройства на паратиреоидните жлези, хипофизата и надбъбречните жл.	Не год ни							
E28	Дисфункция на яйчниците	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
E29	Дисфункция на тестисите	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
E31	Полигландуларна дисфункция	Не год ни							
Затлъстяване и други разстройства поради прехранване (E65-E68)									
E66	Затлъстяване	Не год ни							
	а) III степен и усложнени форми.								
	б) II степен	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
	в) I степен	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Разстройства на обмяната на веществата (E70-E90)									
E78	Разстройства на обмяната на липопротеините и други липидемии	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Клас. V. Психични и поведенчески разстройства(F00-F99)									
Органични, включително симптоматични, психични разстройства (F00-F09)									

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
F00 F06	Деменция - Други псих. р-ва, всл. на увреда и дисф-я на гл. мозък или сомат. бол.	Не год ни							
F07.2	Постконтузионен синдром (енцефалопатия):								
	а) тежки форми	Не год ни							
	б) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10-F19)									
F10.1	Вредна употреба на алкохол.	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
F10.2- F10.9	Синдром на алкохолна зависимост.	Не год ни							
F10.5	Алкохолни психози.								
F11.1- F19.1	Вредна употреба на психоактивни в-ва	Не год ни							
F11- F19	Синдром на зависимост към ПАВ и психози при употреба на ПАВ.	Не год ни							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
F20 F29	Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства	Не год ни							
F30- F39	Разстройства на настроението (афективни разстройства)	Не год ни							
Невротични, свързани със стрес и соматоформени разстройства (F40-F48).									
F40 - F42	Фобийни тревожни разстройства - Обсесивно-компулсивно разстройство	Не год ни							
F43 F43.0 F43.1 F43.2	Реакция на тежък стрес и разстройства в адаптацията Остра стресова реакция Посттравматично стресово разстройство Разстройства в адаптацията	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изтребителна и шурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
F44	Дисоциативни (конверсионни) разстройства.	Не год ни							
F45	Соматоформни разстройства.	Не год ни							
F45.0	Психосоматично разстройство.								
F45.1	Недиференцирано соматоформно разстройство.								
F45.2	Хипохондрично разстройство.								
F45.3	Соматоформна вегетативна дисфункция.	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
F45.4	Персистиращо соматоформно болково разстройство.	Не год ни							
F45.8	Други соматоформни разстройства.								
F45.9	Соматоформно разстройство, неуточнено.								

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
F48.0	Неврастения.								
	а) тежки невротични смущения с трайна фиксация на болестните прояви	Н е г о д н и							
	б) умерено изразени невротични смущения								
	в) кратковременни и леки невротични реакции и астенични състояния	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Поведенчески синдроми, свързани с физиологични разстройства и соматични фактори (F50-F59).									
F50	Разстройство на храненето.	Н е г о д н и							
F51	Неорганични разстройства на съня.	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
F51.3	Сомнамбулизъм.	Н е г о д н и							
Разстройства на личността и поведението в зряла възраст (F60-F69).									

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
F60	Специфични разстройства на личността.	Не годни							
F61	Смесени и други разстройства на личността.								
F62	Трайни промени, недължащи се на мозъчно увреждане или заболяване.								
F63	Разстройства на навиците и влеченията.								
F64	Разстройство на половия индентитет.								
F65	Разстройства на сексуалното влечение.								
F70-F79	Умствена изостаналост	Не годни							
F80-F89	Разстройство в психологичното развитие.	Не годни							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
F90-F98	Поведечнически и емоционални разстройства	Не годни							
F98.5	Закване.	Не годни							
Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99).									
G00-G09	Възпалителни болести на централната нервна система:								
	а) тежки форми със значително засягане на функциите на ПНС.	Не годни							
	б) средно тежки форми с умерено засягане на ПНС с очаквано възстановяване.	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
	в) леки форми с минимален функционален дефицит.	Негодни	Годни				Негодни	Годни	

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изтребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАН ТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	б) средно тежки форми с умерено засягане на ПНС с очаквано възстановяване.	Негодни	Решение по годността по чл. 7				Негодни	Решение по годността по чл. 7	
	в) леки форми с минимален функционален дефицит.	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
G70- G73	Болести на нервно – мускулния синапс и мускулите.	Не год н и							
G80- G83	Детска церебрална парализа.	Не год н и							
G90	Разстройство на вегетативната (автономната) нервна система								
	а) тежки форми неповлияващи се от лечение.	Не год н и							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД и КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	б) средна степен на увреждане на ВНС	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
	в) лека степен на увреждане на ВНС	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
G91-G99	Други увреждания на нервната система	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.							
Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59).									
Болести на клепача, слъзните пътища и орбитата(H00-H06).									
H00-H01	Хордеолум и халазион Други възпаления на клепача	Негодни							
	а) изразени, неподдаващи се на лечение или със склонност към чести обостряния								
	б) леко изразени, без чести обостряния	Негодни	Решение по годността по чл.7						

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
N02-N05	Други болести на клепача Болести на слъзния апарат Болести на орбитата	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Болести на конюнктивата (Н10-Н13).									
Н10-Н13	Конюнктивит и други болести на конюнктивата								
	а) изразени, неподдаващи се на лечение или със склонност към чести обостряния	Негодни							
	б) леко изразени, без чести обостряния	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Болести на склерата , роговицата, ириса и цилиарното тяло (Н15-Н22).									
Н15-Н16	Болести на склерата и кератит	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Н17-Н19	Цикатрикси и мътнини на роговицата Други болести на роговицата								

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	а) нарушаващи функциите на окото	Не год ни							
	б) ненарушаващи функциите на окото	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Годни	
H20-H22	Иридоциклит и др. болести на ириса и цилиарното тяло								
	а) нарушаващи функциите на окото	Не год ни							
	б) ненарушаващи функциите на окото	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Болести на лещата (H25-H28)									
H25-H28	Катаракта и др. болести на лещата								
	а) нарушаващи функциите на окото	Не год ни							
	б) ненарушаващи функциите на окото	Негодни	Годни				Негодни	Годни	

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на избребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Болести на хориоидеята и ретината (Н30-Н36).									
Н30-Н31	Хориоретинално възпаление и други болести на хориоидеята								
	а) нарушаващи функциите на окоото	Не годни							
	б) ненарушаващи функциите на окоото	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
Н33	Отлепване и разкъсване на ретината	Не годни							
Н34-Н36	Оклузия на съдовете и други болести на ретината								
	а) нарушаващи функциите на окоото	Не годни							
	б) ненарушаващи функциите на окоото	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
Глаукома (Н40-Н42)									
Н40-Н42	Глаукома	Не годни						Решение по годността по чл.7	
Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка (Н43-Н45).									
Н43-Н45	Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка	Не годни							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Болести на зрителния нерв и зрителните пътища (H46-H48).									
H46-H48	Болести на зрителния нерв и зрителните пътища	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Болести на мускулите на окото, нарушения на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (H49-H52).									
H49-H50	Паралитичен страбизъм и други форми на страбизъм	Не годни							
H50.5	Хетерофория (хоризонтална над 6 призмени диоптъра и вертикална над 2 призмени диоптъра)	Не годни					Годни		
H51	Други нарушения на бинокулярното движение	Не годни				Годни	Не годни		
H52.0	Хиперметропия								
	а) над +3.0 dpt.	Не годни							
	б) от +2.25 до +3.0 dpt. вкл.	Не годни				Годни	Не годни		
	в) от +1.75 до +2.0 dpt. вкл.	Негодни	Годни						
	г) до +1,5 dpt. вкл.	Годни							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изтребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД и КУРСАН ТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
H52.1	Миопия								
	а) над -2.0 dpt.	Не год ни							
	б) от -1.75 до -2.0 dpt. вкл.	Не год ни				Год ни	Не год ни		Год ни
	в) от -1.25 до -1.5 dpt. вкл.	Не год ни		Год ни			Не год ни		Год ни
	г) от -0.75 до -1.0 dpt. вкл.	Негодни	Годни						
	д) до -0.5 dpt. вкл.	Годни							
H52.2	Астигматизъм								
	а) над 2.0 dpt. прав и над 1.5 dpt. кос и обратен	Не год ни							
	б) от 1.75 до 2.0 dpt. вкл. прав и от 1.25 до 1.5 dpt . вкл. кос и обратен	Не год ни				Год ни	Не год ни		
	в) от 1.0 до 1.5 dpt. вкл. прав и от 0.75 до 1.0 dpt. вкл. кос и обратен	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
	г) до 0.75 dpt. вкл. прав и до 0.5 dpt. вкл кос и обратен	Год ни							
H52.4	Пресбиопия								
	а) над +3.0 dpt.	Не год ни							
	б) от +2.25 до +3.0 dpt. вкл.	Не год ни		Годни			Негодни	Годни	
	в)) от +1.75 до + 2.0 dpt. вкл.	Негодни	Год ни				Негодни	Год ни	
	г) до +1.5 dpt. вкл.	Год ни							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
H52.5	Нарушения на акомодацията	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
H53.5	Аномалии на цветното зрение	Не годни							
H53.6	Нощна слепота	Не годни							
H54	Слепота и намалено зрение								
	а) под 0.5 на едното или на двете очи	Не годни							
	б) от 0.5 до 0.6 на едното или на двете очи.	Негодни				Годни	Негодни		Годни
	в) 0.7 на едното или на двете очи	Негодни		Годни			Негодни	Годни	
	г) от 0.8 до 0.9 на едното или на двете очи	Негодни	Годни						
	д) 1.0 на всяко око	Годни							
Други болести на окото и придагъците му (H50-H59).									
H50-H59	Други болести на окото и придагъците му	Негодни		Решение по годността по чл.7			Негодни	Решение по годността по чл.7	
КласVIII.Болести на ухото и на мастоидния израстък (H60-H95)									
Болести на външното ухо (H60-H62)									
H60-H62	Болести на външното ухо								

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	а) затрудняващи използването на специално снаряжение	Не годни							
	б) незатрудняващи използването на специално снаряжение	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
Болести на средното ухото и на мастоидния израстък (Н65-Н75)									
H65 - H66.0	Негнойно възпаление на средното ухо. Остро гнойно възпаление на средното ухо	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
H66.1 H66.9	Хронично гнойно възпаление на средното ухо	Негодни							
H68 и H68.1	Възпаление и запушване на Евстахиевата тръба								
	а) трайно нарушена проходимост	Негодни							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	б) временна, подлежаща на лечение проходимост	Негодни	Решение по годността по чл. 7				Негодни	Решение по годността по чл. 7	
H72 - H73	Перфорация на тъпанчето и други болести на тъпанчето	Негодни	Решение по годността по чл. 7				Негодни	Решение по годността по чл. 7	
H74	Други болести на средното ухото и на мастоидния израстък.Адхезивен отит	Негодни							
Болести на вътрешното ухо (H80-H83)									
H80	Отосклероза	Негодни	Решение по годността по чл. 7				Негодни	Решение по годността по чл. 7	
Нарушение на вестибуларната функция (H81-H83)									
H81.0 и H 81.3	Болест на Мениер, други периферни световъртежи								

[illegible][illegible]

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и шурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
I05-I09	Хронични ревматични болести на сърцето	Не год ни							
Хипертонични болести (I10-I15)									
I10-I15	Хипертонични болести:								
	а) III степен	Не год ни							
	б) II степен	Не год ни							
	в) I степен	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
Исхемична болест на сърцето (I20-I25)									
I20-I25	Исхемична болест на сърцето	Не год ни							
Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообръщение (I26-I28)									
I26	Белодробен емболизъм	Не год ни							
I27	Други форми на белодробно сърце.								
I28	Други болести на белодробните съдове.								

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Други болести на сърцето (I30-I52)									
I30-I41	Болести на перикарда, ендокарда и миокарда:								
	а) тежки форми	Не год ни							
	б) леки форми	Негодни	Решение по годността по чл.7				негодни	Решение по годността по чл.7	
I42	Кардиомиопатии	Не год ни							
I44-I49	Ритъмни и проводни нарушения								
	а) тежки форми	Не год ни							
	б) средно тежки форми	Негодни	Решение по годността по чл.7				негодни	Решение по годността по чл.7	
	в) леки форми	Негодни	Г о д ни				негодни	Годни	
I50	Сърдечна недостатъчност	Не год ни							
I51-I52	Усложнения и неточно определени болести на сърцето	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.							
Мозъчно-съдови болести (I60-I69)									
I60-I69	Мозъчно-съдови болести	Не год ни							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79)									
I70-I79	Болести на артериите, артериолите и капилярите	Не год ни							
	а) с изразени органични изменения и нарушение на функциите и неподдаващи се на трайно оперативно или консервативно лечение								
	в) с временни трофични и функционални нарушения, подлежащи на лечение	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли, неклаифицирани другаде (I80-I89)									
I80-I89	Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли.								

[illegible]

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	б)повърхностен тромбофлебит, първични варици на крайниците, венозни малформации с ограничен характер, прекаран дълбок тромбофлебит без изразени хемодинамични смущения или лимфостаза	Негодни	Решение по годността по чл.7					негодни	Решение по годността по чл.7
Други неуточнени болести на кръвообръщението (I95-I99)									
I95	Хипотония	Не год ни							
Клас X. Болести на дихателната система (J00-J99)									
Остри инфекции на дихателните пътища (J00-J06)									
J00-J06	Остри инфекции на дихателните пътища	Решение по годността по чл.7							
Грип и пневмония (J10-J18). Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22).									
J10-J22	Грип и пневмония и др. остри респираторни инфекции на долните дих.пътища	Негодни	Решение по годността по чл.7					негодни	Решение по годността по чл.7

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и штурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39)									
J 30	Вазомоторен и алергичен ринит	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
J 31	Хроничен ринит, назофарингит и фарингит	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
J 32	Хроничен синусит	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
J 33	Полип на носа	Негодни							
J 34	Други болести на носа и носните синуси (абцес, некроза на септума; киста на синуса)	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
J 34.2	Девияция на носната преграда								
	а) тежка степен с нарушена барофункция	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
	б) лека степен без нарушена барофункция	Годни							
J 34.3	Хипертрофия на носната раковина								

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и шурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
J93	Пневмоторакс	Негодни							
Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00- K93)									
Болести на устната кухина , слюнчените жлези и челюстите (K00- K14)									
K00	Нарушение в развитието и никненето на зъбите	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Годни	
K01	Вложени импактни зъби.								
K06	Други болести на челюстите.								
K08	Други нарушения на зъбите и пародонта (липса на зъби)								
K02-K04	Болести на твърдите зъбни тъкани, пулпата и периапикалните тъкани. (наличие на повече от 25% нелекувани зъби)	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Годни	
K05	Болести на венците и пародонта:								

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и шурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	а) трета степен	Не год ни							
	б) втора степен	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
	в) първа степен	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
K07 K09 K10 K11 K12 K13 K14	Челюстно-лицеви аномалии, болести на челюстите, слюнчените жлези, на меките тъкани и езика:								
	а) нарушаващи функцията на органите и използването на специално снаряжение.	Не год ни							
	б) ненарушаващи функцията на органите и използването на специално снаряжение.	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20- K31)									
K20- K23	Болести на хранопровода:								
	а) тежки форми	Не год ни							
	б) леки форми	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	в) леки форми	Негодни	Годни						
Клас XIII. Болести на костно–мускулната система и на съединителната тъкан (M00- M99)									
Артропатии (M00- M25)									
M00- M14	Инфекциозни артропатии и възпалителни полиартропатии	Не год ни							
M15- M25	Артрози и други увреждания на ставите:								
	а) тежки форми със значително нарушение на функциите на ставите	Не год ни							
	б) средно тежки форми с умерено нарушение на функциите на ставите	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
	в) леки форми	Негодни	Годни						
Системни увреждания на съединителната тъкан (M30- M36)									

Рубрика по МКБ -10	Категория лателелен състав	Кандидати за лателелно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изтребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
M30-M36	Системни увреждания на съединителната тъкан	Не год ни							
Дорзопатии (M40- M54)									
M40 - M53	Деформиращи дорзопатии	Не год ни							
M45-M59	Спондилопатии. Други дорзопатии (увреждания на междупрешленните дискове)								
M50-M54	б) средно тежки форми с умерено засягане на ПНС, при което се очаква възстановяване	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
	в) леки форми с минимален функционален дефицит	Негодни	Годни				Негодни	Годни	
M45	Анкилозиращ спондилит	Не год ни							
M46.1	Сакроилеит								
Болести на меките тъкани (M60- M79). Остеопатии и хиндропатии (M80- M94). Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M95- M99)									

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
	а) тежки форми, изискващи срок на лечение над 3 месеца и/или подлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
	б) леки форми без функционални смущения								
Г о д н и									
Болести на млечните жлези (N60-N64)									
N60-N64	Болести на млечните жлези	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
Възпалителни болести на женските тазови органи (N70-N77)									
N70-N77	Възпалителни болести на женските тазови органи	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
Невъзпалителни болести на женските полови органи (N80-N98)									
N80-N98	Невъзпалителни болести на женските полови органи	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7
Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99)									
O00-O99	Бременност, раждане и послеродов период.	Негодни	Решение по годността по чл.7					Негодни	Решение по годността по чл.7

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолет	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96).									
P10-P15	Родова травма:								
	а) тежки форми.	Негодни							
	б) леки форми – с остатъчни умерени функционални нарушения.	Негодни	Решението по годността по чл.7				Негодни	Решението по годността по чл.7	
Клас XVII. Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)									
Q00-Q99	Вродени аномалии , деформации и хромозомни аберации								
	а) с изразени функционални нарушения	Негодни							
	б) без функционални нарушения	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения, открити при клинични и лабораторни изследвания (R00-R99)									
R00-R99 без R62	Симптоми, признаци отклонения, открити при клинични и лабораторни изследвания	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.							
R62	Липса на очакваното нормално физическо развитие-ръст и тегло	Негодни							
R55	Припадък (синкоп) колапс	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
R56	Гърчове, некласифицирани другаде	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
R94.0	Променена ЕЕГ	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Клас XIX. Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98)									

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
S00-T07	Травми на главата, шията, тялото, крайниците и обхващащи няколко области от тялото								
	а) с рязко изразени органични увреждания и тежки функционални н-я	Негодни							
	б) с умерено изразени органични увреждания и функционални н-я, при които се очаква възстановяване.	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
	в) без функционални нарушения	Негодни	Годни						
S06.0	Мозъчно сътресение	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Термични и химични изгаряния (Т20-Т32) и измръзване (Т33-Т35)									
Т20-Т35	Термични и химични изгаряния и измръзване								
	а) с трайно нарушаване на функциите и затрудняващи носенето на летателно облекло и снаряжение	Негодни							
	б) при които се очаква възстановяване на функциите и не затрудняват носенето на летателно облекло и снаряжение	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Т70 Т75	Въздействиена атмосферното налягане и налягане на водата Въздействие на други външни причини	Решение по годността по чл.7							

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изтребителна и шурмова авиация	Пилоти, шурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, шурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД и КУРСАН ТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност/V01- Y 98/									
Y 83	Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно въздействие по време на изпълнението им:								
	а) големи оперативни интервенции	Не год ни							
	б) оперативни интервенции, с дълъг период за приспособимост и очакваща се функционална възстановимост.	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Клас XXI. Фактори, влияещи върху здравето състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00-Z99).									

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав наименование на заболяванията	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Z20	Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести.	Годни след провеждане на необходимата профилактика, срокове на наблюдение и извършена ваксинация.							
Z21	Безсимптомен инфекциозен статус,предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Z34.0	Наблюдение върху протичането на нормална бременност.	Не годни							
Проблеми свързани с начина на живот (Z72).									
Z72.1	Употреба на алкохол.	Негодни	Летателна забрана с изпълнение на земни задължения и ограничения за 3 /три/ месеца				Негодни	Летателна забрана с изпълнение на земни задължения и ограничения за 3 /три/ месеца	
Z72.2	Използване на наркотици.	Негодни	Летателна забрана с изпълнение на земните задължения и ограничения за 3 /три/ месеца				Негодни	Летателна забрана с изпълнение на земните задължения и ограничения за 3 /три/ месеца	
Проблеми свързани с трудности за поддържане на нормален начин на живот (Z73).									

Рубрика по МКБ -10	Категория летателен състав	Кандидати за летателно обучение и РП УВД	Пилоти и курсанти на изстребителна и щурмова авиация	Пилоти, щурмани и курсанти на транспортни самолети	Пилоти, щурмани и курсанти на вертолети	Бордни инженери и други членове на екипажа	Кандидати за парашутисти	парашутисти	РП УВД И КУРСАНТИ
	наименование на заболяванията	Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8
Z73.1	Акцентирани личностни черти.								
	поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и неком -пенсирруемост на акцент. черти.	Негодни							
	б) леки форми с минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на акцент. черти.	Негодни	Решение по годността по чл.7				Негодни	Решение по годността по чл.7	
Z96.1	Псевдофакция	Негодни							
Определяне на психологическата годност за летателна работа и ръководител полети									
1.	Траен психологичен дефицит.								
	а)некомпенсируем (и)	Негодни							
	б) условно компенсируем (и)	Негодни		годни			негодни		годни
2.	Временен психологичен дефицит.								
	а) с водещ ситуативен фактор	Негодни	Годни след преодоляване				негодни	Годни след преодоляване	
	б) с водещ личностов фактор	Негодни	Годни след преодоляване				негодни	Годни след преодоляване	

Забележка: Освидетелстването на резервисти на летателни длъжности се извършва по съответните графи, указани в Приложение № 12, т. 4, таблица № 1.

УКАЗАНИЯ И ТЪЛКУВАНИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ РУБРИКИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА ЗА ЛЕТАТЕЛНА ДЛЪЖНОСТ

Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)

Чревни инфекции (A00-A09)

Тук спадат холера, тиф и паратиф, шигелоза, амебиаза, други бактериални и протозойни чревни болести и бактериални хранителни отравяния.

Решенията са дадени в табличната част.

Туберкулоза (A15-A19)

A15-A16 Туберкулоза на дихателните органи

Решенията са дадени в табличната част.

A17- A19 Туберкулоза на нервната система, Туберкулоза на други органи, Милиарна туберкулоза

Решенията са дадени в табличната част.

Някои бактериални зоонози (A20-A28). Други бактериални болести (A30-A49)

Тук спадат: чума, туларемия, антракс, бруцелоза, сап, псевдосап, треска при ухапване от плъх и др; проказа, дифтерия, коклюш, скарлатина, тетанус, менингококова инфекция и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от спирохети (A65-A69)

A 69.2 Лаймска болест

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от хламидии (A70-A74) Рикетсиози (A75-A79) Тук спадат болести, предизвикани от хламидии, трахома, петнист тиф, ку треска и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции на централната нервна система (A80-A89)

A80 Остър полиомиелит, A81 Атипични вирусни инфекции на централната нервна система, A 82 Бяс – са негодни по всички граfi.

(A83-A89) Други вирусни енцефалити и менингити

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни трески, предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески (A90-A99)

Тук спадат: жълта треска, денга, вирусни енцефалити предавани от кърлежи и комари, хеморагични трески, предавани от членестоноги (Кримска, Омска и др.), папатачиева треска, кърлежова треска и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции, характеризирани се с увреждания на кожата и лигавиците(B00-B09)

Тук спадат: варицела, морбили, рубеола, херпес вирусни инфекции, Herpes zoster и др.

Вирусен хепатит (B15-B19)

B15 Остър хепатит A

Преболедувалите от OBX тип A по граfi 1 и 6 са годни една година след началото на заболяването, а по граfi 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – годни след излекуване и приключване на реконвалесцентния период.

B18 Хроничен вирусен хепатит – диагнозата хроничен вирусен хепатит се поставя при установяване на клинични и биохимични данни за чернодробно увреждане (ASAT, ALAT, АФ, ГГТП) за повече от шест месеца, наличие на серологични маркери за инфекция с HBV (HbsAg), HDV или HCV, както и хистологични данни за хроничен хепатит (по консенсуса за хроничните вирусни хепатити).

Случаите с HBV и HCV инфекция по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi решенията са по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит – HIV (B20-B24)

B24 Синдром на придобита имунна недостатъчност (СПИН)

Решенията са дадени в табличната част.

Други вирусни болести (B25-B34)

Тук спадат: епидемичен паротит, инфекциозна мононуклеоза, вирусен конюнктивит и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Микози (B35-B49)

Тук спадат: дерматофития, питириазис верзиколор, кандидоза, кокцидомикоза, хистоплазмоза, бластомикозна инфекция и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Протозойни болести (B50- B64)

Тук спадат: малария, токсоплазмоза и други протозойни болести.

Решенията са дадени в табличната част.

Хелминтози (B65-B83)

Тук спадат: ехинококоза, трихинелоза, аскаридоза, ентеробиоза, цистицеркоза, шистозомиаза, тениоза и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Освидетелствани с данни за заболявания по рубрики B50 – B83 задължително се консултират с паразитолог. След проведени изследвания, назначени от консултанта и поставена диагноза, освидетелстваните подлежат на лечение, след което на диспансерен контрол в срокове, указани в нормативни уредби на Министерството на здравеопазването. До изтичане на срока на диспансерния контрол освидетелстваните по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi са годни

под диспансерен контрол от медицинската служба/личния лекар и паразитолог. След изтичане на срока и без настъпили усложнения освидетелстваните са годни по всички граfi.

Педикулоза, акаридоза и други инфестации (B85-B89)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от инфекциозни и паразитни болести (B90- B94)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас II. Новообразувания (C00-D48)

Злокачествени новообразувания (C00-C97)

Решенията са дадени в табличната част.

Новообразувания in situ (D00-D09)

Решенията са дадени в табличната част.

При отсъствие на метастази или рецидив след лечение на базоцелуларен карцином (C44) или карцином на кожата in situ (D04) освидетелстваните по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi са годни, ако след операцията ръбците не ограничават движенията, затрудняват говора и носенето на летателното облекло и снаряжението.

Доброкачествени новообразувания (D10-D36)

Когато големината и локализацията на доброкачествените тумори затрудняват в значителна степен движението, намаляват здравината на костта и са предпоставка за патологични фрактури или пречат на носенето на униформено облекло и летателно снаряжение, случаите се подвеждат по буква „а“.

Решенията са дадени в табличната част.

D25 Лейомиом на матката.

Освидетелствани с установена миома, която увеличава големината на матката над III лунарен месец (м.л. III), води до клинична изява (тазова болка, мено-метрорагии, смущение в микцията и дефекацията, нарушения в репродуктивната функция), субмукозна миома и myoma nascens, са негодни по граfi 1 и 6, а по останалите граfi подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от проведеното лечение (без случаите с извършена и двустранна аднексектомия) освидетелстваните се решават като годни.

Освидетелствани с установена лейомиома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката повече от м.л.III и не са субмукозни, подлежат на АГ контрол на 1 година, като по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi са годни.

Освидетелствани с установена лейомиома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката и не са субмукозни, се решават като годни по всички граfi.

D27 Доброкачествено новообразование на яйчника.

Освидетелствани с установени доброкачествени новообразувания на яйчника са негодни по граfi 1 и 6, а по останалите граfi подлежат на оперативно лечение. При проведено лечение с добър резултат са годни.

Новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D37-D48)

След клинично уточняване годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)

При установени заболявания от Клас III да се имат предвид следните референтни стойности на хемоглобина: мъже от 130 г/л до 180 г/л; жени от 120 г/л до 160 г/л.

Анемии, свързани с храненето (D50-D53)

Тук спадат: желязонедеимъчна анемия, витамин B12 – недоимъчна анемия, фолиевонедеимъчна анемия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Хемолитични анемии (D55-D59)

Тук спадат: анемия, дължаща се на ензимни нарушения, таласемия, сърповидноклетъчни нарушения и други.

D 56.3 Таласемия

Освидетелстваните с установено носителство на признака на таласемия са годни по всички граfi.

Освидетелстваните с установена констелация: хемоглобин под 130 г/л за мъже и под 120 г/л за жени, среден обем на еритроцитите (MCV) под долна референтна граница, еритроцити в норма или повишени се изследват видове хемоглобини. Изследва се и серумно желязо, прави се задължително ехография на черен дроб, слезка и бъбреци.

При доказана хетерозиготна бета-таласемия освидетелстваните по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi се решават по чл. 7.

При доказана хомозиготна бета-таласемия освидетелстваните по всички граfi са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Апластични и други анемии (D60-D64)

Решенията са дадени в табличната част.

Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния (D65-D69)

(D65-D68) Нарушения на съсирването на кръвта.

Решенията са дадени в табличната част.

(D69) Пурпура и други хеморагични състояния.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на кръвта и кръвотворните органи (D70-D77)

Тук спадат: агранулоцитоза, болести на далака, есенциална тромбоцитоза и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Други нарушения, включващи имунния механизъм (D80-D89)

Тук спадат: саркоидоза, имунодефицит с преобладаващ недостиг на антитела и други имунодефицити.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и обмяната на веществата (E00-E90)

Болести на щитовидната жлеза (E00-E07)

(E00, E02 и E03) Синдром на вроден йоден недоимък, субклиничен хипотиреоидизъм, причинен от йоден недоимък и други видове хипотиреоидизъм.

Решенията са дадени в табличната част.

(E01 и E04) Болести на щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък и сродни състояния, и други видове нетоксична гуша.

а) Освидетелстваните по графи 1 и 6 са негодни, по останалите графи подлежат на оперативно лечение.

Решението след оперативно лечение се взема не по-рано от 3 месеца след операцията. При добър следоперативен резултат са годни.

б) По гр. 1 и 6 решението е негоден, а по останалите графи са годни с контрол на 6 месеца.

(E05-E06) Тиреотоксикоза. Тиреоидит.

Решенията са дадени в табличната част.

Захарен диабет (E10-E14)

Случаите със захарен диабет II тип без медикаментозно лечение с добър гликемичен контрол по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 са годни с контролни кръвнотехарни, уринозахарни профили и гликиран хемоглобин на 6 месеца. Пилотите по графи 2, 3, 4 са годни за летателна работа на самолети и вертолети с двойно управление. Началото на медикаментозната терапия за контрол на гликемията изисква период от 30 дни на забрана за летателна работа с оглед установяване отсъствието на значими странични ефекти.

Решенията са дадени в табличната част.

Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса (E15-E16)

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на други ендокринни жлези (E20-E35)

(E20-E27) Разстройства на паратиреоидните жлези, хипофизата и надбъбречните жлези

Решенията са дадени в табличната част.

E28 Дисфункция на яйчиците

Решенията са дадени в табличната част.

E29 Дисфункция на тестисите

Решенията са дадени в табличната част.

E31 Полигландуларна дисфункция

Решенията са дадени в табличната част.

Затлъстяване и други разстройства, поради прехранване (E65-E68)

E66 Затлъстяване

При затлъстяване различаваме три степени според боди мас индекс (БМИ).

Нормално тегло – БМИ до 24,99;

Наднормено тегло – БМИ от 25 до 29,99;

Първа степен затлъстяване – БМИ 30 до 34,99;

Втора степен затлъстяване – БМИ 35 до 39,99;

Трета степен затлъстяване – БМИ над 40.

Освидетелстваните със затлъстяване I ст. по графи 1 и 6 са негодни, а по останалите графи са годни.

Освидетелстваните със затлъстяване II ст. без усложнения по графи 1 и 6 са негодни, а по графи 3, 4, 5 и 7 са годни след коригиране на теглото до затлъстяване I ст., а по графа 8 са годни под диспансерен контрол с препоръки за ХДР и намаляване на теглото.

Освидетелстваните със затлъстяване III ст., както и случаите със затлъстяване II ст. с тежко изразени усложнения, като захарен диабет, артериална хипертония, Пикуик синдром, обструктивна сънна апнея и други, са негодни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на обмяната на веществата (E70-E90)

E78 Разстройства на обмяната на липопротеините и други липидемии.

Дислипидемията включват стойности на общия холестерол $> 5,2$ mmol/l, HDL < 1 mmol/l за мъже и $< 1,3$ за жени 1 mmol/l и на Tg $> 2,1$ mmol/l. Повишеният холестерол при мъже над 40 г. или при жени над 50 г., които отговарят на посочените по-долу критерии, изискват по-нататъшно третиране, както следва:

Критериите за профилактика или терапия е LDL – холестерол. Според ATP III (Adult Treatment Panel III – 2012) нивата на LDL са следните:

- оптимален $< 2,56$ mmol/l,

- близо до оптимален от 2,56 до 3,29 mmol/l,

- гранично висок от 3,30 до 3,99 mmol/l,

- висок от 4,00 до 4,85 mmol/l,

- много висок $> 4,85$ mmol/l,

- фамилна хиперхолестеролемия LDL $> 6,00$ mmol/l, общ холестерол $> 8,00$ mmol/l.

Мастната обмяна на летателния състав започва да се изследва от 25 г. възраст през 5-годишни интервали.

До 40 г. възраст, ако LDL $> 3,4$ – подлага се на хранително-диетичен режим (дневен прием на 8 – 10 % мазнини).

След 40 г. възраст, ако LDL $\geq 4,8$, или LDL $\geq 4,1$ с рискови фактори (РФ) (хипертония, тютюнопушене, повишена кръвна захар, фамилна анамнеза), повторение на изследването след 14 часа глад и ако пак се установи LDL $\geq 4,8$ или LDL $\geq 4,1$ с РФ, се назначава диета със 7 % мазнини за 6 месеца. Контрол на LDL на 3-ти и 6-и месец и ако не е $< 4,8 / < 4,1$ с РФ, се започва медикаментозно лечение със статини.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас V. Психични и поведенчески разстройства (F00-F99)

При определяне на годността по чл. 7, в случаите на проведено клинично изследване и лечение на психично и поведенческо разстройство (рубрики F00-F99), освидетелстваните лица от летателния, шурманския и парашутния състав се представят

по установения ред, с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната среда и дейността, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания.

При вземането на експертно решение е необходимо да се извърши мултиаксиална оценка на освидетелстваното лице, като се отчитат: а) обективната информация от документацията и психиатричния преглед на експерта-психиатър (оплаквания, история на заболяването, минали заболявания, фамилна история, анамнеза и психичен статус, семейни отношения, социален статус, адекватност на самооценката), потвърждаваща или отхвърляща наличието на специфичен за дадено психично разстройство синдром; б) наличието или отсъствието на съпътстващи преморбидни личностови патологии (акцентуации или разстройства); в) наличието или отсъствието на соматично разстройство, което може да окаже влияние на протичането и прогнозата на психичното разстройство; г) наличието или отсъствието на стресови събития в живота на освидетелствания, които могат да бъдат важни за разбирането на възникването, развитието или обострянето на разстройството; д) общото ниво на житейска изживя, с акцент върху професионалното, семейното и учебното функциониране. На второ място се преценява тежестта на преживяното разстройство (лека, умерена, значителна, частична ремисия, пълна ремисия, резидуално състояние), като се отчитат степента на неговата изразеност (слаба, умерена, изразена), динамиката на клиничната картина, терапевтичният ефект, степента и срокът за възстановяване, социалната реадaptация (степента на възвръщане към предболестно ниво на функциониране).

По чл. 7 към момента на освидетелстването, при поставена при консултирането (клиничното обсъждане) диагноза: психично здрав/практически здрав, лицата се решават като годни. По чл. 7 при диагностично оформяне като преживяно психично разстройство е уместно да се даде годност с ограничения, съобразени с конкретното психично разстройство и изпълняваните функционални задължения за срок три месеца, след което състоянието се преоценява. При необходимост ограниченията се дават за още три месеца, след което следва да се вземе дефинитивно решение за годност, респ. негодност. Психичните разстройства могат да се съчетават и с прояви на соматично заболяване. В такива случаи експертната оценка се извършва съвместно със съответния специалист и допълнително по рубриката на съпътстващото заболяване. При поставена диагноза по рубрики F20-F29 и рубрики F30-F39 освидетелстваните категорично се решават като негодни, независимо от степента на ремисия.

Органични, включително симптоматични, психотични състояния (F00-F09)

Експертното решение се взема след клинично изследване. При доказано заболяване решението по всички графи е: Негоден.

F 07.2 – постконтузионен синдром (енцефалопатия).

Синдромът възниква след травма на главата със загуба на съзнание и включва редица симптоми като главоболие, световъртеж, уморемост, паметови нарушения, трудност при концентрация и изпълнение на умствени задачи.

Експертното решение се взема след клинично изследване в специализирано болнично заведение.

При излекуване и благоприятни резултати от психологичните изследвания, показващи компенсация на установени при заболяването психологични дефицити, се вземе решение за годност по графите 2, 3, 4, 5, 7 и 8

Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10 – F19)

Този раздел включва широк кръг разстройства, чиято тежест варира от неусложнена интоксикация и вредна употреба до явни психотични разстройства или деменция. Общото за всички тези разстройства е тяхната причинна обусловеност от употребата на едно или повече психоактивни вещества.

Определянето на употребяваното психоактивно вещество, може да стане въз основа на данни получени от самото лице, обективни анализи на кръв, урина и др., клиничните симптоми и признаци, или данни от информирани трети лица. Лабораторните анализи (уринен тест, токсикохимичен анализ) дават най-сигурни доказателства за настояща или неотдавнашна употреба.

Включва: остро опиване при алкохолизъм; вредна употреба на алкохол; хроничен алкохолизъм; дипсомания; зависимост от психоактивни вещества, абстинентно състояние, психотично разстройство след употреба на психоактивни вещества, алкохолна психоза, Корсакова психоза, причинена от психоактивни вещества.

За обективизиране на тези разстройства е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания: епикриза от специализирано болнично заведение, диспансер или специализирани центрове, характеристики от училище и месторабота, обективни лабораторни анализи. При необходимост се извършват целенасочени психологични изследвания, съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При доказана зависимост към алкохол или друго психоактивно вещество, решението по всички графи е: негоден за летателна работа и РП (шурман-УВД). При доказана вредна употреба на алкохол, по графи 1 и 6 са негодни; по останалите графи, решението по годността се взема по чл. 7. За графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 експертното решение се взема след клинично изследване и лечение в специализирано болнично заведение. Годността се определя по установения ред, с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността се акцентира върху степента на възстановяване от действителни и трайни увреди на физическото здраве (напр. увреда на черен дроб, панкреас, периферна нервна система) или психичното здраве (напр. органичен мозъчен синдром, депресивни епизоди, страхово-тревожни състояния, обесивно-компулсивни симптоми, когнитивни увреди). Отрицателните социални последици (напр. развод) сами по себе си не са достатъчен критерий за вредна употреба.

Решенията са дадени в табличната част.

Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства (F20 – F29)

При доказана диагноза решението по всички графи е: негоден.

Разстройства на настроението (афективни разстройства) (F30 – F39)

Заболяването се доказва в специализирано лечебно заведение за болнична помощ. При доказана диагноза на разстройството решението по всички графи е: негоден.

Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства (F40 – F48)

Тези три типа разстройства са обединени в една голяма обща група поради своята историческа връзка с концепцията за неврозата и връзката на една съществена част от тези разстройства с психологична причинност.

С изключение на депресивната невроза, повечето от разстройствата, смятани за неврози, се намират в този раздел, а останалите са в разделите, които следват.

Включва: Паническо разстройство, клаустрофобия; фобийно състояние, тревожна невроза; obsесивно-компулсивна невроза; бойна умора, хипохондрична невроза; сърдечна невроза.

F43.0 Остра стресова реакция.

Преходно разстройство със значителна тежест, което се развива без проява на други психични разстройства като реакция на силен стрес. Симптомите обикновено се появяват в разстояние на няколко минути непосредствено след въздействието на стресогенния стимул или събитие (например летателно произшествие или катастрофа, остра тежка физическа травма, сражение и др.) и изчезват в разстояние на два-три дни (често след няколко часа).

Решение за годност се взема за лицата от графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8, след отзвучаване на състоянието, при благоприятни резултати от клиничното лечение, като се провежда и психологично изследване.

F43.1 Посттравматично стресово разстройство.

Възниква като закъснел и/или протрахиран отговор към стресогенно събитие или ситуация на прекомерна заплаха (краткотрайна или по-продължителна), които са в състояние да причинят дълбок дистрес у почти всеки човек (например природна или причинена от хората катастрофа, сражение, тежка злополука, очевидец на насилствена смърт на други хора, жертва на изтезания, тероризъм, изнасилване или друго престъпление. Ако са налице предразполагащи фактори, като личностови черти (например компулсивни, астенични) или анамнеза за невротично заболяване, те могат да снижат прага за възникване на този синдром или да утежнят протичането му, но не са нито необходими, нито достатъчни да обяснят появата му.

Експертно решение за възстановяване на годността се взема след клинично изследване, при данни за пълно излекуване и след провеждане на психологично изследване.

F43.2 Разстройство в адаптацията.

Състояния на субективен дистрес и емоционално разстройство, обикновено нарушаващи социалното функциониране, които възникват в периода на адаптация към значими жизнени промени или към последиците на стресогенно жизнено събитие (включително наличието или възможността за сериозно телесно заболяване). Стресорът може да засяга целостта на социалното обкръжение на индивида (загуба на близък, раздяла) или по-широката система на социална подкрепа и ценности (миграция, статус на бежанец). Стресорът може да ангажира не само отделното лице, но и неговата група или общност. Индивидуалното предразположение или ранимостта на личността имат по-важна роля като рисков фактор за появата и оформянето на симптомите на разстройствата в адаптацията, отколкото при другите състояния от тази група; независимо от това, разстройството не би възникнало без наличието на стресогенен фактор. Клиничната картина варира и включва: депресивно настроение, тревожност, безпокойство (или смесица от тях); чувство за невъзможност за справяне със ситуацията, за планиране на бъдещето или за продължаване на съществуването в настоящата ситуация; в някаква степен нарушава и извършването на рутинните ежедневни дейности. Лицето може да е склонно към драматично поведение или изблици на насилие, но това се наблюдава рядко. Разстройства в поведението обаче (агресивност или дисоциално поведение) могат да се явят като допълнителни черти, особено при юношите. Нито един от симптомите не е достатъчно тежък или преобладаващ, за да послужи сам по себе си за поставянето на по-специфична диагноза.

Решение за годност се взема за лицата от графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 след отзвучаване на състоянието до три месеца от началото му при благоприятни резултати от клиничното изследване, като задължително се провежда и психологично изследване.

F45 Соматоформни разстройства

Експертното решение за тези разстройства е негоден по всички графи и се взема след клинично изследване.

F45.0 Соматизационно разстройство.

Основната характеристика са множествени, възобновяващи се и честосменящи се телесни симптоми, обикновено с давност от няколко години, преди пациентът да бъде насочен към психиатър.

F45.1 Недиференцирано соматоформно разстройство.

Тази категория трябва да бъде използвана в случаи, когато телесните оплаквания са множествени, променливи и дълготрайни, но не задоволяват критериите за цялостната и типична клинична картина на соматизационното разстройство.

F45.3 Соматоформна вегетативна дисфункция.

Тук са включени сърдечна невроза, стомашна невроза, невроциркуляторна астенция, както и психогенни форми на отделни симптоми от различни органи (аерофагия, диспепсия, синдром на дразнимото черво, хипервентилация и др. под.).

Експертното решение се взема след провеждане на функционални изследвания и задължително психологично изследване с отчитане на влиянието на установената дисфункция върху работоспособността.

F48.0 Други невротични разстройства.

Освидетелстването на лица от летателния, шурманския и парашутен състав с невроза се извършва след задълбочено изследване и проведено лечение. Следва да се отчитат специфичните фактори на авиационната среда, като се провежда и психологично изследване.

Към т. а) се отнасят случаите със значително изразени невротични нарушения, с трайна фиксация на болестните проявления независимо от интензивността им (като фобии, хипохондрия, хистерични симптоми), водещи до затруднена социална адаптация.

Към т. б) се отнасят случаите с умерено изразени невротични състояния, имащи отношение към упражняваната авиационна дейност. Те се характеризират с умерено изразена клинична картина и затруднена адаптация по отношение на определени фактори на упражняваната дейност (полети в сложни метеорологични условия, фигурен пилотаж, определени елементи на полета, работа в подземие, парашутни скокове на вода и т.н.).

Към т. в) се отнасят кратковременни невротични реакции и астенични състояния с явления на емоционално-вегетативен компонент при напълно съхранена професионална работоспособност.

Невротичните разстройства могат да се съчетават не само с нарушени функции на вегетативната система, но и с прояви от друго соматично заболяване. В такива случаи експертната оценка и решение се извършват съвместно със съответния специалист и допълнително по съответната на съпътстващото заболяване рубрика.

Решенията са дадени в табличната част.

Поведенчески синдроми, свързани с физиологични разстройства и соматични фактори (F50 – F59)

Широка категория, включваща:

1. Рубриката „Разстройства на храненето“, описваща два важни и яснооткрояващи се синдрома: анорексия нервоза и булимия нервоза. Тези разстройства са резултат на взаимодействие на сложни социално-културални и биологични фактори, протичат най-често хронично и затегнато и причиняват соматични (органични, метаболитни и ендокринни) изменения и психологични проблеми, поради което лицата с такива разстройства са негодни за летателна работа по всички графи.

2. Неорганични разстройства на съня, която включва:

(1) диссомнии: инсомния, хиперсомния и разстройство на ритъма сън-бодърстване; и (2) парасомнии: абнормни епизодични явления по време на сън, например сомнамбулизъм, нощни страхове и кошмари.

F51.3 Сомнамбулизъм.

За вземане на експертно решение е необходимо събиране на подробна анамнеза и обективно клинично изследване. При доказано разстройство лицата по всички графи са негодни.

3. Сексуални дисфункции, непредизвикани от органично разстройство или заболяване.

4. Психологични или поведенчески фактори, свързани с разстройства или заболявания, класифицирани другаде.

Критериите за експертно решение са: тежестта на заболяването, социалната (семейна и трудова) приспособимост и функционирането в трудовия или войсковия колектив.

Разстройства на личността и поведението в зряла възраст (F60-F69)

Този раздел включва редица състояния и форми на поведение с клинично значение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерните за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

Включва: кверулантна личност, социопатна, асоциална, антисоциална и психопатна личност, агресивна личност, гранична (borderline) личност, астенична, незряла личност, разстройство на половия идентитет в юношеството или в зрялата възраст, разстройство на половата роля, мазохизъм, садизъм, сексуална девиантност, неуточнена другоаче, хомосексуализъм, педофилия, трансвестизъм, ексхибиционизъм, воаорство.

За вземане на експертно решение по отношение на разстройствата на личността е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявите на личностовото разстройство имат изразен и продължителен характер. Изискват се характеристика от училище или от месторабота, здравно-производствена характеристика, сведение от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер, командирска характеристика, авиомедицинска характеристика, психологична характеристика от психолога на авиобазата, данни от служебни документи (протоколи от методическия съвет, от атестация и др.). За обективизиране на състоянието лицата по всички графи подлежат на психологично изследване в ЦВМК съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При необходимост случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО.

При установено разстройство на личността и поведението в зряла възраст се взема експертно решение за негодност за летателна работа и РП по всички графи.

Умствена изостаналост (F70 – F79)

Тук се включват група патологични състояния с различна етиология и патогенеза, при които преобладава интелектуално-мнестичната слабост. Тези състояния са най-често вродени или придобити в ранното детство.

Оценката на интелектуалното развитие следва да се опира на всяка достъпна информация, т.е. едновременно на клиничната симптоматика и психометричните данни (педагогическа характеристика, характеристики от кметството, епикризи от психоневрологичните диспансери и психологично изследване съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

Интелектуалните коефициенти (ИК) са основани на тестове със средно ниво, равно на 100, и стандартно отклонение, равно на 15, както е по скалите на Векслер и Рейвън. Те следва да се използват като общ ориентир и много предпазливо.

Решенията по всички графи са: негодни.

Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99)

Възпалителни болести на централната нервна система (G00-G09)

Менингити, енцефалити, миелити, енцефаломиелиити, вътречерепен и вътрегръбначен абсцес и гранулом, вътречерепен и вътрегръбначен флебит и тромбоза, последици от възпалителни болести на централната нервна система.

Към буква „а“ се отнасят случаите с тежка остатъчна неврологична симптоматика, неподдаваща се на лечение и са негодни по всички графи.

Към буква „б“ се отнасят случаите с възпалителни заболявания на ЦНС, без остатъчна неврологична симптоматика и пълно функционално възстановяване. Годността се обсъжда една година след нормализиране на ликворния синдром при липса на остатъчна неврологична и психична симптоматика. Годност за летателна служба по гр. 2, 3, 4, 5, 7 и 8 се взема когато клиничните, психологичните, функционалните авиомедицински изследвания са в границите на нормата.

При тежко протекли заболявания със забавен възстановителен процес, лека персистираща остатъчна неврологична или психична симптоматика, забавено нормализиране на ликворния синдром и протрахиран възстановителен период над 5 месеца обсъждането на годността за летателна дейност се взема след изтичане на 2 години от заболяването.

Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система (G10-G13)

След клинично изследване се взема решение за негодност по всички графи.

Екстрапирамидни и други двигателни нарушения (G20-G26)

След клинично изследване се взема решение за негодност по всички графи.

Други дегенеративни болести на централната нервна система (G30-G32)

Болест на Алцхаймер и други дегенеративни болести на нервната система, некласирани другаде.

След клинично изследване се взема решение за негодност по всички графи.

Демиелинизиращи болести на централната нервна система (G35-G37)

Множествена склероза и други демиелинизиращи болести на централната нервна система. След клинично изследване и лечение в законоустановения срок се взема решение за негодност по всички графи.

Епизодични и пароксизмални разстройства (G40-G47)

G40 Епилепсия

При установена в болнично заведение диагноза освидетелстваните по всички графи са негодни.

G43-G44 Мигрена и други синдроми на главоболие.

Към буква „а“ се отнасят случаите с тежки пристъпи (5 – 6 пъти в годината, 1 – 2 или повече пъти месечно), проявяваща се с тежък болев синдром, със силно изразени вегетативни и органични мозъчни прояви, при които след клинично изследване се взема решение за негодност по всички графи.

Към буква „б“ се отнасят случаите с т. нар. „мигренозни еквиваленти“, които се проявяват с леки и редки пристъпи (2 – 3 пъти в годината) придружени от леко незначително изразено главоболие и вегетативни прояви, без органична неврологична симптоматика. Освидетелстваните по графи 3, 4, 5, 7 и 8 са годни, а по останалите графи – негодни.

G45 Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми.

Тук се отнасят единични, рядко обострящи се синдроми на вертебробазиларната система, каротидните и церебралните артерии, преходна слепота, транзиторна глобална амнезия при устойчива компенсация на функциите между обострянията. В период на обостряне на заболяването лицата от летателния състав подлежат на амбулаторно или болнично лечение. След стабилизиране на състоянието и липса на неврологична симптоматика пилотът може да бъде допуснат до летателна работа на типа материална част, на който лети. Годността за летателна дейност се взема, когато всички клинични изследвания са в норма. Преди вземане на решение за годност е наложително провеждането на психологическо изследване.

Освидетелстваните са негодни по графи 1 и 6, а по графи са годни след излекуване.

G47 Нарушение на съня – включващи само нарколепсия и катаплексия, синдром на Kleine-Levin. – Негодни по всички графи.

G47.3 Апнея по време на сън – клиничното доказване на обструктивната апнея по време на сън се извършва в клиника по пулмология на ВМА. При доказано заболяване решението по всички графи е негодни.

Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси (G50-G59)

Тук са включени увреждания на черепно-мозъчни нерви, нервни коренчета и плексуси, мононевропатии на горен и долен крайник и други мононевропатии.

При наличието на изразени и трайни нарушения в двигателната, сетивната сфера и в трофиката, както и хроничните заболявания на периферните нерви с чести обостряния или неподдаващи се на лечение се подвеждат по буква „а“ – негодни по всички графи.

Към буква „б“ се отнасят леки остатъчни явления след заболявания на периферната нервна система, при наличието на нерезки нарушения в двигателната, сетивната сфера или трофиката, които не се отразяват на летателната дейност.

В периода на обостряне на заболяването лицата от летателния състав подлежат на стационарно лечение. В отделни случаи след обостряне на заболяването може да бъде даден отпуск по болест или освобождаване от полети с изпълнение на служебните задължения по земната служба.

Решенията са дадени в табличната част.

Полиневропатии и други увреждания на периферната нервна система (G60-G64)

G60 Наследствена и идиопатична невропатия – негодни по всички графи.

G61, G62 Възпалителна полиневропатия (синдром на Guillain-Barre) и други полиневропатии – медикаментозна, алкохолна, радиационна.

Тук се отнасят единични рядко обострящи се хронични заболявания на коренчетата или на нервните стволоче при устойчива компенсация на функциите между обострянията.

В период на обостряне на заболяването лицата от летателния състав подлежат на амбулаторно или болнично лечение. Негодни по гр. 1 и 6, а по останалите графи – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите (G70-G73)

Myasthenia gravis и други увреждания в нервно-мускулния синапс и други миопатии. – Негодни по всички графи.

Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми (G80-G83)

Освидетелстваните по всички графи са негодни.

Други разстройства на нервната система (G90-G99)

Тук се отнасят разстройства на вегетативната нервна система, хидроцефалия, токсична енцефалопатия, съдова миелопатия и други. След клинично изследване се взема решение за негодност по всички графи.

Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59)

Болести на конюнктивата (H10-H13)

Към буква „а“ се отнасят упорити, тежки, хронични конюнктивити с изразена хипертрофия на папилите или фоликулоза, значителна инфилтрация на подлигавичната тъкан, груби цикатрикси, както и рецидивиращите птеригиуми или тези, преминаващи роговичния лимб на повече от 3 mm.

Тук спадат и всички заболявания на конюнктивата, съпроводени със значително сълзотечение, упорита секреция, дразнене, ксерофтальмия или фотофобия, неповлияващи се от лечение.

Към буква „б“ се отнасят случаите на остри, повлияващи се от лечение и неридивиращи конюнктивити, леките форми на хронични конюнктивити без груби анатомични и функционални промени, неридивиращият птеригиум, преминаващ роговичния лимб до 3 mm, единичните повърхностни цикатрикси на конюнктивата, пигментопатиите, хеморагиите и съдовите заболявания, подлежащи на лечение.

При анамнеза, положителни алергологични тестове и/или клинична изява на полиноза, вернален конюнктивит или друг вид алергичен конюнктивит кандидатите по графи 1 и 6 са негодни.

Болести на склерата, роговицата, ириса и цилиарното тяло (H15-H22)

(H15 H16) Болести на склерата и кератит

Освидетелстваните с рецидиви, както и с хирургична интервенция на роговицата – лазерна кератектомия или радиална кератотомия, са негодни по всички графи.

(H20 H22) Иридоциклит и други болести на ириса и цилиарното тяло.

Към буква „а“ се отнасят хроничните и рецидивиралите форми на иридоциклит.

Към буква „б“ се отнасят случаите след прекаран остър иридоциклит при наличие само на единични отлагания от ирисов пигмент върху предната лещена капсула и с пълно възстановяване на зрителните функции.

Болести на лещата (H25-H28)

H25-H28 Катаракта и други болести на лещата.

Към буква „б“ се отнасят периферните фини, непрогресиращи мътнини в лещата и отделните субкапсуларни вакуоли, невлияещи на зрителните функции.

При установена начална придобита катаракта освидетелстваните по гр. 2, 3, 4, 5, 7 и 8 подлежат на контролни прегледи през 6 месеца.

H27.0 При случаи на афакия – едноочна или двучна, както и псевдофакия (Z96.1) – едноочна или двучна, освидетелстваните по всички графи се решават по буква „а“.

Болести на хориоидеята и ретината (H30-H36)

H30-H31 Хориоретинално възпаление и други заболявания на хориоидеята

Към буква „б“ се отнасят огнищни хориоретинити с периферна локализация след лечение с пълно функционално възстановяване и без рецидив. При рецидив се решават по буква „а“.

Към буква „б“ се отнасят хориоретинални цикатрикси с периферна локализация, невлияещи върху зрителните функции.

(H34-H36) Оклузия на съдовете и други болести на ретината

H35.0 Към буква „б“ се отнасят случаите след единично ексудативно отлепване на ретината, дължащо се на възпалителен процес на увейта, без предшестваша ретинени аномалии, при което след лечение има пълно морфологично и функционално възстановяване.

Освидетелстваните с рецидивирал ексудативен отлепване на ретината, развиващи се в резултат на бактериална метастаза или токсико-алергично дразнене от процес, намиращ се някъде в организма, се решават като негодни.

H35.3 Към буква „б“ се отнасят случаите на точковидни друзи – стационарни или с бавна многогодишна еволюция, ненамаляващи зрителната острота и без опасност за дисциформена дегенерация на макулата с контролни прегледи на всеки 6 месеца.

Глаукома (H40-H42)

Измерване на ВОН се извършва на: кандидатите по графи 1 и 6 след навършване на 40-годишна възраст и по преценка на офталмолога.

H40.0 Суспектна глаукома – очна хипертензия.

При стойности на ВОН 22 mm Hg или повече или разлика на ВОН между двете очи повече от 4 mm Hg кандидатите по графа 1 и 6 са негодни. Освидетелстваните по останалите графи се носочват за клинично изследване. Референтните стойности на ВОН се преизчисляват след провеждане на пахиметрия на роговицата. При случаите на преизчислено ВОН в границите 22 – 27 mm Hg без промени в зрителната острота, зрителния нерв, без нарушение на зрителното поле (периметри) и без назначена терапия са годни с контрол на ВОН през 6 месеца и периметри веднъж годишно.

H40.1 Первична глаукома с отворен ъгъл.

Освидетелствани по графа 8 с начални форми на глаукома с постоянно компенсирано ВОН до 27 mmHg, без промени в зрителната острота, зрителния нерв и зрителното поле са годни с контрол на ВОН на 6 месеца и веднъж годишно изследване на зрителни полета (периметри).

H40.2-H42. Глаукома.

Освидетелстваните по всички графи са негодни.

Временното покачване на ВОН по повод лечение на други заболявания е противопоказано за летателна работа.

Решенията са в табличната част.

Болести на мускулите на окото, нарушение на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (H49-H52)

H51.1 Недостатъчност на конвергенцията

Максималната стойност на конвергенцията за освидетелстваните по графи 1, 2, 3, 4 и 8 е до 8 cm. За освидетелстваните по графи 5, 6, и 7 е до 10 cm.

H52.0 Хиперметропия

H52.1 Миопия

H52.2 Астигматизъм

Изследването на рефракцията на всички кандидати се извършва със субективни и обективни методи след медикаментозна циклоплегия.

Зрителни разстройства и слепота (H53 – H54)

H53 Разстройства на зрението

Решенията са в табличната част.

H53.5 Аномалии на цветното зрение

Изследването на цветното зрение се извършва с полихроматичната таблица на Ишихара и аномалоскопия.

H53.6 Нощна слепота

Изследването на светлосензационно се извършва с мезотест или никотинетър. Провежда се на първия медицински преглед на курсантите, а при останалите при съмнение за нарушено нощно зрение. При установени отклонения заключението се взема след клинично изследване.

Решенията са в табличната част.

H54 Намалено зрение

Посочените в тази рубрика изисквания са за зрителна острота без корекция. Освидетелстваните, като годни за летателна работа с постоянна оптична корекция, са негодни за изпълнение на полети с прибори за нощно виждане.

H54 „б“ Освидетелстваните по графи 5 и 8 са годни при зрителна острота 1.0 на всяко око с оптична корекция.

H54 „в“ Освидетелстваните по графи 3, 4, 5 и 8 са годни при зрителна острота 1.0 на всяко око с оптична корекция.

H54 „г“ Освидетелстваните по графа 2 са годни при бинокулярна зрителна острота 1.0.

Клас VIII. Болести на ухото и на мастоидния израстък (H60-H95)

Слуховият анализатор се изследва анамнестично, екзо-, ендоскопично и функционално. Кандидатите за летателно обучение са годни при слух – шепотна реч за всяко ухо поотделно – 6 метра и праг на чуване при тонално аудиометрично изследване за честотите от 500 Hz, 1000 Hz, 2000 Hz, 4000 Hz, и 8000 Hz – до 20 db, а за 3000 Hz – до 25 db. Задължително функционално изследване на слуха: шепотна и разговорна реч за всяко ухо, тонална аудиометрия. По показания се извършва говорна аудиометрия, радиообмен по време на полет, тимпанометрия, атоакустични емисии, евокирани потенциали и Ро-графия на процесус мастоидеус по Шулер и Стенверс.

Изследването на вестибуло-вегетативната устойчивост (ВВУ) се провежда по методиките: за кандидати за летателно обучение и любители пилоти – СКУК (смесена кумулация ускоренията на Кориолис) – 5 мин., кандидат-парашутисти – СКУК – 3 мин. За добра ВВУ се приема тази, при която гаденето –(n), настъпва след 2-та мин. и липсват данни за повдигане и повръщане до 5-та мин. за кандидати за летателно обучение и любители пилоти и респективно до 3-та мин., включително за парашутисти. Интервалът за почивка между всяка стимулация е 1 мин. Изследването е еднократно и може да бъде проведено отново при кандидатите едва след 6 месеца.

ПКУК (прекъсната кумулация ускоренията на Кориолис) се изследва при кандидати за РП УВД и на прегледите за продължаване на летателната годност. При случаите на преживяна закрыта травма на главата със загуба на съзнание при лица от летателния състав се провежда изследване на ВВУ не по-рано от 6 месеца, а при травма на главата без загуба на съзнание не по-рано от месец от датата след травматична консултация, назначена от невролог.

(H60-H62) Болести на външното ухо.

Към тази рубрика се отнасят: перихондрит на ушната мида; външен инфекционен отит; други възпаления на външното ухо (екзема, холестеатом); неинфекциозни болести на ушната мида (придобита деформация, хематом); придобита стеноза на външния слухов проход; екзостози на външния слухов проход. Освидетелстваните по буква „а“ по всички графи са негодни.

По буква „б“ от рубриката кандидатите по гр. 1 и 6 са негодни. По графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 са годни, т.е. състоянието след лечение не затруднява използването на специално оборудване.

(H65-H69) Към тези рубрики се разглеждат предимно изразени остатъчни явления след остро възпаление на средното ухо и Евстахиевата тръба. Кандидатите по графи 1 и 6 са негодни, а по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – решението по годността по чл. 7. При незначителни рбци на мястото на бивши перфорации, калциеви отлагания върху тъпанчевата мембрана при запазена подвижност на същата, нормален слух и барофункции кандидатите по гр. 1 и 6 също са годни.

(H66.1 – H66.9 и H68.1) – Хронично гноивно възпаление на средното ухо, възпаление и запушване на Евстахиевата тръба с трайно нарушена проходимост. По буква „а“ освидетелстваните по всички графи са негодни, а по буква „б“ по графи 1 и 6 са негодни, а по гр. 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – решението по годността по чл. 7. Към рубрика H 68.1 отнасяме случаите с нарушена барофункция по време на барокамерно изследване или по време на полет, когато причината не е свързана с проблеми на носната преграда. В случаите, когато нарушената барофункция е свързана с проблеми на носната преграда и носовото дишане, експертната оценка е по р. J 34.2, буква „а“.

(H72-H73) – тук се отнасят: Перфорация на тъпанчето и други болести на тъпанчето. Решенията са дадени в табличната част.

H74 – други болести на средното ухо и мастоидния израстък (тимпаносклероза, адхезивен отит, полип на средното ухо) – освидетелстваните по всички графи са негодни

H80 Отосклероза.

Освидетелстваните по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 с диагноза отосклероза са годни подлежат на периодично наблюдение по отношение състоянието на слуха в съответствие с изискванията за слух при летателния състав по р. H 90.

(H81.0 и H81.3) – Болест на Мениер и други периферни световъртежи. Освидетелстваните по буква „а“ са негодни по всички графи с изключение на графа 8 – решението по годността по чл. 7. По буква „б“ – графи 1 и 6 са негодни, а по останалите графи са годни; по буква „в“ графи 1 и 6 са негодни, а по останалите графи – решението по годността по чл. 7. Към тези рубрики кадровият летателен състав подлежи на клинично изследване за причините, довели до промени във вестибуло-вегетативната неустойчивост (нарушен режим, соматично заболяване, психоневрологични смущения, мотивация за летателна работа).

H90 – Изискванията за кандидатите за летателна работа по отношение на слуха са: шепотна реч поотделно за всяко ухо 6 м, разговорна реч за всяко ухо – 12 м; аудиометрични изисквания – до 20 db. за честотите от 500 до 8000 Hz, с изключение на честотата 3000 Hz до 25 db.

При вземане на експертно решение за основа се приемат по-лошите показатели на слуха. При оценка на слуховата функция определящи са данните, получени от аудиометрия, отоакустични емисии, импедансметрия. Слухозагубата да оценява по стадии, както следва: Първи стадий глухота – от 30 до 40 децибела (4000 – 6000 Hz); втори стадий глухота – от 40 до 50 децибела (2000 – 8000 Hz), трети стадий глухота – 50 до 80 децибела (1 500 – 8000 Hz). Експертната оценка за слуха трябва да се взема след комплексни изследвания, включващи освен обективни и субективни методи за изследване на слуха и данните от радиообмена.

Изискванията за слуха при летателния състав са в съответствие с р. H 90 и са дадени в табличната част.

Клас IX. Болести на органите на кръвообращението (100-199)**Остър ревматизъм (100-102)**

Решенията са дадени в табличната част.

Хронични ревматични болести на сърцето (105-109)

Тук спадат: ревматични болести на митралната, аортната и трикуспидалната клапа, както и съчетаното им засягане и ревматичния миокардит и перикардит.

Решенията са дадени в табличната част.

Хипертонични болести (110-115)

Хипертонията се оценява по приетата класификация на артериалното налягане според ESC и ESH 2007 г.

АН класификация	СИСТОЛИНО (mmHg)	ДИАСТОЛИНО (mmHg)
Оптимално	< 120	< 80
Нормално	120-129 и/или	80-84
Високо-нормално	130-139 и/или	85-89
Хипертония I степен	140-159 и/или	90-99
Хипертония II степен	160-179 и/или	100-109
Хипертония III степен	≥ 180 и/или	≥ 110
Изолирана систолна хипертония.	≥ 140 и/или	≤ 90

Изолираната систолна хипертония се градира в три степени, отговарящи на степените на систолно-диастолната и също като нея се подвежда под букви „а“, „б“ и „в“.

Кандидатите за летателно обучение по графи 1 и 6 трябва да са с нормално артериално налягане.

Случаите с хипертонични болест I ст. по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – решението по годността по чл. 7 с разрешен от авиомедицинската експертиза медикамент. Пилотите по графи 2, 3, 4 са годни за летателна работа на самолети и вертолети с двойно управление.

Началото на медикаментозната терапия за контрол на артериалното налягане изисква период от 30 дни на забрана за летателна работа с оглед установяване отсъствието на значими странични ефекти.

Случаите с хипертонични болест II и III ст. по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Исхемична болест на сърцето (120-125)

Решенията са дадени в табличната част.

Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообращение (126-128)

Тук спадат: белодробен емболизъм, други форми на белодробно сърце и други болести на белодробните съдове.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на сърцето (130-152)

Решенията са дадени в табличната част.

Ритъмни и проводни нарушения (144-149)

По буква „в“ се решават случаите със:

- синусова тахикардия > 100 удара в минута;
- синусова брадикардия < 50 удара в минута;
- AV блок I степен (PR > 0,22)
- AV блок II степен тип Mobitz I (с периоди на Wenckebach)

по графи 1 и 6 са негодни, по останалите графи годни по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка (ЕхоК, ВЕМ).

Случаите с ляв преден хемиблок – по всички графи са годни.

Случаите с непълен десен бедрен блок (НДББ) могат да бъдат оценени като годни по всички графи в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка (ЕхоК, ВЕМ). Случаите със съчетани НДББ и ЛПХБ по графи 1 и 6 са негодни, а по останалите графи е по чл. 7 удовлетворителна кардиологична оценка (ЕхоК, ВЕМ).

По буква „б“ се решават случаите със значимо нарушение на ритъма и проводимостта, като:

- SA блок от всички степени, Sinus arrest;
- пълен десен бедрен блок;
- пълен ляв бедрен блок;
- бифасцикуларен блок;
- предсърдно мъждене и/или трептене;
- (пароксизмална) надкамерна тахикардия

по графи 1 и 6 са негодни, а по останалите графи решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

По буква „а“ се решават случаите с тежки нарушения на ритъма и проводимостта, като:

- симптоматична сино-атриална болест;
- AV блок II степен тип Mobitz II;
- AV блок III степен (пълен AV блок);
- Синдром на Brugada

Решение: по всички графи са негодни.

Случаите с камерна преекситация (WPW, къс PR < 0,10)

по графи 1 и 6 са негодни, по останалите графи решенията са по чл. 7.

Случаите с изолирани камерни и/или надкамерни екстрасистоли по графи 1 и 6 са негодни, по останалите графи могат да бъдат годни в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистолы < 1% от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 са годни по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистолы $\geq 1\%$ от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

Случаите след (радиофреквентна) аблация подлежат на разширена кардиологична оценка преди обсъждане на летателна годност.

I50 Сърдечна недостатъчност

Решенията са дадени в табличната част.

Мозъчносъдови болести (I60-I69)

Тук се включват субарахноидален кръвоизлив, вътремозъчен кръвоизлив, друг нетравматичен вътремозъчен кръвоизлив, мозъчен инфаркт, оклузия и стеноза на церебрални артерии, последици от мозъчносъдова болест.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79)

Решенията са дадени в табличната част.

I73.0 Синдром на Рейно (ангиотрофоневроза)

Независимо от степента на изразеност на синдрома на Рейно освидетелстваните по графи 1 и 6 са негодни, а по останалите графи подлежат на лечение. След проведено лечение с добър резултат са годни.

Болести на вените и лимфните съдове и лимфните възли неклассифицирани другаде (I80-I89)

Решенията са дадени в табличната част.

I84 Хемороиди

В развитието на хемороидалната болест са приети четири степени:

I степен – анамнестично без оплаквания, при ректално туширане се палпират вътрешни невъзпалени хемороиди, виждащи се с фиброколоноскоп и кървят слабо след дефекация,

II степен – хемороидите са по-големи, кръвенето е по-интензивно, проявяват се пролапси със спонтанно репонирание,

III степен – хемороидите пролабират и не се репонират спонтанно, а мануално,

IV степен – не е възможна и мануална репозиция на големи пролабирали хемороиди.

Степента на развитие на хемороидалната болест се определя от хирург след проведена фиброколоноскопия.

Освидетелствани с установена хемороидална болест I степен са годни по всички графи.

Тези с установена II, III и IV степен на хемороидалната болест са негодни по графи 1 и 6, а по останалите графи подлежат на лечение.

След проведено лечение с добър резултат са годни по всички графи.

I86.1 Варикозеле

Планирането за лечение става само при силна изразеност.

При незначителна изразеност са годни по всички графи.

Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението (I95-I99)

I95 Хипотония

Решенията са дадени в табличната част.

Клас Х. Болести на дихателната система (J00-J99)

(J00-J06) Остри инфекции на дихателните пътища

Тук се отнасят остри възпалителни състояния на носа, околоносните кухини, гърлото и ларинкса.

Решенията са дадени в табличната част.

Грип и пневмония (J10-J18). Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22)

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39)

(J30-J39) Към тези рубрики отнасяме всички хронични катарални, хипертрофични и хипотрофични заболявания на носа, синусите, гърлото и ларинкса. По графи 1 и 6 кандидатите са негодни, при кандидатите за продължаване на годността по гр. 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – еспертизната оценка включва и резултатите от специфичните функционалните изследвания (барофункция, барокамера 5000 м., 1)

J30 Еспертизната оценка за продължаване на летателната годност по гр. 2, 3, 4, 5, 7 и 8 се взема в случаите, когато няма субективни оплаквания и обективни изменения (ДКК, нарушена БФ). Неспецифичната имунотерапия и профилактика се провежда само по време на летателна забрана и отпуск по болест, а специфичната имунотерапия в нелетателни дни, под медицински контрол на авиолекаря.

J35.0 При хроничен компенсирани и субкомпенсиран тонзилит, когато има трайна ремисия и не се наблюдават субективни и обективни оплаквания, нарушения в ССС, промени в ставния апарат и бъбречни увреждания кандидатите за продължаване на летателната работа са годни. Годността за летателна работа при декомпенсиран тонзилит се определя след тонзилектомия.

Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J44)

Тук спадат: бронхит, неуточнен като остър или хроничен, хроничен бронхит, емфизем и хронична обструктивна белодробна болест.

Решенията са дадени в табличната част.

(J45-J47) Астма. Бронхиектатична болест

Решенията са дадени в табличната част.

J93 Пневмоторакс

При преживян, независимо от давността, спонтанен пневмоторакс по графи 1 и 6 са негодни. По останалите графи при еднократен спонтанен пневмоторакс без наличие на були и функционални нарушения са годни за летателна работа на самолети и вертолетите с двойно управление. При повторен спонтанен пневмоторакс освидетелстваните са негодни по всички графи. След проведено оперативно лечение (атипична резекция с апикална плевректомия или булсектомия с апикална плевректомия) с добър резултат са годни.

Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93)

Болести на устната кухина, на слюнчените жлези и челюстите (K00-K14)

(K00, K01, K06, K08) Смушения в развитието и никненето на зъбите

В тези рубрики се включва липсата на зъби по общи причини, при което е необходимо възстановяването на говорната и/или дъвкателната функция да стане с подвижна (снимаема, нефиксирана) зъбна протеза на едната или двете челюсти. Летателният състав по гр. 2 и парашутистите могат да останат на летателна длъжност при условия зъбните протези да бъдат снемани по време на полети или парашутен скок и липса на заболяване на храносмилателния тракт. По останалите графи летателния състав може да остане на летателна длъжност при условие, че нямат заболяване на храносмилателния тракт и е възстановена говорната функция и разбираемостта на речта. Наличието на шест и повече зъбни корена на двете челюсти или четири зъбни корена от едната страна са основание кандидатите да бъдат признати за негодни. Мъдреците не се броят за липсващи зъби.

(K02, K03, K04) Болести на твърдите зъбни тъкани.

Тук се включват болестите на твърдите зъбни тъкани (зъбен кариес, изтъкване и абразия на зъбите и др.), болести на меките тъкани (пулпити, некроза на пулпата, остри и хронични периодонтити без или с фистули, радикулярни кисти). Наличието на множество нелекувани зъби – 1/4, са основание кандидатите да се признават за негодни. Летателният състав подлежи на системно лечение.

K05 Болести на венците и пародонта

При откриването на пародонтоза курсантите и летателният състав подлежат на системно лечение. Заключение в порядъка на годни след лечение по буква „б“ на параграфа се взема, като се отчита формата на пародонтозата (гнойна, абсцидираща, суха) и ефектът от проведеното лечение. По буква „в“ от параграфа летателният състав подлежи на системно лечение.

(K07, K09, K10, K11, K12, K13, K14) Болести на челюстите, слюнчените жлези, меките тъкани и езика

Тези от тях – нарушаващи функцията, говора и използването на специалното снаряжение, правят кандидатите негодни. Летателният състав подлежи на лечение.

Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20-K31)

(K20-K23) Болести на хранопровода

Тук спадат: езофагит, гастроезофагиална рефлуксна болест, ахалазия на кардията, язви на хранопровода, непроходимост на хранопровода и др.

Решенията са дадени в табличната част.

(K25-K28) Язвена болест

Тук спадат: язва на стомаха; язва на дванадесетопръстника; пептична язва с неуточнена локализация; гастро-йеюнална язва.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на апендикса (K35-K38)

Решенията са дадени в табличната част.

Хернии (K40-K46)

Годност за летателно обучение и за летателна длъжност се допуска след оперативно лечение в зависимост от резултата от операцията.

Непълни (интраканаликуларни) ингвинални хернии подлежат на оперативно лечение.

При широк ингвинален пръстен без излизане на херниалния сак са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Неинфекциозни ентерити и колити (K50-K52)

K50 Болест на Crohn

K51 Улцерозен колит

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на червата (K55-K63) Болести на перитонеума (K65-K67)

K55 Съдови болести на червата

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на черния дроб (K70-K77)

Тук спадат: алкохолна болест на черния дроб, токсично увреждане, чернодробна недостатъчност, хроничен хепатит, цироза на черния дроб и други болести на черния дроб.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80-K87)

Решенията са дадени в табличната част.

K80 Жлъчнокаменна болест (холелитиаза)

Лицата, страдащи от жлъчнокаменна болест, са негодни за летателна длъжност по всички графи с изключение на графа 8. След добър ефект от оперативно лечение се допускат на летателна длъжност не по-рано от 3 месеца след операцията.

Клас XII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)

Заболяванията на кожата и подкожната тъкан могат да протичат остро, подостро или хронично. Прецизното им диагностициране в повечето случаи се извършва в клинична обстановка, като при прогнозата се отчита и въздействието на униформеното облекло и обувки при изпълнение на изискванията на военната служба.

Решенията са дадени в табличната част.

Към буква „а“ се отнасят заболявания с тежко протичане и доказана лоша прогноза: D84.1 Дефекти в системата на комплемента (Наследствен ангиоедем).

L30.9 Хронична екзема – упорито рецидивирани и генерализирани форми

Булозни увреждания (L10-L14) – тежки форми

Дерматит и екзема (L20-L30)

L20 Атопичен дерматит (ендогенна екзема, невродермит) – тежки форми

Папулоскваматозни увреждания (L40-L45)

L40 Псориазис – артропатичен, тежки, генерализирани и често рецидивиращи форми

Уртикария и еритем (L50-L54)

L50.8 Уртикария – хронична,

Болести на кожата придатъци (L60-L75)

L63.9 Алопеция ареата, неуточнена L70.1 Акне конглобата – тежки форми L70.2 Акне вариолиформис (акне некротика). L86 Кератодермия – тежки форми, L90 Атрофични увреждания на кожата – тежки форми, L90.5 Цикатрициални състояния и фиброза на кожата, L91 Хипертрофични увреждания на кожата – тежки форми, L93 Лупус еритематодес – хронично разпространени форми, L98.4 Хронични язви на кожата, Q84 Вродена алопеция, L63.9 Алопеция ареата, I99 Съдови заболявания на кожата – тежки форми.

Към буква „б“ се отнасят упорито рецидивиращи и средно тежки по разпространение и увреда заболявания:

L30.8 Хронична екзема, L40 Псориазис и подобни състояния, както и ограничена форма със засягане само на капилиците, L43 Лихен, L50 Уртикария – остри форми, L53 Еритематозни състояния, L70.1 Акне конглобата – остри форми, L90 Атрофични увреждания на кожата, L90.5 Цикатрициални състояния и фиброза на кожата, L91 Хипертрофични увреждания на кожата, (L80-L99) Други болести на кожата и подкожната тъкан, L98.4 Хронични язви на кожата, неклассифицирани другде, I99 Съдови заболявания на кожата

Към буква „в“ се отнасят освен леките форми на горепосочените заболявания и следните заболявания:

(L00-L08) Инфекции, локализиращи в кожата и подкожната тъкан, L01 Импетиго, L03.0 Целулит на пръстите на ръката или крака, L04 Остър лимфаденит, L05 Пилонидна киста,

L53.8 Други уточнени еритематозни състояния, L27 Дерматит, дължащ се на поглънати вещества, L84 Образуване на мозоли, L60 Болести на ноктите, (L64-L68) Болести на космите и на космените фоликули

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)

Артропатии (M00-M25)

M00-M14 Инфекциозни артропатии и възпалителни полиартропатии. Тук се отнасят пиогенният артрит, реактивните артропатии в това число и синдромът на Райтер, ревматоиден артрит, ювенилен артрит, подагра, други кристалоидни артропатии и др.

Решенията са дадени в табличната част.

(M15-M25) Артрози и други увреждания на ставите

Преценката за годността за летателна длъжност трябва да се извършва в зависимост от функционалното състояние на опорнодвигателния апарат (обема на движения, мускулната сила, дължината на крайниците).

При това е необходимо да се има предвид степента на ограничения на функцията на целия крайник, летателната професия на освидетелствания, опитът от работата му при дадения дефект и летателната характеристика.

За умерени ограничения на движението в големите стави се смятат: – в раменната става – отвеждане встрани до 110, отвеждане назад до 20, отвеждане напред до 130 – в лакетната става – сгъване до 70, разгъване до 165 при незначително ограничение на пронацията и супинацията на предмишницата, които се компенсират от съответстващи движения в раменната става в гривнената става – воларна флексия до 130, дорзална флексия до 30, сгъване напред навътре до 45

- в тазобедрената става – сгъване до 80, разгъване до 180,

отвеждане в страни до 145- в колянната става – разгъване до

170 и сгъване до 90 при наличие на устойчивост в колянната става – разгъване до 170

и сгъване до 90 при наличие на устойчивост в колянната става

- в глезенната става – дорзално сгъване до 90, плантарно до

140, ограниченията в движенията на ставите, извън диапазона

на умерените нарушения се отнасят съответно към буквите „а“ и „в“ на рубриките.

Към буква „а“ се отнасят също значително изразените анатомични изменения. Такива трябва да се смятат: – скъсяване на краката и ръцете с повече от 4 см; О-образното изкривяване на краката при разстояние между вътрешните кондили на бедрените кости повече от 9 см; Х-образното изкривяване на краката при разстояние между вътрешните малеоли повече от 9 см.

Умерено изразени анатомични изменения са скъсяването на крайниците с 2 до 4 см О-образно и Х-образно изкривяване на краката с разстояние на описаните места от 6 до 9 см.

Въпросът за допускането до парашутни скокове при скъсяване на краката до 2 см се решава индивидуално.

На лицата от летателния състав, които страдат от неусложнени хабитуални луксации на раменната става, се препоръчва оперативно лечение. При пълно възстановяване на функциите на раменната става, но не по-рано от 3 месеца след операцията, освидетелстваният се признава годен за летателна длъжност.

При отсъствие на показания за оперативно лечение или отказ от операция освидетелстваният се признава негоден за летателна длъжност.

При увредени менискуси на колянна става кандидатите за първоначално освидетелстване са негодни, а на летателния състав и парашутистите се препоръчва оперативно лечение. Годността за летателна и парашутна длъжност се определя в зависимост от резултата от оперативното лечение и функционалното състояние на колянната става.

Едноплановата или проста колянна нестабилност се отнася към буква „б“. При доказана артроскопски увреда на кръстосана връзка, както и при директна задна, директна предна ротационна или комбинирана нестабилност на колянната става освидетелстваният се негодни по всички графи.

M21.4 Плоско стъпало (придобито)

Кандидатите за първоначално авиомедицинско изследване с плоско стъпало I степен са годни. Кандидатите с II степен без артрозни промени са годни за летателно обучение, кандидатите за парашутисти са негодни. Наличието на плоскостъпие III степен е основание за вземане на решение „негоден“, за кандидатите за първоначално авиомедицинско освидетелстване.

Системни увреждания на съединителната тъкан (M30-M36)

Решенията са дадени в табличната част.

Дорзопатии (M40-M54)

(M40-M43) Деформиращи дорзопатии

При изменения във формата на гр. стълб – M40 Кифоза и лордоза, M41 Сколиоза – преценката за годността по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 трябва да изхожда от величината и етиологията на изкривяването, функцията на гръбнака и летателната професия на освидетелствания. Кандидатите за летателно обучение по графи 1 и 6 са негодни.

При M42.0 Ювенилен остеохондрит на гръбначния стълб (болест на Шоерман-May) кандидатите за първоначално авиомедицинско освидетелстване с първа степен на заболяването(засягане на 1-2 прешлена, без изразено клиновидно снижение и изменение на функцията) са годни без ограничения.

При втора степен (засягане до три прешлена, с леко клиновидно снижение на 1-2 прешлена и незначителни функционални нарушения) се допуска до летателно обучение по индивидуална преценка, като се взема предвид завършено вкостяване на епифизарните ядра, тежестта на морфологичните изменения, засегнатия сегмент на гръбначния стълб, нарушенията на функцията му, развитието на мускулатурата. При втора степен със засягане на сегмента под IX торакален прешлен и лумбална локализация, както и при трета степен се взема решение за негодност.

(M45-M49) Спондилопатии

(M50-M54) Други дорзопатии

Тук са включени увреждания на междупрешленните дискове, други дорзопатии и дорзалгия (паникулит, радикулопатия, цервикалгия, ишиас).

Към буква „а“ се отнасят уврежданията на междупрешленните дискове при наличието на изразени и трайни нарушения в двигателната, сетивната сфера и в трофиката, които протичат с чести обостряния и са с остатъчна, неподдаваща се на лечение симптоматика. Решенията по всички графи са – негодни.

Към буква „б“ се отнасят леки остатъчни явления при наличието на нерезки нарушения в двигателната, сетивната сфера или трофиката, които не се отразяват на летателната длъжност. В период на обостряне на заболяването лицата от летателния състав подлежат на лечение или освобождаване от полети с изпълнение на задълженията по земната служба с противопоказания ТФН, уредна физкултура и полеви занятия.

Негодни по гр. 1 и 6, а по гр. 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – решение по годността по чл. 7.

При успешно проведено неврохирургично лечение, оперираните от дискова херния по графи 1 и 6 са негодни за летателно обучение, а по всички останали графи са в летателна забрана за шест месеца от операцията с изпълнение по задълженията по земната служба, като противопоказанията са: ТФН, уредна физкултура, полеви занятия, ношен наряд. Пилотите по графи 2, 3 и 4 са годни за летателна длъжност на самолети и вертоleti с двойно управление. По графа 7 годността за парашутни скокове е в индивидуален порядък.

Клас XIV. Болести на пикочо-половата система (N00-N99)

Гломерулни болести (N00-N08)

Тук спадат: нефритен синдром (гломерулонефрит, нефрит), нефрозен синдром, наследствена нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10-N16)

N10 Остър тубулоинтерстициален нефрит (пиелонефрит)

Решенията са дадени в табличната част.

(N11-N16) Тубулоинтерстициални болести

Тук спадат: хроничен тубулоинтерстициален нефрит, обструктивна и рефлуксна нефропатия, тубулоинтерстициални и тубулни увреждания, предизвикани от лекарства и тежки метали, балканска нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречна недостатъчност(N17-N19)

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречнокаменна болест (N20-N23)

Други нарушения на бъбреците и уретера (N25-N29)

Други болести на пикочната система (N30-N39)

Летателният състав с конкременти в бъбреците, уретерите или пикочния мехур или след бъбречна колика подлежат на изследване в ЦВМК и при необходимост се настаняват за клинично изследване. При наличие на камъни, повторно изхвърляне на камъни или повторни пристъпи от бъбречни колики при наличие на аномалии в бъбреците и пикочните пътища, затрудняващи отделянето на урината в лека степен, с разстройство на функцията на бъбреците и пикочните пътища – са негодни по всички графи.

След оперативно изваждане или самостоятелно изхвърляне на единичен камък при наличие на нормална урина, отсъствие на болев синдром и нарушение на функциите на бъбрека в порядъка на индивидуална оценка пилотите могат да бъдат признати за годни за летателна длъжност на самолети с двойно управление, а щурманите и другите членове на екипажа – годни без ограничение. При благоприятен резултат от повторно изследване пилотите могат да бъдат признати за летателна длъжност на самолети с единично управление, но не по-рано от 3 месеца след пристъпа на бъбречна колика. Лицата, допуснати на летателна длъжност по тази рубрика, подлежат на системно урологично наблюдение.

При повторна колика или повторно изхвърляне на камък, без налични камъни в бъбреците и пикочните пътища или на смущения на тяхната функция се разрешава летателна длъжност на пилотите на всички видове транспортни самолети и вертоleti с двойно управление. В случай, че се установят трайни изменения в урината, повече от две образувания на камъни, пристъпи от бъбречни колики или нарушение на функцията на бъбречно-пикочните пътища всички от летателния състав са негодни за летателна длъжност.

Летателният състав, който страда от нарушение на водно-солевата обмяна от типа на оксалурия, фосфатурия и др., при наличие на нарушения на функцията на пикочноотделянето или болев синдром се признава негоден за летателна длъжност. При случаи с остър апиелонефрит и цистит по графи 1 и 6 са негодни, а по всичко останали графи – годни след излекуване.

Болести на мъжките полови органи (N40-N51)

Тук се отнасят хиперплазията на простатата, възпалителните заболявания на простатата, хидроцеле, орхит и епидимит, фимоза и хипертрофия на препуциума, стерилитет у мъжа, болести на пениса, както и други болести на мъжките полови органи.

Към буква „б“ на рубриката се отнасят леките форми на заболяванията, неведещи до функционални нарушения и неналагащи оперативно лечение.

При атрофия на един тестис (N50.0) и хипотрофия с размер под 1/3 от големината на другия тестис освидетелстваните са годни по всички графи.

Невъзпалителни болести на женските полови органи (N80 – N98)

Решенията са дадени в табличната част.

N83.0 Фоликуларна киста на яйчника, N83.1 Киста на жълтото тяло, N83.2 Други и неуточнени кисти на яйчника (ненеопластични кисти)

Освидетелствани с установени кисти с диаметър над 5 см, еднокамерни, тънкостенни, с ехонегативно съдържание, които не изчезват спонтанно или след 3 менструални цикъла, по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от лечението са годни.

Освидетелствани с установени кисти с диаметър между 3 и 5 см, еднокамерни, тънкостенни, с ехонегативно съдържание с или без субективни оплаквания, причиняващи или не нарушения в менструалния цикъл, подлежат на АГ контрол на 6 месеца. По граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi са годни.

Освидетелствани с установени кисти с диаметър под 3 см, еднокамерни, тънкостенни, с ехонегативно съдържание, които не водят до субективни оплаквания, са годни по всички граfi.

N94.4, 5, 6 Първична, вторична и неуточнена дисменорея

Освидетелствани с анамнестични данни за дисменорея са негодни по граfi 1 и 6, а по останалите граfi подлежат на лечение. При добър резултат от лечението – годни.

Освидетелствани с дисменорея, не повлияваща се от лечение и водеща до чести състояния на временна неработоспособност, са негодни по всички граfi.

Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00 – O99)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVII. Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)**Цепка на устната и небцето (заешка устна и вълча уста) (Q35-Q38)**

Всички с преминаваща цепка на устната, твърдото и/или мекото небце, се отнасят по буква „а“ независимо от резултата от провежданото лечение. Дефектът само на устната, който е коригиран и не води до функционални и козметични дефицити, се отнася по буква „в“.

Кандидатите за първоначално авиомедицинско освидетелстване с наличие на Q76.2 Спондилолистеза, Q76.0 Спина бифида, по-голяма от 0,4 см, Q54 Хипоспадия и Q64.0 Еписпадия, Q66 Деформации на ходилото се освидетелстват по буква „а“ на рубриката.

При липса на един тестис независимо от причината, довела до това състояние – аплазия (Q55.0), (Q53), атрофия (N 50.0), травматична ампутация (S 38.2) или оперативна хемикастрация (Y 83.6) (с изключение на извършената по повод неоплазма) освидетелстваните са годни по всички граfi.

При установен недесцендиран тестис (крипторхизъм) освидетелстваните по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi подлежат на оперативно лечение. При благоприятен следоперативен резултат (липса на малигнена дегенерация) освидетелстваните са годни по всички граfi.

Вродени аномалии на системата на кръвообращението (Q20-Q28)

Тук спадат вродени аномалии на сърдечните камери и съобщителните отвори, сърдечната преграда, пулмоналната, трикуспидалната, аортната и митралната клапи, големите артерии и вени, периферната съдова система и други.

Случаите с ЕхоК установена регургитация на МК по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi са по чл. 7.

Случаите с ЕхоК установен пролапс на МКП без или с регургитация, по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi са по чл. 7, след кардиологична оценка (ЕхоК, холтер ЕКГ, ВЕМ).

Случаите с ЕхоК установена регургитация на аортна клапа, бicuspidна аортна клапа по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi са по чл. 7, след кардиологична оценка (ЕхоК, холтер ЕКГ, ВЕМ).

Случаите с ехографски установена асимптоматична регургитация до I степен включително на пулмонална и трикуспидална клапи по всички граfi са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде (R00-R99)

R31 Неспецифична хематурия – по граfi 1 и 6 са негодни.

R62. Липса на очакваното нормално физическо развитие – ръст и тегло.

1. Изисквания към физическото развитие на кандидатите за летателно обучение.

1.1. Ръст не по-малък от 157 см. и не по-голям от 185 см.

1.2. Тегло не повече от 80 кг.

2. Изисквания към физическото развитие на кандидати за парашутисти и на шатни парашутисти:

Ръст в см.	Тегло в кг.
155 – 192	55 – 100

Пилотите, преминаващи на нова материална част, трябва да са с антропометрични показатели, съответстващи на изискванията за конкретния вид материална част.

R73 Повишено съдържание на глюкоза в кръвта

R73.0 Нарушен толерантност към глюкозата и предиабет – по граfi 1 и 6 са негодни.

R80 Изолационна протекция при R81 Глюкозурия и R82 Глюкоза в урина – по граfi 1 и 6 са негодни.
R94.0 Отклонения от нормата, открити при провеждане на функционални изследвания на централната нервна система.

Променена (абнормна) електроенцефалограма (ЕЕГ).

Към тази рубрика се отнасят случаите с пароксизмална електрична активност на мозъка, наличието на единични комплекси остра-бавна вълна, спайкове и високоамплитудни остри вълни (епилептиформни графоеlementи).

При кандидати-курсанти и кандидати за първоначално освидетелстване за летателна длъжност с установена пароксизмална мозъчна електрична активност или епилептиформни графоеlementи решението по годността за летателна служба е негоден. Кандидатите се освидетелстват повторно най-рано след 6 месеца.

При откриване на пароксизмална мозъчна електрична активност или епилептиформни графоеlementи на лица от летателния състав, същите се насочват за клинично изследване.

Решенията са дадени в табличната част.

R94.3 Променена електрокардиограма (ЕКГ)

Освидетелстваните по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi се извършва диагностично уточняване (Холтер, ВЕМ, клинично изследване) и се подвежда по съответната рубрика.

Клас XIX. Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98)

Травми на главата (S00-S09)

S02 Счупвания на черепа и лицевите кости

Включват се счупвания на черепа с или без увреждания на мозъка, верифицирано с КТ, МРТ, рентгенографии. Задължително ЕЕГ изследване и точно определяне на дефекта в квадратни мм. При счупване на черепа, съчетано с вътречерепна травма, решението е в зависимост от степента на остатъчния неврологичен функционален дефицит и влиянието на вътрешните органи.

По буква „а“ – счупвания на черепа с костен дефект над 4 кв. см, с увреждане на ЦНС.

По буква „б“ – счупвания на черепа с костен дефект над 4 кв. см, без увреждане на ЦНС, и с костен дефект под 4 кв. см, с увреждане на ЦНС.

По буква „в“ – счупвания на черепа с остатъчна линейна фрактура без увреждане на ЦНС.

При давност на травмата до 6 месеца по граfi 1 и 6 са негодни, след този срок решението се взема в зависимост от тежестта на остатъчната симптоматика. По граfi 2, 4, 5, 7 и 8 експертното решение по годността за летателна длъжност се взема след излекуване в законоустановения срок.

S04 Травма на черепните нерви

S06 Вътречерепна травма

Тази рубрика разглежда увреждания на мозъчното вещество и мозъчните съдове, довеждащи до различни степени на органични неврологични и психични прояви.

Преживяна черепно-мозъчна травма от летателния състав по т. „а“ се признават за негодни за летателна длъжност. След използването на отпуската по болест, за освидетелстваните по т. „б“ може да се вземе решение за забрана за летателна длъжност с изпълнение на служебните задължения по земната служба с последващо освидетелстване. Необходимо е периодично провеждане на ЕЕГ контрол на три месеца.

Преживяна черепно-мозъчна травма от летателния състав с остатъчни трайни микросимптоми след ползването на отпуска по болест, може да се допуснат до летателна длъжност по граfi 3, 4, 5, 7 и 8 при липса на оплаквания, нормално ЕЕГ и психологично изследване.

Решенията са дадени в табличната част.

S06.0 Мозъчно сътресение

Преживяна черепно-мозъчна травма с мозъчно сътресение по граfi 1 и 6 след лечение и при липса на огнищна неврологична и психична симптоматика се освидетелстват не по-рано от 6 месеца от датата на травмата.

По граfi 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – след болнично лечение при липса на огнищна неврологична и психична симптоматика, нормални параклинични изследвания, нормална ЕЕГ – са годни не по-рано от 6 месеца от датата на травмата.

S09.2 Травматично разкъсване на тъпанчето

Към тази рубрика отнасяме менингити, получени при промени в барометричното налягане, а така също и в случаите на перфорация на тъпанчевата мембрана в резултат на механична, акустична и баротравми. Кандидатите по гр. 1 и 6 са негодни, а по гр. 2, 3, 4, 5, 7 и 8 – годни по чл. 7. Освидетелстваните по графа 8 при извършена тимпанопластика са годни не по-рано от 6 месеца след проведеното оперативно лечение.

Счупвания на гръбначния стълб – S12, S22.0, S22.1, S32.0 и S32.7

Летателен състав с компресионно счупване на телата на един или два прешлена с незначителна деформация (по-малка от 1/3 от тялото на прешлена), при отсъствие на изменения в междупрешленните дискове, гръбначно-мозъчни и коренчеви явления, болеви синдром и ограничения на движенията в гръбначния стълб, може да бъде допуснат на летателна длъжност, но не по-рано от 6 месеца от получаване на травмата, а тези със счупване на напречните израстъци, при отсъствие на коренчеви явления са годни по всички граfi, но не по-рано от 3 месеца от травмата.

Кандидатите за първоначално освидетелстване и парашутистите са негодни.

S14, S24, S34 – Травми на нервите и на гръбначния мозък

S44, S54, S64, S74, S84, S94 – Травми на периферните нерви

По буква „а“ се подвеждат случаите с тежки масивни увреждания и трайни нарушения в двигателната, сетивната и рефлекторната среда, обуславящи загубата на летателната работоспособност.

По буква „б“ се подвеждат случаите с временни нарушения на баротравма на ухото, функциите и незначително нарушение на сетивната и рефлекторната сфера, при запазена летателна работоспособност. Освидетелстваните могат да бъдат признати като годни по гр. 2; 3; 4; 5; 7 и 8 при условие, че се установи в процеса на изследването и наблюдението липсата на прогресиране и пълно функционално възстановяване.

Решенията са дадени в табличната част.

S68.0 Травматична ампутация на палеца на ръката (пълна) (частична), S68.1 Травматична ампутация на друг пръст на ръката (пълна) (частична), S68.2 Травматична ампутация на два и повече пръста на ръката (пълна) (частична).

В отделни случаи лицата от летателния състав с дефекти на ръката, включени към буква „б“ на рубриката, при положителна оценка на летец консултант от изпитание в условията на тренажор и реален полет, както и при изпълнена процедура за специфично решение „годен – индивидуално“, могат да бъдат допуснати на летателна длъжност.

T.70 Въздействие на атмосферното налягане и налягането на водата.

Решенията са дадени в табличната част.

T75 Въздействие на други външни причини

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)

Y83 Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им

По буква „а“ се включват случаи след големи оперативни интервенции:

- обширна резекция на черния дроб (над 2 сегмента) с рязко смутени чернодробни функции;
- панкреатична резекция със смутени ендокринни или екзокринни функции;
- спленектомия (без извършената по повод травматична руптура на далака) – освидетелстването се извършва по рубриката на основното заболяване, довело до спленектомия;
- обширна резекция на черва със смущения в пасажа и охранването;
- пластично заместване на магистрални артериални или венозни съдове;
- ендопротезиране на големи стави;
- коригиращи остеотомии на дългите тръбести кости;
- лобектомия на белия дроб; билобектомия; пулмоектомия;
- нефректомия;
- ампутация на цял крайник или сегмент от него;
- органна трансплантация и др.,

при които остават трайни и тежки нарушения на функциите на организма, без оглед на давността.

По буква „б“ се включват случаи след оперативни интервенции, при които е необходим по-дълъг период за приспособимост на организма и се очаква функционална възстановимост:

- сутура или частична резекция на черния дроб с умерени функционални смущения в него;
- операции на панкреаса без смутени ендокринни или екзокринни функции;
- релапаротомия по повод рецидивиращ илеус, независимо от вида и причината;
- резекция на черва с леки следоперативни смущения;
- операция на диафрагмална херния, независимо от достъпа – лапаротомия или торакотомия;
- белодробни резекции (сегментектомии) над два сегмента до лоб.

Лицата със спленектомия по повод травматична руптура на далака са годни по всички граfi, но не по-рано от 3 до 6 месеца след оперативното лечение.

Решенията са дадени в табличната част.

Z 20.0 Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести.

Решенията са дадени в табличната част.

Z 21. Безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит (HIV)

Здравите носители на вируса на HIV по граfi 1 и 6 са негодни, а по останалите граfi ежегодно подлежат на диспансерен контрол в КИПТБ – ВМА – София, за оценка на клиничния и имунния статус. При развитие на разгърнатата клиника на СПИН се решават по рубрика B24.

Z34.0 Наблюдение върху протичането на нормална бременност

Освидетелствани с установена нормално протичаща бременност са негодни по граfi 1 и 6 Пилоти, шурмани, бордни инженери и други членове на екипажа на транспортни самолети с установена нормално протичаща бременност са годни за летателна длъжност само за периода от 13 до 24 гестационна седмица, а останалият летателен състав са в забрана за летателна длъжност през целия период на бременността. Освидетелстваните се освобождават от тежки физически натоварвания, походи, физкултура, полеви занятия, денонощен наряд и всички дейности съгласно т. III от приложението към чл. 2 на наредба № 7/16.06.1993 г. на министъра на труда и социалните грижи и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58/06.07.1993 г. за срока на бременността.

Z 72.1. Употреба на алкохол

Решенията са дадени в табличната част.

Z 72.2. Използване на наркотици

Решенията са дадени в табличната част.

Z 73.1 Акцентирани личностни черти. Този раздел включва редица състояния и форми на поведение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерни за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

За вземане на експертно решение по отношение на акцентираните личностни черти е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявленията на акцентираната личност имат траен и продължителен характер. Изискват се психологическа, авиомедицинска и командирска характеристики, сведение от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ (при проведено лечение). Лицата по всички граfi подлежат на психологично изследване в ЦВМК, съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При необходимост случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО.

При обективизирана поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и некомпенсируемост на чертите, решенията се вземат по буква „а“ от рубриката.

При леки форми с липсваща, минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на чертите и липса на отрицателно отражение върху летателната длъжност, решенията се вземат по буква „б“. При определяне на годността

по чл. 7, след проведен клинично изследване и лечение на акцентирани личностни черти, освидетелстваните лица се представят по установения ред, с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната среда и дейността, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания.

Z 96.1 Псевдофакция

Решенията са дадени в табличната част.

Определяне на психологичната годност за летателна работа, ръководител полети и парашутна дейност

Авиопсихологичното изследване е задължителен елемент от експертизната дейност при цялостното медицинско освидетелстване годността на летателния състав от Военновъздушните сили на Република България. Изследването има за цел да даде заключение за психологичната годност на освидетелстваното лице да извършва безопасно, ефективно и непрекъснато летателна дейност. Авиопсихологичното изследване е комплексно и включва събиране на документални данни, психологично тестване и психологично интервю. Получаваните по друг начин данни следва да се базират на доказуеми факти.

Авиопсихологичното изследване се провежда от щатен специализиран орган в Научноприложния център по военномедицинска експертиза, авиационна и морска медицина към Военномедицинска академия. Условиата, редът, организацията и инструментариумът на изследването са описани в Методиката за психологично изследване и определяне на психологичната годност за военна служба, летателна и плавателна служба в мирно време, изведена като приложение към настоящата Наредба.

Комплексното авиопсихологично изследване има за задачи:

- да анализира и интерпретира данните от документацията, проведените психологични тестове, психологичното интервю и от други източници (базирани на доказуеми факти);
- да представи обективна информация за психичните особености на освидетелстваното лице;
- да даде актуална и прогностична оценка на способността на освидетелстваното лице да извършва летателна дейност.

При провеждане на авиопсихологичното изследване се акцентира върху следните аспекти:

- биографични данни: обща житейска история, данни за семейството, особености на личностовото развитие с изграждане на подходящи за авиационната дейност психични качества, професионално развитие, общо здравословно състояние;
- служебна информация: характеристики (здравно-производствена, авиолекарска, авиопсихологична и др.) и друга документация;
- липса на психопатологични симптоми в някоя от следните сфери: възприятие, внимание, памет, мислене, интелект, личност;

- прицелни личностови компоненти: личностова зрялост; ниво на Аз-оценка; професионална нагласа, насоченост и мотивация; готовност за усвояване на нови знания и умения; способност за вземане на решения; умения за справяне със стрес; умения за носене на отговорност; умения за общуване; гъвкавост (адаптивност); групов и екипажна съвместимост; интровертност/екстравертност; степен на емпатия; способност за импулсен контрол; стабилност; лидерски умения; акцентуации на личността;

- специфични оперативни умения и възможности: пространствено възприятие (възможности за перцепция и оценка на размери, дистанция и дълбочина на обекти от околната среда); умения за пространствена визуализация (ментално манипулиране на дву- и триизмерни фигури); въображение (умения за ментално формиране на образи, усещания и представи, когато те не са продукт на сетивен дразнител); качества на вниманието (концентрация, обхват, разпределяемост, устойчивост, превключваемост); математическо мислене (когнитивно умение за разрешаване на проблем с математически елементи); съобразителност (умение за ефективна дейност в ситуация с повишени изисквания); разбиране на обикновени технологични схеми (умения за схващане на структурирани визуално представени понятия, идеи, конструкти, отношения, данни и т.н., от различни аспекти на човешката дейност); сензомоторни реакции (компоненти на времето за реакция, измервани с интервалите между въздействието на стимула от една страна и промяната в електрическата активност, и двигателният отговор); координация (комплексна двигателна активност, с кинематичен/пространствен/ и кинетичен/ силов/ параметър, резултираща в целенасочено действие); автоматизирана дейност (умения за двигателна или когнитивна дейност, извършвана с минимална степен на обработка на информацията и бърз отговор на съответен стимул); поведенчески контрол при натоварване и в комплексна ситуация (умение за контролиране на вътрешни stimuli, потребности и емоции в ситуация с повишени изисквания, с цел вземане на ефективно решение и реализиране на адекватен поведенчески отговор); емоционална стабилност (състояние, проявяващо се със съответни на обичайните ситуации емоционални отговори и рационални действия).

Към този раздел се отнасят и случаите с психологични проблеми, които не могат да бъдат класифицирани по рубрики от психиатричните и неврологичните стандарти, но изискват експертно решение за годност.

Критерии за негодност.

Следва да се има предвид, че тези критерии имат релативни значимости за всяка категория изследвани лица по графите, според спецификата на съответната авиационна дейност:

- дефицит на психологично качество и/или надареност (напр. нисък интелект), които не могат да бъдат компенсирани в необходимата степен чрез тренировка, натрупване на професионален опит или чрез друго психологично качество;
- психопатологични симптоми в една от сферите: възприятие, внимание, памет, мислене, интелект, личност;
- прояви на психосоматични симптоми или данни за рискови фактори в индивидуалната житейска история;
- отклонения от нормата за летателна дейност при изследването на специфичните оперативни умения и възможности, дори и тези отклонения да са в границите на нормата за широката популация;
- проблеми, свързани със социалната среда, стила на живот или с трудности в справянето с житейски изисквания, които са изразени в степен, която не е в съзвучие със социокултуралните и поведенческите норми на професионалните групи, и с това могат да застрашат летателната безопасност.

Дори да нямат достатъчна степен на изразеност или диагностична тежест за оформяне на психиатрична диагноза, критериите ще повлияват негативно поведението и оперативната способност и в този смисъл наличието им следва да се разглежда като несъвместимо с изискванията на летателната дейност.

Решенията по годността са представени в табличната част.

Към точка 1 като „Траен психологичен дефицит“ се определят психологични недостатък и/или неблагоприятно психологично качество, за които документацията (служебни документи, епикризи, характеристики), проведените психологични изследвания, данните от средствата за обективен контрол, консултации и заключения от други специалисти, от методически съвети и т.н. дават обективна информация, че при упражняване на професионалната дейност недостатъкът (неблагоприятното качество) не може да бъде коригиран(о) или преодолян(о) в условията на авиационната среда.

Към точка 1, буква „а“ – некомпенсируем(и) – се отнасят психологични дефицити, които не могат да бъдат коригирани или преодолені както при упражняване на дадената професионална авиационна дейност, така и при смяна на условията за тази дейност или при упражняване на друг тип професионална дейност. Такива са:

- негативна професионална ориентация; липса на мотивация за постижения в професионалната област, свръхмотивация за успех или неадекватна мотивация;

- ниско интелектуално ниво в рамките на общата норма; общо снижение на когнитивните функции; влошени качества на вниманието; снижено ниво на съобразителност (неефективна дейност в ситуация с повишени изисквания); дефицит в сетивната (зрителната) памет; затруднения в пространствената ориентация;

- липса на съответна за възрастта личностова зрялост; емоционална нестабилност; снижен импулсен контрол; отричане на авторитети; опозиционно или демонстративно поведение (недисциплинираност); високо ниво на агресивност; отричане или свръхсензитивност към критика; висока тревожност; недооценъчност; стереотипно поведение;

- неефекасни стилове за справяне със стрес; невъзможност за групова съвместимост; чувство за неуязвимост; снижена възможност за дейност при наложен темп или за справяне в комплексна оперативна ситуация; прояви на пасивно-зависимо поведение;

- поведенчески отклонения, психопатологични и психосоматични симптоми.

Следва да се отчита фактът, че некомпенсируемите психологични недостатъци биха оказали отрицателно влияние върху упражняваната летателна дейност, дори и в повечето случаи да не са извън нормата, отнесена към общата популация.

По точка 1, буква „а“, освидетелстваните лица по всички графи са негодни.

Към точка 1, буква „б“ – с възможност за компенсиране – се отнасят следните случаи:

- наличие на психологични дефицити, възникнали и оформени в определени условия на авиационната среда, които биха могли да се компенсират или да не влияят отрицателно на упражняваната дейност, при смяна на условията (средата, материалната част, функционалните задължения и т.н.) за тази дейност. Такива са: по-бавно и/или нетрайно изграждане на професионални навики, снижена устойчивост на странични смущения, снижени умения за пространствена ориентация, ниско ниво на наблюдателност, непостоянен темп на работоспособността, неефекасен копинг-стил за определени дейности или ситуации, неефекасна оперативна памет, отрицателна нагласа към дадена материална част или вид професионална дейност, персистиращи страхови преживявания в полет, ограничени умения за справяне с илюзии в полет и др.;

- проблеми, свързани със социалната среда (трудности в адаптацията при преходи в жизнения цикъл или към нова културална среда, социално отхвърляне, дискриминиране и др.); проблеми, свързани със стила на живот (употреба на психоактивни вещества, липса на физическа активност, неподходящи навики на хранене, високо рисково поведение, склонност към хазартни игри, себеувреждащо поведение и др.); проблеми, свързани с трудности в справянето с житейските изисквания (синдром на „изпепеляване“, акцентуация на личностови черти и поведенчески стереотипи, стрес, неклассифициран другарде и др.); данни за други рискови фактори (несъобразяване с предписан режим или медицинско лечение, неклассифицирана другарде психологична травма, самоувреждане, самоотравяне, суицид и др.). Тези проблеми може да са в границите на нормата за широката популация (населението), но наличието им може да е в дисонанс със социокултуралните и груповите изисквания на професионалната общност, а степента на тяхната изразеност да застрашава летателната безопасност.

Освидетелстваните лица по графи 1 и 2, по т. 1, буква „б“, са негодни за летателна длъжност.

Освидетелстваните по графи 3, 4 и 5, с данни за психологичен дефицит или проблем с възможност за компенсиране (по т. 1, буква „б“), могат да бъдат преценени като годни, ако дефицитът и/или проблемът се компенсира в рамките на 6 месеца след смяна на условията (средата, материалната част, функционалните задължения и т.н.). В този смисъл, може да се освидетелстват курсанти-летици и пилоти от изтребителна и штурмова авиация, ако дефицитът и/или проблемът се компенсира в указания срок, след пренасочването им например към транспортна и вертолетна авиация.

Парашутистите по графи 6 и 7, с данни за траен психологичен дефицит, се освидетелстват като негодни, поради естеството и изискванията на парашутната дейност.

Освидетелстваните по графа 8, с данни за психологичен дефицит и/или проблем с възможност за компенсиране (по т. 1, буква „б“), могат да бъдат преценени като годни, ако обективната информация (служебни данни, изследвания и др.) показва, че този дефицит не персистира в условията на професионалната среда и не повлиява негативно изпълнението на функционалните задължения.

По точка 2 психологичният дефицит може да се класифицира като временен, ако се преодолява (компенсира) до шест месеца след отстраняване на причинния фактор и прилагането на терапевтични, и профилактични мерки. Тук се отнасят динамични и преходни психологични промени (формулирани и като „неблагоприятни психични състояния“), свързани с преодоляване на значим за отделната личност конфликт, в генезата на който водещо значение може да има ситуативен или личностов фактор. Решенията са дадени в табличната част.

Освидетелстваните лица по графи 1 и 6 по точка 2 са негодни за летателна длъжност.

Към точка 2, буква „а“ се отнасят психологични дефицити, обусловени от ситуативен фактор. Те се преценяват като по-благоприятни по отношение на прогнозата им.

Към точка 2, буква „б“ се причисляват психологични дефицити, обусловени от личностов фактор. Такива са: персистираща личностова тревожност, снижен енергетичен потенциал, изразена интровертност, висока сензитивност, неефекасен поведенчески модел за постигане на интрапсихичен комфорт, склонност към автоагресия, дистимни и депресивни колебания на настроението, нагласа за свръхконтролираност или прекалена доминантност, ергономично обусловена напрегнатост, снижени социален резонанс и потенциал и др. Следва да се отчита вероятността тези недостатъци да еволюират в траен психологичен недостатък по отношение на летателната дейност. За освидетелстваните по графи 2, 3, 4, 5, 7 и 8 при непреодоляване на временния психологичен недостатък до шестия месец или при рецидив крайното експертно решение се взема по т. 1, буква „а“.

При данни за нарушена мотивация се извършва подробно личностно изследване за изясняване на:

а) промените в насочеността и интензивността на подбудите за упражняване на дадената дейност;

б) взаимовръзката с останалите психични сфери;

Ако нарушената мотивация съпътства или е следствие на други психологични или соматични проблеми, следва да се разглежда в техния контекст и те имат водещо значение при вземане на експертното решение.

Случаите, при които се установява нарушена професионална ориентация като самостоятелен феномен, се приемат като психично здрави, но временно неподходящи за дадената специалност. В следващите контролни изследвания се проследява динамиката на мотивационните промени и тяхната взаимовръзка с професионалната адаптация. При неблагоприятно развитие на тези промени след срок от три месеца се дава предложение за окончателно експертно решение.

При наличие на психологичен недостатък (дефицит), представляващ симптом от психично или соматично разстройство или наличие на проблем, освидетелстването става по съответната рубрика, като се доуточнява с рубрики от други класове: XVIII (R), XIX (S,T), V (F) и особено XXI (Z60, Z72, Z73, Z91).

Според обема си авиопсихологичното изследване е стандартно и разширено.

Първоначално авиопсихологично изследване се провежда при кандидати за летателна длъжност (обучение).

По време на летателната длъжност (обучение) се провеждат регулярни психологични изследвания (в рамките на годишния или полугодишния авиомедицински преглед) и контролни изследвания (по показание или по заявка). Извънредно авиопсихологично изследване се провежда задължително при следните индикации:

- приучване към друга материална част или дейност, предявяващи съществено различни изисквания и освидетелстване по друга графа;

- след прекъсване на летателната дейност за срок, налагащ ново първоначално авиомедицинско освидетелстване;

- по искане на членове на авиомедицинската експертна комисия – при случай на заболяване, което може да даде отражение върху психичното състояние или да бъде свързано с него (напр. преживяна черепно-мозъчна травма, невротично разстройство, реактивни състояния, невровегетативни смущения, язвена болест, ИБС, хипертонична болест, въздушна болест, чернодробни увреждания, данни или съмнение за употреба на психоактивни вещества и др.);

- преживян летателен инцидент с ефект върху индивидуалното поведение;

- след летателен инцидент, предизвикан от човешки фактор;

- затруднения в летателната подготовка;

- затруднено функциониране в междуличностните отношения и особено в професионалната среда;

- при контрол на поносимостта към регламентирани от ЦВМК медикаменти при изпълнение на летателна работа и управление на въздушното движение;

- при заминаване и завръщане от мисии в чужбина;

- след завършване на обучение у нас или в чужбина, за срок над една календарна година.

ЧАСТ III

МЕДИЦИНСКИ СТАНДАРТИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА ЗА ПЛАВАТЕЛНА ДЛЪЖНОСТ ПО ЗАБОЛЯВАНИЯ И СЪСТАВ

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав - подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
Клас I Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)					
Чревни инфекции (A00 - A09)					
A00-A09	Чревни инфекции	Решение по годността по чл.7			
Туберкулоза (A15- A19)					
A15-A16	Туберкулоза на дихателните органи потвърдена или непотвърдена бактериологично и хистологично	Негодни	Решение по годността по чл.7	Негодни	
A17	Туберкулоза на нервната система	Негодни			
A18	Туберкулоза на други органи				
A19	Милиарна туберкулоза				
Някои бактериални зоонози (A20-A28) Други бактериални болести (A30-A49)					
A20-A28	Бактериални зоонози				
A31-A49	Други бактериални болести				
	а)тежки форми	Негодни			
	б) леки форми	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Инфекции, предавани предимно по полов път (A50-A64)					
A50-A53	Сифилис				
	а) III стадий и усложнени форми	Негодни			
	б) I - II стадий	Негодни	Решение по годността по чл.7		
A54-A64	Гонококова инфекция и други венерически болести	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Други болести, предизвикани от спирохети (A65-A69)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав - подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
A69.2	Лаймска болест	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Други болести, предизвикани от хламидии (A70-A74) Рикетсиози (A75-A79)					
A70-A74 A75-A79	Болести предизвикани от хламидии Рикетсиози	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Вирусни инфекции на централната нервна система (A80-A89)					
A80 A81 A82	Остър полиомиелит Атипични вирусни инфекции на ЦНС Бяс	Негодни			
A83-A89	Др. вирусни енцефалити и менингити	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Вирусни трески предавани от членестоноги и вирусни хеморагични трески (A90-A99)					
A90-A99	Вирусни трески предавани от членестоноги, вирусни хеморагични трески				
Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците(B00-B09)					
B00-B09	Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Вирусен хепатит (B15- B19)					
B15- B16 B17	Остър хепатит А Остър хепатит В, С и други остри вирусни хепатити	Негодни	Решение по годността по чл.7		
B18	Хроничен вирусен хепатит	Негодни			
Болест предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит HIV (B20-B24)					
B24	Болест предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит (HIV)	Негодни			

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателнообучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
Други вирусни болести (B25-B34)					
B25-B34	Други вирусни болести	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Микози (B35-B49)					
B35-B49	Микози	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Протозойни болести. (B50-B64)					
B50-B64	Протозойни болести	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Хелминтози (B65-B83)					
B65-B83	Хелминтози	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Педикулоза, акаридоза и други инфестации (B85-B89)					
B85-B89	Педикулоза, акаридоза и други инфестации	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Последици от инфекциозни и паразитни болести (B90- B94)					
B90- B94	Последици от инфекциозни и паразитни болести	Негодни			
Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти. (B95-B97). Други инфекциозни болести. (B99).					
B95- B99	Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти и други инфекциозни болести.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.			
Клас II. Новообразования (C00-D48)					
Злокачествени новообразования (C00- C97)					
C00-C97	Злокачествени новообразования	Негодни			
Новообразования ин ситу (D00- D09)					
D00-D09	Новообразования ин ситу	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Доброкачествени новообразования (D10-D36)					
D10-D36	Доброкачествени новообразования	Негодни			
	а) засягащи важни органи и системи	Негодни			
	б) подлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решение по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
	в) които не предизвикват функционални смущения и не затрудняват ползването на специално снаряжение и оборудване	Г о д н и			
Новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D37-D48)					
D37-D48	Новообразувания с неопределен или неизвестен характер	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.			
Клас III Болести на кръвта кръвотворните органи и отделни нарушения включващи имунния механизъм(D50-D89)					
Анемии свързани с храненето (D50-D53)					
D50-D53	Желязо недоимъчни и други недоимъчни анемии	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Хемолитични анемии (D55- D59)					
D55-D59	Наследствени и придобити хемолитични анемии	Н е г о д н и			
D56.1	Таласемия минима	Негодни	Решение по годността по чл.7		
Апластични и други анемии (D60- D64)					
D60-D64	Апластични и други анемии.	Н е г о д н и			
Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния(D65-D69)					
D65 D68	Нарушения на съсирването на кръвта	Н е г о д н и			
D69	Пурпура и други хеморагични състояния	Н е г о д н и			
Други болести на кръвта и кръвотворните органи(D70-D77)					
D70-D77	Други болести на кръвта и кръвотворните органи	Н е г о д н и			
Други нарушения , включващи имунния механизъм(D80-D89)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
D80 D89	Други нарушения , включващи имунния механизъм	Не год ни			
Клас IV. Болести на ендокринната система разстройство на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90)					
Болести на щитовидната жлеза (E00- E07)					
E00, E02 и E03	Синдром на вроден йоден недоимък, субклиничен хипотиреоидизъм, причинен от йоден недоимък и други видове хипотиреоидизъм.	Негодни			
E01 и E04	Болестина щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък и сродни състояния, и други видовете токсична гуша.				
	а) подлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решението по годността по чл.7		
	б) неподлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решението по годността по чл.7		
E05-E06	Тиреотоксикоза (Хипертиреоидизъм) Тироидит	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Захарен диабет (E10- E14)					
E10-E14	Захарен диабет				
	а) 1 тип	Не год ни			
	б) 2 тип	Не год ни	Решението по годността по чл.7		
Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса (E15-E16)					
E15-E16	Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса.	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
Разстройства на други ендокринни жлези(E20-E35)					
E20-E27	Разстройства на паратироидните жлези, хипофизата и надбъбречните жлези	Не год ни			
E28-E29	Дисфункция на яичниците Дисфункция на тестисите	Негодни	Решението по годността по чл.7		
E31	Полигландуларна дисфункция	Не год ни			
E30-E35	Нарушения в пубертета	Не год ни			
Недоимъчно хранене (E40-E64) Други видове недоимъчно хранене (E50-E64)					
E40-E64	Недоимъчно хранене	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Затлъстяване и други разстройства поради прехранване(E65-E68)					
E66	Затлъстяване	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Разстройства на обмяната на веществата (E70-E90)					
E78	Разстройства на обмяната на липопротеините и други липидемии	Негодни	Решението по годността по чл.7		
КласV. Психични и поведенчески разстройства (F00-F99)					
Органични, включително симптоматични, психични разстройства (F00-F09)					
F00-F06	Деменция. Други психични разстройства, дължащи се на увреждане и дисфункция на главния мозък или на соматична болест	Не год ни			
F07.2	Посконтузионен синдром (енцефалопатия)				
	а) тежки форми	Не год ни			
	б) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10-F19)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
F10.1	Вредна употреба на алкохол	Негодни	Решението по годността се определя по чл.7		
F10.2	Синдром на алкохолна зависимост	Не год ни			
F10.5	Алкохолни психози				
F11.1- F19.1	Вредна употреба на психоактивни вещества	Не год ни			
F11.2- F19.2	Синдром на зависимост от психоактивни вещества.	Не год ни			
F11.5- F19.5	Психотични р-ва при употреба на психоактивни в-ва.				
Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства (F20 – F29)					
F20 – F29	Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства	Негодни			
Разстройства на настроението [афективни разстройства] (F30 – F39)					
F30 – F39	Разстройства на настроението [афективни разстройства]	Негодни			
Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства (F40 – F48)					
F40 -F42	Фобийни тревожни разстройства Др. тревожни разстройства – паническо р-во Обсесивно-компулсивно разстройство				
	а) при тежки форми със затегнат ход на протичане, незадоволителен терапевтичен резултат и затруднена социална вградимост	Негодни			
	б) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
F43 -F48	Реакция на тежък стрес и разстройство в адаптацията				
	а) тежки форми със затегнат ход, незадоволителен терапевтичен резултат и затруднена социална вградимост	Негодни			
	б) леки форми	Негодни	Решението по чл.7	Негодни	
Поведенчески синдроми, свързани с физиологични нарушения и телесни фактори (F50 – F59)					
F50	Разстройства на храненето.	Негодни	Решението по чл.7	Негодни	
F51	Неорганични разстройства на съня.	Негодни	Решението по чл.7	Негодни	
F53.1	Сомнамбулизъм	Негодни			
Разстройства на личността и поведението в зряла възраст (F60 – F69)					
F60 – F63	Специфични разстройства на личността.Смесени и други разстройства на личността. Трайни промени на личността, недължащи се на мозъчно увреждане или заболяване	Негодни			
F64 F65	Разстройства на половия идентитет Разстройства на сексуалното влечение	Негодни			
Умствена изостаналост (F70 – F79)					
F70 –F79	Умствена изостаналост	Негодни			

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
Разстройства на психологичното развитие (F80 – F89)					
F80 – F89	Разстройства на психологичното развитие	Негодни			
Поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството (F90 – F98)					
F90 – F98	Поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството	Негодни			
Неуточнени психични разстройства (F99)					
F99	Психично разстройство без допълнителни уточнения	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.			
Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99)					
Възпалителни болести на централната нервна система (G00- G09)					
G00-G09	Възпалителни болести на централната нервна система				
	а) с остатъчни явления	Негодни			
	б) без остатъчни явления	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система (G10- G13)					
G10-G13	Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система	Негодни			
Екстрапирамидни и други двигателни нарушения (G20-G26)					
G20-G26	Екстрапирамидни и други двигателни нарушения	Негодни			
Други дегенеративни болести на централната нервна система (G30-G32)					
G30-G32	Други дегенеративни болести на централната нервна система	Негодни			
Демиелизиращи болести на централната нервна система (G35-G37)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
G35-G37	Демиелизиращи болести на централната нервна система	Негодни			
Епизодични и пароксизмални разстройства (G40-G47)					
G40	Епилепсия	Негодни			
G43	Мигрена				
G44	Други синдроми на главоболие				
	а) тежки форми – 2 и повече пристъпа месечно	Негодни			
	б) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		
G45-G47	Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми Нарушения на съня	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Увреждане на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси (G50- G59)					
G50-G59	Увреждане на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси				
	а) при изразени и трайни увреждания или чести обостряния	Негодни			
	б) рядко обострящи се заболявания с незначителни остатъчни изменения без функционални нарушения	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Полиневропатии и други увреждания на ПНС (G60- G64)					
G60-G64	Полиневропатии и други увреждания на ПНС				

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
	а) при изразени и трайни увреждания или чести обостряния	Негодни			
	б) рядко обострящи се заболявания с незначителни остатъчни изменения без функционални нарушения	Негодни	Негодни		
Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите (G70- G73)					
G70-G73	Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите	Негодни			
Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми (G80-G83)					
G80-G83	Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми	Негодни			
Други разстройства на нервна система (G90-G99)					
G90-G99	Други разстройства на нервната система	Негодни			
Клас VII. Болести на окото и придатците му (H00-H59)					
Болести на клепача слъзните пътища и орбитата (H00-H06)					
H00-H04	Болести на клепача и слъзните пътища				
	а) изразени, неподдаващи се на лечение или склонност към чести обостряния	Негодни			
	б) леко изразени без чести обостряния	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
H05	Болести на орбитата	Негодни			
Болести на конюнктивата (H10-H13) Болести на склерата, роговицата, ириса и цилиарното тяло (H15-H22)					
Болести на лещата (H25-H28) Болести на хориоидеята и ретината (H30-H36)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
H10-H13 H15 H22 H25 H28 H30 H36	Болести на конюнктивата Болести на склерата, роговицата, ириса и цилиарното тяло Болести на лещата Болести на хориоидеята и ретината а) изразени, неподдаващи се на лечение или склонност към чести обостряния б) леко изразени без чести обостряния			Негодни	
Решението по годността по чл.7					
Глаукома (H40-H42) Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка(H434-H45)					
H40-H42 H43 H45	Глаукома Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка			Негодни	
Болести на зрителния нерв и зрителните пътища (H46-H48)					
H46-H48	Болести на зрителния нерв и зрителните пътища	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Болести на мускулите на окото, нарушения на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (H49-H52)					
H49-H51	Страбизъм и други нарушения на бинокулярното зрение		Негодни		
H52.0	Хиперметропия				
	а) над 2.0 dpt.		Негодни		
	б) от + 1.25 до + 2 dpt. вкл.	Негодни	Годни		Негодни
	в) до + 1.0 dpt. вкл.	Негодни	Г о д н и		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
H52.1	Миопия				
	а) над - 2 dpt.	Негодни			
	б) от - 1.0 до - 2 dpt. вкл.	Негодни	Годни		Негодни
	в) до - 0.75 dpt. вкл.	Негодни	Годни		
H52.2	Астигматизъм				
	а) над 1.0dpt. прав, кос и обратен	Негодни			
	б) до 1.0 dpt. вкл. прав, кос и обратен	Годни			
Зрителни разстройства и слепота (H53-H54)					
H53	Разстройства на зрението (амблиопия,диплопия,дефекти на зрителното поле,смущения на цветното зрение)	Негодни			
H54	Слепота и намалено зрение				
	а) при зрителна острота 0.5 и по-малко на двете очи с корекция	Негодни			
	б) при зрителна острота на едното око над 0.5, а на другото от 0.5 до 0.1 с корекция	Негодни	Годни		Негодни
	в) при зрителна острота над 0.5 на двете очи с корекция	Негодни	Годни		
Други болести на окото и придатците му (H55-H59)					
H55-H59	Други болести на окото и придатците му	След клинично уточняване годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Клас VIII. Болести на ухото и мастоидния израстък (H60-H95)					
Болести на външното ухо (H60- H62)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
H60-H62	Болести на външното ухо				
	а)затрудняващи ползването на специално оборудване	Негодни			
	б)незатрудняващи ползването на специално оборудване	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Болести на средното ухо и мастоидния израстък (H65- H75)					
H65	Негноино възпаление на средното ухо.	Негодни	Решението по годността по чл.7		
H65.2	Хронично серозно възпаление на средното ухо	Негодни			
H66	Гнойно възпаление на средното ухо				
	а) хронично	Негодни			
	б) остро	Негодни	Решението по годността по чл.7		
H68-H69	Болести на Евстахиевата тръба				
	а) трайно нарушена проходимост	Негодни			
	б)временна подлежаща на лечение проходимост	Негодни	Решението по годността по чл.7		
H70-H75	Мастоидит и сродни състояния Холестеатом на средното ухо Перфорация на тъпанчето Други болести на тъпанчето,средното ухо и мастоидния израстък	Негодни	Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
Болести на вътрешното ухо (H80-H83)					
H80-H83	Болести на вътрешното ухо				
	а) изразени трайни неподдаващи се на лечение	Негодни			
	б) временни, симптоматични	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Други болести на ухото (H90- H95)					
H90- H95	Други болести на ухото				
	а) трайна, пълна глухота на едното ухо при нормален слух на другото ухо; трайно намаление на слуха на двете уши при възприемане на шепотна реч на всяко ухо до 4м; трайно намаление на слуха на двете уши при възприемане на шепотна реч на едното ухо до 2 м., а на другото над 4 м.	Негодни			
	б) намаление на слуха на едното ухо с възприемане на шепотна реч над 2 м., при нормален слух на другото ухо; намаление на слуха на двете уши при възприемане на шепотна реч от всяко ухо над 4 м.	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Клас IX Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)					
Остър ревматизъм (I00-I02)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
I00-I02	Остър ревматизъм	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Хронични и ревматични болести на сърцето (I05- I09)					
I05- I09	Ревматизъм с и без засягане на сърцето, ревматична хорей и хронични ревматични болести на сърцето	Негодни			
Хипертонична болест (I10-I15)					
I10-I15	Хипертонична болест				
	а) III степен	Не год ни			
	б) II степен	Не год ни			
	в) I степен	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Ишемична болест на сърцето (I20-I25)					
I20-I25	Ишемична болест на сърцето	Не год ни			
Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообращение (I26-I28)					
I26	Белодробен емболизъм	Не год ни			
I27	Други форми на белодробно сърце				
I28	Други болести на белодробните съдове				
Други болести на сърцето (I30-I52)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
I30-I41	Болести на перикарда, ендокарда и миокарда				
	а) тежки форми	Не год ни			
	б) леки форми	Негодни	Негодни		
I42	Кардиомиопатия	Негодни			
I44-I49	Ритъмни и проводни нарушения				
	а) тежки форми	Негодни			
	б) средно тежки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		
I50	Сърдечна недостатъчност	Негодни			
I51-I52	Усложнения и неточно определени болести на сърцето	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.			
Мозъчно съдова болест (I60-I69)					
I60-I69	Мозъчно съдова болест	Негодни			
Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79)					
I70-I79	Болести на артериите, артериолите и капилярите				
	а)Тежки форми със силно изразени органични изме-нения и нарушение на фун-кциите им	Негодни			

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
	б) с незначителни органични изменения и умерени нарушения на функциите им	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Болести на вените лимфните съдове и лимфните възли некласифицирани другаде (I80-I89)					
I80-I89	Болести на вените лимфните съдове и лимфните възли				
	а) състояние след прекаран дълбок тромбофлебит с трайно изразени хемодинамични разстройства, постфлебитен синдром, тежки малформации на магистралните вени, тежки изменения в лимфните съдове, състояния след лигатура или пластично заместване на магистрални вени	Негодни			
	б) повърхностен тромбофлебит, първични варици на крайниците, венозни малформации с ограничен характер, прекаран дълбок тромбофлебит, без изразени хемодинамични смущения или лимфостаза, изразено варикоцеле подлежащо на оперативно лечение.	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението (I95-I99)					
I95	Хипотония	Негодни			

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
I97 I99	Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Клас X Болести на дихателната система (J00-J99)					
Остри инфекции на горните дихателни пътища (J00-J06)					
J00-J06	Остри инфекции на горните дихателни пътища	Решението по годността по чл.7			
Грип и пневмония (J10-J18)					
J10-J18	Грип и пневмония	Решението по годността по чл.7			
Други респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22)					
J20-J22	Други респираторни инфекции на долните дихателни пътища	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39)					
J 30	Вазомоторен и алергичен ринит	Негодни	Решението по годността по чл.7		
J 31	Хроничен ринит, назофарингит и фарингит	Негодни	Решението по годността по чл.7	Негодни	
J 32	Хроничен синусит	Негодни	Решението по годността по чл.7	Негодни	
J 33	Полип на носа	Негодни			
J 34	Други болести на носа и носните синуси (абцес, некроза на септума; киста на синуса)	Негодни	Решението по годността по чл.7	Негодни	
J34.2	Девиация септи назис				

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
	а) тежка степен с нарушение на барофункцията	Негодни	Решението по годността по чл.7		
	б) лека степен без нарушение на барофункцията	Годни			
J34.3	Хипертрофия на носните конхи				
	а) затрудняващи дишането	Негодни			
	б) незатрудняващи дишането	Годни			
J34.8	Перфорация на носната преграда	Негодни	Решението по годността по чл.7	Негодни	
J 35.0	Хроничен тонзилит	Негодни	Решението по годността по чл.7		
J 35.1	Хипертрофия на тонзилите и аденоидите				
J 35.3		а) затрудняващи дишането	Негодни	Решението по годността по чл.7	
	б) незатрудняващи дишането	Годни			
J 36	Перитонзиларен абцес	Негодни	Решението по годността по чл.7		
J37	Хроничен ларингит и ларинготрахеит				
J38	Болести на гласните връзки и ларинкса				
	а)придружени с разстройства на дихателната и говорната функция и затрудняващи използването на специално снаряжение	Негодни			
	б) не придружавани с описаните в т. а разстройства	Негодни	Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)					
J40 J44	Хронични болести на долните дихателни пътища				
	а) тежки форми	Негодни			
	б) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		
J45 J47	Астма				
	Бронхиектатична болест	Негодни			
Болести на белия дроб причинени от външни агенти(J60-J70)					
J60 J70	Болести на белия дроб				
	Причинени от външни агенти				
	а)тежки форми	Негодни			
	б)леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Други респираторни болести,увреждащи главно интерстициалната тъкан (J80-J84)					
J80 J84	Други респираторни болести, увреждащи главно интерстициалната тъкан	Негодни			
Гнойни и некротични състояния на долните дихателни пътища (J85-J86)					
J85 J86	Гнойни некротични състояния на долните дихателни пътища	Негодни			
J93	Пневмоторакс	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Други болести на дихателната система (J95-J99)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
J95-J99	Други болести на дихателната система	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93)					
Болести на устната кухина, слюнчените жлези и челюстите (K00-K14)					
K00 K01 K06 K08	Нарушения в развитието и никненето на зъбите. Вложени и инпактни зъби Други болести на челюстите Други нарушения на зъбите и пародонта (липса на зъби)	Негодни	Решението по годността по чл.7		
K 02 K 03 K 04	Зъбен кариес. Други болести на твърдите тъкани на зъбите. Болести на пулпата и периапикалните тъкани (наличие на повече от 25% не лекувани зъби)	Негодни	Решението по годността по чл.7		
K 05	Гингивит и болести на пародонта				
	а) трета степен	Негодни			
	б) втора степен	Негодни	Решението по годността по чл.7		Негодни
	в) първа степен	Негодни	Годни		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
K07 K09 K10 K11 K12 K13	Челюстно лицеви аномалии (включително аномалии на захапката) Кисти в устната кухина Други болести на челюстите Болести на слюнчените жлези Стоматит и сродни увреждания Други болести на устните и устната лигавица				
	а) тежки форми с нарушение на функциите, често рецидивирщи и/или изискващи продължително лечение.	Негодни			
	б) с незначителни нарушения на функциите и използване на специално снаряжение	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20-K31)					
K20-K23	Болести на хранопровода				
	а) тежки форми	Негодни			
	б) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл.7		
K25-K28	Язвена болест	Негодни	Решението по годността по чл.7		
K29	Гастрит и дуоденит	Годни след излекуване			
Болести на апендикса (K35-K38)					
K35-K38	Болести на апендикса, апендектомия до 3 мес.	Негодни	Годни след излекуване		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
Хернии (K40-K46)					
K40-K46	Ингинална , феморална, пъпна, вентрална, диафрагмална и други абдоминални хернии	Негодни			
Неинфекциозни ентрити и колити (K50-K52)					
K50-K51	Болест на Crohn Улцерозен колит	Негодни			
Други болести на червата (K55-K63) Болести на перитонеума (K65-K67)					
K55	Съдова болест на червата	Негодни			
K56-K67	Други болести на червата и болести на перитонеума				
	а) тежки и усложнени форми с настъпили трайни функционални смущения след проведено консервативно и хирургично лечение	Негодни			
	б) средноизразени форми с функционални смущения при които се очаква възстановяване	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
	в) леки форми без функционални смущения	Негодни	Годни		
Болести на черния дроб (K70-K77)					
K70-K77	Болести на черния дроб				
	а) тежки форми	Негодни			
	б) леки форми	Негодни	Решението по годността по чл. 7		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
	а) тежки и среднотежки форми с настъпили функционални смущения или склонност към чести обостряния	Негодни			
	б) без нарушения на функциите и без склонност към чести обостряния	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Болести на жлъчен мехур жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80-K87)					
K80-K87	Болести на жлъчен мехур жлъчните пътища и зад-стомашната жлеза				
	а) тежки и среднотежки форми с настъпили функционални смущения или склонност към чести обостряния	Негодни			
	б) без нарушения на функциите и без склонност към чести обостряния	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Други болести на храносмилателната органи (K90-K93)					
K90-K93	Други болести на храносмилателната система	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
КласXII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)					
L00-L99	Инфекции на кожата и подкожната тъкан				
	а) тежки форми с доказана лоша прогноза	Негодни			
	б) среднотежки форми упорито рецидивирани и разпространени	Негодни	Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми	Негодни	Годни		
L05	Пилонидална киста	Негодни	Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
КласXIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)					
Артропатии (M00-M25)					
M00-M14	Инфекциозни артропатии и възпалителни полиартропатии	Негодни			
M15 M25	Артрози и други увреждания на ставите				
	а) тежки форми със значително нарушение на функциите на ставите	Негодни			
	б) средно тежки форми с умерено нарушение на функциите на ставите	Негодни	Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми с незначително нарушение на функциите на ставите	Негодни	Годни		
Системни увреждания на съединителната тъкан (M30-M36)					
M30-M36	Системни увреждания на съединителната тъкан	Негодни			
Дорзопатии (M40-M54)					
M40 - M53	Деформиращи дорзопатии Спондилопатии.				
M45-M59	Други дорзопатии (увреждания на междупрешленните дискове)				
M50-M54	а) тежки форми със значително засягане на функциите на ПНС				
Негодни					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
	б) средно тежки форми с умерено засягане на ПНС, при което се очаква възстановяване	Негодни	Решението по годността по чл.7		
	в) леки форми с минимален функционален дефицит	Негодни	Годни		
M45 M46.1	Анкилозиращ спондилит Сакроилеит	Негодни			
Болести на меките тъкани (M60-M79) Остеопатии и хондропатии (M80-M94) Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M95-M99)					
M60- M99	Миопатии, увреждания на синовиалните обвивки и сухожилията, хондропатии и придобити деформации на костно-мускулната система и на съединителната тъкан				
	а) с изразени органични увреждания и тежки функционални нарушения	Негодни			
	б) с умерено нарушение на функциите, при които се очаква възстановяване	Негодни	Решението по годността по чл.7		
	в) с ограничени увреждания без функционални нарушения	Негодни	Годни		
КласXIV. Болести на пикочо-половата система (N00-N99)					
Гломерулни болести (N00-N08)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
N00-N08	Гломерулни болести	Негодни			
Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10-N16)					
N10	Остър тубулоинтерстициален нефрит	Негодни	Решението по годността по чл.7		
N11-N16	Тубулоинтерстициални болести	Негодни			
Бъбречна недостатъчност (N17-N19)					
N17-N19	Бъбречна недостатъчност	Негодни			
Бъбречнокаменна болест (N20-N23), други нарушения на бъбреците и уретера (N25-N29) и други болести на пикочната система (N30-N39)					
N20-N39	Бъбречно каменна болест и други болести на пикочната система				
	а) тежки	Негодни			
	б) леки	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Болести на мъжките полови органи (N40-N51)					
N40-N51	Болести на мъжките полови органи				
	а) тежки форми изискващи срок на лечение над 3 месеца и/ или подлежащи на оперативно лечение	негодни	Решението по годността по чл.7		
	б) леки форми без функционални смущения	Годни			
Болести на млечните жлези (N60-N64)					
N60-N64	Болести на млечните жлези,	негодни	Решението по годността по чл.7		
Възпалителни болести на женските тазови органи (N70-N77)					
N70-N77	Възпалителни болести на женските тазови органи	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Невъзпалителни болести на женските тазови органи (N80-N98)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
N80-N98	Невъзпалителни болести на женските полови органи	Негодни	Решението по годността по чл.7		
КласXV Бременност раждане и послеродов период(O00-O99)					
O00-O99	Бременност раждане и послеродов период	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96).					
P10-P15	Родова травма	Негодни			
Клас XVII. Вродени аномалии деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)					
Q00-Q99	Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации				
	а) с изразени функционални нарушения	Негодни			
	б) без функционални нарушения	Негодни	Годни		
Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения, открити при клинични и лабораторни изследвания (R00-R99)					
R00-R99	Симптоми, признаци и отклонения, открити при клинични и лабораторни изследвания	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
R94.0	Променена ЕЕГ	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Клас XIX. Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98)					
S00-T07	Травми на главата, шията, тялото, крайниците и обхващащи няколко области от тялото				

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
	а) с рязко изразени органични увреждания и тежки функционални нарушения	Негодни			
	б) с умерено изразени органични увреждания и функционални нарушения, при които се очаква възстановяване.	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
	в) без функционални нарушения	Негодни	Годни		
S06.0	Мозъчно сътресение	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
T08-T14	Травми на неуточнена част от тялото, крайниците или области от тялото	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Последици от проникване на чуждо тяло през естествени отвори (T15-T19)					
T15-T19	Последици от проникване на чуждо тяло през естествени отвори	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Термични и химични изгаряния (T20-T32) и измръзване (T33-T35)					
T20-T35	Термични и химични изгаряния и измръзване				
	а) с трайно нарушаване на функциите	Негодни			
	б) при които се очаква възстановяване на функциите	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
Отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества (T36-T50)					
T36-T50	Отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
Токсично въздействие на вещества, предимно с не лекарствен произход (T51-T65)					
T51-T65	Токсично въздействие на вещества, предимно с не лекарствен произход	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Други и неуточнени ефекти от въздействие на външни причини (T66-T78)					
T66-T78	Други и неуточнени ефекти от въздействие на външни причини	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
T70	Въздействие на атмосферното налягане и налягането на водата	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
T70.0	Баротравма на ухото	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
T70.3	Кесонна и декомпресионна болест	Негодни	Решението по годността по чл. 7		
Някои ранни усложнения на травми (T79)					
T79	Някои ранни усложнения на травми	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Усложнения от хирургични интервенции и терапевтични грижи, не класифицирани другаде (T80-T88)					
T80-T88	Усложнения от хирургични интервенции и терапевтични грижи, не класифицирани другаде	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини (T90-T98)					
T90-T98	Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика			
Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)					

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
	Наименование на заболяванията	1	2	3	4
Y83	Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им.				
	а)големи оперативни интервенции	негодни			
	б) оперативни интервенции,с дълъг период за приспособимост и очакваща се функционална възстановимост	Решението по годността по чл.7			
Клас XXI. Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00-Z99)					
Проблеми свързани с начина на живот (Z72)					
Z09.0	Последващо изследване след хирургична намеса по повод на други състояния	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Z09.4	Последващо изследване след лечение на счупване	Негодни	Решението по годността по чл.7		

Рубрика по МКБ - 10	Категория морски специалисти Наименование на заболяванията	Кандидати за плавателно обучение курсанти за ВВМУ	Плавателен състав - надводни кораби и курсанти	Плавателен състав – подводници	Плавателен състав щатни и нещатни водолази
		1	2	3	4
Z20	Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести.	Годни след провеждане на необходимата профилактика, срокове на наблюдение и извършена ваксинация.			
Z21	Безсимптомен инфекциозен статус,предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит/HIV/	Негодни	Решението по годността по чл.7		
Z34.0	Наблюдение върху протичането на нормална бременност.	Негодни			
Z72.1	Употреба на алкохол	Негодни	Забрана за плавателна служба с изпълнение на земни задължения и ограничения за 3 /три/ месеца		
Z72.2	Използване на наркотици	Негодни			
Проблеми свързани с трудности за поддържане на нормален начин на живот (Z73)					
Z73.1	Акцентирани личностови черти	Негодни			
	а) Обективизирана поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и некомпенсируемост на акцентираните черти. б) леки форми с минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на акцентираните черти.				
		Негодни	Решението по годността по чл.7		
Z96.1	Псевдофакция	Негодни	Решението по годността по чл.7		

Забележка. Освидетелстването на резервистите на плавателни длъжности се извършва по съответните графи, указани в Приложение № 10, т. 5.

УКАЗАНИЯ И ТЪЛКУВАНИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ РУБРИКИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА ЗА ПЛАВАТЕЛНА ДЛЪЖНОСТ

Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)

Чревни инфекции (A00-A09)

Тук спадат холера, тиф и паратиф, шигелоза, амебиаза, други бактериални и протозойни чревни болести и бактериални хранителни отравяния.

Туберкулоза (A15-A19)

(A15-A16) Туберкулоза на дихателните органи

Позитивиралите туберкулиновата проба и/или гама-интерфероновите тестове (T-SPOT-TB или QUANTIFERON-GOLD) без клинични и параклинични отклонения се тълкува като латентна туберкулозна инфекция и решението е: по графа 1 - негодни, а по останалите графи са годни след излекуване.

Оздравелите от белодробна туберкулоза със значителни смущения в дишането и кръвообращението поради разпространени и тежки остатъчни изменения или оперирани за туберкулоза (сегментектомия, лобектомия) се решават по рубрика B90.9.

В случаите, когато туберкулозният процес е бил във фаза на всмукване, уплътнение или калцифициране три или повече години от началото на заболяването с незначителни морфологични изменения и запазени функции, в здравните документи се записва „Състояние след прекарана белодробна туберкулоза“. Те се решават по рубрика B90.9, но по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни.

A17 Туберкулоза на нервната система

A18 Туберкулоза на други органи

A19 Милиарна туберкулоза

Решенията са дадени в табличната част.

Някои бактериални зоонози (A20-A28)

Тук спадат: чума, туларемия, антракс, бруцелоза, сап, лептоспироза треска при ухапване от плъх

Решенията са дадени в табличната част VIII.

Други бактериални болести (A30-A49)

Тук се отнасят: проказа, дифтерия, коклюш, стрептококова ангина, скарлатина, еризипел, менингококова инфекция, тетанус, септицемия, актиномикоза, газова гангрена и др.

Решенията са дадени в табличната част.

A30 Проказа

Решенията са дадени в табличната част.

A35 Тетанус

Решенията са дадени в табличната част.

A39 Менингококова инфекция

Решенията са дадени в табличната част.

(A40-A41) Септицемия

Решенията са дадени в табличната част.

A48.0 Газова гангрена

Решенията са дадени в табличната част.

Инфекции, предавани предимно по полов път (A50-A64)

(A50-A53) Сифилис

Решенията са дадени в табличната част.

(A54-A64) Гонококова инфекция и други венерически болести

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от спирохети (A65-A69)

A69.2 Лаймска болест

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от хламидии (A70-A74)

A71 Трахома

Решенията са дадени в табличната част.

Рикетсиози (A70-A79)

(A75 и A79) Петнист тиф и Ку-треска

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции на централната нервна система (A80-A89)

A80 Остър полиомиелит

Решенията са дадени в табличната част.

(A81 и A82) Атипични вирусни инфекции на ЦНС и бяс

Решенията са дадени в табличната част.

(A83-A89) Други вирусни енцефалити и менингити

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни трески, предавани от членестоноги, и вирусни хеморагични трески (A90-A99)

Тук спадат: жълта треска, денга, вирусни енцефалити, предавани от кърлежи и комари, хеморагични трески, предавани от членестоноги (Кримска, Омска и др.), папатачиева треска, кърлежова треска и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците (B00-B09)

B01 Лещенка (varicella)

B02 Herpes zoster

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусен хепатит (B15-B19)

B15 Преболедувалите от OBX тип А по графа 1 са годни една година след началото на заболяването, а по графи 2, 3 и 4 – годни след излекуване и приключване на реконвалесцентния период.

B18 Хроничен вирусен хепатит – диагнозата хроничен вирусен хепатит се поставя при установяване на клинични и биохимични данни за чернодробно увреждане (ASAT, ALAT, АФ, ГГТП) за повече от шест месеца, наличие на серологични маркери за инфекция с HBV (HbsAg), HDV или HCV, както и хистологични данни за хроничен хепатит (по консенсуса за хроничните вирусни хепатити).

Тук се отнасят случаите с HBV и HCV инфекция, решенията са по графа 1 – негодни, по графи 2, 3 и 4 годността се решава по чл. 7.

Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит – HIV (B20-B24)

B24 Синдром на придобита имунна недостатъчност (СПИН)

Решенията са дадени в табличната част.

Други вирусни болести (B25-B34)

Тук спадат: епидемичен паротит, инфекциозна мононуклеоза, вирусен конюнктивит и други

Решенията са дадени в табличната част.

Микози (B35-B49)

Тук спадат: дерматофития, питеириазис верзиколор, кандидоза, кокцидиомикоза, хистоплазмоза, бластомикозна инфекция и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Протозойни болести (B50- B64)

(B50-B54)Малария

(B55-B64)Други протозойни болести

B58.0Токсоплазмозна окулпатия

Решенията са дадени в табличната част.

Хелминтози (B65-B83)

(B65-B83)Други хелминтози – Шистозомияза, тениоза, цистицеркоза, аскаридоза, ентеробиоза и други

B67 Ехинококоза

B75 Трихинелоза

Решенията са дадени в табличната част.

Освидетелствани с данни за заболявания по рубрики B50 – B83 задължително се консултират с паразитолог. След проведените изследвания, назначени от консултанта, и поставена диагноза освидетелстваните подлежат на лечение, след което на диспансерен контрол в срокове, указани в нормативни уредби на Министерството на здравеопазването. До изтичане на срока на диспансерния контрол освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни под диспансерен контрол от медицинската служба/личния лекар и паразитолог. След изтичане на срока и без настъпили усложнения освидетелстваните са годни по всички графи.

Педикулоза, акаридоза и други инфестации (B85-B89)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от инфекциозни и паразитни болести (B90- B94)

Решенията са дадени в табличната част.

Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти (B95-B97) Други инфекциозни болести (B99)

(B95-B99) Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти и други инфекциозни болести

Решенията са дадени в табличната част.

Клас II. Новообразувания (C00-D48)**Злокачествени новообразувания (C00-C97)**

Решенията са дадени в табличната част.

Новообразувания in situ (D00-D09)

Решенията са дадени в табличната част.

При отсъствие на метастази или рецидив след лечение на базоцелуларен карцином (C44) или карцином на кожата in situ (D04) освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни, ако след операцията ръбците не ограничават движенията, затрудняват говора и носенето на униформеното облекло и снаряжението.

Доброкачествени новообразувания (D10-D36)

Когато големината и локализацията на доброкачествените тумори затрудняват в значителна степен функцията на даден орган, ограничават движението, намаляват здравината на костта и са предпоставка за патологични фрактури или пречат на носенето на униформено облекло и специално снаряжение и оборудване, случаите се подвеждат по буква „а“.

Решенията са дадени в табличната част.

D25 Лейомиом на матката

Освидетелствани с установена миома, която увеличава големината на матката над III лунарен месец (м.л. III), води до клинична изява (тазова болка, мено-метрорагии, смущение в микцията и дефекацията, нарушения в репродуктивната функция), субмукозна миома, миома насценс са негодни по графа 1, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от проведеното лечение (без случаите с извършена и двустранна аднексектомия) освидетелстваните се решават като годни.

Освидетелствани с установена лейомиома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката повече от м.л. III, и които не са субмукозни, подлежат на АГ контрол на 1 година, като по графи 1 са негодни, а по останалите графи са годни.

Освидетелствани с установена лейомиома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката, и които не са субмукозни, се решават като годни по всички графи.

D27 Доброкачествени новообразувания на яйчника
Освидетелствани с установени доброкачествени новообразувания на яйчника са негодни по графа 1, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При проведено лечение с добър резултат са годни.

Новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D37-D48)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и от делни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)

При установени заболявания от Клас III да се имат предвид следните референтни стойности на хемоглобина: мъже от 130 г/л до 180 г/л; жени от 120 г/л до 160 г/л.

Анемии, свързани с храненето (D50-D53)

Тук спадат: желязонеоимъчна анемия, витамин B12 – неоимъчна анемия, фолиевонеоимъчна анемия и други.

На кандидатите за морски специалности се изисква Hb > 140 g/l за мъже и Hb > 120 g/l за жени

Решенията са дадени в табличната част.

Хемолитични анемии (D55-D59)

Тук спадат: анемия, дължаща се на ензимни нарушения, таласемия, сърповидно-клетъчни нарушения и други.

D 56.3 Таласемия

Освидетелстваните с установено носителство на признака на таласемия са годни по всички графи.

Освидетелстваните с установена констелация: хемоглобин под 130 г/л. за мъже и под 120 г/л за жени, среден обем на еритроцитите (MCV) под долна референтна граница, еритроцити в норма или повишени, се изследват видове хемоглобини. Изследва се и серумно желязо, прави се задължително ехография на черен дроб, слезка и бъбреци.

При доказана хетерозиготна бета-таласемия освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи се решават по чл. 7.

При доказана хомозиготна бета-таласемия освидетелстваните по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Апластични и други анемии (D60-D64)

Решенията са дадени в табличната част.

Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния (D65-D69)

(D65-D68) Нарушения на съсирването на кръвта

Решенията са дадени в табличната част.

(D69) Пурпура и други хеморагични състояния

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на кръвта и кръвотворните органи (D70-D77)

Тук спадат: агранулоцитоза, болести на далака, есенциална тромбоцитоза и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Други нарушения, включващи имунния механизъм (D80-D89)

Тук спадат: саркоидоза, имунодефицит с преобладаващ недостиг на антитела и други имунодефицити.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90)

Болести на щитовидната жлеза (E00-E07)

(E00, E02 и E03) Синдром на вроден йоден неоимък, субклиничен хипотиреоидизъм, причинен от йоден неоимък, и други видове хипотиреоидизъм.

Решенията са дадени в табличната част.

(E01 и E04) Болести на щитовидната жлеза, свързани с йоден неоимък и сродни състояния, и други видове нетоксична гуша

Решенията са дадени в табличната част.

(E05-E06) Тиреотоксикоза. Тиреоидит

Решенията са дадени в табличната част.

Захарен диабет (E10-E14)

Случаите със захарен диабет II тип без медикаментозно лечение по графи 2, 3 и 4 са годни с контролни кръвнoзахарен, уринен профил и гликиран хемоглобин на 6 месеца.

Решенията са дадени в табличната част.

Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса (E15-E16)

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на други ендокринни жлези (E20-E35)

(E20-E27) Разстройства на паратиреоидните жлези, хипофизата и надбъбречните жлези

Решенията са дадени в табличната част.

E28 Дисфункция на яйчниците

Решенията са дадени в табличната част.

E29 Дисфункция на тестисите

Решенията са дадени в табличната част.

E31 Полигландуларна дисфункция

Решенията са дадени в табличната част.

(E30-E35) Нарушения в пубертета и други ендокринни разстройства

Решенията са дадени в табличната част.

Затлъстяване и други разстройства, поради прехранване (E65-E68)

E66 Затлъстяване

При затлъстяване различаваме три степени според боди мас индекс (БМИ).

Нормално тегло – БМИ до 24,99;

Наднормено тегло – БМИ от 25 до 29,99;
Първа степен затлъстяване – БМИ 30 до 34,99;
Втора степен затлъстяване – БМИ 35 до 39,99;
Трета степен затлъстяване – БМИ над 40.

Освидетелстваните със затлъстяване I ст. по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни.

Освидетелстваните със затлъстяване II ст. без усложнения по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни под диспансерен контрол с препоръки за ХДР и намаляване на теглото.

Освидетелстваните със затлъстяване III ст., както и случаите със затлъстяване II ст. с тежко изразени усложнения, като захарен диабет, артериална хипертония, Пикуик синдром, обструктивна сънна апнея и други са негодни по всички графи. Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на обмяната на веществата(E70-E90)

Тук спадат: разстройства на обмяната на аминокиселините, въглехидратите, липидите, пурина и пиримидина, порфирина и билирубина, минералната обмяна, водно-електролитния и алкално-киселинния баланс, кистозна фиброза (муковисцидоза), амилоидоза и други.

E74.8 Ренална глюкозурия (ренален диабет)

Освидетелстваните с глюкозурия над 50 г/денонощие по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни след излекуване.

E78 Разстройства в обмяната на липопротеините и други липидемии

Дислипидемията включват стойности на общия холестерол $> 5,2$ mmol/l, HDL < 1 mmol/l за мъже и $< 1,3$ за жени 1 mmol/l и на Tg $> 2,1$ mmol/l. Повишеният холестерол при мъже над 40 г. или при жени над 50 г., които отговарят на посочените по долу критерии, изискват по-нататъшно третиране, както следва:

Критериите за профилактика или терапия е LDL холестерол. Според ATP III (Adult Treatment Panel III - 2012) нивата на LDL са следните:

- оптимален $< 2,56$ mmol/l,
- близо до оптимален от 2,56 до 3,29 mmol/l,
- гранично висок от 3,30 до 3,99 mmol/l,
- висок от 4,00 до 4,85 mmol/l,
- много висок $> 4,85$ mmol/l,
- фамилна хиперхолестеролемия LDL $> 6,00$ mmol/l, общ холестерол $> 8,00$ mmol/l.

До 40 г. възраст, ако LDL $> 3,4$ – подлага се на хранително-диетичен режим/дневен прием на 8 – 10 % мазнини.

След 40 г. възраст, ако LDL $\geq 4,8$ или LDL $\geq 4,1$ с рискови фактори (РФ) (хипертония, тютюнопушене, повишена кръвна захар, фамилна анамнеза), повторение на изследването след 14 часа глад и ако пак се установи LDL $\geq 4,8$ или LDL $\geq 4,1$ с РФ, се назначава диета със 7 % мазнини за 6 месеца. Контрол на LDL на 3-ти и 6-и месец и ако не е $< 4,8/ < 4,1$, с РФ, се започва медикаментозно лечение със статини.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас V. Психични и поведенчески разстройства (F00-F99)

При определяне на годността по чл. 7, в случаите на проведено клинично изследване и лечение на психично и поведенческо разстройство (рубрики F00-F99), освидетелстваните лица от плавателния състав се представят по установения ред с протокол от СЛЖК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната среда и дейността, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания.

При вземането на експертно решение е необходимо да се извърши мултиаксиална оценка на освидетелстваното лице, като се отчитат: а) обективната информация от документацията и психиатричния преглед на експерта психиатър (оплаквания, история на заболяването, минали заболявания, фамилна история, анамнеза и психичен статус, семейни отношения, социален статус, адекватност на самооценката), потвърждаваща или отхвърляща наличието на специфичен за дадено психично разстройство синдром; б) наличието или отсъствието на съпътстващи преморбидни личностови патологии (акцентуации или разстройства); в) наличието или отсъствието на соматично разстройство, което може да окаже влияние на протичането и прогнозата на психичното разстройство; г) наличието или отсъствието на стресови събития в живота на освидетелствания, които могат да бъдат важни за разбирането на възникването, развитието или обострянето на разстройството; д) общото ниво на житейска изява, с акцент върху професионалното, семейното и учебното функциониране. На второ място се преценява тежестта на преживяното разстройство (лека, умерена, значителна, частична ремисия, пълна ремисия, резидуално състояние), като се отчитат степента на неговата изразеност (слаба, умерена, изразена), динамиката на клиничната картина, терапевтичният ефект, степента и срокът за възстановяване, социалната реадaptация (степента на възвръщане към предболестно ниво на функциониране).

По чл. 7, към момента на освидетелстването, при поставена при консултирането (клиничното обсъждане) диагноза: психично здрав/практически здрав, лицата се решават като годни. По чл. 7, при диагностично оформяне като преживяно психично разстройство, е уместно да се даде годност с ограничения, съобразени с конкретното психично разстройство и изпълняваните функционални задължения, за срок от три месеца, след което състоянието се преоценява. При необходимост ограниченията се дават за още три месеца, след което следва да се вземе дефинитивно решение за годност, респ. негодност. При поставена диагноза по рубрики F20-F29 и рубрики F30-F39 освидетелстваните категорично се решават като негодни независимо от степента на ремисия.

Психичните разстройства могат да се съчетават и с прояви на соматично заболяване. В такива случаи експертната оценка се извършва съвместно със съответния специалист експерт и допълнително по рубриката на съпътстващото заболяване.

Органични, включително симптоматични, психотични състояния(F00-F09)

Този раздел включва редица психични разстройства, причина за които са мозъчни заболявания, мозъчни травми и други увреди, довели до мозъчна дисфункция. Дисфункцията може да е първична, както например при болести, травми и други увреди, които засягат мозъка пряко или с предилекция, или вторична, както при системни заболявания и разстройства, където мозъкът се засяга само като един от многото увредени органи или системи. При доказано заболяване в специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер решението по всички графи е: негоден.

F 07.2 – постконтузионен синдром (енцефалопатия)

Синдромът възниква след травма на главата със загуба на съзнание и включва редица симптоми, като главоболие, световъртеж, уморемост, паметови нарушения, трудност при концентрация и изпълнение на умствени задачи.

След болнично лечение и благоприятни резултати от проведеното лабораторно и психологично изследване съгласно Приложение № 11 може да се вземе решение за годност.

Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10 - F19)

Този раздел включва широк кръг разстройства, чиято тежест варира от неусложнена интоксикация и вредна употреба до явни психотични разстройства или деменция. Общото за всички тези разстройства е тяхната причинна обусловеност от употребата на едно или повече психоактивни вещества.

Определянето на употребяваното психоактивно вещество може да стане въз основа на данни, получени от самото лице, обективни анализи на кръв, урина и др., клинични симптоми и признаци или данни от информирани трети лица. Лабораторните анализи (уринен тест, токсикохимичен анализ) дават най-сигурни доказателства за настояща или неотдавнашна употреба.

Включва: остро опиване при алкохолизъм; вредна употреба на алкохол; хроничен алкохолизъм; дипсомания; зависимост от психоактивни вещества, абстинентно състояние, психотично разстройство след употреба на психоактивни вещества, алкохолна психоза, Корсакова психоза, причинена от психоактивни вещества.

За обективизиране на тези разстройства е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания: епикриза от специализирано болнично заведение, диспансер или специализирани центрове, характеристики от училище и месторабота, обективни лабораторни анализи. При необходимост се извършват целенасочени психологични изследвания съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При доказана зависимост към алкохол или друго психоактивно вещество решението по всички граfi е: негоден.

При доказана вредна употреба на алкохол кандидатите по графа 1 са негодни; по останалите граfi решението по годността се определя по чл. 7. За граfi 2, 3 и 4 експертното решение се взема след клинично изследване и лечение в специализирано болнично заведение. Годността се определя по установения ред с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността се акцентира върху степента на възстановяване от действителни и трайни увреди на физическото здраве (напр. увреда на черен дроб, панкреас, периферна нервна система) или психичното здраве (напр. органичен мозъчен синдром, депресивни епизоди, страхово-тревожни състояния, обесивно-компулсивни симптоми, когнитивни увреди). Отрицателните социални последици (напр. развод) сами по себе си не са достатъчен критерий за вредна употреба.

Експертните решения са дадени в табличната част.

Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства (F20 - F29)

Шизофренията е най-често срещаният и най-важен представител на тази група. Шизотипното разстройство притежава много от характерните черти на шизофренните разстройства и вероятно е свързано с тях генетично, но то не показва халюцинациите, налудностите и грубите поведенчески нарушения, които се наблюдават при шизофренията.

Включва: парафренна шизофрения, хебефрения, шизофренна кататония, хронична недиференцирана шизофрения; шизофренно резидуално състояние, латентна шизофрения; продромална шизофрения; шизотипно личностово разстройство, параноя; шизоафективна психоза. Заболяването се доказва в специализирано лечебно заведение за болнична помощ, диспансер или оторизирани амбулаторни психиатрични звена.

Да се обърне особено внимание на продромалния период на латентно протичащата шизофрения (ДД с шизотипно разстройство, личностово разстройство тип „бордърлайн“), при която има големи диагностични затруднения. При доказана диагноза, предполагаща хроничен ход на заболяването, решението по всички граfi е: негоден.

Разстройства на настроението (афективни разстройства) (F30 - F39)

При тези разстройства основното нарушение е промяна в настроението или афекта обикновено към потиснатост (със или без придружаваща тревожност) или към приповдигнатост. Тази промяна в настроението обикновено се съпровожда от промяна в общото равнище на активност и повечето от другите симптоми са или вторични по отношение на тези промени в настроението и активността, или са лесно разбираеми в техния контекст. Повечето от тези разстройства имат тенденция към повторемост.

Включва: мания, манийно-депресивно заболяване, биполарно разстройство; рекурентни манийни епизоди, психотична депресия, ендогенна депресия; манийно-депресивна психоза – депресивен тип; рекурентни епизоди на голяма депресия.

Заболяването се доказва в специализирано лечебно заведение за болнична помощ, диспансер или оторизирани амбулаторни психиатрични звена. При доказана диагноза на разстройството, предполагаща хроничен ход, решението по всички граfi е: негоден.

Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства (F40 - F48)

F40-F42 В този блок са включени фобийни, тревожни, обесивно-компулсивни и дисоциативни разстройства.

Освидетелстването за годност се взема след задълбочено изследване на резултатите от проведеното лечение, степента, времето и темпа на възстановяване, както и професионалната вградимост в екипажа с отчитане специфичните фактори на морската среда.

Към „а“ се отнасят затегнати невротични разстройства с трайна фиксация на болестните проявления, неувереност и нарушена професионална адаптация към упражняваната плавателна дейност.

Към „б“ спадат краткотрайни невротични състояния с емоционално-вегетативна компонента при съхранена професионална работоспособност.

F43. Тук са включени остра стресова реакция, посттравматично стресово разстройство и разстройство в адаптацията, породени от изключително стресогенни житейски събития или житейска промяна, водещи до неадаптивен отговор на личността с различна по тежест и клинична вариабилност. От значение са формата, съдържанието, тежестта на стресогенното събитие, както и миналата анамнеза и личностовата характеристика. Решение за годност се взема след

отзвучаване на разстройството при благоприятни резултати от клиничното и психологичното изследване, социалната приспособимост и функционирането в екипажа.

F45-F48 Основната характеристика на соматоформното разстройство са упорити оплаквания от телесни симптоми, придружени от непрестанно настояване за медицински изследвания, въпреки повтарящите се негативни резултати и уверения от страна на лекарите, че симптомите не са телесно обусловени. В проявите на неврастенията се наблюдават два основни типа. При първия тип основна черта е оплакването от нарастваща уморемост след психично напрежение, често свързана с известно снижение на професионалното функциониране или на ефективното справяне с ежедневните задачи. Умствената уморемост обикновено се описва като неприятно нахлуване на разсейващи асоциации или спомени, затруднения в концентрацията и неефективно мислене. При втория тип акцентът се поставя върху чувството за телесна или физическа слабост и изтощеност след минимални усилия, придружени от чувство за мускулна болка и невъзможност за релаксация. И при двата типа често се срещат множество други неприятни телесни усещания, като замаяност, главоболие от напрежение и чувство за обща нестабилност.

Експертното решение за годност се взема в зависимост от давността на изживяванията, степента на нарушенията, резултатите от проведеното лечение и ефективността на настъпилата компенсация.

Решенията са дадени в табличната част.

Поведенчески синдроми, свързани с физиологични разстройства и соматични фактори (F50 - F59)

Широка категория, включваща:

1. Рубриката „Разстройства на храненето“ описва два синдрома: анорексия нервоза и булимия нервоза. Лицата по всички графи са негодни.

2. Неорганични разстройства на съня, която включва:

(1) диссомнии: инсомния, хиперсомния и разстройство на ритъма сън-бодърстване; и (2) парасомнии: абнормни епизодични явления по време на сън, например сомнамбулизъм, нощни страхове и кошмари.

Решенията са дадени в табличната част.

F51.3 Сомнамбулизъм

За вземане на експертно решение е необходимо събиране на подробна анамнеза и обективно клинично изследване. При доказано разстройство лицата по всички графи са негодни.

Решението по всички графи е: негоден.

3. Сексуални дисфункции, непредизвикани от органично разстройство или заболяване.

4. Психологични или поведенчески фактори, свързани с разстройства или заболявания, класифицирани другаде.

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на личността и поведението в зряла възраст (F60-F69)

Този раздел включва редица състояния и форми на поведение с клинично значение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерните за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

Включва: кверулантна личност, социопатна, асоциална, антисоциална и психопатна личност, агресивна личност, гранична (borderline) личност, астенична, незряла личност, разстройство на половия идентитет в юношеството или в зрялата възраст, разстройство на половата роля, мазохизъм, садизъм, сексуална девиантност, неуточнена другоначе, хомосексуализъм, педофилия, трансвестизъм, ексхибиционизъм, войорство.

За вземане на експертно решение по отношение на разстройствата на личността е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявленията на личностовото разстройство имат траен и продължителен характер. Изискват се характеристика от училище или от местоработата, здравно-производствена характеристика, сведение от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер. При недостатъчно обективизиране на състоянието лицата по всички графи подлежат на психологично изследване в ЦВМК съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При необходимост случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО.

Решението по всички графи е: негоден.

F64-66 Тук са включени разстройствата на половия идентитет, сексуалното влечение и развитие. За обективизиране на сексуалните отклонения и разстройства се изисква подробно събрана и целенасочена анамнеза, педагогическа характеристика, характеристика от местоработата, сведения от МВР, информация от близки и от сексуалния партньор, свидетелство за членуване в специализирани клубове и дружества.

При обективизиране на състоянието да се използват и специализирани психологични тестове и скали (Кинси, Сцонди), съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

Решенията са дадени в табличната част.

Умствена изостаналост (F70 - F79)

Касае се за състояние на задържане и непълно развитие на интелекта засягащо когнитивните, речевите, двигателните и социалните умения. За потвърждаване е необходимо и психологично изследване съгласно Приложение № 14.

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на психологичното развитие (F80 - F89)

Разстройствата, включени в раздел F80-89, имат следните общи прояви: (1) начало неизменно в бебешка възраст или в детството; (2) нарушение или закъснение в развитието на функциите, които са тясно свързани с биологичното узряване на централната нервна система; (3) устойчиво протичане за разлика от ремисиите и рецидивите, характерни за много от психичните разстройства.

Включва: разстройство в развитието на артикулацията, дислалия, дисфазия или афазия, вродена липса на слухово възприятие, дислексия на развитието; обучително затруднение, диспраксия на развитието; аутизъм на ранната детска възраст (синдром на Kanner), дезинтегративна психоза (синдром на Heller), шизоидно разстройство в детството, Решенията са дадени в табличната част.

Поведенчески и емоционални разстройства с начало, типично за детството и юношеството (F90-F98)

Група разстройства, които се характеризират със: (1) ранно начало; (2) съчетание от хиперактивно зле модулирано поведение с подчертано невнимаване и липса на устойчиво участие при изпълнение на задачи; (3) генерализиране на тези поведенчески характеристики в различни ситуации и във времето.

Включва: синдром на хиперактивност, несоциализирано агресивно разстройство; групова делинквентност; свръхтревожно разстройство; селективен мутизъм, анестезна психопатия, неорганична енуреза, неорганична енкопреза, заекване.

Решенията са дадени в табличната част.

Неуточнени психични разстройства (F99)

F99 Психични разстройства без допълнителни уточнения

Решенията са дадени в табличната част.

Клас VI. Болести на нервната система (G00-G09)

Възпалителни болести на централната нервна система (G00-G09)

Менингити, енцефалити, енцефаломиелити, вътречерепен и вътрегребначен абсцес, флебит и тромбофлебит на вътречерепните венозни синуси и късни последици от тях.

При тежко протекли заболявания със забавен възстановителен процес или със забавено нормализиране на ликворния синдром, с остатъчна неврологична или психична симптоматика и протрахиран възстановителен период над 5 месеца, окончателно решение по годността се взема след изтичане на две години от заболяването. Обективизирането на последиците от преживяно възпалително заболяване на ЦНС се извършва чрез специализиран преглед в съответно военно лечебно учреждение – ЕЕГ, КТ, МРТ, ЕМГ и консулт с хабилитирано лице за диагностично уточнение на състоянието след преболеждането. Решението е в зависимост от тежестта на остатъчната неврологична симптоматика.

Решенията са дадени в табличната част.

Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система (G10-G13)

Болест на Huntington, наследствена атаксия, спинална мускулна атрофия и сродни синдроми.

Решенията са дадени в табличната част.

Екстрапирамидни и други двигателни нарушения (G20-G26)

Болест на Parkinson, дегенеративни болести на базалните ганглии, дистония и други двигателни нарушения.

Решенията са дадени в табличната част.

Други дегенеративни болести на централната нервна система (G30-G32)

Болест на Алцхаймер и други дегенеративни болести на нервната система, некласирани другаде

Решенията са дадени в табличната част.

Демиелизиращи болести на централната нервна система (G35-G37)

Множествена склероза и други демиелинизиращи болести на централната нервна система.

Решенията са дадени в табличната част.

Епизодични и пароксизмални разстройства (G40-G47)

G40 Епилепсия

При доказано заболяване и потвърдено в специализирано лечебно заведение – негодни с изключване от военен отчет по всички графи.

За военномедицинската комисия са валидни здравни документи – личен амбулаторен картон с наблюдавани епилептични пристъпи, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или диспансер, етапна епикриза от лекар невролог за провеждано диспансерно наблюдение и лечение, рецептурна книжка на хронично болен с изписвани лекарства, протокол за безплатно лечение, актуална ЕЕГ. При поява на заболяването по време на военна служба е необходимо да се представи описание на припадъка от очевидци и здравно-производствена характеристика.

G43-G44 Мигрена и други синдроми на главоболие

а) Разглежда чести и тежки пристъпи (5 – 6 пъти в год., 1, 2 или повече месечно), проявяващи се с тежък болев синдром, със силно изразени вегетативни и органични мозъчни прояви. След клинично изследване се взема решение за негодност по всички графи.

б) Разглежда така наречените мигренозни еквиваленти, които се проявяват с леки и редки пристъпи (2-3 пъти в год.), придружени от леко, незначително изразено главоболие и вегетативни прояви, без органично-неврологична симптоматика. По графа 1 – негодни, по графи 2, 3 и 4 – годни по чл. 7.

G45-G47 Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми, нарушения на съня

G47 Нарушения на съня (не включва сомнамбулизъм F51.3 и синдром на Pickwick E66.2). При доказана клинично нарколепсия и катаплексия G47.4 и синдром на Kleine-Levin G47.8 решението по всички графи е негоден.

G47.3 Апнея по време на сън – клиничното доказване на обструктивната акнея по време на сън се извършва в клиника по пулмология на ВМА. При доказано заболяване решението по всички графи е негоден.

Решенията са дадени в табличната част.

Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси (G50-G59)

Заболявания на периферната нервна система от нетравматично естество: увреждания на нерви, нервни коренчета и плексуси, мононевропатии и полиневропатии от инфекциозен, възпалителен, токсичен, съдов, наследствен и идиопатичен произход.

А – разглежда заболяванията на нервните стволоче и сплитове при наличието на изразени и трайни нарушения в двигателната и сетивната сфера и в трофиката, както и хроничните заболявания на периферните нерви при чести обостряния или неподдаващи се на лечение – негодни по всички графи.

Б – към Б се отнасят леки остатъчни явления след заболявания на ПНС при наличието на нерезки нарушения в двигателната, сетивната сфера или трофиката, които не се отразяват на морската дейност. Тук се отнасят и единични рядко обострящи се хронични заболявания на коренчетата или нервните стволоче при устойчива компенсация на функциите между обострянията. В период на обостряне на заболяването лицата от военноморския състав подлежат на амбулаторно и болнично лечение.

Решението за годност за гледане се взема въз основа на преценката на етиологията, причината, масивността и тежестта на пораженията на движенията, сетивността и трофиката след клинично изследване в специализирано неврологично лечебно заведение.

При заболяване вследствие на остри отравяния или на инфекции може да се очаква по-добра прогноза отколкото при тези, които са възникнали от хронични увреждания и обикновено дават чести рецидиви или прогресират.

Решенията са дадени в табличната част.

Полиневропатии и други увреждания на периферната нервна система (G60-G64)

Наследствена и идиопатична невропатия, възпалителна полиневропатия (синдром на Guillain-Barre), полиневропатии при болести, класирани другаде.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите (G70-G73)

Myasthenia gravis и други увреждания на нервно-мускулния синапс, първични мускулни увреждания (мускулна дистрофия, миотонични увреждания, вродени миопатии) и други миопатии (медикаментозна, алкохолна, токсична, периодична парализа и други)

Решенията са дадени в табличната част.

Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми (G80-G83)

Решенията са дадени в табличната част.

Други разстройства на нервна система (G90-G99)

G90 Разстройства на вегетативната (автономната) нервна система

Решенията са дадени в табличната част.

G91-G99 Хидроцефалия, токсична енцефалопатия, други увреждания на главния и гръбначния мозък, енцефалопатия, съдова миелопатия и други

Решенията са дадени в табличната част.

Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59)

Болести на клепачите, слъзните пътища и орбитата (H00-H06)

Хордеолум. Халазион. Блефарит. Други възпаления на клепача. Ксантелазма. Болести на слъзния апарат, орбитата и др.

Освидетелстваните по графи 2, 3 и 4 се класифицират като годни при леки единични възпалителни заболявания, поддаващи се на лечение.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на конюнктивата (H10-H13)

При упорити, тежки хронични конюнктивити с изразена хипертрофия на папилите, значителна инфилтрация на подлигавичната тъкан, груби цикатрикси, птеригиум, преминаващ роговичния лимб повече от 3 мм.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на склерата, роговицата, ириса и цилиарното тяло (H15-H22)

H15 Болести на склерата

(H16-H19) Кератит, мътнини, увреждания на роговичните мембрани, дегенерации, наследствени дистрофии на роговицата, десцеметоцеле и стафилома на роговицата. Други заболявания и рефрактивна хирургия на роговицата – освидетелстваните по графа 1 са негодни, по останалите графи са негодни за срок от 1 (една) година от операцията, след това годността се определя по функциите на окото по табличната част.

(H20-H22) Иридоциклит и други болести на ириса и на цилиарното тяло

Хроничните и рецидивиращите форми се отнасят към точка „а“ за всички групи.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на лещата (H25-H28).

Катаракти и други болести на лещата (афакия, луксация и сублуксация на лещата). Тук не се включват Q12.0 Вродена катаракта; Q12 Вродени аномалии на лещата; T85.2 Механични усложнения, свързани с имплантиране на леща, и Z96.1 Псевдофакия.

При придобита катаракта освидетелстваните по графи 1, 3 и 4 са негодни. По графа 2 подлежат на контролен преглед през 6 месеца, като годността се определя съобразно изискванията за зрителна острота по рубрики H52 и H54.

Афакия и псевдофакия на едно или две очи: негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на хориоидеята и ретината (H30-H36)

(H30-H32) Хориоретинит, цикатрикси и други заболявания на хориоидеята

Тук се отнасят хориоретинити от всякакъв вид, наследствени дегенерации на хориоидеята, кръвоизливи, отлепвания и др. Хориоретинити с периферна локализация при пълно функционално възстановяване, без рецидив, са годни по графи 2, 3 и 4. След остър иридоциклит при наличие на единични отлагания от ирисов пигмент по предна лещна капсула и пълно възстановяване функциите по графи 2, 3 и 4 са годни. Хроничните и рецидивиращите форми се освидетелстват по буква „а“.

(H33-H36) Отлепване, разкъсване, съдови и други болести на ретината

Тук се включват и всички преаблационни състояния, исхемията, отокът, ексудатите, кръвоизливите на ретината от всякакъв характер, както и всички дегенеративни заболявания на ретината. Наличието на тапеторетинална дегенерация на ретината се определя в клинични условия при изследване на тъмнинната адаптация независимо от зрителната острота и без наличието на пигмент. При силно понижение или липсващи ERG потенциали се приема, че има наличие на тапеторетинална дегенерация. Тук се отнасят както вродената есенциална хемералопия, придружавана от обективни изменения, така и симптоматичната хемералопия при дегенеративни ретинити, дифузни хориоретинити, болестни форми на късогледство и др., при които хемералопията се явява като симптом. Тъй като доказването на хемералопията е трудно, решението трябва да се взема след клинично изследване в болнично заведение, като задължително следва да се изследват тъмнинната адаптация и периферното зрение.

Отлепването на ретината се приема по буква „а“, а другите заболявания на ретината със запазени функции на окото са годни за графи 2, 3 и 4.

Решенията са дадени в табличната част.

Глаукома (Н40-Н42)

Доказването на глаукомата да става в специализирано лечебно заведение на МО. Временно покачване на ВОН по повод лечение на друго заболяване е противопоказание за плавателна служба по графи 2, 3 и 4.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка (Н43-Н45)

Н43 Болести на стъкловидното тяло

Тук се отнасят случаите на пролапс, отлепвания, кръвоизливи, кристални отлагания, помътнявания и дегенерации на стъкловидното тяло.

Решенията са дадени в табличната част.

Н44 Болести на очната ябълка

Тук се включват случаите на панофталмит, възловиден офталмит, дегенеративни заболявания, злокачествена миопия, вътреочно чуждо тяло.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на зрителния нерв и зрителните пътища (Н46-Н48)

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на мускулите на окото, нарушения на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (Н49-Н52)

Н49-Н51 Страбизъм на очите и други нарушения на бинокулярното зрение

При съдружното кривогледство винаги е смутено бинокулярното зрение и обикновено зрителната острота на едното (кривогледното) око е намалена, но критерият за годността не е зрителната острота, а наличието на самото кривогледство.

Паралитичното кривогледство без двойни образи се третира като съдружно. При наличие на двойни образи решението за годността се взема съобразно прогнозата и възможностите за излекуване след оперативно лечение. При наличие на паралитично кривогледство с двойни образи с давност до 1 година, ако останат двойните образи – освидетелстваните по всички граfi са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Н52 Нарушения на рефракцията и акомодацията

Тук спадат всички рефракционни аномалии: късогледство, далекогледство, астигматизъм (от всичките му разновидности) и анизометропия.

По графа 1:

- кандидатите за ВВМУ са годни при зрителна острота 1.0 без корекция за всяко око;

- кандидатите за военна служба във ВМС са годни при зрителна острота 0.5 за всяко око без корекция и не по-малко от 0.8 за всяко око с допустимата корекция.

Решенията са дадени в табличната част.

Зрителни разстройства и слепота (Н53-Н54)

Н53.0 Амблиопия

Н53.2 Диплопия

Н53.4 Аномалии на зрителното поле

Н53.5 Смутения в цветното зрение

Н54 Слепота и намаляване на зрителната острота

Зрителната острота да се получава чрез максимално поносима оптическа корекция. При съмнителни стойности на зрителна острота същата се обективизира чрез изследване по метода на Гюнтер.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на окото и придатъците му (Н55-Н59)

Н55 Нистагъм и други произволни движения на очите

Решенията са дадени в табличната част.

Н57 Други болести на окото и придатъците му

Тук се включват аномалии на функциите на зениците, болка в окото, неуточнени болести и увреждания на окото и придатъците му.

Решенията са дадени в табличната част.

Н59 Увреждания на окото и придатъците му след медицински процедури

Решенията са дадени в табличната част.

Клас VIII. Болести на ухото и на мастоидния израстък (Н60-Н95)

(Н60 – Н69 без Н66) Болести на външното ухо, негнойно възпаление на средното ухо и болести на Евстахиевата тръба

Решенията са дадени в табличната част.

(Н66; Н70 – Н74; Н95) Тук се отнасят гнойно и неуточнено възпаление на средното ухо, мастоидит и сродни състояния, други заболявания на тъпанчетата на средното ухо и на процесус мастоидеус

(Н72.0) Едностранична суха перфорация; (Н74.0) Тимпаносклероза; (Н74.1) Адхезивен отит

Освидетелстваните по графа 2 са годни при наличие на социално адекватен слух.

(Н81 – Н83) Мениеров синдром и други вестибуларни смущения

Решенията са дадени в табличната част.

(Н80; Н90; Н93) Тук са групирани заболяванията, при които трайното намаление на слуха е главен симптом, определящ решението по годността.

Изследването на слуха се прави на двете уши чрез шепотна и разговорна реч, камертони, аудиограма и др., които задължително се регистрират. При понижение на слуха от звукопроводен характер изследването да се повтори след неколккратно продухване на ушите.

Решенията са дадени в табличната част.

H91 Трайна, пълна глухота на двете уши, немота или глухонемота

Тук не трябва да се включват случаите с временна глухота или немота от функционален характер и случаите при баротравма, които може да се лекуват.

Решението по всички графи е негодни

Клас IX. Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)

(I00-I02) Остър ревматизъм

Решенията са дадени в табличната част.

(I05-I09) Хронични ревматични болести на сърцето

Тук спадат: ревматични болести на митралната, аортната и трикуспидалната клапа, както и съчетаното им засягане и ревматичният миокардит и перикардит.

Решенията са дадени в табличната част.

(I10-I15) Хипертонични болести

Хипертонията се оценява по приетата класификация на артериалното налягане според ESC и ESH 2007 г.

АН класификация	СИСТОЛНО (mmHg)	ДИАСТОЛНО (mmHg)
Оптимално	< 120	< 80
Нормално	120-129 и/или	80-84
Високо-нормално	130-139 и/или	85-89
Хипертония I степен	140-159 и/или	90-99
Хипертония II степен	160-179 и/или	100-109
Хипертония III степен	≥ 180 и/или	≥ 110
Изолирана систолна хипертония	≥ 140 и/или	≤ 90

Изолираната систолна хипертония се градира в три степени, отговарящи на степените на систолно-диастолната хипертония, и също като нея се подвежда под букви „а“, „б“ и „в“.

I, II и III степен на артериална хипертония съответстват според класификацията съответно на лека, умерена и тежка хипертония. При леката няма обективни признаци за органично засягане. При умерената е налице едно от измененията: хипертрофия на лявата камера на сърцето, изменение в съдовете на папилите, протеинурия или повишени стойности на креатинина. При тежката степен съществува сърдечна недостатъчност или е налице мозъчен кръвоизлив, застойни папили и др.

По буква „а“ се подвеждат случаите с III степен на хипертонична болест.

По буква „б“ се подвеждат случаите с II степен на хипертонична болест.

По буква „в“ се подвеждат случаите с I степен на хипертонична болест.

Кандидатите за плавателно обучение и курсанти за ВВМУ трябва да са с нормално артериално налягане.

Случаите с артериална хипертония I и II степен по графа I са негодни, по останалите графи решението по годността е по чл. 7.

Случаите с артериална хипертония III степен по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Исхемична болест на сърцето (I20-I25)

Решенията са дадени в табличната част.

Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообращение (I26-I28)

Тук спадат: белодробен емболизъм, други форми на белодробно сърце и други болести на белодробните съдове.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на сърцето (I30-I52)

(I30-I41) Болести на перикарда, ендокарда и миокарда

Решенията са дадени в табличната част.

I42 Кардиомиопатия

(I44-I49) Ритъмни и проводни нарушения

По буква „в“ се решават случаите със:

- синусова тахикардия > 100 удара в минута;
- синусова брадикардия < 50 удара в минута;
- AV блок I степен (PR > 0,22);
- AV блок II степен тип Mobitz I (с периоди на Wenckebach);

по графа I са негодни, по останалите графи са годни по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка (ЕхоК, ВЕМ).

Случаите с ляв преден хемиблок – по всички графи са годни.

Случаите с непълен десен бедрен блок (НДББ) могат да бъдат оценени като годни по всички графи в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка (ЕхоК, ВЕМ). Случаите със съчетани НДББ и ЛПХБ по графа I са негодни, а по останалите графи – по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка (ЕхоК, ВЕМ).

По буква „б“ се решават случаите със значимо нарушение на ритъма и проводимостта, като:

- SA блок от всички степени, Sinus arrest;
- пълен десен бедрен блок;
- пълен ляв бедрен блок;
- бифасцикуларен блок;
- предсърдно мъждене и/или трептене;
- (пароксизмална) надкамерна тахикардия,

по графа I са негодни, а по останалите графи решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

По буква „а“ се решават случаите с тежки нарушения на ритъма и проводимостта, като:

- симптоматична сино-атриална болест;
- AV блок II степен тип Mobitz II;
- AV блок III степен (пълнен AV блок);
- Синдром на Brugada.

Решение: по всички графи освидетелстваните са негодни.

Случаите с камерна преексцитация (WPW, къс PR<0,10) по графа 1 са негодни, по останалите графи решенията са по чл. 7. Случаите с изолирани камерни и/или надкамерни екстрасистоли по графа 1 са негодни, по останалите графи могат да бъдат годни в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистоли < 1% от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 2, 3 и 4, са годни по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистоли ≥1% от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 2, 3 и 4 – решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

Случаите след (радиофреквентна) аблация подлежат на разширена кардиологична оценка преди обсъждане на плавателна годност.

I50 Сърдечна недостатъчност

Решенията са дадени в табличната част.

Мозъчносъдови болести (I60-I69)

Тук се включват субарахноидален кръвоизлив, вътремозъчен кръвоизлив, друг нетравматичен вътремозъчен кръвоизлив, мозъчен инфаркт, оклузия и стеноза на церебрални артерии, последици от мозъчносъдова болест.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79)

Тук се включват атеросклероза, аортна и други уточнени аневризми, артериална емболия и тромбоза и др. болести на периферните съдове – артериолите и капилярите.

Към буква „а“ се отнасят ендартериит и ендартериоза, аневризми на магистралните артерии и др., с тежки смущения в хемодинамиката на крайниците, както и състояния след алопластично заместване на дефект от артериалните кръвоносни съдове.

Решенията са дадени в табличната част.

Към буква „б“ се отнасят синдромът на Рейно, леките ангиотрофонеvroзи, които подлежат на лечение, както и съдовите малформации, подлежащи на пълна оперативна корекция.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли (I80-I89)

I83 Варикозни вени на долните крайници

При първични варици на крайниците с повърхностен тромбофлебит или с циркулаторни трофични изменения (пигментация, отоци, атрофия на кожата и т.н.), по графа 1 са негодни. При липса на тромбофлебит, циркулаторни и трофични изменения и при добър резултат от проведеното лечение се взема решение по табличната част.

I84 Хемороиди

В развитието на хемороидалната болест са приети четири степени.

I степен – анамnestично без оплаквания, при ректално туширане се палпират вътрешни невъзпалени хемороиди, виждащи се с фиброколоноскоп и кървят слабо след дефекация.

II степен – хемороидите са по-големи, кръвенето е по-интензивно, проявяват се пролапси със спонтанно репонирание.

III степен – хемороидите пролабират и не се репонират спонтанно, а мануално.

IV степен – не е възможна и мануална репозиция на големи пролабирали хемороиди.

Степента на развитие на хемороидалната болест се определя от хирург след проведена фиброколоноскопия.

Освидетелствани с установена хемороидална болест I степен са годни по всички графи.

Тези с установена II, III и IV степен на хемороидалната болест по графа 1 са негодни, а по останалите графи подлежат на лечение.

След проведено лечение с добър резултат са годни по всички графи.

I86.1 Варикоцеле

Решенията са дадени в табличната част.

Други неуточнени болести на органите на кръвообращението (I95-I99)

I95 Хипотония

Решенията са дадени в табличната част.

I97-I99 Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението

Решенията са дадени в табличната част.

Клас X. Болести на дихателната система (J00-J99)

Остри инфекции на дихателните пътища (J00 – J06)

Решенията са дадени в табличната част.

Грип и пневмония (J10-J18). Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22)

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на горните дихателни пътища (J30 – J39)

Тук се включват заболявания на горните дихателни пътища, установени по обективен начин в лечебно заведение и изискващи срок на лечение повече от 3 м.

Решенията са дадени в табличната част.

J30 Алергичен ринит

Доказва се в специализирано лечебно заведение с тестване.

Експертната оценка при освидетелстване по графи 2, 3, 4 и 5 се взема в случаите, когато няма обективни и субективни изменения (ДКК, нарушена барофункция).

Решенията са дадени в табличната част.

J31 Хроничен ринит, назофарингит и фарингит

За J31, J32, J35, J37 – Към тази рубрика отнасяме всички хронични заболявания на носа, синусите, гърлото и ларингса. При хроничен компенсирани тонзилит, когато има трайна ремисия, не се наблюдават субективни и обективни оплаквания, нарушение в ССС, промени в ставния апарат и бъбречни увреждания, кандидатите за продължаване на работа на вода са годни. Годността при декомпенсиран тонзилит се определя след тонзилектомия.

J32 Хроничен синусит

Решенията са дадени в табличната част.

J34 Девиация на носната преграда

J34.2 При тежка степен на изкривяване с нарушение на дихателна и барофункция кандидатите са негодни. По графи 2, 3, 4, 5 – годни след оперативна корекция.

J34.1 Кандидатите по графа 2 са годни, но подлежат на наблюдение. В случаите, когато е направена трепанация на синусите, кандидатите са негодни.

J38 Болести на гласните връзки и ларинкса

Решенията са дадени в табличната част.

Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)

Тук спадат: бронхит, неуточнен като остър или хроничен, хроничен бронхит, емфизем и хронична обструктивна белодробна болест.

Решенията са дадени в табличната част.

J45 Астма

Решенията са дадени в табличната част.

J47 Бронхектатична болест

Решенията са дадени в табличната част.

Други респираторни болести, увреждащи главно интерстициалната тъкан (J80-J84)

Тук спадат: синдром на респираторно разстройство (дисстрес) при възрастни, белодробен оток, белодробна еузинофилия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на плеврата (J90-J94)

J93 Пневмоторакс

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на дихателната система (J95-J99)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93)

Болести на устната кухина, слюнчените жлези и челюстите (K00-K14)

Тук са включени смущения в развитието и никненето на зъбите; болести на твърдите зъбни тъкани; болести на зъбната пулпа и периапикалните тъкани; болести на венците и пародонта; челюстно-лицеви аномалии, включително неправилна захапка; други заболявания, засягащи зъбите и пародонта; болести на челюстите; болести на слюнчените жлези; болести на меките тъкани на устата; болести на езика.

K00 Нарушения в развитието и никненето на зъбите. K01 Вложени и импактни зъби. K06 Други изменения на венците и беззъбата алвеоларна криста. K08 Други нарушения на зъбите и пародонта.

Тук са включени липса на зъби по общи причини, при което, за да бъде възстановена дъвкателната и/или говорната функция, трябва да се използва подвижна (сменяема, нефиксирана) зъбна протеза на едната или двете челюсти. Плавателният състав по гр. II, III, IV и V може да остане на плавателна работа при условие зъбните протези да бъдат снемани по време на плавателна работа и липса на заболяване на храносмилателния тракт. Наличието на шест и повече зъбни корени на двете челюсти или четири зъбни корена от едната страна са основание кандидатите да бъдат признати за негодни. Мъдреците не се броят за липсващи. При вземането на решение освидетелстването да се извършва от стоматолог специалист, лицево-челюстен хирург, стоматолог-ортопед и наличието на рентгенография на челюстите. Да се има предвид и възможността за лечение с фиксирани конструкции на по-късен етап.

Решенията са дадени в табличната част.

(K02-K04) Болести на твърдите зъбни тъкани

Тук са включени зъбен кариес, пулпити, некроза на пулпата, остри и хронични периодонтити – без или със фистули.

Наличието на множество нелекувани зъби – 1/4, е основание кандидатите да се признават за негодни. Плавателният състав подлежи на системно лечение.

Решенията са дадени в табличната част.

K05 Гингивит и болести на пародонта

Диагнозата по буква „a“ се поставя след рентгеново и клинично изследване.

Решенията са дадени в табличната част.

(K07, K09-K14) Челюстно-лицеви аномалии (включително аномалии на захапката), кисти в устната кухина, други болести на челюстите, болести на слюнчените жлези, стоматит, други болести на устната и устната лигавица, болести на езика.

Решението се взема след изследване от стоматолог специалист – лицево-челюстен хирург. Решението по буква „a“ се отнася за случаите, при които е нарушена дъвкателната, говорната функция, разбираемостта на речта или има затруднение при използването на специалното снаряжение.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20-K31)

(K20-K23) Болести на хранопровода

Тук спадат: езофагит, гастроезофагиална рефлуксна болест, ахалазия на кардията, язви на хранопровода, непроходимост на хранопровода и др.

Решенията са дадени в табличната част.

(K25-K28) Язвена болест

Тук спадат: язва на стомаха; язва на дванадесетопръстника; пептична язва с неуточнена локализация; гастро-иеюнална язва.

Допускане до морска работа по графи 2 и 5 не по-рано от 6 мес., а по графи 3 и 4 – не по-рано от 9 мес.

При настъпили усложнения на язвената болест сроковете за лечение и допускане за морска работа се удължават

K29 Гастрит и дуоденит.

Решаващо значение имат морфологичните изменения при ендоскопското изследване и степента на функционалните нарушения.

При хроничен гастрит със значителни нарушения на вегетативната нервна система, склонност към чести обостряния, нарушаване на общото състояние, болев и антрални гастрити, деформации на дуоденума със сериозни нарушения на храносмилането са негодни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

K31 Други болести на стомаха и дванадесетопръстника

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на апендикса (K35-K38)

Тук се включват остър апендицит, апендицит неуточнен, други форми на апендицит, други болести на апендикса.

Решенията са дадени в табличната част.

Хернии (K40-K46)

Годност за плавателно обучение и плавателна работа се допуска след оперативно лечение в зависимост от резултата от операцията.

Непълни (интраканаликуларни) ингвинални хернии подлежат на оперативно лечение.

При широк ингвинален пръстен без излизане на херниалния сак са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Неинфекциозни ентерити и колити (K50-K52)

K50 Болест на Crohn

K51 Улцерозен колит

Решенията са дадени в табличната част.

K52 Други неинфекциозни гастроентерити и колити

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на червата (K55-K63) и болести на перитонеума (K65-K67)

Към рубрики K56 „Паралитичен илеус и непроходимост на червата“ и K57 „Дивертикули на червата“ – при състояния след еднократен илеус, субилеус, сутура на черва, опериран дивертикул на черва без обширна резекция, освидетелстваните до изминаване на една година от заболяването:

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на черния дроб (K70-K77)

Тук спадат: алкохолна болест на черния дроб, токсично увреждане, чернодробна недостатъчност, хроничен хепатит, цироза на черния дроб и други болести на черния дроб.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80-K87)

При безсимптомна форма на жлъчнокаменна болест освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни. При проведено лечение с добър резултат освидетелстваните са годни и по графа 1.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на храносмилателните органи (K90-K93)

K90 Нарушена резорбция в червата

(K91-K93) Други болести и увреждания на храносмилателните органи

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)

При експертното решение на болестите на кожата и подкожната тъкан се вземат

под внимание етиологията, патогенезата и клиничното протичане на заболяването – остро, подостро или хронично. От значение са: тежестта, големината, локализацията и дифузността на засегнатата площ; отражението на заболяването върху други органи и системи; срокът на лечението; въздействието на униформеното облекло и обувки при изпълнение на изискванията на военната служба.

Булозни увреждания (L10-L14)

Дерматит и екзема (L20-L30)

L20 Атопичен дерматит (ендогенна екзема, невродермит)

Папулоскваматозни увреждания (L40-L45)

L40 Псориазис – артропатичен, тежки, генерализирани и често рецидивиращи форми.

Решенията са дадени в табличната част.

Уртикария и еритем (L50-L54)

L50.8 Уртикария – хронична

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на кожните придатъци (L60-L75)

L63.9 Алопеция ареата, неуточнена, L70.1 Акне конглобата – тежки форми, L70.2 Акне вариолиформис (акне некротика).

Други болести на кожата и подкожната тъкан (L80-L99)

L86 Керактодермия – тежки форми, L90 – Атрофични увреждания на кожата – тежки форми, L90.5 Цикатрициални състояния и фиброза на кожата, L91 Хипертрофични увреждания на кожата – тежки форми, L93 Лупус еритематодес – хронично разпространени форми, L98.4 Хронични язви на кожата, вродена Алопеция, L63.9 Алопеция ареата. Към буква „б“ се отнасят упорито рецидивиращи и среднотежки по разпространение и увреда заболявания:
L30.8 Хронична екзема, L40 Псориазис и подобни състояния, както и ограничена форма със засягане само на капилициума, L43 Лихен, L50 Уртикария – остри форми, L53 Еритематозни състояния, L70.1 Акне конглобата – остри форми, L90 Атрофични увреждания на кожата, L90.5 Цикатрициални състояния и фиброза на кожата
L91 Хипертрофични увреждания на кожата (L80-L99) Други болести на кожата и подкожната тъкан
98.4 Хронични язви на кожата, неклассифицирани другаде, I99 Съдови заболявания на кожата
Към буква „в“ се отнасят освен леките форми на горепосочените заболявания и следните заболявания:
(L00 – L08) Инфекции, локализиращи се в кожата и подкожната тъкан, L01 Импетиго, L03.0 Целулит на пръстите на ръката или крака, L04 Остър лимфаденит, L53.8 Други уточнени еритематозни състояния, L27 Дерматит, дължащ се погълнати вещества, L84 Образуване на мазоли, L60 Болести на ноктите, (L64–L68) Болести на космите и космените фоликули
Решенията са дадени в табличната част.

Клас XIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)

Артропатии (M00-M25)

(M00-M14) Инфекциозни артропатии и възпалителни полиартропатии

Тук се отнасят пиогенният артрит, реактивните артропатии, в това число и синдромът на Райтер, ревматоиден артрит, ювенилен артрит, подагра, други кристалоидни артропатии, специфични, неклассифицирани другаде – тежко изразени форми, I99 Съдови заболявания на кожата, Q 84.0 Артропатии и други артрити.

Решенията са дадени в табличната част.

Артрози и други увреждания на ставите (M15-M25)

(M15-M19) Артрози и (M20-25M) Други увреждания на ставите

Годността се определя въз основа на степента на нарушената функция, при условие че тези последици не се поддават на лечение или когато оперативното вмешателство се е оказало безуспешно или е противопоказано.

Обективизирането се осъществява чрез ъглометрия на движенията на засегнатите стави – активни и пасивни.

За умерени нарушения по буква „б“ се приемат:

раменна става (комплексна) -	флексия	екстензия
	40° - 0° -	125°
	абдукция	аддукция
	125° - 0° -	90°
	вън. ротация	вътр. ротация
	60° - 0° -	60°
лакътна става	- екстензия	флексия
	30° - 0° -	100°
радиоулнарна става	- супинация	пронация
	60° - 0° -	60°
гъривена става	- екстензия	флексия
	50° - 0° -	60°
	- рад. отвеждане	улн. отвеждане
	10° - 0° -	20°
тазобедренна става	- екстензия	флексия
	0° - 0° -	10°
	абдукция	аддукция
	20° - 0° -	0°
	вън. ротация	вътр. ротация
	20° - 0° -	20°
колянна става	- екстензия	флексия
	0° - 0° -	110°
глезенна става	- дорзална флексия	плантарна флексия
	10° - 0° -	20°

Ограниченията в движенията на ставите, извън диапазона на умерените нарушения, се отнасят съответно към букви „а“ и „в“ на рубриките.

M23 Вътреставни увреждания на коляното

При увредени менискуси на колянна става кандидатите за първоначално освидетелстване са негодни, а на плавателния състав се препоръчва оперативно лечение. Годността за плавателна дейност се определя в зависимост от резултата от оперативното лечение и функционалното състояние на колянната става.

M23.5 Хронична нестабилност на колянната става

Колянна нестабилност, доказана със съвременни диагност. методи (артроскопия и ядрено-магнитен резонанс) се решават по буква „б“.

M24.4 Рецидивираща луксация и сублуксация на става.

Решенията са дадени в табличната част.

Системни увреждания на съединителната тъкан (M30-M36)

Тук спадат: възлест полиартрит и наследствени състояния, други некротизиращи васколопатии, дисеминиран лупус еритематодес, дерматополимиозит, системна склероза и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Дорзопатии (M40-M54)

M40 и M41 Кифоза, лордоза и сколиоза (гърбначни изкривявания)

Степента на деформацията се измерва в градуси по метода на Коб (Cobb).

При сколиоза със стойности до 15° се решават по буква „в“;

– от 16° до 30° вкл. се решават по буква „б“.

При сколиоза над 30° се решават по буква „а“.

M42.0 Ювенилен остеохондрит на гърбначния стълб (Morbus Scheuermann-Mau)

При освидетелстване на лица с болестта на Шюерман-Мау се имат предвид: тежестта на морфологичните изменения, завършено вкостяване на епифизарните ядра, засегнатият сегмент на гърбначния стълб, нарушенията на функцията му и развитието на мускулатурата. Лицата със засягане до три прешлена, с леко клиновидно снижение на един-два прешлена, с незначителни функционални нарушения са годни по всички графи.

(M45 – M49) Спондилопатии

M45 Анкилозиращ спондилит (болест на Бехтерев)

M46.1 Сакроилеит

Решенията са дадени в табличната част.

(M50 – M54) Други дорзопатии

(M50 – M51) Увреждания на междупрешленните дискове

Тук се отнася едни от най-честите нозологични единици – увреждане на междупрешленен диск със или без миелопатия, със или без радикулопатия в шийен, гърден или поясен отдел на гърбначния стълб, възли на Шморл, структурна дегенерация на междупрешленния диск. За доказването им при съответните клинични данни е необходимо КАТ, МРТ и ЕМГ.

При тежки форми на дискова болест – дискови хернии на повече от едно ниво или дискова херния на едно ниво с отпадна неврологична симптоматика, решението е негоден по всички графи.

При леките форми – дискова протрузия на едно ниво със сетивни прояви, по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни.

При успешно проведено неврохирургично лечение оперираните от дискови хернии по графа 1 са негодни, по графи 2 и 3 са в забрана за плавателна длъжност до 6 месеца от операцията, по графа 4 са в забрана за водолазна длъжност до 6 месеца от операцията.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на меките тъкани (M60-M79)

(M60-M63) Миопатии – миозит, калцификация и осификация в мускулите и други увреждания на мускулите.

M62.4 Мускулна контрактура

(M65-M68) Увреждания на синовиалните обвивки и сухожилията – синовити и теносиновити, спонтанна руптура на синовията и сухожилията

(M70-M79) Други увреждания на меките тъкани – свързани с натоварване, претоварване и натиск, бурсопатии, фибробластични увреждания и ентезопатии.

Решенията са дадени в табличната част.

Остеопатии и хондропатии (M80-M94)

(M80-M85) Нарушения в плътността и структурата на костта – остеопороза със или без патологична фрактура, остеомалация при възрастни и нарушения в целостта на костите.

M84.1 Незараствнала фрактура (псевдоартроза)

Лъжливите стави са резултат най-вече на прекарани открити фрактури на крайниците. При тях обикновено е показано оперативно лечение. Случаите се решават по буква „б“.

(M86-M90) Други остеопатии

M86 Остеомиелит. При случаите на хроничен огнестрелен, травматичен и хематогенен гноен остеомиелит с постоянни или периодично отварящи се фистули, със склонност към изостряне на процеса, с хроничен тромбофлебит, както и с увреждане на паренхиматозни органи се подвеждат по буква „а“ на рубриката. След преболеждане от остеомиелит, ако в продължение на три години след клиничното оздравяване няма рецидив, освидетелстваните са годни по всички графи.

M91.1 Юношеска остеохондроза на бедрената таблична част (Morbus Legg-Calve-Perthes). Прекаралите болестта на Пертес с настъпили значителни вторични изменения на тазобедрените стави, с ограничение на движенията в тях и нарушена походка, с деформация на главата на бедрената кост и дегенеративни изменения на тазобедрените стави, дори при запазени движения в тях, както и претърпелите оперативно лечение се подвеждат по буква „а“ на рубриката.

Прекаралите болестта на Пертес без оперативно лечение с пълно възстановяване на главата на бедрената кост: по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни след излекуване.

M92.5 Ювенилна остеохондроза на тибия и фибула (Morbus Osgood-Schlatter). Освидетелстваните по графа 1 са негодни в случаите, когато в областта на туберозитас тибие има наличие на възпалителен процес (зачервяване, оток, болки). При липса на такива изменения освидетелстваните по всички графи са годни

M93.2 Дисекиращ остеохондрит на колянната става (Morbus Konig). При дисекиращ остеохондрит на колянната става, установен клинично и доказан артроскопски и/ли на ядрено-магнитен резонанс, случаите се подвеждат по буква „б“.

Други увреждания на костно-мускулната система и съединителната тъкан (M95-M99)

M95.4 Придобита деформация на гърдния кош и ребрата

При деформации на гърдния кош вследствие прекарани възпалителни процеси, травми, оперативни интервенции или други причини, годността се определя не по формата на гърдния кош, а въз основа на настъпилите смущения на органите в гърдния кош – бял дроб, сърце, големи кръвоносни съдове, хранопровод, трахея и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XIV. Болести на пикочно-половата система (N00-N99)

Гломерулни болести (N00-N08)

Тук спадат: нефритен синдром (гломерулонефрит, нефрит), нефрозен синдром, наследствена нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10-N16)

N10 Остър тубулоинтерстициален нефрит (пиелонефрит)

Решенията са дадени в табличната част.

(N11-N16) Тубулоинтерстициални болести

Тук спадат: хроничен тубулоинтерстициален нефрит, обструктивна и рефлуксна нефропатия, тубулоинтерстициални и тубулни увреждания, предизвикани от лекарства и тежки метали, балканска нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречна недостатъчност (N17-N19)

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречнокаменна болест (N20-N23) Други нарушения на бъбреците и уретера (N25-N29) и други болести на пикочната система (N30-N39)

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на мъжките полови органи (N40-N51)

При атрофия на един тестис (N50.0) и хипотрофия с размер под 1/3 от големината на другия тестис кандидатите за курсанти във ВВМУ са негодни по графа 1. Освидетелстваните по останалите графи с нормални хормонален статус и спермограма са годни. Освидетелстваните са годни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на млечните жлези (N60-N64)

Тук се включват доброкачествените дисплазии на млечната жлеза (единични кисти, дифузна кистична мастопатия, фиброаденоза, фибросклероза, ектазия на млечните канали и др.) възпалителните заболявания, фисура на мамилата, мастна некроза, атрофия, галактоцеле, галакторея (несвързана с раждане) и други.

Решенията са дадени в табличната част.

N62 Гинекомастия

При нормален хормонален статус и цитогенетичен анализ освидетелстваните са годни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00 – O99)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)

Родова травма (P10-P15)

(P10-P13) Вътречерепно разкъсване и кръвоизлив, други родови травми на ЦНС и тежки родови травми на скелета се решават по буква „а“.

P14 Родова травма на периферната нервна система

Тук влизат най-често срещаните парализи на Erb, парализа на Klumpke и други родови травми на раменния сплит. Обективизирането на състоянието се извършва с ЕМГ.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVII. Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)

Вродени аномалии на нервната система (Q00-Q07)

Всички вродени аномалии на нервната система с изключение на Q05.7 и Q05.8 – Spina bifida – лумбална и сакрална, без хидроцефалия, са негодни с изключване от военен отчет. При спина бифида над 0,4 см без хидроцефалия в лумбалния и сакралния отдел решението е по буква „б“, а под 0,4 см са годни по всички графи.

Вродени аномалии (пороци на развитието) на окото, ухото, лицето и шията (Q10-Q18)

(Q10-Q15) Вродени аномалии на окото

Решенията се взимат предвид изискванията на рубрика H54 и чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

(Q16-Q17) Вродени аномалии (пороци на развитието) на ухото

Решенията са дадени в табличната част.

Q18 Други вродени аномалии на лицето и шията

Решенията са дадени в табличната част.

Вродени аномалии на системата на кръвообращението (Q20-Q28)

Тук спадат вродени аномалии на сърдечните камери и съобщителните отвори, сърдечната преграда, пулмоналната, трикуспидалната, аортната и митралната клапа, големите артерии и вени, периферната съдова система и други.

Случаите с ЕхоК установена регургитация на МК по графа 1 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7.

Случаите с ЕхоК установен пролапс на МКП без или със регургитация по графа 1 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7, след кардиологична оценка (ЕхоК, холтер ЕКГ, ВЕМ).

Случаите с ЕхоК установена регургитация на аортна клапа, бикуспидна аортна клапа по графа 1 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7, след кардиологична оценка (ЕхоК, холтер ЕКГ, ВЕМ).

Случаите с ехографски установена асимптоматична регургитация до I степен включително на пулмонална и трикуспидална клапа по всички графи са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Цепка на устната и небцето (заешка устна и вълча уста) (Q35-Q38)

Всички с преминаваща цепка на устната, твърдото и/или мекото небце се отнасят по буква „а“ независимо от резултата от провежданото лечение. Дефектът само на устната, който е коригиран и не води до функционални и козметични дефицити, се отнася по буква „б“.

Други вродени аномалии (пороци на развитието) (Q38-Q89)

По рубрики Q54 Хипоспадия, Q64.0 Еписпадия (без коронарните форми), Q55.5 Вродена липса и аплазия на половия член и Q64.1 Екстрофия на пикочен мехур освидетелстваните по всички графи са негодни.

Q54.0 Хипоспадиите, разположени в коронарната част и дисталната половина на половия член, неведещи до хигиенни замърсявания, са годни.

Q64.3 Други форми на атрезия и стеноза на уретрата и шийката на пикочния мехур – Решенията са както при рубрика N35.

Q60 Бъбречна агенезия и други редукционни дефекти на бъбрека – освидетелстваните по всички графи са негодни.

Q63.1 Лобулиран, срастнал и подковообразен бъбрек, Q63.2 Ектопичен бъбрек, подвижен бъбрек и др. Годността се определя в зависимост от настъпващите смущения във функцията на бъбреците или пристъпите на болки. При наличие на незначителни или липса на функционални смущения (микрохематурия и периодични болки) освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи са годни.

При липса на един тестис, независимо от причината, довела до това състояние – аплазия (Q55.0), атрофия (N50.0), травматична ампутация (S38.2) или оперативна хемикастрация (Y83.6) (с изключение на извършената по повод неоплазма) освидетелстваните са годни по всички графи.

При установен недесцендирал тестис (крипторхизъм) освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При благоприятен следоперативен резултат (липса на малигнена дегенерация) освидетелстваните са годни по всички графи.

При крива шия, дължаща се на изменение в костния скелет (Q76.3), вродени: кифоза и лордоза (Q76.3), сколиоза (Q67.5), луксация на тазобедрената става (Q67.5), гену рекурватум (Q68.2) и дълговидно изкривяване на дългите кости на краката (Q68.3 и Q68.4) – освидетелстваните по всички графи се решават по буква „а“ на съответните рубрики.

При вродена мускулна крива шия (Q68.0), некоригирана по оперативен път, или с настъпила лицева асиметрия – по всички графи са негодни. Болните със сублуксация на тазобедрената става (Q65.3) и такива с дисплазия на същата (Q65.3), с леки функционални смущения, както и случаите с умерени ограничения в движенията на тазобедрената става се подвеждат за решение по буква „а“ на съответните рубрики.

По рубрика Q66 Вродени деформации на стъпалото – варусни, валгусни деформации на стъпалото и други деформации на стъпалото, годността се определя не само от вида, но и от степента на деформациите, подвижността в глезенните стави, затрудненото ходене и артروزните изменения. При плоско стъпало без деформираща артроза и деформация в костите освидетелстваните по всички графи са годни.

По същия начин се решава и рубрика M21.4 Придобито плоско стъпало.

Q71 Редукционни дефекти на горен крайник

Скъсяванията на горните крайници се срещат сравнително рядко. Тук се различават три степени според скъсяването за сегмент: незначителни – до 2 см, умерени – от 2 до 5 см, и значителни – над 5 см. Съобразно това се определя годността за плвателна длъжност. Значителните (над 5 см) се решават по буква „а“ на рубриката, незначителните (до 2 см. за сегмент) се решават по буква „б“ на рубриката, в мирно

Q72 Редукционни дефекти на долен крайник

Скъсяването на долните крайници до 2 см се смята незначително при условие, че няма други оплаквания и че е налице достатъчна привикналост към скъсяването, като свидетелстваните са годни по всички графи. При скъсяване от 2 до 4 см освидетелстваните са негодни по графа 1, а по останалите графи годността се определя по чл. 7. При скъсяване над 4 см са негодни по всички графи.

Q74.1 и Q74.2 Други вродени аномалии на коляното и на долен крайник, включително и на тазовия пояс

При определяне на годността, когато има деформация на долните крайници, трябва да се обръща внимание не само на размерите на отклоненията, но и на измененията на ставите, които обикновено придружават тези страдания.

Към буква „а“ се отнасят: Х-образно изкривяване на крайниците, когато разстоянието между вътрешните глезени е над 15 см, и О-образно, когато разстоянието между вътрешните кондили на бедрените кости е над 15 см и когато са съпроводени с промени в ставите и значително затрудняват ходенето.

Когато разстоянието между вътрешните глезени и вътрешните кондили на бедрените кости е под 15 см с по-слабо изменение в ставите и затрудняващи незначително ходенето – решенията по всички графи са негодни. Когато посочените изкривявания са под 15 см и липсват дегенеративни изменения, те се решават по буква „б“ на рубриката.

Решенията са дадени в табличната част.

При: Q80 Вродена ихтиоза, Q81 Epidermolysis bullosa, Q82.4 Ектодермална дисплазия (анхидротична), Q84.0 Вродена алопеция, Q84.3 Анонихия, Q84.8 Аплазия на кожата Q85.0 Неврофиброматоза и Q85.8 Други факоматози – се решават по буква „а“.

В случаите със: Q82.5 Вроден нетуморен невус, Q82.8 Абнормни и аномалии на дерматоглифите на дланта, Q84.1 Морфологични аномалии на космите, Q84.4 Вродена левконихия и други леки вариатети – се решават по буква „б“.

Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде (R00-R99)

R62 Липса на очакваното нормално физическо развитие – ръст и тегло. Минималното тегло за постъпване на военна служба е 50 кг и ръст 150 см за мъже и 48 кг и 150 см за жени.

Решенията са дадени в табличната част.

R73 Повишено съдържание на глюкоза в кръвта

R73.0 Нарушена толерантност към глюкозата и предиабет – по графа 1 са негодни, а по графи 2, 3, 4 и 5 – годни след излекуване. При развитие на диабет се подвеждат по рубрики E10-E14.

Решенията са дадени в табличната част.

R94.3 Променена електрокардиограма (ЕКГ)

Освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи се извършва диагностично уточняване (Холтер, ВЕМ, клинично изследване) и се подвежда по съответната рубрика.

Клас XIX. Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98).

Експертното решение за определяне годността на всички категории състав (по отделните граfi), получили травми в отделна или няколко анатомични области, задължително се взема след завършване на лечението и временната неработоспособност в законоустановените срокове. Според пълното диагностично уточнение и клиничната прогноза всеки конкретен случай се отнася към отделната буква на рубриката, съответстваща на водещото увреждане, като решенията са дадени в табличната част.

Травми на главата (S00-S09)

S02 Счупване на черепа и лицевите кости

Закрито или открито счупване без или със вътречерепна травма. Ако счупването не е характеризирано като закрито или открито, следва да се класифицира като закрито.

Включват се счупания на черепа със или без увреждане на мозъка, верифицирано с КТ, МРТ, рентгенографии. Счупването на черепа трябва да се обективизира с документ от здравното заведение, провело лечението на болния. Задължително е ЕЕГ изследване и точно определяне на размера на дефекта в квадратни мм, чрез рентгенова снимка, компютърно или МРТ изследване и неговото описание (ръбове, пластика, местоположение и др.).

При счупване на черепа, съчетано с вътречерепна травма, решението е по буква А – негодни. При счупване на черепа с костен дефект над 4 кв. см без увреждане на ЦНС – негодни. При близка давност на травмата решението се взема в зависимост от тежестта на остатъчната симптоматика. По граfi 2, 3, 4 и 5 подлежат на лечение в законоустановения срок с последващо експертно решение след стабилизиране на състоянието.

Решенията са дадени в табличната част.

S04 Травма на черепномозъчните нерви

S05 Травма на окото и очната орбита

S06 Вътречерепна травма

Тук се включват мозъчно сътресение, травматичен церебрален едем, дифузна и огнищна травма на главния мозък, епидурален кръвоизлив, травматичен субдурален и субарахноидален кръвоизлив, вътречерепна травма с продължително коматозно състояние, травматична интракраниална хеморагия.

Травми с близка давност, когато възстановителният процес е несигурен или незавършен, се решават, както следва:

S06.0 Мозъчно сътресение – прекаралите коматоци церебри с давност до шест месеца по граfi 2, 3, 4 и 5 се решават като годни след излекуване.

Към тези рубрики се отнасят всички травми на ЦНС независимо дали на преден план изпъкват неврологични симптоми (парализа, координационни, сетивни, вегетативни и други смущения), или остатъчни психични разстройства. При тежки увреждания с резки смущения в движението, в сетивата и вегетативната функция, които не са се поддали на лечение, се признава негодност (травмена епилепсия, травмен паркинсонизъм, хеми- и параплегии и други).

Лицата без клинични и параклинични данни за остатъчни явления (неврозоподобни състояния) могат да бъдат решавани годни.

Контузията на мозъка бива: лека, средна и тежка степен.

По графа 1 негодни, по граfi 2, 3, 4 и 5 са годни след излекуване.

При средната степен на мозъчната контузия по графа 1 – негодни, по граfi 2, 3, 4 и 5 – годни след излекуване.

При тежката степен на мозъчната контузия по графа 1 – негодни, по графа 2, 3, 4 и 5 – годни след излекуване.

При наличието на психични смущения решенията се вземат и по рубрика F07.2.

Решенията са дадени в табличната част.

S12, S22, S32 Счупване на гръбначния стълб – закрито или открито на ниво шиен, гръден и лумбосакрален отдел на гръбначния стълб. Тук се включват травматичните увреждания на прешлените без засягане на гръбначния мозък и нервите. Решението е в зависимост от тежестта на увреждане на двигателната функция.

S14, S24, S34 Травми на нервите и гръбначния мозък

S44, S54, S64, S74, S84, S94 Травми на периферните нерви

При увреждане на нервите и нервните сплитове решението зависи от степента на нарушената проводимост (пълно анатомично прекъсване, ръбцови прекъсвания) и от възможността тя да бъде възстановена. При тежки масивни увреждания, които водят до резки смущения в движенията, сетивността и трофиката, когато те не подлежат на неврохирургично и друго лечение или когато това лечение се е оказвало неефекасно (унищожаване на голяма част от нервния ствол или масивни неотстраними сраствания), при упорити невралгии и рязко изразени каузалгични болки, при настъпили големи атрофии се взема решение за негодност по всички граfi по буква „а“. При травми на нервите с изразени нарушения на функцията, при които се очаква възстановяване, се вземат следните решения по годността по буква „б“: по графа 1 – негодни, по граfi 2, 3, 4 и 5 – годни след излекуване.

При увреждания на периферната нервна система, когато липсват подчертани смущения във функциите, особено когато не са засегнали изразено хващането и ходенето и няма силни болеви и трофични смущения, например частични парези, експертното решение се взема по буква „б“ – по графа 1 негодни, а по граfi 2, 3, 4, 5 годни след излекуване.

Решенията са дадени в табличната част.

Травми на шията (S10-S19)

Травми на гръдния кош (S20-S29)

Травми на корема, долната част на гърба, поясния отдел на гръбначния стълб и таза (S30-S39)

Травми на раменния пояс и мишницата (S40-S49)

Травми на лакътя и предмишницата (S50-S59)

Травми на дланта и китката (S60-S69)

S68.0 Травматична ампутация на палеца на ръката (пълна) (частична), S68.1 Травматична ампутация на друг пръст на ръката (пълна) (частична), S68.2 Травматична ампутация на два и повече пръсти на ръката (пълна) (частична).

При решенията да се вземат предвид както локализацията на пораженията, така и функционалното състояние на пръстите – цикатрикси, деформации, контрактури в МКФС и ИФС, сетивност и др., обуславящи степента на нарушена функция на ръката.

За загуба на пръсти се смята: за палеца – цялата нокътна фаланга, за останалите пръсти – липсата на две фаланги или на крайната фаланга и на част от средната.

При загуба на пръст; липса на част от дисталната фаланга на палец; липса на дисталната фаланга на показалец; липса на дисталните фаланги на повече от два пръста – от III до V; анкилоза в две или повече стави на пръсти от II до V или в която и да е става на палец – случаите се решават по буква „а“.

При липса на част от дисталната фаланга на показалец; липса на дистални фаланги на повече от два пръста – от III до V; липса на част от дисталната фаланга на не повече от четири пръста на двете ръце; контрактура в ставите на пръстите от I до V, надвишаващи сумарно 30° – случаите се решават по буква „б“.

При липса на не по-голяма от 1/3 част от дисталната фаланга на не повече от два пръста – от III до V на двете ръце, случаите се решават по буква „в“.

Травми в областта на тазобедрената става и бедрото (S70-S79)

Травми на коляното и подбедрицата (S80-S89)

Травми в областта на глезена и стъпалото (S90-S99)

При решенията да се вземат предвид както локализацията на пораженията, така и функционалното състояние на стъпалото и пръстите – цикатрикси, деформации, контрактури в МТФС и ИФС, сетивност и др., обуславящи степента на нарушена функция на долния крайник.

При травматична ампутация на – палец пълна, на повече от един пръст, на ниво метатарзална кост, на ниво става на Листфранк и става на Шопарт; флекссионна контрактура на първа МТФС; контрактура тип лебедова шия на първа МТФС и ИФС на палеца – случаите се решават по буква „а“.

При травматична ампутация на пети пръст пълна; флекссионна контрактура на втора МТФС; контрактура тип лебедова шия на МТФС и ИФС на пети пръст или на МТФС и ИФС на повече от един пръст от II до IV – случаите се решават по буква „б“.

При травматична ампутация на един пръст пълна от II до IV; флекссионна контрактура на МТФС от II до IV пръст; контрактура тип лебедова шия на МТФС и ИФС на един пръст от II до IV – случаите се решават по буква „в“.

Травми, обхващащи няколко области от тялото (T00-T07)

Решенията са дадени в табличната част.

Травми на неуточнена част от тялото, крайниците или области от тялото (T08-T14)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от проникване на чуждо тяло през естествени отвори (T15-T19)

Решенията са дадени в табличната част.

Термични и химични изгаряния (T20-T32) и измръзване (T33-T35)

Решенията са дадени в табличната част.

Отравяне с лекарствени средства, медикаменти и биологични вещества (T36-T50)

Решенията са дадени в табличната част.

Токсично въздействие на вещества, предимно с нелекарствен произход (T51-T65)

Решенията са дадени в табличната част.

Други и неуточнени ефекти от въздействие на външни причини (T66-T78)

Решенията са дадени в табличната част.

Някои ранни усложнения на травми (T79)

Решенията са дадени в табличната част.

Усложнения от хирургични интервенции и терапевтични грижи, неклассифицирани другаде (T80-T88)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини (T90-T98)

Посочените по-долу категории следва да се използват, за да се обозначат състояния, посочени в рубриките S00-S99 и T00-T88, в качеството си на причини за късни последици, които преди това са класирани другаде. Понятието „последица“ включва тези състояния като такива или като късни ефекти, запазващи се в течение на една или повече години след острата травма.

T90 Последици от травми на главата

За последици се считат състоянията, уточнени като такива или възникнали в продължение на една или повече години.

При диагноза на следтравмените състояния на ЦНС, освен обективната находка (неврологичен и психичен статус), рентгенография на черепа, ЕЕГ, КАТ, МРТ и др. – за разграничаване на психогенни и агравационни наслойки, трябва да се обръща сериозно внимание на промените на трудовия път на освидетелствания, настъпили след травмата. Задължително се изисква педагогическа, трудова или служебна характеристика. Негодност се признава и при тежките, неподдаващи се на лечебно въздействие случаи на енцефалопатия травматика, посттравматично слабоумие при травмена епилепсия, психопатологични промени на личността и др., които водят до пълна социално-трудова декомпенсация.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)

Y83 Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им

По буква „а“ се включват случаи след големи оперативни интервенции:

- обширна резекция на черния дроб (над 2 сегмента) с рязко смутени чернодробни функции;
- панкреатична резекция със смутени ендокринни или екзокринни функции;

- спленектомия (без извършената по повод травматична руптура на далака) – освидетелстването се извършва по рубриката на основното заболяване, довело до спленектомия;
- обширна резекция на черва със смущения в пасажа и охранването;
- пластично заместване на магистрални артериални или венозни съдове;
- ендопротезиране на големи стави;
- коригиращи остеотомии на дългите тръбести кости;
- лобектомия на белия дроб; билобектомия; пулмоектомия;
- нефректомия;
- ампутация на цял крайник или сегмент от него;
- органна трансплантация и др.,

при които остават трайни и тежки нарушения на функциите на организма, без оглед на давността.

По буква „б“ се включват случаи след оперативни интервенции, при които е необходим по-дълъг период за приспособимост на организма и се очаква функционална възстановимост:

- сутура или частична резекция на черния дроб с умерени функционални смущения в него;
- операции на панкреаса без смутени ендокринни или екзокринни функции;
- релапаротомия по повод рецидивиращ илеус, независимо от вида и причината;
- резекция на черва с леки следоперативни смущения;
- операция на диафрагмална херния, независимо от достъпа – лапаротомия или торакотомия;
- белодробни резекции (сегментектомии) над два сегмента до лоб.

Лицата със спленектомия по повод травматична руптура на далака са годни по всички графи, но не по-рано от 3 до 6 месеца след оперативното лечение.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XXI. Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00-Z99).

Z 20.0 Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести.

Решенията са дадени в табличната част.

Z 21 Безсимптомен инфекциозен статус, предизвикан от вируса на човешкия имунодефицит

Здравите носители на вируса на HIV по графи 1 и 2 са негодни, а по останалите графи са годни и подлежат на диспансерен контрол ежегодно в КИПТБ – ВМА – София за оценка на клиничния и имунния статус. При развитие на разгърнатата клиника на СПИН се решават по рубрика B24.

Z34.0 Наблюдение върху протичането на нормална бременност

При установена нормално протичаща бременност освидетелстваните по графа 1 са негодни, а по останалите графи са в забрана за плавателна служба за целия срок на бременността. Освидетелстваните се освобождават от тежки физически натоварвания, походи, физкултура, полеви занятия, денонощен наряд и всички дейности съгласно т. III от приложението към чл. 2 на Наредба № 7/16.06.1993 г. на министъра на труда и социалните грижи и министъра на здравеопазването, обн. ДВ, бр. 58/6.07.1993 г., за срока на бременността.

Z 72.1 Употреба на алкохол

Решенията са дадени в табличната част.

Z 72.2 Използване на наркотици

Решенията са дадени в табличната част.

Z 73.1 Акцентирани личностни черти. Този раздел включва редица състояния и форми на поведение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерни за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

За вземане на експертно решение по отношение на акцентираните личностни черти е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявленията на акцентираната личност имат траен и продължителен характер. Изискват се характеристика от училище или от месторабота, здравно-производствена характеристика, сведение от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или център за психично здраве. При недостатъчно обективизиране на състоянието лицата по всички графи подлежат на психологично изследване в ЦВМК съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (приложение № 14).

При необходимост, случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО.

При обективизирана поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и некомпенсируемост на чертите, решенията се вземат по буква „а“ от рубриката.

При леки форми с липсваща, минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на чертите (добри характеристични данни, оперативни възможности и социално-професионална вградимост) решенията се вземат по буква „б“. При определяне на годността по чл. 7, след проведено клинично изследване и лечение на акцентирани личностни черти, освидетелстваните лица се представят по установения ред с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната среда и дейността, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания.

Z 96.1 Псевдофакия

Освидетелстваните по графа 1 са негодни.

По останалите графи са годни след излекуване съобразно изискванията за зрителна острота по рубрики H52 и H54 и чл. 7. Решенията са дадени в табличната част.

МЕДИЦИНСКИ СТАНДАРТИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА НА ЕКИПАЖИ НА БЕЗПИЛОТНИ ЛЕТАТЕЛНИ АПАРАТИ ПО ЗАБОЛЯВАНИЯ И СЪСТАВ

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)											
Чревни инфекции (A00-A09)											
A00- A09	Чревни инфекции	Решенията по годността по чл. 7									
Туберкулоза (A15-A19)											
A15 A16	Туберкулоза на дихателните органи	Негодни	Решеният а по годността по чл. 7	Негодни	Решеният а по годността по чл. 7	Негодни	Решеният а по годността по чл. 7	Негодни	Решеният а по годността по чл. 7	Негодни	Решеният а по годността по чл. 7
A17 A18 A19	Туберкулоза на нервната система. Туберкулоза на други органи. Милиарна туберкулоза.	Не год ни									
Някои бактериални зоонози (A20-A28) . Други бактериални болести (A30-A49)											
A20 - A28 A31 - A49	Бактериални зоонози Други бактериални болести										
	А)тежки форми	Не год ни									
	Б) леки форми	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Инфекции, предавани предимно по полов път (A50-A64)											
A50	Сифилис										
A53	а) III стадий и усложнени форми Б) I - II стадий	Негодни									
A54 - A64	Гонорея и други венерически болести	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Други болести, предизвикани от спирохети (A65-A69)											
A69.2	Лаймска болест	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Други болести, предизвикани от хламидии (A70-A74) Рикетсиози (A75-A79)											
A70-A74	Болести предизвикани от хламидии	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
A75 - A79	Рикетсиози										
Вирусни инфекции на централната нервна система (A80-A89)											
A80	Остър полиомиелит										
A81	Атипични вирусни инфекции на ЦНС	Негодни									
A82	Бяс										

[illegible]

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Болест, предизвикана от вирус на човешкия имунодефицит-HIV (B20-B24)											
B24	Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит-HIV	Негодни									
Други вирусни болести (B25-B34)											
B25 - B34	Други вирусни болести	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Микози (B35-B49)											
B35 - B49	Микози	Решенията по годността по чл. 7									
Протозойни болести (B50- B64)											
B50 B64	Протозойни болести	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Хелминтози (B65-B83)											
B65 B83	Хелминтози	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Педикулоза, акаридоза и други инфестации (B85-B89)											
B85 B89	Педикулоза, акаридоза и други инфестации	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Последни от инфекциозни и паразитни болести (B90- B94)											

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
B90- B94	Последни от инфекциозни и паразитни болести	Негодни									
Клас II. Новообразувания (C00-Д48)											
Злокачествени новообразувания (C00-C97)											
C00- C97	Злокачествени новообразувания	Негодни									
Новообразувания in situ (D00-D09)											
D00- D09	Новообразувания in situ	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Доброкачествени новообразувания (D10-D36)											
D10- D36	Доброкачествени новообразувания										
	а) засягащи важни органи и системи	Негодни									
	б) подлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
	в) без функционални нарушения	Годни									

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) Наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Новообразувания с неопределен или неизвестен характер(D37 -D48)											
D37 - D48	Новообразувания с неопределен или неизвестен характер	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.									
Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)											
Анемии, свързани с храненето (D50 - D53)											
D50- D53	Желязонедоимъчни и други недоимъчни анемии	Решението по годността по чл.7									
Хемолитични анемии (D55-D59)											
D55- D59	Наследствени и придобити хемолитични анемии	Негодни									
D56.3	Носителство на признака на таласемия.	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Апластични и други анемии (D60-D64)											
D60-D64	Апластични и други анемии	Негодни									
Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния (D65-D69)											
D65 D68	Нарушения на съсирването на кръвта	Негодни									
D69	Пурпура и други хеморагични състояния	Негодни									
Други болести на кръвта и кръвотворните органи (D70-D77)											
D70 D77	Други болести на кръвта и кръвотворните органи	Негодни									
Други нарушения, включващи имунния механизъм (D80-D89)											
D80 D89	Други нарушения, включващи имунния механизъм	Негодни									
Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и обмяната на веществата (E00-E90)											
Болести на щитовидната жлеза (E00-E07)											

Рублика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
E00, E02 и E03	Синдром на вроден йоден дефицит, субклинически хипотиреоидизъм, причинени от йоден дефицит и други видове хипотиреоидизъм.	Негодни									
E01 и E04	Болезнина щитовидната жлеза, свързани с йоден дефицит и сродни състояния, и други видове токсична гуша. а) подлежащи на оперативно лечение б) неподлежащи на оперативно лечение	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
E05 E06	Тиреотоксикоза Тиреоидит	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
Захарен диабет(E10-E14)											
E10	Захарен диабет										
E14	A) първи тип	Негодни									
	B) втори тип	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
E15 E16	Dр. р-ва на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика									

Рубрика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Разстройства на други ендокринни жлези (E20-E35)											
E20 E27	Разстройства на паратиреоидните жлези, хипофизата и надбъбречните жл.	Негодни									
E28	Дисфункция на яйчниците	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията а по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7
E29	Дисфункция на тестисите	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7
E31	Полигландуларна дисфункция	Негодни									
Затлъстяване и други разстройства поради прехранване (E65-E68)											
E66	Затлъстяване	Негодни									
	а) III степен и усложнени форми										
	Б) II степен	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7
	В) I степен	Годни									
Разстройства на обмяната на веществата (E70-E90)											
E78	Разстройства на обмяната на липопротеините и други липидемии	Решенията по годността по чл. 7									
Клас. V. Психични и поведенчески разстройства(F00-F99)											
Органични, включително симптоматични, психични разстройства (F00-F09)											

Рубрика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
F00 F06	Деменция - Други психични разстройства, дължащи се на увреждане и дисфункция на главния мозък или на соматична болест	Негодни									
F07.2	Постконтузионен синдром (енцефалопатия):										
	а) тежки форми	Негодни									
	б) леки форми	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10-F19)											
F10.1.	Вредна употреба на алкохол.	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
F11.1- F19.1	Вредна употреба на психоактивни в-ва	Негодни									
F10.2- F10.9	Синдром на алкохолна зависимост.Психотични разстройства при алкохолизъм.	Негодни									
F11.2- F19.9	Синдром на зависимост към психоактивни в-ва.Психотични разстройства при зависимост към психоактивни в-ва										

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот - оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
F20 F29	Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства	Негодни									
F30- F39	Разстройства на настроението (афективни разстройства)	Негодни									
Невротични, свързани със стрес и соматоформени разстройства (F40-F48).											
F40 - F42	Фобични тревожни разстройства - Обсесивно-компулсивно разстройство	Негодни									
F43 F43.0 F43.1 F43.2	Реакция на тежък стрес и разстройства в адаптацията Остра стресова реакция Посттравматично стресово разстройство Разстройства в адаптацията	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
G43-G44	Мигрена.										
	Други синдроми на главоболие.										
	а) тежки форми – два и повече пристъпа месечно	Не годни									
	б) редки и леки пристъпи	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7.
G45-G47	Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми. Нарушение на съня.	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7.
G50-G59	Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси.										
	а) при изразени и трайни увреждания или чести обостряния	Не годни									
	б) рядко обострящи се заболявания с незначителни остатъчни изменения без функционални нарушения	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
G60-G64	Полиневропатии и други увреждания на ПНС.										
	а) при изразени и трайни увреждания или чести обостряния	Негодни									
	б) рядко обострящи се заболявания с незначителни остатъчни изменения без функционални нарушения	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
G70-G73	Болести на нервно – мускулния синапс и мускулите.	Негодни									
G80-G83	Детска церебрална парализа.	Негодни									
G90 – G99	Други разстройства на нервната система	Негодни									

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59).											
Болести на клепача, слъзните пътища и орбитата(H00-H06).											
H00-H01	Хордеолум и халацион										
	Други възпаления на клепача										
	а) изразени, неподдаващи се на лечение или със склонност към чести обостряния	Не годни									
	б) леко изразени, без чести обостряния	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
H02-H05	Други болести на клепача Болести на слъзния апарат Болести на орбитата	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7

Рубрика по МКБ -10	Състав(графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Болести на конюнктивата (H10-H13).											
H10- H13	Конюнктивит и други болести на конюнктивата										
	а) изразени, неподдаващи се на лечение или със склонност към чести обостряния	Не годни									
	б) леко изразени, без чести обостряния	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Болести на склерата , роговицата, приса и цилиарното тяло (H15-H22).											
H15- H16	Болести на склерата и кератит	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
H17- H19	Цикатрикс и мътнини на роговицата Други болести на роговицата										

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Шурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
	а) нарушаващи функциите на окото	Не годни									
	б) ненарушаващи функциите на окото										
H20- H22	Иридоциклит и др. болести на ириса и цилиарното тяло										
	а) нарушаващи функциите на окото	Не годни									
	б) ненарушаващи функциите на окото										
	Болести на лещата (H25-H28)										
H25- H28	Катаракта и др. болести на лещата										
	а) нарушаващи функциите на окото	Не годни									
	б) ненарушаващи функциите на окото										

Рубрика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Болести на хориоидеята и ретината (H30-H36).											
H30-H31	Хориоретинално възпаление и други болести на хориоидеята										
	а) нарушаващи функциите на окото	Не годни									
	б) ненарушаващи функциите на окото	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
H33	Отлепване и разкъсване на ретината	Не годни									
H34-H36	Оклузия на съдовите и други болести на ретината										
	а) нарушаващи функциите на окото	Не годни									
	б) ненарушаващи функциите на окото	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Глаукома (H40-H42)											
H40-H42	Глаукома	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
Болести на съдовидното тяло и очната ябълка (H43-H45)											

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартос инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
H43- H45	Болести на стъкловидното тяло и очната ябълка	Не годни									
Болести на зрителния нерв и зрителните пътища (H46-H48).											
H46- H48	Болести на зрителния нерв и зрителните пътища	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
Болести на мускулите на окото, нарушения на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (H49-H52).											
H49- H50	Паралитичен страбизъм и други форми на страбизъм	Не годни									
H50.5	Хетерофория (хоризонтална над 6 призмени диоптъра и вертикална над 2 призмени диоптъра)	Не годни								Годни	
H51	Други нарушения на бинокулярното движение	Не годни									
H52.0	Хиперметропия										
	A) над +2.5 dpt. б) от +2.25 до +2.5 dpt. вкл.	Не годни									
											Годни

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
	в) от +1.75 до + 2.0 dpt. вкл.	Негодни	Г о д н и	Негодни	Г о д н и	Негодни	Г о д н и	Негодни	Годни	Негодни	Годни
	Г) до + 1,5 dpt. вкл.	Г о д н и									
H52.1	Миопия										
	А) над -2.0 dpt.	Н е г о д н и									
	б) от -1.75 до -2.0 dpt. вкл.	Н е г о д н и									Годни
	в) от -1.25 до -1.5 dpt. вкл.	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Годни	Годни
	Г) до -1.0 dpt. вкл.	Годни									
H52.2	Астигматизъм										
	а) над 2.0 dpt. прав и над 1.5 dpt. кос и обратен	Н е г о д н и									
	б) от 1.75 до 2.0 dpt. вкл. прав и от 1.25 до 1.5 dpt. вкл. кос и обратен	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Негодни	Годни
	в) до 1.5 dpt. вкл. прав и до 1.0 dpt. кос и обратен	Г о д н и									
H52.4	Пресбиопия										
	А) над +3.0 dpt.	Н е г о д н и									
	б) от +2.25 до +3.0 dpt. вкл.	Н е г о д н и									Годни
	в) от +1.75 до + 2.0 dpt. вкл.	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Годни	Годни
	Г) до +1.5 dpt. вкл.	Г о д н и									

[illegible][illegible]

[illegible]

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
	а) изразени, трайни смущения проявяващи се в полет и неподдаващи се на тренировка	Негодни									
	б) временни, симптоматични вестибуларни смущения	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
H81.4	Световъртеж от централен произход	Негодни									
H81.9	Други и неуточнени световъртежи										
83.2	Лабиринтна дисфункция										
Други болести на ухото (H90-H95)											
H90 и H93.3	Глухота, свързана с нарушение в провеждането на звука (кондуктивна) и невросензорна загуба на слуха										

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Шурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
	а) Трайна, пълна глухота на едното ухо при нормален слух на другото ухо; трайно намаление на слуха на двете уши при възприемане на шепотна реч на всяко ухо до 2 м., както и праг на слухово възприятие при аудиометрично изследване 50 децибела и над 50 ленибела						Негодни				

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Други болести на сърцето (I30-I52)											
I30-I41	Болести на перикарда, ендокарда и миокарда:										
	А) тежки форми	Н е г о д н и									
	Б) леки форми	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
I42	Кардиомиопатии	Н е г о д н и									
I44-I49	Ритъмни и проводни нарушения										
	А) тежки форми	Н е г о д н и									
	б) средно тежки форми	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
	В) леки форми	Г о д н и									
I50	Сърдечна недостатъчност	Н е г о д н и									
I51-I52	Усложнения и неточно определени болести на сърцето	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.									
Мозъчно-съдови болести (I60-I69)											

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
160-169	Мозъчно-съдови болести										
	а) при тежки и трайни промени или при лоша прогноза , които водят до пълна социална – трудова неспособност.	Н е г о д н и									
	б) при стабилизиращи състояния с леко засегнати двигателно сетивна или вегетативна функция или психична дейност.	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7

Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79)					
I70-I79	Болести на артериите, артериолите и капилярите				
	а) с изразени органични изменения и нарушение на функциите и неподдаващи се на трайно оперативно или консервативно лечение	Не год ни			
	в) с временни трофични и функционални нарушения, подлежащи на лечение	Не год ни	Решенията по годността по чл. 7	Не год ни	Решенията по годността по чл. 7

Болести на вените, лимфните съдове и лимфните възли, неklasифицирани другаде (180-189)									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

[illegible]

[illegible]

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39)											
J 30	Вазомоторен и алергичен ринит	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
J 31	Хроничен ринит, назофарингит и фарингит	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
J 32	Хроничен синусит	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
J 33	Полип на носа	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
J 34	Други болести на носа и носните синуси (абсцес, некроза на септума; киста на синуса)	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
J 34.2	Девация на носната преграда										
	а) тежка степен с нарушена барофункция	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7	Негодни	Решенията по годността по чл. 7
	б) лека степен без нарушена барофункция	Годни									

[illegible]

Рублика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00- K93)											
Болести на устната кухина , слюнчените жлези и челюстите (K00- K14)											
K00	Нарушение в развитието и никненето на зъбите Вложени импактни зъби. Други болести на челюстите. Други нарушения на зъбите и пародонта (липса на зъби)	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Решенията по годността по чл.7					
K01											
K06											
K08											
K02-K04	Болести на твърдите зъбни тъкани, пулпата и периапикалните тъкани. (наличие на повече от 25% нелекувани зъби)	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Решенията по годността по чл.7					
K05	Болести на венците и пародонта:										

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Шурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
К07 К09 К10 К11 К12 К13 К14	А) трета степен	Не годни									
	Б) втора степен	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Решенията по годността по чл.7					
	В) първа степен	Годни									
К07 К09 К10 К11 К12 К13 К14	Челюстно-лицеви аномалии, болести на челюстите, слюнчените жлези, на меките тъкани и езика:										
	а) нарушаващи функцията на органите и използването на специално снаряжение.	Не годни									
	б) ненарушаващи функцията на органите и използването на специално снаряжение.	Негодни	Годни	Негодни	Годни	Годни					
Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20– K31)											

Рубрика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
K20-K23	Болеști на хранопровода: А) тежки форми Б) леки форми					Не год ни					
		Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Годни					
K25-K28	Язвена болест	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
K29	Гастрит и дуоденит	Решенията по годността по чл.7									
Болеști на апендикса (K35- K38)											
K35-K38	Апендицит	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Хернии (K40- K46)											
K40-K46	Абдоминална и диафрагмална хернии	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Неинфекциозни ентрити и колити (K50- K52)											
K50-K51	Болест на Крон Улцерозен колит	Не год ни									
Други болеști на червата (K55- K63). Болеști на перитонеума (K65- K67)											
K55	Съдови болеști на червата	Не год ни									

Рубрика по МКБ-10	Състав (графа) наименование на заболяването	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
K56-K67	Други болести на червата и болести на перитонеума										
	а) тежки и усложнени форми с хронично-рецидивиращ характер, независими от проведеното консервативно или оперативно лечение	Не годни									
	б) леки форми без функционални нарушения	Г о д н и									
Болести на черния дроб (K70- K77)											
K70-K77	Болести на черния дроб:										
	А) тежки форми	Не годни									
	Б) леки форми	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80- K87)											

[illegible][illegible]

Рублика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
M40 - M53 M45- M59 M50- M54	Деформирани дорзопатии Спондилопатии. Други дорзопатии (увреждания на междупрешленните дискове)										
	а) тежки форми със значително засягане на функциите на ПНС	Негодни									
	б) средно тежки форми с умерено засягане на ПНС, при което се очаква възстановяване	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
	в) леки форми с незначително нарушение	Годни									
M45 M46.1	Анкилозиращ спондилит Сacroileит	Негодни									

Рубрика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител посети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Болести на меките тъкани (M60- M79). Остеопатии и хондропатии (M80- M94). Други увреждания на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M95- M99)											
M60- M99	Миопатии, уврежд. на синовиалните обвивки и сухожилията, хондропатии и придобити деформации на костно-мускулната система и на съединителната тъкан										
	а) с изразени органични увреждания и тежки функционални нарушения	Не годни									
	б) с умерено нарушение на функциите, при което се очаква възстановяване	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
	в) без функционални нарушения	Годни									
Клас XIV. Болести на пикочно-половата система (N00-N99)											
Гломерулни болести (N00-N08)											
N00- N08	Гломерулни болести	Негодни									
Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10-N16)											
N10	Остър тубуло-интерстициален нефрит	Решенията по годността по чл.7									
N11- N16	Тубулоинтерстициални болести а) Тежки, необратими нарушения на бъбречната функция. б) Леки нарушения на бъбречната функция.	Негодни									
		Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Бъбречна недостатъчност (N17-N19)											
N17- N19	Бъбречна недостатъчност	Негодни									
Бъбречнокаменна болест (N20-N23). Други нарушения на бъбреците и уретера (N25-N29). Други болести на пикочната система (N30-N39)											
N20- N39	Бъбречнокаменна болест и други болести на пикочната система А) тежки форми	Негодни									
	Б) средно тежки форми.	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
	в) леки форми - без функционални смущения.	Годни									

[illegible]

Рубрика по МКБ - 10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99)											
O00-O99	Бременност, раждане и послеродов период	Решенията по годността по чл.7									
Клас XVII. Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)											
Q00-Q99	Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации	Негодни									
	а) при рязко изразени органични увреждания и тежки функционални нарушения	Негодни									
	б) при умерено изразени функционални нарушения	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
	в) без функционални нарушения	Г о д н и									
Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения, открити при клинични и лабораторни изследвания (R00-R99)											
R00-R99	Симптоми, признаци отклонения, открити при клинични и лабор. изследвания	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.									

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
R55 R56 R56.8	Припадък (синкоп), колапс. Гърчове неklasирани другаде Други неуточнени гърчове. Пароксизмален пристъп. Припадък с гърчове.	Негодни	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.	Негодни	След клинично уточняване, годността се решава по съответстващата на основното заболяване рубрика.						
R62	Липса на очакваното нормално физическо развитие - ръст и тегло	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7	Негодни	Решенията по чл. 7
Клас XIX. Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98)											
S00- T07	Травми на главата, шията, тялото, крайниците и обхващащи няколко области от тялото										
	а) с рязко изразени органични увреждания и тежки функц. нарушения	Негодни									

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
	б) с умерено изразени органични увреждания и функционални нарушения, при които се очаква възстановяване.	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
	в) без функционални нарушения	Г о д н и									
S06.0	Мозъчно сътресение	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Термични и химични изгаряния (T20-T32) и измръзване (T33-T35)											
T20-T35	Термични и химични изгаряния и измръзване										
	а) с трайно нарушаване на функциите	Негодни									
	б) при които се очаква възстановяване на функциите.	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
	в) леки – без функционални смущения.	Г о д н и									

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1 първоначално	Графа 2 продължаване на годността	Графа 3 първоначално	Графа 4 продължаване на годността	Графа 5 първоначално	Графа 6 продължаване на годността	Графа 7 първоначално	Графа 8 продължаване на годността	Графа 9 първоначално	Графа 10 продължаване на годността
T70 T75	Въздействие на атмосферното налягане и налягане на водата Въздействие на други външни причини	Решенията по годността по чл.7									
T 90 - T 98	Последни от травми,отравяния и други въздействия на външни причини										

Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност/V01- Y 98/											
Y 83	Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно въздействие по време на изпълнението им:										
	а) големи оперативни интервенции	Не годни									
	б) оперативни интервенции, с дълъг период за приспособимост и очакваща се функционална възстановимост.	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7	Негодни	Решенията по чл.7
Клас XXI. Фактори, влияещи върху здравето състояние на населението и контакта със здравните служби (Z00-Z99).											
Z20	Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести.	Годни след провеждане на необходимата профилактика, срокове на наблюдение и извършена ваксинация.									

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Проблеми свързани с начина на живот (Z72).											
Z72.1	Употреба на алкохол.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.
Z72.2	Използване на наркотици.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.	Негодни	Забрана за управление за срок от 3 (три) м.
Проблеми свързани с трудности за поддържане на нормален начин на живот (Z73).											
Z73.1	Акцентирани личностни черти.										
	а) При обективизирана поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и некомпенсируемост на акцентираните черти.	Негодни									
	б) леки форми с минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на акцентираните черти.	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7
Z96.1	Псевдофакция	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7	Негодни	Решенията по годността по чл.7

Рубрика по МКБ -10	Състав (графа) наименование на заболяванията	Ръководител полети		Пилот оператор		Инженер – оператор /програмист/		Щурман – анализатор на информацията		Стартов инженер	
		Графа 1	Графа 2	Графа 3	Графа 4	Графа 5	Графа 6	Графа 7	Графа 8	Графа 9	Графа 10
		първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността	първоначално	продължаване на годността
Определяне на психологическата годност за работа на екипажите на безпилотните летателни апарати.											
1.	Траен дефицит в психологично(и) качество(а)										
	а) некомпенсируем (и)		Негодни								
	б) условно компенсируем (и)		Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	
2.	Временен дефицит в психологическо (ски) качество (а)										
	а) с водещ ситуативен фактор в генезата му		Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	
	б) с водещ личностов фактор в генезата му		Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	Негодни	Годни след преодоляване	

УКАЗАНИЯ И ТЪЛКУВАНИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ РУБРИКИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ ГОДНОСТТА НА ЕКИПАЖИ НА БЕЗПИЛОТНИ ЛЕТАТЕЛНИ АПАРАТИ ПО ЗАБОЛЯВАНИЯ И СЪСТАВ

Клас I. Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)

Чревни инфекции (A00-A09).

Тук спадат: холера, тиф и паратиф, шигелоза, амебиаза, други салмонелозни инфекции, други бактериални чревни инфекции, други бактериални хранителни отравяния, други протозойни чревни болести, вирусни и други уточнени чревни инфекции и др. Освидетелстваните по всички граfi са годни след проведено лечение, ползван отпуск в законоустановените срокове и без настъпили усложнения.

Решенията са дадени в табличната част.

Туберкулоза (A15-A19)

(A15-A16) Туберкулоза на дихателните органи

В рубрика A16.9 се тълкува хроничната туберкулозна интоксикация, която се характеризира с фебрилно интоксикационен синдром, най- често периферен лимфаденит и позитивиране на туберкулиновата проба и/или гама-интерфероновите тестове (T-SPOT-TB или QUANTIFERON-GOLD). При тази форма не се установяват патоморфологични промени в белите дробове, от което следва невъзможността за бактериологично и хистологично доказване на заболяването. Кандидатите по всички граfi са негодни.

Позитивиралите туберкулиновата проба и/или гама-интерфероновите тестове (T-SPOT-TB или QUANTIFERON-GOLD) без клинични и параклинични отклонения се тълкува като латентна туберкулозна инфекция и решението е: по граfi 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите граfi – решение по годността по чл. 7. Освидетелстваните се подвеждат по р. R76.1.

Оздравелите от белодробна туберкулоза със значителни смущения в дишането и кръвообращението, поради разпространени и тежки остатъчни изменения или оперирани за туберкулоза (сегментектомия, лобектомия) се решават по рубрика B90.9.

В случаите, когато туберкулозният процес е бил във фаза на всмукване, уплътнение или калцифициране три или повече години от началото на заболяването с незначителни морфологични изменения и запазени функции, в здравните документи се записва „Състояние след прекарана белодробна туберкулоза“. Те се решават по рубрика B90.9, като по всички граfi са годни.

A17 Туберкулоза на нервната система

A18 Туберкулоза на други органи

A19 Милиарна туберкулоза

Решенията са дадени в табличната част.

Някои бактериални зоонози (A20-A28)

Тук спадат: чума, туларемия, антракс, бруцелоза, сап, лептоспироза треска при ухапване от плъх и др. Случаите по р. A25, р. A26 и р. A27 по всички граfi – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Други бактериални болести (A30-A49)

Тук се отнасят: проказа, дифтерия, коклюш, стрептококова ангина, скарлатина, еризипел, менингококова инфекция, тетанус, септицемия, актиномикоза, газова гангрена и др.

Решенията са дадени в табличната част.

A30 Проказа

Решенията са дадени в табличната част.

A35 Тетанус

A36 Дифтерия. Освидетелстваните по всички граfi са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

A39 Менингококова инфекция. Случаите след прекаран свръхостър менингококов сепсис (COMC) и менингококов менингит са негодни по всички граfi.

Решенията са дадени в табличната част.

(A40-A41) Септицемия

Решенията са дадени в табличната част.

A48.0 Газова гангрена

Решенията са дадени в табличната част.

Инфекции, предавани предимно по полов път (A50-A64)

(A50-A53) Сифилис

Решенията са дадени в табличната част.

(A54-A64) Гонококова инфекция и други венерически болести

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от спирохети (A65-A69)

Тук спадат: невенеричен сифилис, фрамбезия, пинта, възвратни трески и други.

Решенията са дадени в табличната част.

A69.2 Лаймска болест

Кандидатите по граfi 1, 3, 5, 7 и 9, преболедували от лаймска болест с давност над 5 години без настъпили усложнения, са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести, предизвикани от хламидии (A70-A74)

Тук спадат: орнитоза, пситакоза и други.

A71 Трахома

Решенията са дадени в табличната част.

Рикетсиози (A70-A79)

(A75 и A79) Петнист тиф и Ку-треска.

Освидетелстваните с Ку-треска по всички графи са годни след проведено лечение, ползван отпуск по законоустановените срокове и без настъпили усложнения.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции на централната нервна система (A80-A89)

A80 Остър полиомиелит

Решенията са дадени в табличната част.

(A81 и A82) Атипични вирусни инфекции на ЦНС и Бяс

Решенията са дадени в табличната част.

(A83-A89) Други вирусни енцефалити и менингити

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни трески, предавани от членестоноги, и вирусни хеморагични трески (A90-A99)

Тук спадат: жълта треска, денга, вирусни енцефалити предавани от кърлежи и комари, хеморагични трески, предавани от членестоноги (Кримска, Омска и др.), папатачиева треска, кърлежова треска и др.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусни инфекции, характеризиращи се с увреждания на кожата и лигавиците(B00-B09)

Тук спадат: варицела, херпес зостер, херпес симплекс, морбили, рубеола и други.

Случаите по р. B03 – Вариола и р. B04 – инфекции, предизвикани от вируса на маймунската вариола, по всички графи са негодни. По останалите рубрики освидетелстваните по всички графи са годни след проведено лечение, ползван отпуск в законоустановените срокове и без настъпили усложнения.

Решенията са дадени в табличната част.

Вирусен хепатит (B15-B19)

B15 Остър хепатит А

Кандидатите по графи 1, 3, 5, 7 и 9, преболедували от вирусен хепатит тип А с давност над 1 година без настъпили усложнения, са годни. Същите решения се взимат и по графи 5 и 6. По останалите графи решение за годност се взема след изчерпване на законните срокове за лечение и отпуск по болест.

Решенията са дадени в табличната част.

(B16-B17) Остър хепатит В, С и други остри вирусни хепатити

Решенията са дадени в табличната част.

B18 Хроничен вирусен хепатит – диагнозата хроничен вирусен хепатит се поставя при установяване на клинични и биохимични данни за чернодробно увреждане (ASAT, ALAT, АФ, ГГТП) за повече от шест месеца, наличие на серологични маркери за инфекция с HBV (HbsAg), HDV или HCV, както и хистологични данни за хроничен хепатит (по консенсуса за хроничните вирусни хепатити).

Тук се отнасят случаите с HBV и HCV инфекция, решенията са: по графи 1, 3, 5, 7 и 9 – негодни, по графи 2, 4, 6, 8 и 10 – решение по годността по чл. 7 (подлежат на диспансерен контрол).

Решенията са дадени в табличната част.

Болест, предизвикана от вируса на човешкия имунодефицит – HIV (B20-B24)

B24 Синдром на придобита имунна недостатъчност (СПИН)

Решенията са дадени в табличната част.

Други вирусни болести (B25-B34)

B26 Епидемичен паротит

B27 Инфекциозна мононуклеоза

B30 Вирусен конюнктивит

Кандидатите по графи 1, 3, 5, 7 и 9, преболедували от заболяванията в посочените рубрики с давност над 6 (шест) месеца, без настъпили усложнения, са годни, по останалите графи се взема решение след изчерпване на законоустановените срокове за лечение и отпуск по болест.

Решенията са дадени в табличната част.

Микози (B35-B49)

Тук спадат: дерматофития, петириазис верзиколор, кандидоза, кокцидиомикоза, хистоплазмоза, бластомикозна инфекция и др.

Освидетелстваните по всички графи са годни след проведено лечение без установени усложнения.

Решенията са дадени в табличната част.

Протозойни билести (B50- B64)

(B50-B54) Малария

(B55-B64) Други протозойни болести

Тук спадат: токсоплазмоза, лайшманиоза, пневмоцистоза и други.

В 58.0 Токсоплазмозна окулопатия

Решенията са дадени в табличната част.

Хелминтози (B65-B83)

(B65-B83) Други хелминтози – Шистозомиаза, тениоза, цистицеркоза, аскаридоза, ентеробиоза и други.

B67 Ехинококоза

B75 Трихинелоза

Решенията са дадени в табличната част.

Освидетелствани с данни за заболявания по рубрики B50 – B83 задължително се консултират с паразитолог. След проведени изследвания, назначени от консултанта, и поставена диагноза освидетелстваните подлежат на лечение, а след това на диспансерен контрол в срокове, указани в нормативни уредби на министерството на здравеопазването. До изтичане

на срока на диспансерния контрол освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са годни под диспансерен контрол от медицинската служба/ личния лекар и паразитолог. След изтичане на срока и без настъпили усложнения освидетелстваните са годни по всички графи.

Педикулоза, акаридоза и други инфестации (B85-B89)

Решенията са дадени в табличната част.

Последици от инфекциозни и паразитни болести (B90- B94)

Решенията са дадени в табличната част.

Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти (B95-B97) Други инфекциозни болести (B99)

(B95-B99) Бактериални, вирусни и други инфекциозни агенти и други инфекциозни болести

Решенията са дадени в табличната част.

Клас II. Новообразувания (C00-D48)

Злокачествени новообразувания (C00-C97)

Решенията са дадени в табличната част.

Новообразувания in situ (D00-D09)

Решенията са дадени в табличната част.

При отсъствие на метастази или рецидив след лечение на базоцелуларен карцином (C44) или карцином на кожата in situ (D04) освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са годни, ако след операцията ръбците не ограничават движението, затрудняват говора и носенето на униформеното облекло и снаряжението.

Доброкачествени новообразувания (D10-D36)

Когато големината и локализацията на доброкачествените тумори затрудняват в значителна степен функцията на даден орган, ограничават движението, намаляват здравината на костта и са предпоставка за патологични фрактури или пречат на носенето на униформено облекло и военно снаряжение, случаите се подвеждат по буква „а“.

Решенията са дадени в табличната част.

D25 Лейомиом на матката

Освидетелствани с установена миома, която увеличава големината на матката над III лунарен месец (м.л. III), води до клинична изява (тазова болка, мено-метрорагии, смущение в микцията и дефекацията, нарушения в репродуктивната функция), субмукозна миома и myoma nascens са негодни по графи 1, 3, 5, 7 и 9, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При добър резултат от проведеното лечение (без случаите с извършена и двустранна аднексектомия) освидетелстваните се решават като годни.

Освидетелствани с установена миома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката повече от м.л. III и които не са субмукозни, подлежат на АГ контрол на 1 година, като по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са годни.

Освидетелствани с установена лейомиома, която не води до клинична изява, не увеличава големината на матката и не са субмукозни се решават като годни по всички графи.

D27 Доброкачествено новообразование на яйчника

Освидетелствани с установени доброкачествени новообразувания на яйчника са негодни по графи 1, 3, 5, 7 и 9, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При проведено лечение с добър резултат са годни.

Новообразувания с неопределен или неизвестен характер (D37-D48).

D45 Полицитемия вера

D46 Миелодиспластични синдроми

D47.1 Хронична миелопротрофираща болест

D47.3 Есенциална (хеморагична) тромбоцитемия

Освидетелстваните с установени заболявания по изнесените рубрики по всички графи са негодни, за всички останали рубрики:

Решенията са дадени в табличната част.

Клас III. Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)

НОВ ТЕКСТ:

При установени заболявания от Клас III да се имат предвид следните референтни стойности на хемоглобина: мъже от 130 г/л до 180 г/л; жени от 120 г/л до 160 г/л.

Анемии, свързани с храненето (D50-D53)

Тук спадат: желязонедеимична анемия, витамин B12-недеимична анемия, фолиевонедеимична анемия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Хемолитични анемии (D55-D59)

Тук спадат: анемия, дължаща се на ензимни нарушения, таласемия, сърповидно-клетъчни нарушения и други.

Решенията са дадени в табличната част.

D 56.3 Таласемия

Освидетелстваните с установено Носителство на признака на таласемия са годни по всички графи.

Освидетелстваните с установена конституция: хемоглобин под 130 г/л. за мъже и под 120 г/л за жени, среден обем на еритроцитите (MCV) под долна референтна граница, еритроцити в норма или повишени, се изследват видове хемоглобини. Изследва се и серумно желязо, прави се задължително ехография на черен дроб, слезка и бъбреци.

При доказана хетерозиготна бета-таласемия освидетелстваните с хемоглобин над 125 г/л за мъже и над 115 г/л за жени по всички графи са годни, като задължително на годишния профилактичен преглед се прави консултация с хематолог.

При доказана хетерозиготна бета-таласемия освидетелстваните с хемоглобин под 125 г/л за мъже и под 115 г/л за жени по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи по чл. 7.

При доказана хомозиготна бета-таласемия освидетелстваните по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Апластични и други анемии (D60-D64)

Решенията са дадени в табличната част.

Нарушения на съсирването на кръвта, пурпура и други хеморагични състояния (D65-D69)

(D65-D68) Нарушения на съсирването на кръвта

Решенията са дадени в табличната част.

(D69) Пурпура и други хеморагични състояния

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на кръвта и кръвотворните органи (D70-D77)

Тук спадат: агранулоцитоза, болести на далака, есенциална тромбоцитоза и други. Кандидатите за мисии са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Други нарушения, включващи имунния механизъм (D80-D89)

Тук спадат: саркоидоза, имунодефицит с преобладаващ недостиг на антитела и други имунодефицити.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас IV. Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90)

Болести на щитовидната жлеза (E00-E07)

(E00, E02 и E03) Синдром на вроден йоден недоимък, субклиничен хипотиреоидизъм, причинен от йоден недоимък, и други видове хипотиреоидизъм.

Решенията са дадени в табличната част.

(E01 и E04) Болести на щитовидната жлеза, свързани с йоден недоимък и сродни състояния, и други видове нетоксична гуша

Решенията са дадени в табличната част.

(E05-E06) Тиреотоксикоза. Тиреоидит

Решенията са дадени в табличната част.

Захарен диабет (E10-E14)

Решенията са дадени в табличната част.

Други разстройства на глюкозната регулация и ендокринната секреция на панкреаса (E15-E16)

Тук спадат: недиабетна хипогликемична кома, други хипогликемии, повишена секреция на глюкагон, анормална секреция на гастрин и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Разстройства на други ендокринни жлези (E20-E35)

(E20-E27) Разстройства на паратиреоидните жлези, хипофизата и надбъбречните жлези

Решенията са дадени в табличната част.

E28 Дисфункция на яйчниците

Решенията са дадени в табличната част.

E29 Дисфункция на тестисите

Решенията са дадени в табличната част.

E31 Полигландуларна дисфункция

Решенията са дадени в табличната част.

(E30-E35) Нарушения в пубертета и други ендокринни разстройства

Решенията са дадени в табличната част.

Затлъстяване и други разстройства поради прехранване (E65-E68)

(E65-E68) Локализирано затлъстяване, други видове прехранване и последици от тях

Решенията са дадени в табличната част.

E66 Затлъстяване

При затлъстяване различаваме три степени според боди мас индекс (БМИ).

Нормално тегло – БМИ до 24,99;

Наднормено тегло – БМИ от 25 до 29,99;

Първа степен затлъстяване – БМИ 30 до 34,99;

Втора степен затлъстяване – БМИ 35 до 39,99;

Трета степен затлъстяване – БМИ над 40.

Освидетелстваните със затлъстяване I ст. по всички графи са годни.

Освидетелстваните със затлъстяване II ст. без усложнения по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са годни под диспансерен контрол с препоръки за ХДР и намаляване на теглото.

Освидетелстваните със затлъстяване III ст., както и случаите със затлъстяване II ст. с тежко изразени усложнения, като захарен диабет, артериална хипертония, Пиквик синдром, обструктивна сънна апнея и други, са негодни по всички графи.

Разстройства на обмяната на веществата (E70-E90)

Тук спадат: разстройства на обмяната на аминокиселините, въглехидратите, липидите, пурина и пиримидина, порфирина и билирубина, минералната обмяна, водно-електролитния и алкално-киселинния баланс, кистозна фиброза (муковисцидоза), амилоидоза и други.

E74.8 Ренална глюкозурия (ренален диабет)

Освидетелстваните с глюкозурия над 50 г/денонощие по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас V. Психични и поведенчески разстройства (F00-F99)

При определяне на годността по чл. 7, след проведено клинично изследване и лечение на психично и поведенческо разстройство (рубрики F00-F99), освидетелстваните лица от състава на безпилотните летателни апарати се представят по установения ред с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната дейност и авиационната среда, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания. Извършва се психологично изследване по време на и след лечението.

При вземането на експертно решение е необходимо да се извърши мултиаксиална оценка на освидетелстваното лице, като се отчитат: а) обективната информация от документацията и психиатричния преглед на експерта психиатър (оплаквания, история на заболяването, минали заболявания, фамилна история, анамнеза и психичен статус, семейни отношения, социален статус, адекватност на самооценката), потвърждаваща или отхвърляща наличието на специфичен за дадено психично разстройство синдром; б) наличието или отсъствието на съпътстващи преморбидни личностови патологии (акцентуации или разстройства); в) наличието или отсъствието на соматично разстройство, което може да окаже влияние на протичането и прогнозата на психичното разстройство; г) наличието или отсъствието на стресови събития в живота на освидетелствания, които могат да бъдат важни за разбирането на възникването, развитието или обострянето на разстройството; д) общото ниво на житейска изява, с акцент върху професионалното, семейното и учебното функциониране. На второ място се преценява тежестта на преживяното разстройство (лека, умерена, значителна, частична ремисия, пълна ремисия, резидуално състояние), като се отчитат степента на неговата изразеност (слаба, умерена, изразена), динамиката на клиничната картина, терапевтичният ефект, степента и срока за възстановяване, социалната реадaptация (степента на възвръщане към предболестно ниво на функциониране).

По чл. 7, към момента на освидетелстването, при поставена при консултирането (клиничното обсъждане) диагноза: психично здрав/практически здрав, лицата се решават като годни. По чл. 7, при диагностично оформяне като преживяно психично разстройство, е уместно да се даде годност с ограничения, съобразени с конкретното психично разстройство и изпълняваните функционални задължения за срок три месеца, след което състоянието се преоценява. При необходимост ограниченията се дават за още три месеца, след което следва да се вземе дефинитивно решение за годност, респ. негодност. При диагноза по рубрики F20-F29 и рубрики F30-F39 освидетелстваните категорично се решават като негодни независимо от степента на ремисия.

Психичните разстройства могат да се съчетават и с прояви на соматично заболяване. В такива случаи експертната оценка се извършва съвместно със съответния специалист експерт и допълнително по рубриката на съпътстващото заболяване.

Органични, включително симптоматични психични разстройства (F00-F09)

Органични, включително симптоматични, психотични състояния (F00-F09)

Експертното решение се взема след клинично изследване. При доказано заболяване решението по всички граfi е: Негодни за управление на безпилотни летателни апарати.

F 07.2 Постконтузионен синдром (енцефалопатия)

Синдромът възниква след травма на главата със загуба на съзнание и включва редица симптоми, като главоболие, световъртеж, уморемост, паметови нарушения, трудност при концентрация и изпълнение на умствени задачи.

Експертното решение се взема след клинично изследване в специализирано болнично заведение.

При излекуване и благоприятни резултати от психологическите изследвания, показващи компенсация на установени при заболяването психологически дефицити, по граfiте 2, 4, 6, 8 и 10 решението се определя по чл. 7.

Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на психоактивни вещества (F10 – F19)

Този раздел включва широк кръг разстройства, чиято тежест варира от неусложнена интоксикация и вредна употреба до явни психотични разстройства или деменция. Общото за всички тези разстройства е тяхната причинна обусловеност от употребата на едно или повече психоактивни вещества.

Определянето на употребяваното психоактивно вещество може да стане въз основа на данни, получени от самото лице, обективни анализи на кръв, урина и др., клиничните симптоми и признаци, или данни от информирани трети лица. Лабораторните анализи (уринен тест, токсикохимичен анализ) при клинично изследване дават най-сигурни доказателства за настояща или неотдавнашна употреба.

Включва: остро опиване при алкохолизъм; вредна употреба на алкохол, хроничен алкохолизъм; дипсомания; зависимост от психоактивни вещества, абстинентно състояние, психотично разстройство след употреба на психоактивни вещества, алкохолна психоза, Корсакова психоза, причинена от психоактивни вещества.

За обективизиране на тези разстройства е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания: епикриза от специализирано болнично заведение, диспансер или центрове за психично здраве, характеристики от училище и месторабота, обективни лабораторни анализи. При необходимост се извършват целенасочени психологични изследвания съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При доказана зависимост към алкохол или друго психоактивно вещество, решението по всички граfi е: негоден за управление на безпилотни летателни апарати.

При вредна употреба на алкохол за граfi 2, 3, 4, 5, 7, 8 и 10 експертното решение се взема след клинично изследване и лечение в специализирано болнично заведение. Годността се определя по установения ред с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика. При оценката на годността се акцентира върху степента на възстановяване от действителни и трайни увреди на физическото здраве (напр. увреда на черен дроб, панкреас, периферна нервна система) или психичното здраве (напр. органичен мозъчен синдром, депресивни епизоди, страхово-тревожни състояния, обсесивно-компулсивни симптоми, когнитивни увреди). Отрицателните социални последици (напр. развод) сами по себе си не са достатъчен критерий за вредна употреба.

Шизофрения, шизотипни и налудни разстройства (F20 – F29)

При доказана диагноза решението по всички граfi е: негоден за управление на безпилотни летателни апарати.

Разстройствата на настроението (афективни разстройства) (F30 – F39)

Заболяването се доказва в специализирано лечебно заведение за болнична помощ. При доказана диагноза на разстройството решението по всички граfi е: негоден за управление на безпилотни летателни апарати.

Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства (F40 – F48)

Тези три типа разстройства са обединени в една голяма обща група поради своята историческа връзка с концепцията за неврозата и връзката на една съществена част от тези разстройства с психологична причинност.

С изключение на депресивната невроза повечето от разстройствата, смятани за неврози, се намират в този раздел, а останалите са в разделите, които следват.

Включва: Паническо разстройство, клаустрофобия; фобийно състояние, тревожна невроза; обесивно-компулсивна невроза; бойна умора, хипохондрична невроза; сърдечна невроза.

Решенията са дадени в табличната част.

F43.0 Остра стресова реакция

Преходно разстройство със значителна тежест, което се развива без проява на други психични разстройства като реакция на силен стрес. Симптомите обикновено се появяват в разстояние на няколко минути непосредствено след въздействието на стресогенния стимул или събитие (например летателно произшествие или катастрофа, остра тежка физическа травма, сражение и др.) и изчезват в разстояние на два-три дни (често след няколко часа).

При доказана в клинични условия диагноза решението по граfi 1, 3, 5, 7 и 9 е: негоден за управление на безпилотни летателни апарати.

По граfi 2, 4, 6, 8 и 10 решението се определя по чл. 7, след отзвучаване на състоянието, при благоприятни резултати от клиничното лечение, като задължително се провежда и психологично изследване съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

F43.1 Посттравматично стресово разстройство

Възниква като закъснял и/или протрахиран отговор към стресогенно събитие или ситуация на прекомерна заплаха (краткотрайна или по-продължителна), които са в състояние да причинят дълбок дисстрес у почти всеки човек (например природна или причинена от хората катастрофа, сражение, тежка злополука, очевидец на насилствена смърт на други хора, жертва на изтезания, тероризъм, изнасилване или друго престъпление. Ако са налице предразполагащи фактори, като личностови черти (например компулсивни, астенични), или анамнеза за невротично заболяване, те могат да снижат прага за възникване на този синдром или да утежнят протичането му, но не са нито необходими, нито достатъчни да обяснят появата му.

При доказано в клинични условия разстройство решението по граfi 1, 3, 5, 7 и 9 е: негоден за управление на безпилотни летателни апарати.

По граfi 2, 4, 6, 8 и 10 решението се определя по чл. 7, след отзвучаване на състоянието, при благоприятни резултати от клиничното изследване, като задължително се провежда и авиопсихологично изследване съгласно (Приложение № 14).

F43.2 Разстройство в адаптацията

Състояния на субективен дисстрес и емоционално разстройство, обикновено нарушаващи социалното функциониране, които възникват в периода на адаптация към значими жизнени промени или към последиците на стресогенно жизнено събитие (включително наличието или възможността за сериозно телесно заболяване). Стресорът може да засяга целостта на социалното обкръжение на индивида (загуба на близък, раздяла) или по-широката система на социална подкрепа и ценности (миграция, статус на бежанец). Стресорът може да ангажира не само отделното лице, но и неговата група или общност. Индивидуалното предразположение или ранимостта на личността имат по-важна роля като рисков фактор за появата и оформянето на симптомите на разстройствата в адаптацията отколкото при другите състояния от тази група; независимо от това разстройството не би възникнало без наличието на стресогенен фактор. Клиничната картина варира и включва: депресивно настроение, тревожност, безпокойство (или смесица от тях); чувство за невъзможност за справяне със ситуацията, за планиране на бъдещето или за продължаване на съществуването в настоящата ситуация; в някаква степен нарушава и извършването на рутинните ежедневни дейности. Лицето може да е склонно към драматично поведение или изблици на насилие, но това се наблюдава рядко. Разстройства в поведението, обаче (агресивност или дисоциално поведение), могат да се явят като допълнителни черти, особено при юношите. Нито един от симптомите не е достатъчно тежък или преобладаващ, за да послужи сам по себе си за поставянето на по-специфична диагноза.

При доказано в клинични условия разстройство решението по граfi 1, 3, 5, 7 и 9 е: негоден за управление на безпилотни летателни апарати.

По граfi 2, 4, 6, 8 и 10 решението се взема по чл. 7, след отзвучаване на състоянието до три месеца от началото му, при благоприятни резултати от клиничното лечение, като задължително се провежда и психологическо изследване.

F45 Соматоформни разстройства

Експертното решение за тези разстройства е негоден за управление на безпилотни летателни апарати по всички граfi и се взема след клинично изследване.

F45.0 Соматизационно разстройство

Основната характеристика са множествени, възобновяващи се и често сменящи се телесни симптоми, обикновено с давност от няколко години, преди пациентът да бъде насочен към психиатър.

Решенията са дадени в табличната част.

F45.1 Недиференцирано соматоформно разстройство

Тази категория трябва да бъде използвана в случаи, когато телесните оплаквания са множествени, променливи и дълготрайни, но не задоволяват критериите за цялостната и типична клинична картина на соматизационното разстройство. Решенията са дадени в табличната част.

F45.3 Соматоформна вегетативна дисфункция

Тук са включени сърдечна невроза, стомашна невроза, невроциркуляторна астенция, както и психогенни форми на отделни симптоми от различни органи (аерофагия, диспепсия, синдром на дразнимото черво, хипервентилация и др. под.).

При доказано в клинични условия разстройство решението по граfi 1, 3, 5, 7 и 9 е: негоден за управление на безпилотни летателни апарати.

По графи 2, 4, 6, 8 и 10 решението се взема по чл. 7, след отзвучаване на състоянието, при благоприятни резултати от клиничното изследване и психологическо изследване с отчитане на влиянието на установената дисфункция върху работоспособността.

F48.0 Други невротични разстройства

Освидетелстването се извършва след задължително задълбочено изследване и проведено лечение. Следва да се отчитат специфичните фактори на авиационната среда, като се провежда и психологично изследване.

Към т. а) се отнасят случаите със значително изразени невротични нарушения, с трайна фиксация на болестните проявления независимо от интензивността им (като фобии, хипохондрия, хистерични симптоми), водещи до затруднена социална адаптация.

Към т. б) се отнасят случаите с умерено изразени невротични състояния, имащи отношение към упражняваната авиационна дейност. Те се характеризират с умерено изразена клинична картина и затруднена адаптация по отношение на определени фактори на упражняваната дейност (полети в сложни метеорологични условия, фигурен пилотаж, определени елементи на полета, работа в подземие, парашутни скокове на вода и т.н.).

Към т. в) се отнасят кратковременни невротични реакции и астенични състояния с явления на емоционално-вегетативен компонент при напълно съхранена професионална работоспособност.

Невротичните разстройства могат да се съчетават не само с нарушени функции на вегетативната система, но и с прояви от друго соматично заболяване. В такива случаи експертната оценка и решението се извършват съвместно със съответния специалист и допълнително по съответната на съпътстващото заболяване рубрика.

Решенията са дадени в табличната част.

Поведенчески синдроми, свързани с физиологични разстройства и соматични фактори (F50 – F59)

Широка категория, включваща:

1. Рубриката „Разстройство на храненето“ описва: анорексия нервоза и булимия нервоза. Тези разстройства са резултат на взаимодействието на сложни социално-културални и биологични фактори, протичат най-често хронично и затегнато и причиняват соматични (органични, метаболитни и ендокринни) изменения и психологични проблеми, поради което лицата с такива разстройства са негодни по всички графи.

2. Неорганични разстройства на съня, която включва:

(1) диссомнии: инсомния, хиперсомния и разстройство на ритъма сън-бодърстване; и (2) парасомнии: абнормни епизодични явления по време на сън, например сомнамбулизъм, нощни страхове и кошмари.

Решенията по годността са дадени в табличната част.

F51.3 Сомнамбулизъм

За вземане на експертно решение е необходимо събиране на подробна анамнеза и обективно клинично изследване. При доказано разстройство лицата по всички графи са негодни.

3. Сексуални дисфункции, непредизвикани от органично разстройство или заболяване.

4. Психологични или поведенчески фактори, свързани с разстройства или заболявания, класифицирани другаде.

Критериите за експертно решение са: тежестта на заболяването, социалната (семейна и трудова) приспособимост и функционирането в трудовия или войсковия колектив.

Разстройства на личността и поведението в зряла възраст (F60-F69)

Този раздел включва редица състояния и форми на поведение с клинично значение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерните за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

Включва: кверулантна личност, социопатна, асоциална, антисоциална и психопатна личност, агресивна личност, гранична (borderline) личност, астенична, незряла личност, разстройство на половия идентитет в юношеството или в зрялата възраст, разстройство на половата роля, мазохизъм, садизъм, сексуална девиантност, неуточнена другоначе, хомосексуализъм, педофилия, трансвестизъм, ексхибиционизъм, воайорство.

За вземане на експертно решение по отношение на разстройствата на личността е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявите на личностовото разстройство имат траен характер. Изискват се характеристика от училище или от месторабота, здравно-производствена характеристика, сведение от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ или център за психично здраве, командирска характеристика, авиомедицинска характеристика, психологическа характеристика от психолога на авиобазата, данни от служебни документи (протоколи от методическия съвет, от атестация и др.). За обективизиране на състоянието лицата по всички графи подлежат на психологично изследване в ЦВМК съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (Приложение № 14).

При необходимост случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО.

При установено разстройство на личността и поведението в зряла възраст се взема експертно решение за негодност по всички графи.

Умствена изостаналост (F70 – F79)

Тук се включват група патологични състояния с различна етиология и патогенеза, при които преобладава интелектуално-мнестичната слабост. Тези състояния са най-често вродени или придобити в ранното детство.

Оценката на интелектуалното развитие следва да се опира на всяка достъпна информация, т.е. едновременно на клиничната симптоматика и психометричните данни (педагогическа характеристика, характеристики от кметството, епикризи от психоневрологичните диспансери и психологично изследване съгласно (Приложение № 14).

Интелектуалните коефициенти (ИК) са основани на тестове със средно ниво, равно на 100, и стандартно отклонение, равно на 15, както е по скалите на Векслер и Рейвън. Те следва да се използват като общ ориентир и много предпазливо.

Решенията по всички графи са: негодни.

Клас VI. Болести на нервната система (G00-G99)

Възпалителни болести на централната нервна система (G00-G09)

Менингити, енцефалити, миелити, енцефаломиелити, вътречерепен и вътрегръбначен абсцес и гранулом, вътречерепен и вътрегръбначен флебит и тромбофлебит, последици от възпалителни болести на централната нервна система.

Към буква „а“ се отнасят случаите с тежка остатъчна неврологична симптоматика, неподдаваща се на лечение, и са негодни по всички граfi.

Към буква „б“ – средно тежки форми на възпалителни заболявания на ЦНС с умерена степен на остатъчен неврологичен дефицит. Решенията са дадени в табличната част.

Към буква „в“ се отнасят леки форми с минимален функционален дефицит, кандидатите за първоначално освидетелстване са годни след изтичане на две години от заболяването.

Системни атрофии, засягащи предимно централната нервна система (G10-G13)

След клинично изследване се взема решение за негодност по всички граfi.

Екстрапирамидни и други двигателни нарушения (G20-G26)

Към буква „а“ – негодни по всички граfi

Към буква „б“ – решенията са дадени в табличната част.

Други дегенеративни болести на централната нервна система (G30-G32)

Болест на Алцхаймер и други дегенеративни болести на нервната система, некласирани другаде.

След клинично изследване се взема решение за негодност по всички граfi.

Демиелинизиращи болести на централната нервна система (G35-G37)

Множествена склероза и други демиелинизиращи болести на централната нервна система. След клинично изследване и лечение в законоустановения срок се взема решение за негодност по всички граfi.

Към буква „а“ – негодни по всички граfi

Към буква „б“ – решенията са дадени в табличната част.

Епизодични и пароксизмални разстройства (G40-G47)

G40 Епилепсия

При установена в болнично заведение диагноза освидетелстваните по всички граfi са негодни.

G43-G44 Мигрена и други синдроми на главоболие

Към буква „а“ се отнасят случаите с тежки пристъпи (5 – 6 пъти в годината, 1-2 или повече пъти месечно), проявяваща се с тежък болев синдром, със силно изразени вегетативни и органични мозъчни прояви, при които след клинично изследване се взема решение за негодност по всички граfi.

Към буква „б“ – решенията са дадени в табличната част.

G45 Преходни церебрални исхемични пристъпи и сродни синдроми

Решенията са дадени в табличната част.

G47 Нарушение на съня – включващи само нарколепсия и катаплексия, синдром на Kleine-Levin

G47.3 Апноя по време на сън – клиничното доказване на обструктивната апнея по време на сън се извършва в клиника по пулмология на ВМА. При доказано заболяване решението по граfi 1, 2, 3, 4, 5, 7 и 9 е негоден, а по останалите граfi – решение по годността по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

Увреждания на отделни нерви, нервни коренчета и плексуси (G50-G59)

Тук са включени увреждания на черепно-мозъчни нерви, нервни коренчета и плексуси, мононевропатии на горен и долен крайник и други мононевропатии.

При наличието на изразени и трайни нарушения в двигателната, сетивната сфера и в трофиката, както и хроничните заболявания на периферните нерви с чести обостряния или неподдаващи се на лечение се подвеждат по буква „а“ – негодни по всички граfi.

Към буква „б“ се отнасят леки остатъчни явления след заболявания на периферната нервна система. В период на обостряне на заболяването лицата подлежат на лечение, отпуск по болест.

Решенията са дадени в табличната част.

Полиневропатии и други увреждания на периферната нервна система (G60-G64)

G60 Наследствена и идиопатична невропатия – негодни по всички граfi.

G61, G62 Възпалителна полиневропатия (синдром на Guillain-Barre) и други полиневропатии – медикаментозна, алкохолна, радиационна

Тук се отнасят единични рядко обострящи се хронични заболявания на коренчетата или на нервните стволоче при устойчива компенсация на функциите между обострянията.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на нервно-мускулния синапс и мускулите (G70-G73)

Myasthenia gravis и други увреждания в нервно-мускулния синапс и други миопатии – Негодни по всички граfi.

Детска церебрална парализа и други паралитични синдроми (G80-G83)

Освидетелстваните по всички граfi са негодни.

Други разстройства на нервната система (G90-G99)

Тук се отнасят разстройства на вегетативната нервна система, хидроцефалия, токсична енцефалопатия, съдова миелопатия и други. След клинично изследване се взема решение за негодност по всички граfi.

Клас VII. Болести на окото и придатъците му (H00-H59)

Болести на конюнктивата (H10-H13)

Към буква „а“ се отнасят упорити, тежки, хронични конюнктивити с изразена хипертрофия на папилите или фоликулоза, значителна инфилтрация на подлигавичната тъкан, груби цикатрикси, както и рецидивиращите птеригиуми или тези, преминаващи роговичния лимб на повече от 3 mm.

Тук спадат и всички заболявания на конюнктивата, съпроводени със значително сълзотечение, упорита секреция, дразнене, ксерофтальмия или фотофобия, неповлияващи се от лечение.

Към буква „б“ се отнасят случаите на остри, повлияващи се от лечение и нередицидивиращи конюнктивити, леките форми на хронични конюнктивити без груби анатомични и функционални промени, нередицидивиращият птеригиум, преминаващ

роговични лимб до 3 мм, единичните повърхностни цикатрикси на конюнктивата, пигментопатиите, хеморагиите и съдовите заболявания, подлежащи на лечение.

При анамнеза, положителни алергологични тестове и/или клинична изява на полиноза, вернален конюнктивит или друг вид алергичен конюнктивит кандидатите по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на склерата, роговицата, ириса и цилиарното тяло (H15-H22)

(H15 H16) Болести на склерата и кератит

Освидетелстваните с рецидиви са негодни. Кандидатите с извършена рефрактивна хирургия на роговицата са годни по графи 1, 3, 5, 7 и 9 след изтичане на една година от датата на проведеното лечение. Годността се преценява след проведено клинично изследване: зрителна острота, контрастна чувствителност, оглед с Голдман на ретинна периферия и мезотест 2. По останалите графи годността е съобразно изискванията на чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

(H20 H22) Иридоциклит и други болести на ириса и цилиарното тяло

Към буква „а“ се отнасят хроничните и рецидивиращите форми на иридоциклит.

Към буква „б“ се отнасят случаите след прекаран остър иридоциклит при наличие само на единични отлагания от ирисов пигмент върху предната лещена капсула и с пълно възстановяване на зрителните функции.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на лещата (H25-H28)

H25-H28 Катаракти и други болести на лещата

Към буква „а“ се отнасят всички заболявания на лещата, както и катаракта на едното или двете очи, повлияващи зрителните функции.

Към буква „б“ се отнасят периферните фини, непрогресиращи мътнини в лещата и отделните субкапсуларни вакуоли, невяляещи на зрителните функции.

При установена начална придобита катаракта освидетелстваните по графи 2, 4, 6, 8 и 10 подлежат на контролни прегледи през 6 месеца.

Псевдофакия (Z96.1) – едноочна или двуочна, освидетелстваните по графи 2, 4, 6, 8 и 10 се решават съобразно изискванията по рубрики H52, H54 и чл. 7.

Болести на хориоидеята и ретината (H30-H36)

H30-H31 Хориоретинално възпаление и други заболявания на хориоидеята

Към буква „б“ се отнасят огнищни хориоретинити с периферна локализация след лечение с пълно функционално възстановяване и без рецидив, както и хориоретинални цикатрикси, неповлияващи зрителните функции. При рецидив се решават по буква „а“.

Решенията са дадени в табличната част.

(H33-H36) Болести на ретината

H35.0 Към буква „б“ се отнасят случаите след единично ексудативно отлепване на ретината, дължащо се на възпалителен процес на увейта, без предшестващи ретинени аномалии, при което след лечение има пълно морфологично и функционално възстановяване.

Рецидивиращите форми се решават по буква „а“.

H36.0 Тук се включват всички преаблационни състояния.

Решенията са дадени в табличната част.

Глаукома (H40-H42)

Доказването на глаукома трябва да е в специализирано лечебно заведение. Началните форми на глаукома без промени в зрителната острота, зрителния нерв, зрителното поле, компенсирани ВОН до 27 mmHg са годни. Контрол на ВОН на шест месеца и веднъж годишно изследване на зрителни полета (периметри).

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на мускулите на окото, нарушение на бинокулярното движение на очите, акомодацията и рефракцията (H49-H52)

H51.1 Недостатъчност на конвергенцията

Максималната стойност на конвергенцията е до 10 см.

Решенията са дадени в табличната част.

H52.0 Хиперметропия

H52.1 Миопия

H52.2 Астигматизъм

H 52.4 Пресбиопия

Изследването на рефракцията на всички кандидати се извършва със субективни и обективни методи след медикаментозна циклоплегия.

Решенията са дадени в табличната част.

H53.5 Аномалии на цветното зрение

Изследването на цветното зрение се извършва с полихроматичните таблици на Ишихара, Рабкин и Шилинг и аномалоскопия.

Решенията са дадени в табличната част.

H53.6 Нощна слепота

Изследването на светлосещането се извършва с мезотест или никтометър. Провежда в задължителен порядък при първия годишен медицински преглед. При установени отклонения или съмнение за нарушено нощно зрение, заключението се взема след клинично изследване.

Решенията са дадени в табличната част.

H54 Слепота и намалено зрение

Посочените в тази рубрика изисквания са за зрителна острота без корекция.

H54 „б“ Освидетелстваните по графа 10 са годни при зрителна острота 1.0 с оптична корекция на всяко око поотделно.

H54 „в“ Освидетелстваните по всички графи са годни при зрителна острота 1.0 с оптична корекция на всяко око поотделно.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на окото и придатъците му (H55 –H 59)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас VIII. Болести на ухото и на мастоидния израстък (H60-H95)

Основни изисквания за кандидати за екипажи на безпилотни летателни апарати по отношение слухов и вестибуларен анализатор:

Вестибуларен анализатор: изследването на вестибуларния анализатор се извършва по метода МКУК – прекъсната кумулация ускоренията на Кориолис за време от 1 (една) минута. Изследването е еднократно и може да бъде повторено при кандидатите след 6 месеца.

При случаите на преживяна закрыта травма на главата със загуба на съзнание при летателния състав се провежда изследване на ВВУ не по-рано от 6 месеца, а при травма на главата без загуба на съзнание не по-рано от месец от датата след травмата след консултация с невролог.

Слухов анализатор: шепотна реч поотделно за всяко ухо 6 м, разговорна реч за всяко ухо 12 м; аудиометрични изисквания – до 25 дБ. за честотите от 500 до 8000 Hz, с изключение на честотата – 3000 Hz до 35 дБ. Акуметрия и тонална аудиометрия са задължителни за кандидатите и се извършват всяка година при годишните прегледи. По показания се извършва: тимпанометрия, отоакустични емисии, евокирани потенциали, говорна аудиометрия и R-графия по Шулер и Стенверс.

(H60-H62) Към тази рубрика се отнасят: перихондрит на ушната мида; външен инфекционен отит; други възпаления на външното ухо (екзема, холестеатом); неинфекциозни болести на ушната мида (придобита деформация, хематом); придобита стеноза на външния слухов проход; екзостози на външния слухов проход. Освидетелстваните по буква „а“ по всички графи са негодни.

По буква „б“ от рубриката кандидатите по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по графи 2, 4, 6, 8 и 10 се решават съобразно изискванията по чл. 7.

(H65-H69) Към тези рубрики се разглеждат предимно изразени остатъчни явления след остро възпаление на средното ухо и Евстахиевата тръба. Решенията са дадени в табличната част.

При незначителни рѳбции на мястото на бивши перфорации, калциеви отлагания върху тъпанчевата мембрана при запазена подвижност на същата, нормален слух и барофункция кандидатите по графи 1, 3, 5, 7 и 9 също са годни.

(H66.1 – H66.9 и H68.1) Хронично гнойно възпаление на средното ухо, възпаление и запушване на Евстахиевата трѳба с трайно нарушена проходимост. По буква „а“ освидетелстваните по всички графи са негодни, а по буква „б“ по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по графи 2, 4, 6, 8 и 10 се решават съобразно изискванията по чл. 7.

(H72- H74) Тук се отнасят: Перфорация на тъпанчето и други болести на тъпанчето; други болести на средното ухо и мастоидния израстък (Тимпаносклероза, Адхезивен отит, Полип на средното ухо). Решенията са дадени в табличната част. H80 Освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по графи 2, 4, 6, 8 и 10 се решават съобразно изискванията по чл. 7.

(H81.0 и H81.3) Болест на Мениер и други периферни световъртежи. Освидетелстваните по буква „а“ са негодни по всички графи. По буква „б“ – графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по графи 2, 4, 6, 8 и 10 се решават съобразно изискванията по чл. 7.

H90 Изискванията за кандидатите за БЛА по отношение на слуха са: шепотна реч поотделно за всяко ухо 6 м, разговорна реч за всяко ухо 12 м; аудиометрични изисквания – до 25 дБ за честотите от 500 до 8000 Hz, с изключение на честотата – 3000 Hz до 35 дБ.

При вземане на експертно решение за основа се приемат по-лошите показатели на слуха. При оценка на слуховата функция, определящи са данните, получени от аудиометрия, отоакустични емисии, импедансметрия. Слухозагубата да оценява по стадии, както следва: Първи стадий глухота – от 30 до 40 децибела (4000 – 6000 Hz); втори стадий глухота – от 40 до 50 децибела (2000 – 8000 Hz), трети стадий глухота – 50 до 80 децибела (1 500 – 8000 Hz).

Решенията са дадени в табличната част.

Клас IX. Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)

Остър ревматизъм (I00-I02)

Решенията са дадени в табличната част.

Хронични ревматични болести на сърцето (I05-I09)

Тук спадат: ревматични болести на митралната, аортната и трикуспидалната клапа, както и съчетаното им засягане и ревматичният миокардит и перикардит.

Решенията са дадени в табличната част.

Хипертонични болести (I10-I15)

Хипертонията се оценява по приетата класификация на артериалното налягане според ESC и ESH 2007 г.

АН класификация	СИСТОЛНО (mmHg)	ДИАСТОЛНО (mmHg)
Оптимално	< 120	< 80
Нормално	120-129 и/или	80-84
Високо-нормално	130-139 и/или	85-89
Хипертония I степен	140-159 и/или	90-99
Хипертония II степен	160-179 и/или	100-109
Хипертония III степен	≥ 180 и/или	≥ 110
Изолирана систолна хипертония	≥ 140 и/или	≤ 90

Изолираната систолна хипертония се градира в три степени, отговарящи на систолно-диастолната хипертония и също като нея се подвежда под букви „а“, „б“ и „в“.

I, II и III степен на артериална хипертония съответстват според класификацията съответно на лека, умерена и тежка хипертония. При леката няма обективни признаци за органно засягане. При умерената е налице едно от измененията: хипертрофия на лявата камера на сърцето, изменение в съдовете на папилите, протеинурия или повишени стойности на креатинина. При тежката степен съществува сърдечна недостатъчност или е налице мозъчен кръвоизлив, застойни папили и др.

По буква „а“ се освидетелстват случаите с трета степен на хипертоничната болест.

По буква „б“ се освидетелстват случаите с втора степен на хипертонична болест.

По буква „в“ се освидетелстват случаите с първа степен на хипертонична болест.

Кандидатите по графи 1, 3, 5, 7 и 9 трябва да са с нормално артериално налягане.

Случаите с хипертонична болест I, II степен по графи 2, 4, 6, 8 и 10 – решението по годността по чл. 7, а тези с III степен хипертонична болест по всички графи са негодни.

Решенията са дадени в табличната част.

Исхемична болест на сърцето (I20-I25)

Решенията са дадени в табличната част.

Белодробно сърце и болести на белодробното кръвообращение (I26-I28)

Тук спадат: белодробен емболизъм, други форми на белодробно сърце и други болести на белодробните съдове.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на сърцето (I30-I52)

(I30-I41) Болести на перикарда, ендокарда и миокарда

Решенията са дадени в табличната част.

I42 Кардиомиопатия

Решенията са дадени в табличната част.

Ритъмни и проводни нарушения (I44-I49)

Случаите със:

- синусова тахикардия > 100 удара в минута;

- синусова брадикардия < 50 удара в минута;

- AV блок I степен (PR > 0,22);

- AV блок II степен тип Mobitz I (с периоди на Wenckebach),

по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, по останалите графи се решават по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите с ляв преден хемиблок – по всички графи са годни.

Случаите с непълен десен бедрен блок – могат да бъдат оценени като годни по всички графи в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите със съчетани НДББ и ЛПХБ по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи – годни по чл. 7 след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите със значимо нарушение на ритъма и проводимостта, като:

- SA блок от всички степени, Sinus arrest;

- пълен десен бедрен блок;

- пълен ляв бедрен блок;

- бифасцикуларен блок;

- предсърдно мъждене и/или трептене;

- (пароксизмална) надкамерна тахикардия

по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по графи 2, 4, 6, 8 и 10 – решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

Случаите с тежки нарушения на ритъма и проводимостта, като:

- симптоматична сино-атриална болест;

- AV блок II степен тип Mobitz II;

- AV блок III степен (пълен AV блок);

- Синдром на Brugada.

- Решение: по всички графи са негодни.

Случаите с камерна преексцитация (WPW, къс PR < 0,10) по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, по останалите графи – решенията са по чл. 7.

Случаите с изолирани камерни и/или надкамерни екстрасистולי по всички графи могат да бъдат годни в отсъствие на друга абнормност и след удовлетворителна кардиологична оценка.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистולי < 1% от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 2, 4, 6, 8 и 10 са годни.

Случаите с камерни и/или надкамерни екстрасистולי ≥ 1% от всички сърдечни съкращения на 24-часов Холтер – ЕКГ запис по графи 2, 4, 6, 8 и 10 – решенията са по чл. 7, ако не се открие предопределящо сърдечно заболяване.

Случаите след (радиофреквентна) аблация подлежат на разширена кардиологична оценка преди обсъждане на годност.

I50 Сърдечна недостатъчност

Решенията са дадени в табличната част.

(I51-I52) Усложнения и неточно определени болести на сърцето

Решенията са дадени в табличната част.

Мозъчносъдови болести (I60-I69)

Тук се включват субарахноидален кръвоизлив, вътримозъчен кръвоизлив, друг нетравматичен вътримозъчен кръвоизлив, мозъчен инфаркт, оклузия и стеноза на церебрални артерии, последици от мозъчносъдова болест.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на артериите, артериолите и капилярите (I70-I79)

Решенията са дадени в табличната част.

I73.0 Синдром на Рейно (ангиотрофоневроза)

Независимо от степента на изразеност на синдрома на Рейно освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи подлежат на лечение. След проведено лечение с добър резултат са годни.

Болести на вените и лимфните съдове и лимфните възли, некласифицирани другаде (I80-I89)

Решенията са дадени в табличната част.

I84 Хемороиди

В развитието на хемороидалната болест са приети четири степени:

I степен – анамнестично без оплаквания, при ректално туширане се палпират вътрешни невъзпалени хемороиди, виждащи се с фиброколоноскоп и кървят слабо след дефекация,

II степен – хемороидите са по-големи, кървенето е по-интензивно, проявяват се пролапси със спонтанно репонирание,

III степен – хемороидите пролабират и не се репонират спонтанно, а мануално,

IV степен – не е възможна и мануална репозиция на големи пролабирали хемороиди.

Степента на развитие на хемороидалната болест се определя от хирург, след проведена фиброколоноскопия.

Освидетелствани с установена хемороидална болест I степен са годни по всички графи.

Тези с установена II, III и IV степен на хемороидалната болест са негодни по графи 1, 3, 5, 7 и 9, а по останалите графи подлежат на лечение.

След проведено лечение с добър резултат са годни по всички графи.

I86.1 Варикоцеле

Планирането за лечение става само при силна изразеност.

При незначителна изразеност са годни по всички графи.

Други и неуточнени болести на органите на кръвообращението (I95-I99)

I95 Хипотония

Решенията са дадени в табличната част.

Клас X. Болести на дихателната система (J00-J99)

(J00-J06) Остри инфекции на дихателните пътища

Тук се отнасят остри възпалителни състояния на носа, околоносните кухини, гърлото и ларинкса.

Освидетелстваните по всички графи са годни след проведено лечение и без настъпили усложнения.

Решенията са дадени в табличната част.

Грип и пневмония (J10-J18). Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22)

Освидетелстваните по всички графи са годни след проведено лечение и без настъпили усложнения.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на горните дихателни пътища (J30 – J39)

(J30-J37 и J39) Към тези рубрики отнасяме всички хронични катарални, хипертрофични и хипотрофични заболявания на носа, синусите, гърлото и ларинкса. По графи 1, 3, 5, 7 и 9 кандидатите са негодни, а по графи 2, 4, 6, 8 и 10 се решават съобразно изискванията по чл. 7.

J38 Парализа на гласните връзки и ларинкса

По буква „а“ освидетелствените са негодни по всички графи; по буква „б“ – по графи 1, 3, 5, 7 и 9 кандидатите са негодни, а по графи 2, 4, 6, 8 и 10 се решават съобразно изискванията по чл. 7.

Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)

Тук спадат: бронхит, неуточнен като остър или хроничен, хроничен бронхит, емфизем и хронична обструктивна белодробна болест.

Решенията са дадени в табличната част.

J45 Астма

Доказването на бронхиалната астма става само в специализирано лечебно заведение. За доказване на бронхиалната астма в клинични условия се имат в предвид анамнезата за пристъпно протичане на болестта, физикалният статус (сухи хрипове, удължено издишване и др.) и функционалното изследване на дишането (спирометрия, плетизмография, бронхопровокационни и бронходилататорни тестове). При доказана бронхиална астма независимо от тежестта (интермитентна, лека, средно тежка и тежка) по графи 1, 3, 5, 7 и 9 – решението е негоден. По графи 2 и 4 освидетелстваните са негодни, а по графи 6, 8 и 10 – решението по годността е по чл. 7.

Решенията са дадени в табличната част.

J47 Бронхектатична болест

За нуждите на военномедицинската експертиза бронхиектазиите трябва да бъдат доказани в специализирано лечебно заведение.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70)

Тук спадат: пневмокозиози; хиперсезитивен пневмонит, предизвикан от органична прах; респираторни състояния, причинени от вдишване на химични вещества, газове, дим и пари; пневмонит, причинен от твърди вещества и течности, и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Други респираторни болести, увреждащи главно интерстициалната тъкан (J80-J84)

Тук спадат: синдром на респираторно разстройство (дисстрес) при възрастни, белодробен оток, белодробна еузинофилия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Гнойни и некротични състояния на долните дихателни пътища (J85-J86)

Тук спадат: абсцес на белия дроб и медиастинума и пиоторакс.

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на плеврата (J90-J94)

Тук спадат: плеврален излив, плеврално срастване и други.

Решенията са дадени в табличната част.

J93 Пневмоторакс

Освидетелстваните две години след преживян еднократен пневмоторакс (със или без торакостомия) при липса на усложнения и функционални нарушения са годни по графи 1, 3, 5, 7 и 9, а по останалите графи се решават по чл. 7. При повторен спонтанен пневмоторакс освидетелстваните са негодни по графи 1, 3, 5, 7 и 9, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение (атипична резекция с апикална плевректомия или булектомия с апикална плевректомия). При добър следоперативен резултат освидетелстваните са годни по всички графи.

Клас XI. Болести на храносмилателната система (K00-K93)

Болести на устната кухина, на слюнчените жлези и челюстите (K00-K14)

(K00, K01, K06, K08) Смушения в развитието и никненето на зъбите

Решенията са дадени в табличната част.

(K02, K03, K04) Болести на твърдите зъбни тъкани

Тук се включват болестите на твърдите зъбни тъкани (зъбен кариес, изтъркване и абразия на зъбите и др.), болести на меките тъкани (пулпити, некроза на пулпата, остри и хронични периодонтити без или със фистули, радикулярни кисти). Наличието на множество нелекувани зъби – 1/4, са основание кандидатите да се признават за негодни. Летателният състав подлежи на системно лечение.

K05 Болести на венците и пародонта

При откриването на пародонтоза курсантите и летателният състав подлежат на системно лечение. Заключение в порядъка на годни след лечение по буква „б“ на параграфа се взема, като се отчита формата на пародонтозата (гнойна, абсцидираща, суха) и ефектът от проведеното лечение. По буква „в“ от параграфа летателният състав подлежи на системно лечение.

(K07, K09, K10, K11, K12, K13, K14) Болести на челюстите, слюнчените жлези, меките тъкани и езика

Тези от тях, нарушаващи функцията, говора и използването на специалното снаряжение, правят кандидатите негодни. Летателният състав подлежи на лечение.

Болести на хранопровода, стомаха и дванадесетопръстника (K20-K31)

(K20-K23) Болести на хранопровода

Тук спадат: езофагит, гастроезофагеална рефлуксна болест, ахалазия на кардията; язва, перфорация, дивертикул на хранопровода и други.

Решенията са дадени в табличната част.

(K25-K28) Язвена болест

Тук спадат: язва на стомаха; язва на дванадесетопръстника; пептична язва с неуточнена локализация; гастро-иеюнална язва.

Решенията са дадени в табличната част.

K29 Гастрит и дуоденит

Решенията са дадени в табличната част.

K31 Други болести на стомаха и дванадесетопръстника

Тук спадат: остра дилатация на стомаха, пилороспазъм, дивертикул на стомаха, полип на стомаха и дванадесетопръстника, стеноза на стомаха и дванадесетопръстника и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на апендикса (K35-K38)

Решенията са дадени в табличната част.

Хернии (K40-K46)

Годността по всички графи се допуска след оперативно лечение в зависимост от резултата от операцията.

Решенията са дадени в табличната част.

Неинфекциозни ентерити и колити (K50-K52)

K50 Болест на Crohn

K51 Улцерозен колит

Решенията са дадени в табличната част.

Други болести на червата (K55-K63) Болести на перитонеума (K65-K67)

K55 Съдови болести на червата

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на черния дроб (K70-K77)

Тук спадат: алкохолна болест на черния дроб, токсично увреждане, чернодробна недостатъчност, хроничен хепатит, цирроза на черния дроб и други болести на черния дроб.

Решенията са дадени в табличната част.

Болести на жлъчния мехур, жлъчните пътища и задстомашната жлеза (K80-K87)

Решенията са дадени в табличната част.

K80 Жлъчнокаменна болест (холелитиаза)

Лицата, страдащи от жлъчнокаменна болест с показания за оперативно лечение (задебелена стена на жлъчния мехур, изключен жлъчен мехур, множество конкременти, конкременти с големи размери, чести кризи и др.), са негодни за летателна работа по всички графи. След добър ефект от оперативното лечение са годни.

Клас XII. Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)

Заболяванията на кожата и подкожната тъкан могат да протичат остро подостро или хронично. Прецизното им диагностициране в повечето случаи се извършва в клинична обстановка, като при прогнозата се отчита и въздействието на специфичните фактори на работната среда.

Решенията са дадени в табличната част.

Към буква „а“ се отнасят заболявания с тежко протичане и доказана лоша прогноза: D84.1 Дефекти в системата на комплемента (Наследствен ангиоедем).

L30.9 Хронична екзема – упорито рецидивиращи и генерализирани форми

Булозни увреждания (L10-L14) – тежки форми

Дерматит и екзема (L20-L30)

L20 Атопичен дерматит (ендогенна екзема, невродермит) – тежки форми

Папулоскваматозни увреждания (L40-L45)

L40 Псориазис – артропатичен, тежки, генерализирани и често рецидивиращи форми

Уртикария и еритем (L50-L54)

L50.8 Уртикария – хронична

Болести на кожните придатъци (L60-L75)

L63.9 Алопеция ареата, неуточнена, L70.1 Акне конглобата – тежки форми, L70.2 Акне вариолиформис (акне некротика).

L86 Кератодермия – тежки форми, L90 Атрофични увреждания на кожата – тежки форми, L90.5 Цикатрициални състояния и фиброза на кожата, L91 Хипертрофични увреждания на кожата – тежки форми, L93 Лупус еритематодес – хронично разпространени форми, L98.4 Хронични язви на кожата, Q84 Вродена алопеция, L63.9 Алопеция ареата, I99 Съдови заболявания на кожата – тежки форми.

Към буква „б“ се отнасят упорито рецидивиращи и средно тежки по разпространение и увреда заболявания:

L30.8 Хронична екзема, L40 Псориазис и подобни състояния, както и ограничена форма със засягане само на капилициума, L43 Лихен, L50 Уртикария – остри форми, L53 Еритематозни състояния, L70.1 Акне конглобата – остри форми, L90 Атрофични увреждания на кожата, L90.5 Цикатрициални състояния и фиброза на кожата, L91 Хипертрофични увреждания на кожата, (L80-L99) Други болести на кожата и подкожната тъкан, L98.4 Хронични язви на кожата, неклассифицирани другаде, I99 Съдови заболявания на кожата

Към буква „в“ се отнасят освен леките форми на горепосочените заболявания и следните заболявания:

(L00 – L08) Инфекции, локализирани в кожата и подкожната тъкан, L01 Импетиго, L03.0 Целулит на пръстите на ръката или крака, L04 Остър лимфаденит, L05 Пилонидална киста,

L53.8 Други уточнени еритематозни състояния, L27 Дерматит, дължащ се на погълнати вещества, L84 Образуване на мозоли, L60 Болести на ноктите, (L64-L68) Болести на космите и на космените фоликули

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XIII. Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)

Артропатии (M00-M25)

M00-M14 Инфекциозни артропатии и възпалителни полиартропатии

Тук се отнасят пиогенният артрит, реактивните артропатии в това число и синдромът на Райтер, ревматоиден артрит, ювенилен артрит, подагра, други кристалоидни артропатии и др.

Решенията са дадени в табличната част.

(M15-M25) Артрози и други увреждания на ставите

Преценката за годността се извършва в зависимост от функционалното състояние на опорнодвигателния апарат (обема на движения, мускулната сила, дължината на крайниците).

При това е необходимо да се има предвид степента на ограничения на функцията на целия крайник, професията на освидетелствувания, опитът от работата му при дадения дефект и данните от характеристиката.

За умерени ограничения на движението в големите стави се смятат:

- в раменната става – отвеждане встрани до 110, отвеждане назад до 20, отвеждане напред до 130 – в лакетната става – сгъване до 70, разгъване до 165 при незначително ограничение на пронацията и супинацията на предмишницата, които се компенсират от съответстващи движения в раменната става – гъривенната става – воларна флексия до 130, дорзална флексия до 30, сгъване напред навътре до 45

- в тазобедрената става – сгъване до 80, разгъване до 180, отвеждане встрани до 145 – в колянната става – разгъване до 170 и сгъване до 90 при наличие на устойчивост в колянната става – разгъване до 170

и сгъване до 90 при наличие на устойчивост в колянната става

- в глезенната става – дорзално сгъване до 90, плантарно до

140, ограниченията в движенията на ставите, извън диапазона

на умерените нарушения се отнасят съответно към буквите „а“ и „в“ на рубриците.

Към буква „а“ се отнасят също значително изразените анатомични изменения. Такива трябва да се смятат: – скъсяване на краката и ръцете с повече от 4 см; О-образното изкривяване на краката при разстояние между вътрешните кондили на бедрените кости повече от 9 см; Х-образното изкривяване на краката при разстояние между вътрешните малеоли повече от 9 см.

Умерено изразени анатомични изменения са скъсяването на крайниците с 2 до 4 см, О-образно и Х-образно изкривяване на краката с разстояние на описаните места от 6 до 9 см.

Въпросът за допускането до парашутни скокове при скъсяване на краката до 2 см се решава индивидуално.

На лицата, страдащи от неусложнени хабитуални лусации на раменната става, се препоръчва оперативно лечение. При пълно възстановяване на функциите на раменната става, но не по-рано от 3 месеца след операцията, освидетелстваните се признават за годни по всички графи.

При отказ от операция освидетелстваният се признава негоден по всички графи.

При скъсани менискуси на колянна става, освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. Годността по всички графи се определя в зависимост от резултата от оперативното лечение и функционалното състояние на колянната става.

Едноплановата или проста колянна нестабилност се отнася към буква „б“. При доказана артроскопски увреда на кръстосана връзка, както и при директна задна, директна предна ротационна или комбинирана нестабилност на колянната става освидетелстваните са негодни по всички графи.

M21.4 Плоско стъпало (придобито)

Кандидатите за първоначално освидетелстване с плоско стъпало I и II степен без артрозни промени са годни по всички графи. Наличието на плоскостъпие III степен е основание за вземане на решение „негоден“ по графи 1, 3, 5, 7 и 9.

Системни увреждания на съединителната тъкан (M30-M36)

Решенията са дадени в табличната част.

Дорзопатии (M40-M54)

(M40-M43) Деформиращи дорзопатии

Степента на изразеност на гръбначните изкривявания (кифоза, лордоза и сколиоза) се измерва в градуси по метода на Коб (Cobb).

M40 Кифоза и лордоза

При кифоза до 40°, без дегенеративни изменения, освидетелстваните са годни по всички графи, а тези с над 40° са негодни по графи 1, 3, 5, 7 и 9.

M41 Сколиоза (гръбначни изкривявания)

При леки форми на сколиоза, без дегенеративни изменения до 15° по Коб вкл., освидетелстваните са годни по всички графи.

Освидетелствани със среднотежки форми на сколиоза с ъгъл по Коб от 16° до 30° вкл. се решават по буква „б“, а тези с над 30° по Коб се решават по буква „а“.

Решенията са дадени в табличната част.

M42.0 Ювенилен остеохондрит на гръбначния стълб (Morbus Scheuermann-Mau)

При освидетелстване на лица с болестта на Шоерман-Мау се имат предвид: тежестта на морфологичните изменения, завършено вкостяване на епифизарните ядра, засегнатият сегмент на гръбначния стълб, нарушенията на функцията му и развитието на мускулатурата. Лицата със засягане до три прешлена, с леко клиновидно снижение на един-два прешлена, с незначителни функционални нарушения са годни по всички графи.

(M45-M49) Спондилопатии

(M50-M54) Други дорзопатии

Тук се отнасят едни от най-честите нозологични единици – увреждане на междупрешленните дискове в шиен, гръден или поясен отдел на гръбначния стълб. За доказването им при съответните клинични данни е необходимо КАТ или МРТ, както и ЕМГ.

По буква „а“ – тежки форми на дискова болест:

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с миелопатия.

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с отпадна неврологична симптоматика (парези, парези).

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с тазово-резервоарни нарушения.

- Дискова херния (пролапс) на едно или повече от едно ниво с протрахиран болков синдром и продължителна неработоспособност (без ЕМГ данни за възстановяване) – решението е негоден по всички графи.

По буква „б“ – среднотежки форми на дискова болест:

С умерено нарушение на функциите, при които се очаква обратно развитие на клиничните симптоми и ЕМГ възстановяване

- Дискова херния или дисков пролапс на едно ниво или повече от едно ниво с радикулопатия, с възбудна или отпадна сетивна симптоматика, но без отпадна двигателна симптоматика.

- Дискова херния или дисков пролапс на едно ниво или повече от едно ниво без клинични и ЕМГ данни за радикулопатия.

- Дискова протрузия на едно ниво или повече от едно ниво с радикулопатия, с възбудна или отпадна сетивна симптоматика, или с протрахиран болков синдром.

Решението е негодни по графи 1, 3, 5, 7 и 9, а по останалите графи – по чл. 7.

По буква „в“ – леки форми на дискова болест –

МРТ или КАТ доказани увреждания на междупрешленните дискове без неврологични прояви и негативен неврологичен статус.

Решението е негодни по графи 1, 3, 5, 7 и 9 1 и 2, а по останалите графи – годни.

При успешно проведено неврохирургично лечение оперираните от дискова херния по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са годни с противопоказания, до една година след операцията.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XIV. Болести на пикочо-половата система (N00-N99)

Гломерулни болести (N00-N08)

Тук спадат: нефритен синдром (гломерулонефрит, нефрит), нефрозен синдром, наследствена нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Тубулоинтерстициални болести на бъбреците (N10-N16)

N10 Остър тубулоинтерстициален нефрит (пиелонефрит)

Решенията са дадени в табличната част.

(N11-N16) Тубулоинтерстициални болести

Тук спадат: хроничен тубулоинтерстициален нефрит, обструктивна и рефлуксна нефропатия, тубулоинтерстициални и тубулни увреждания, предизвикани от лекарства и тежки метали, балканска нефропатия и други.

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречна недостатъчност (N17-N19)

Решенията са дадени в табличната част.

Бъбречнокаменна болест (N20-N23)

Други нарушения на бъбреците и уретера (N25-N29)

Други болести на пикочната система (N30-N39)

Освидетелстваните с конкременти в бъбреците, уретерите или пикочния мехур, или след бъбречна колика, подлежат на изследване в ЦВМК и при необходимост се настаняват за клинично изследване. При наличие на камъни, повторно изхвърляне на камъни или повторни пристъпи от бъбречни колики при наличие на аномалии в бъбреците и пикочните пътища, затрудняващи отделянето на урината в лека степен, с разстройство на функцията на бъбреците и пикочните пътища са негодни по всички графи.

След оперативно изваждане или самостоятелно изхвърляне на единичен камък при наличие на нормална урина, отсъствие на болев синдром и нарушение на функциите на бъбрека в порядъка на индивидуална оценка освидетелстваните могат да бъдат признати за годни по всички графи. Лицата, допуснати на работа по тази рубрика, подлежат на системно урологично наблюдение.

Летателният състав, който страда от нарушение на водно-солевата обмяна от типа на оксалурия, фосфатурия и др., при наличие на нарушения на функцията на пикочоотделянето или болев синдром се признава негоден за летателна работа. При случаи с остър пиелонефрит и цистит по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по всичко останали графи – решение по годността по чл. 7.

Болести на мъжките полови органи (N40-N51)

Тук се отнасят хиперплазията на простатата, възпалителните заболявания на простатата, хидроцеле, орхит и епидимит, фимоза и хипертрофия на препуциума, стерилитет у мъжа, болести на пениса, както и други болести на мъжките полови органи.

Към буква „б“ на рубриката се отнасят леките форми на заболяванията, не водещи до функционални нарушения и не налагащи оперативно лечение.

При атрофия на един тестис (N50.0) и хипотрофия с размер под 1/3 от големината на другия тестис освидетелстваните са годни по всички графи

Клас XV. Бременност, раждане и послеродов период

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVI. Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVII. Вродени аномалии, деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)

Цепка на устната и небцето (заешка уста и вълча уста) (Q35-Q38)

Всички с преминаваща цепка на устната, твърдото и/или мекото небце се отнасят по буква „а“ независимо от резултата от провежданото лечение. Дефектът само на устната, който е коригиран и не води до функционални и козметични дефицити, се отнася по буква „в“.

Кандидатите за първоначално авиомедицинско освидетелстване с наличие на Q76.2 Спондилолистеза, Q76.0 Спина бифида, по-голяма от 0,4 см, Q54 Хипоспадия, Q64.0 Еписпадия и Q66 Деформации на ходилото се освидетелстват по буква „а“ на рубриката.

При липса на един тестис независимо от причината, довела до това състояние – аплазия (Q55.0), недесцендирал тестис (крипторхизъм) (Q53), атрофия (N 50.0), травматична ампутация (S 38.2) или оперативна хемикастрация (Y 83.6) (с изключение на извършената по повод неоплазма), освидетелстваните са годни по всички графи.

При установен недесцендирал тестис (крипторхизъм) освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи подлежат на оперативно лечение. При благоприятен следоперативен резултат (липса на малигнена дегенерация) освидетелстваните са годни по всички графи.

Решенията са дадени в табличната част.

Вродени аномалии на системата на кръвообращението (Q20-Q28)

Тук спадат вродени аномалии на сърдечните камери и съобщителните отвори, сърдечната преграда, пулмоналната, трикуспидалната, аортната и митралната клапа, големите артерии и вени, периферната съдова система и други.

Случаите с ЕхоК установена регургитация на МК по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7.

Случаите с ЕхоК установен пролапс на МКП, без или със регургитация, по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7.

Случаите с ЕхоК установена регургитация на аортна клапа, бикуспидна аортна клапа по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са по чл. 7.

Случаите с ехографски установена асимптоматична регургитация до I степен включително на пулмонална и трикуспидална клапа по всички графи са годни.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XVIII. Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде (R00-R99)

R62 Липса на очакваното нормално физическо развитие – ръст и тегло

Минимално тегло за кандидатите е 50 кг и ръст 150 см за мъже, и 48 кг и 150 см за жени.

Решенията са дадени в табличната част.

R73 Повишено съдържание на глюкоза в кръвта

R73.0 Нарушена толерантност към глюкозата и предиабет – по графи 1, 3, 5, 7 и 9 кандидатите са негодни, по останалите графи са годни по чл. 7.

При развитие на диабет се подвеждат по рубрики E10 – E14.

R94.3 Променена електрокардиограма (ЕКГ)

Освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи се извършва диагностично уточняване (Холтер, ВЕМ, клинично изследване) и се подвежда по съответната рубрика.

Травми на главата (S00-S09)

S02 Счупвания на черепа и лицевите кости

Включват се счупвания на черепа със или без увреждания на мозъка, верифицирано с КТ, МРТ, рентгенографии. Задължително ЕЕГ изследване и точно определяне на дефекта в квадратни мм. При счупване на черепа, съчетано с вътречерепна травма, решението е в зависимост от степента на остатъчния неврологичен функционален дефицит и влиянието на вътрешните органи.

По буква „а“ – счупвания на черепа с костен дефект над 4 кв. см, с увреждане на ЦНС.

По буква „б“ – счупвания на черепа с костен дефект над 4 кв. см, без увреждане на ЦНС, и с костен дефект под 4 кв. см, с увреждане на ЦНС.

По буква „в“ – счупвания на черепа с остатъчна линейна фрактура без увреждане на ЦНС.

Решенията са дадени в табличната част.

S04 Травма на черепните нерви

S06 Вътречерепна травма

Тази рубрика разглежда увреждания на мозъчното вещество и мозъчните съдове, довеждащи до различни степени на органични неврологични и психични прояви.

Освидетелстваните, преживели травма на главния мозък, подлежат на болнично лечение с последващ отпуск по болест до стабилизиране на състоянието.

Лицата, прекарвали тежка черепно-мозъчна травма по т. „а“ се признават за негодни за летателна работа. След използването на отпуска по болест за освидетелстваните по т. „б“ може да се вземе решение за изпълнение на служебните задължения по земната служба за срок от 30 до 45 дни с последващо освидетелстване. Необходимо е периодично провеждане на ЕЕГ контрол на три месеца.

Преживелите черепно-мозъчна травма с остатъчни трайни микросимптоми след ползването на отпуска по болест може да се допуснат до летателна работа при добро общо самочувствие (ЕЕГ и психологично изследване).

Решенията са дадени в табличната част.

S06.0 Мозъчно сътресение

Лицата, преживели черепно-мозъчна травма с мозъчно сътресение след лечение и при липса на огнищна неврологична и психична симптоматика, се освидетелстват не по-рано от 6 месеца от датата на травмата.

S09.2 Към тази рубрика се отнасят менингити, получени при промени в барометричното налягане, а така също и в случаите на перфорация на тъпанчевата мембрана в резултат на механична, акустична и баротравма. Кандидатите по гр. 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по гр. 2, 4, 6, 8 и 10 са годни по чл. 7. Освидетелстваните по граfi 2, 4, 6, 8 и 10 при извършена тимпанопластика са годни не по-рано от 6 месеца след проведеното оперативно лечение и нормален слух, доказан с аудиограма.

Счупвания на гръбначния стълб – S12, S22.0, S22.1, S32.0 и S32.7 www.bgpage.info/Normakt/Naredbi/view102.asp

Лицата по граfi 2, 4, 6, 8 и 10, преживели компресионно счупване на телата на един или два прешлена с незначителна деформация (по-малка от 1/3 от тялото на прешлена), при отсъствие на изменения в междупрешленните дискове, гръбначно – мозъчни и коренчеви явления, болев синдром и ограничения на движенията в гръбначния стълб могат да бъдат допускани до летателна работа, но не по-рано от 6 месеца от получаване на травмата.

Кандидатите за първоначално освидетелстване са негодни.

Лицата, преживяли счупване на напречните израстъци, при отсъствие на коренчеви явления са годни по всички граfi, но не по-рано от 3 месеца от травмата.

S14, S24, S34 Травми на нервите и на гръбначния мозък

S44, S54, S64, S74, S84, S94 Травми на периферните нерви

По буква „а“ се подвеждат случаите с тежки масивни увреждания и трайни нарушения в двигателната, сетивната и рефлекторната среда, обуславящи загубата на работоспособността.

По буква „б“ се подвеждат случаите с временни нарушения на функциите и незначително нарушение на сетивната и рефлекторната сфера, при запазена работоспособност. Освидетелстваните могат да бъдат признати като годни по гр. 2; 4; 6; 8 и 10 при условие, че се установи в процеса на изследването и наблюдението липсата на прогресиране и пълно функционално възстановяване.

Решенията са дадени в табличната част.

S68.0 Травматична ампутация на палеца на ръката (пълна) (частична), S68.1 Травматична ампутация на друг пръст на ръката (пълна) (частична), S68.2 Травматична ампутация на два и повече пръста на ръката (пълна) (частична)

Травми на дланта и китката (S60-S69)

S68.0 Травматична ампутация на палеца на ръката (пълна) (частична), S68.1 Травматична ампутация на друг пръст на ръката (пълна) (частична), S68.2 Травматична ампутация на два и повече пръста на ръката (пълна) (частична)

При решенията да се вземат предвид както локализацията на пораженията, така и функционалното състояние на пръстите – цикатрикси, деформации, контрактури в МКФС и ИФС, сетивност и др., обуславящи степента на нарушена функция на ръката.

За загуба на пръсти се смята: за палеца – цялата нокътна фаланга, за останалите пръсти – липса на две фаланги или на крайната фаланга и на част от средната.

При загуба на пръст; липса на част от дисталната фаланга на палец; липса на дисталната фаланга на показалец; липса на дисталните фаланги на повече от два пръста – от III до V анкилоза в две или повече стави на пръсти от II до V или в която и да е става на палец – случаите се решават по буква „а“.

При липса на част от дисталната фаланга на показалец; липса на дистални фаланги на повече от два пръста – от III до V; липса на част от дисталната фаланга на не повече от четири пръста на двете ръце; контрактура в ставите на пръстите от I до V, надвишаващи сумарно 30° – случаите се решават по буква „б“.

При липса на не по-голяма от 1/3 част от дисталната фаланга на не повече от два пръста – от III до V на двете ръце, случаите се решават по буква „в“.

В отделни случаи лицата от летателния състав с дефекти на ръката, включени към буква „б“ на рубриката, при положителна оценка на летец консултант от изпитание в условията на тренажор и реална работа, както и при изпълнена процедура за специфично решение „годен – индивидуално“ могат да бъдат допуснати до летателна работа.

Травми в областта на тазобедрената става и бедрото (S70-S79)

Травми на коляното и подбедрицата (S80-S89)

Травми в областта на глезена и стъпалото (S90-S99)

При решенията да се вземат предвид както локализацията на пораженията, така и функционалното състояние на стъпалото и пръстите – цикатрикси, деформации, контрактури в МТФС и ИФС, сетивност и други, обуславящи степента на нарушена функция на долния крайник.

При травматична ампутация на палец пълна, на повече от един пръст, на ниво метатарзална кост, на ниво става на Листфранк и става на Шопарт; флексionна контрактура на първа МТФС; контрактура тип лебедова шия на първа МТФС и ИФС на палеца – случаите се решават по буква „а“.

При травматична ампутация на пети пръст пълна; флексionна контрактура на втора МТФС; контрактура тип лебедова шия на МТФС и ИФС на пети пръст или на МТФС и ИФС на повече от един пръст от II до IV – случаите се решават по буква „б“.

При травматична ампутация на един пръст пълна от II до IV; флексionна контрактура на МТФС от II до IV пръст; контрактура тип лебедова шия на МТФС и ИФС на един пръст от II до IV – случаите се решават по буква „в“.

Решенията са дадени в табличната част.

T.70 Въздействие на атмосферното налягане и налягането на водата

Решенията са дадени в табличната част.

T75 Въздействие на други външни причини

T75.8 Други уточнени въздействия на външни причини

Решенията са дадени в табличната част.

T 90-98. Последици от травми, отравяния и други въздействия на външни причини

За последици се считат състоянията, уточнени като такива или възникнали в продължение на една или повече години.

При диагноза на следтравмените състояния на ЦНС освен обективната находка (неврологичен и психичен статус, рентгенография на черепа, ЕЕГ, КАТ, МРТ и др.) за разграничаване на психогенни и агравационни наслойки, трябва да се обърща сериозно внимание на промените на трудовия път на освидетелствения, настъпили след травмата. Задължително се изисква ЗПХ.

Решенията са дадени в табличната част.

Клас XX. Външни причини за заболяемост и смъртност (Y01- Y98)

Y83 Хирургични операции и други хирургични процедури, причина за аномална реакция или късно усложнение у пациента, без споменаване за случайно вредно въздействие по време на изпълнението им

По буква „а“ се включват случаи след големи оперативни интервенции:

- обширна резекция на черния дроб (над 2 сегмента) с рязко смутени чернодробни функции;
- панкреатична резекция със смутени ендокринни или екзокринни функции;
- спленектомия (без извършената по повод травматична руптура на далака) – освидетелстването се извършва по рубриката на основното заболяване, довело до спленектомия;
- обширна резекция на черва със смущения в пассажа и охранването;
- пластично заместване на магистрални артериални или венозни съдове;
- ендопротезиране на големи стави;
- коригиращи остеотомии на дългите тръбести кости;
- лобектомия на белия дроб; билобектомия; пулмоектомия;
- нефректомия;
- ампутация на цял крайник или сегмент от него;
- органна трансплантация и др.,

при които остават трайни и тежки нарушения на функциите на организма, без оглед на давността всички освидетелствани са негодни.

По буква „б“ се включват случаи след оперативни интервенции, при които е необходим по-дълъг период за приспособимост на организма и се очаква функционална възстановимост:

- сутура или частична резекция на черния дроб с умерени функционални смущения в него;
- операция на панкреас с умерени следоперативни смущения без нарушено храносмилане;
- релапаротомия по повод рецидивиращ илеус, независимо от вида и причината;
- рецидивиращи субилеуси, при които не се е наложило оперативно лечение;
- резекция на черва с леки следоперативни смущения;
- операция на диафрагмална херния, независимо от достъпа – лапаротомия или торакотомия;
- белодробни резекции (сегментектомии) над два сегмента до лоб.

Освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи – годни по чл. 7.

Лицата със спленектомия по повод травматична руптура на далака са годни по всички графи, но не по-рано от 3 до 6 месеца след оперативното лечение.

Z 20.0 Контакт с болен и възможност от заразяване с инфекциозни болести

По всички графи освидетелстваните са годни след провеждане на необходимата профилактика, срокове на наблюдение и извършена ваксинация.

Решенията са дадени в табличната част.

Z34.0 Наблюдение върху протичането на нормална бременност

При установена нормално протичаща бременност освидетелстваните по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни, а по останалите графи са годни за работа за целия срок на бременността. Освидетелстваните се освобождават от тежки физически натоварвания, походи, физкултура, полеви занятия, денонощен наряд и всички дейности съгласно т. III от приложението

към чл. 2 на Наредба № 7 от 16.06.1993 г. на министъра на труда и социалните грижи и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 58/6.07.1993 г., за срока на бременността.

Z 72.1. Използване на алкохол

Решенията са дадени в табличната част.

Z 72.2. Използване на наркотици

Решенията са дадени в табличната част.

Z 73.1 Акцентирани личностни черти. Този раздел включва редица състояния и форми на поведение, които имат тенденцията да бъдат трайни и са израз на характерни за даден индивид стил на живот и отношение към себе си и към околните.

За вземане на експертно решение по отношение на акцентираните личностни черти е необходима подробно събрана и обективизирана анамнеза за живота на освидетелствания, от която да е видно, че проявлението на акцентирания личност имат траен и продължителен характер. Изискват се психологическа и медицинска характеристика, сведения от близък, епикриза от специализирано лечебно заведение за болнична помощ (при проведено лечение). Лицата по всички графи подлежат на психологично изследване в ЦВМК съгласно „Методиката за клинично психологично изследване за нуждите на психиатричния преглед и авиопсихологично изследване за определяне на психологичната годност за летателна длъжност“ (приложение № 14). При необходимост, случаите се уточняват клинично в специализирано лечебно заведение на МО. При обективизирана поведенческа дисфункция, с умерена или по-висока степен на изява и некомпенсируемост на чертите, решенията се вземат по буква „а“ от рубриката. При леки форми с липсваща, минимална или слабо изразена поведенческа дисфункция и компенсируемост на чертите и липса на отрицателно отражение върху дейността, решенията се вземат по буква „б“. При определяне на годността по чл. 7, след проведено клинично изследване и лечение на акцентирани личностни черти, освидетелстваните лица се представят по установения ред с протокол от СЛКК на психиатрична клиника на ВМА и подробна здравно-производствена характеристика.

При оценката на годността следва да се отчитат специфичните измерения на професионалната среда и дейността, като за целта може да се проведат всички необходими за обективната оценка изследвания.

Z 96.1 Псевдофакция

Решенията са дадени в табличната част.

Определяне на психологичната годност на членове на екипажи на безпилотни летателни апарати.

Изследването има за цел да даде заключение за психологичната годност на освидетелстваното лице да извършва безопасно и ефективно професионалната си дейност. Авиопсихологичното изследване е комплексно и включва събиране на документални данни, психологично тестване и психологично интервю. Получаваните по друг начин данни следва да се базират на доказуеми факти.

Авиопсихологичното изследване се провежда от щатен специализиран орган в Научноприложния център по военномедицинска експертиза, авиационна и морска медицина към Военномедицинската академия. Условието, редът, организацията и инструментариумът на изследването са описани в методиката за психологично изследване и определяне на психологичната годност за военна служба, летателна и плователна длъжност, изведена като приложение към настоящата наредба.

Комплексното авиопсихологично изследване има за задачи:

- да анализира и интерпретира данните от документацията, проведените психологични тестове, психологичното интервю и от други източници (базирани на доказуеми факти);
- да представи обективна информация за психичните особености на освидетелстваното лице;
- да даде актуална и прогностична оценка на способността на освидетелстваното лице да извършва летателна дейност.

При провеждане на авиопсихологичното изследване се акцентира върху следните аспекти:

- биографични данни: обща житейска история, данни за семейството, особености на личностовото развитие с изграждане на подходящи за авиационната дейност психични качества, професионално развитие, общо здравословно състояние;
- служебна информация: характеристики (здравно-производствена, авиолекарска, авиопсихологична и др.) и друга документация;

- липса на психопатологични симптоми в някоя от следните сфери: възприятие, внимание, памет, мислене, интелект, личност;

- прицелни личностови компоненти: личностова зрялост; ниво на Аз – оценка; професионална нагласа, насоченост и мотивация; готовност за усвояване на нови знания и умения; способност за вземане на решения; умения за справяне със стрес; умения за носене на отговорност; умения за общуване; гъвкавост (адаптивност); групов и екипажна съвместимост; интровертност/екстравертност; степен на емпатия; способност за импулсен контрол; стабилност; лидерски умения; акцентуации на личността;

- специфични оперативни умения и възможности: пространствено възприятие (възможности за перцепция и оценка на размери, дистанция и дълбочина на обекти от околната среда); умения за пространствена визуализация (ментално манипулиране на дву- и триизмерни фигури); въображение (умения за ментално формиране на образи, усещания и представи, когато те не са продукт на сетивен дразнител); качества на вниманието (концентрация, обхват, разпределяемост, устойчивост, превключваемост); математическо мислене (когнитивно умение за разрешаване на проблем с математически елементи); съобразителност (умение за ефективна дейност в ситуация с повишени изисквания); разбиране на обикновени технологични схеми (умения за схващане на структурирани визуално представени понятия, идеи, конструкти, отношения, данни и т.н., от различни аспекти на човешката дейност); сензомоторни реакции (компоненти на времето за реакция, измервани с интервалите между въздействието на стимула, от една страна, и промяната в електрическата активност, и двигателния отговор); координация (комплексна двигателна активност, с кинематичен (пространствен) и кинетичен (силов) параметър, резултираща в целенасочено действие); автоматизирана дейност (умения за двигателна или когнитивна дейност, извършвана с минимална степен на обработка на информацията и бърз отговор на съответен стимул); поведенчески контрол при натоварване и в комплексна ситуация (умение за контролиране на вътрешни стимули, потребности и емоции в ситуация с повишени изисквания с цел вземане на ефективно решение и реализиране на адекватен поведенчески отговор);

емоционална стабилност (състояние, проявяващо се със съответни на обичайните ситуации емоционални отговори и рационални действия).

За оператори на безпилотни летателни апарати (БЛА) акцентът е върху следните качества: висока концентрация, устойчивост и превключваемост на вниманието; пространствено възприятие, визуализация; фина координация (на ръцете); своевременни сензомоторни реакции; поведенчески контрол при натоварване; емоционална стабилност.

За шурмани-анализатори на информацията от БЛА акцентът е върху: зрителна памет, устойчивост и концентрация на вниманието, пространствено възприятие, въображение, умение за комуникация.

При инженер-оператори (програмисти) на БЛА значение имат: висока креативност, математическо мислене, своевременни сензомоторни реакции в критична ситуация, умение за поемане на отговорност.

При стартови инженери на БЛА водещи са: умения за поемане на отговорност, емпатия.

Към този раздел се отнасят и случаите с психологични проблеми, които не могат да бъдат класифицирани по рубрики от психиатричните и неврологичните стандарти, но изискват експертно решение за годност.

Критерии за негодност.

Следва да се има предвид, че тези критерии имат релативни значимости за всяка категория изследвани лица по графите според спецификата на съответната авиационна дейност:

- дефицит на психологично качество и/или надареност (напр. нисък интелект), които не могат да бъдат компенсирани в необходимата степен чрез тренировка, натрупване на професионален опит или чрез друго психологично качество;
- психопатологични симптоми в една от сферите: възприятие, внимание, памет, мислене, интелект, личност;
- прояви на психосоматични симптоми или данни за рискови фактори в индивидуалната житейска история;
- отклонения от нормата при изследването на специфичните оперативни умения и възможности, дори и тези отклонения да са в границите на нормата за широката популация;
- проблеми, свързани със социалната среда, стила на живот или с трудности в справянето с житейски изисквания, които са изразени в степен, която не е в съзвучие със социокултуралните и поведенческите норми на професионалните групи, и с това могат да застрашат летателната безопасност.

Дори да нямат достатъчна степен на изразеност или диагностична тежест за оформяне на психиатрична диагноза, критериите ще повлияват негативно поведението и оперативната способност и в този смисъл наличието им следва да се разглежда като несъвместимо с изискванията за професионалната дейност.

Решенията по годността са представени в табличната част.

Към точка 1 като „Траен психологичен дефицит“ се определят психологичен недостатък и/или неблагоприятно психологично качество, за които документацията (служебни документи, епикризи, характеристики), проведените психологични изследвания, данните от средствата за обективен контрол, консултации и заключения от други специалисти, от методически съвети и т.н. дават обективна информация, че при упражняване на професионалната дейност недостатъкът (неблагоприятното качество) не може да бъде коригиран(о) или преодолян(о) в условията на авиационната среда.

Към точка 1, буква „а“ – некомпенсируем(и) – се отнасят психологични дефицити, които не могат да бъдат коригирани или преодолені както при упражняване на дадената професионална дейност, така и при смяна на условията за тази дейност или при упражняване на друг тип професионална дейност. Такива са:

- негативна професионална ориентация; липса на мотивация за постижения в професионалната област, свръхмотивация за успех или неадекватна мотивация;
- ниско интелектуално ниво в рамките на общата норма; общо снижение на когнитивните функции; влошени качества на вниманието; снижено ниво на съобразителност (неефективна дейност в ситуация с повишени изисквания); дефицит в сетивната (зрителната) памет; затруднения в пространствената ориентация;
- липса на съответна за възрастта личностова зрялост; емоционална нестабилност; снижен импулсен контрол; отричане на авторитети; опозиционно или демонстративно поведение (недисциплинираност); високо ниво на агресивност; отричане или свръхсензитивност към критика; висока тревожност; недооценъчност; стереотипно поведение;
- неефекисни стилове за справяне със стрес; невъзможност за групова съвместимост; чувство за неуязвимост; снижена възможност за дейност при наложен темп или за справяне в комплексна оперативна ситуация; прояви на пасивно-зависимо поведение;
- поведенчески отклонения, психопатологични и психосоматични симптоми.

Следва да се отчита фактът, че некомпенсируемите психологични недостатъци биха оказали отрицателно влияние върху упражняваната професионална дейност, дори и в повечето случаи да не са извън нормата, отнесена към общата популация.

По точка 1, буква „а“ освидетелстваните лица по всички графи са негодни.

Към точка 1, буква „б“ – с възможност за компенсиране – се отнасят следните случаи:

- наличие на психологични дефицити, възникнали и оформени в определени условия на работната среда, които биха могли да се компенсират или да не влияят отрицателно на упражняваната дейност при смяна на условията (средата, материалната част, функционалните задължения и т.н.) за тази дейност. Такива са: по-бавно и/или нетрайно изграждане на професионални навици, снижена устойчивост на странични смущения, снижени умения за пространствена ориентация, ниско ниво на наблюдателност, непостоянен темп на работоспособността, неефекисен копинг-стил за определени дейности или ситуации, неефекисна оперативна памет, отрицателна нагласа към дадена материална част или вид професионална дейност, персистиращи страхови преживявания в полет, ограничени умения за справяне с илюзии в полет и др.;

- проблеми, свързани със социалната среда (трудности в адаптацията при преходи в жизнения цикъл или към нова културална среда, социално отхвърляне, дискриминиране и др.); проблеми, свързани със стила на живот (употреба на психоактивни вещества, липса на физическа активност, неподходящи навици на хранене, високо рисково поведение, склонност към хазартни игри, себеувреждащо поведение и др.); проблеми, свързани с трудности в справянето с житейските изисквания (синдром на „изпепеляване“, акцентуация на личностови черти и поведенчески стереотипи, стрес неклассифициран другаде, и др.); данни за други рискови фактори (несъобразяване с предписан режим или медицинско лечение, неклассифицирана другаде психологична травма, самоувреждане, самоотравяне, суицид и др.). Тези проблеми

може да са в границите на нормата за широката популация (населението), но наличието им може да е в дисонанс със социокултуралните и груповите изисквания на професионалната общност, а степента на тяхната изразеност да застрашава безопасното изпълнение на дейността на екипажите на БЛА.

Освидетелстваните лица по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни по точка 1, буква „б“.

Освидетелстваните по графи 2, 4, 6, 8 и 10 с данни за психологичен дефицит или проблем с възможност за компенсиране (по т. 1, буква „б“) могат да бъдат преценени като годни, ако дефицитът и/или проблемът се компенсира в рамките на 6 месеца след смяна на условията (средата, материалната част, функционалните задължения и т.н.). В този смисъл пилот-оператори на БЛА, с установен условно компенсируем психологичен недостатък могат да бъдат освидетелствани като годни за инженер-оператор, шурман-анализатор или стартов инженер на БЛА.

По точка 2 психологичният дефицит може да се класифицира като временен, ако се преодолява (компенсира) до шест месеца след отстраняване на причинния фактор и прилагането на терапевтични и профилактични мерки. Тук се отнасят динамични и преходни психологични промени (формулирани и като „неблагоприятни психични състояния“), свързани с преодоляване на значим за отделната личност конфликт, в генезата на който водещо значение може да има ситуативен или личностов фактор. Решенията са дадени в табличната част.

Освидетелстваните лица по графи 1, 3, 5, 7 и 9 са негодни по точка 2.

Към точка 2, буква „а“ се отнасят психологични дефицити, обусловени от ситуативен фактор. Те се преценяват като по-благоприятни по отношение на прогнозата им.

Към точка 2, буква „б“ се причисляват психологични дефицити, обусловени от личностов фактор. Такива са: персистираща личностова тревожност, снижен енергетичен потенциал, изразена интровертност, висока сензитивност, неефикасен поведенчески модел за постигане на интрапсихичен комфорт, склонност към автоагресия, дистимни и депресивни колебания на настроението, нагласа за свръхконтролираност или прекалена доминантност, ергономично обусловена напрегнатост, снижени социален резонанс и потенциал и др. Следва да се отчита вероятността тези недостатъци да еволюират в траен психологичен недостатък по отношение на професионалната дейност. За освидетелстваните по графи 2, 4, 6, 8 и 10 при непреодоляване на временния психологичен недостатък до шестия месец или при рецидив крайното експертно решение се взема по т. 1.

При данни за нарушена мотивация се извършва подробно личностово изследване за изясняване на:

- а) промените в насочеността и интензивността на подбудите за упражняване на дадената дейност;
- б) взаимовръзката с останалите психични сфери.

Ако нарушената мотивация съпътства или е последствие на други психологични или соматични проблеми, следва да се разглежда в техния контекст и те имат водещо значение при вземане на експертното решение.

Случаите, при които се установява нарушена професионална ориентация като самостоятелен феномен, се приемат като психично здрави, но временно неподходящи за дадената специалност. В следващите контролни изследвания се проследява динамиката на мотивационните промени и тяхната взаимовръзка с професионалната адаптация. При неблагоприятно развитие на тези промени след срок от три месеца се дава предложение за окончателно експертно решение.

При наличие на психологичен недостатък (дефицит), представляващ симптом от психично или соматично разстройство, или наличие на проблем освидетелстването става по съответната рубрика, като се доуточнява с рубрики от други класове: XVIII (R), XIX (S,T), V (F) и особено XXI (Z60, Z72, Z73, Z91).

Според обема си авиопсихологичното изследване е стандартно и разширено.

Първоначално авиопсихологично изследване се провежда при кандидати за член на екипажи на БЛА. В рамките на годишния авиомедицински преглед се провеждат регулярни психологични изследвания, контролни изследвания (по показание или по заявка). Извънредно авиопсихологично изследване се провежда задължително при следните индикации:

- приучване към друга материална част или дейност, предявяващи съществено различни изисквания и освидетелстване по друга графа;
- след прекъсване на професионалната дейност за срок, налагащ ново първоначално авиомедицинско освидетелстване;
- по искане на членове на авиомедицинската експертна комисия – при случай на заболяване, което може да даде отражение върху психичното състояние или да бъде свързано с него (напр. преживяна черепно-мозъчна травма, невротично разстройство, реактивни състояния, невровегетативни смущения, язвена болест, ИБС, хипертонична болест, въздушна болест, чернодробни увреждания, данни или съмнение за употреба на психоактивни вещества и др.);
- преживян инцидент с ефект върху индивидуалното поведение;
- след инцидент, предизвикан от човешки фактор;
- затруднения в професионалната подготовка;
- затруднено функциониране в междуличностните отношения и особено в професионалната среда;
- при контрол на поносимостта към регламентирани от ЦВМК медикаменти при изпълнение на професионалната дейност.

Видове експертни решения за годността на членовете на екипажи на безпилотни летателни апарати:

1. Годен за член на екипаж на безпилотни летателни апарати като (изписва се длъжността, за която кандидатства) по гр. от МС.
2. Годен за член на екипаж на безпилотни летателни апарати като (изписва се длъжността) по гр. от МС.
3. Годен за член на екипаж на безпилотни летателни апарати като..... (изписва се длъжността) с ограничения за (изписват се ограниченията) по гр., р., б. от МС.
4. Годен за член на екипаж на безпилотни летателни апарати като..... (изписва се длъжността) – индивидуално с ограничения за..... (изписват се ограниченията) по гр., р., б.от МС.
5. Негоден за член на екипаж на безпилотни летателни апарати като.....(изписва се длъжността, за която кандидатства) по гр., р., б..... от МС.
6. Негоден за член на екипаж на безпилотни летателни апарати като..... (изписва се длъжността) по гр., р....., б.от МС.